

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030

Projekt czerwiec 2022

Opracowanie:

Urząd Gminy Izabelin

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz
Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-
2030 opracowano w oparciu o materiały
źródłowe referatów Urzędu Gminy oraz gminnych
jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-
2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia
2020 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

Spis treści

Wprowadzenie	7
Część I Stan i wyzwania rozwojowe Gminy Izabelin	12
1: Wnioski z diagnozy.....	13
1.1. Informacje ogólne	13
1.2. Sytuacja społeczna	16
1.3 Sytuacja gospodarcza.....	23
1.4 Sytuacja przestrzenna	26
2: Jakość życia w gminie – wyniki badań ankietowych	33
2.1 Ocena sytuacji w Gminie.....	33
2.2. Pożądane priorytety rozwojowe	41
3: Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	44
Część II Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Izabelin	47
1: Misja i wizja	48
2: Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	51
3: Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Izabelin. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	77
4: Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa mazowieckiego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa mazowieckiego wraz z zakresem planowanych działań.....	87
5: System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych 96	
6:Ramy finansowe i źródła finansowania	99
Spis ilustracji.....	101
Spis tabel.....	102
Spis wykresów	103
Załączniki	104
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Izabelin...	105
Załącznik 2: Wzór ankiety	244
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	253

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązującym w Gminie Izabelin, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów sektorowych, planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawą prawną do przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 oraz opracowania Koncepcja zarządzania strategicznego rozwojem Gminy Izabelin na lata 2021-2030. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców, natomiast projekt Strategii poddano konsultacjom społecznym, podczas których mieszkańcy mieli okazję zweryfikować zapisy dokumentu.

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 koordynowane były przez Panią Agatę Bartoszewicz – Sekretarza Gminy Izabelin, która pełniła także funkcję przewodniczącej Zespołu do opracowania Strategii powołanego przez Wójta Gminy Izabelin zarządzeniem nr 403/2021 z dnia 26 listopada 2021 r., w skład którego weszli reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych i społeczności lokalnej:

-
1. Agnieszka Woźniak - Skarbnik Gminy Izabelin,
 2. Joanna Białas - Przewodnicząca Rady Gminy Izabelin,
 3. Małgorzata Wiśniewska - Radna Gminy Izabelin,
 4. Agnieszka Czarnecka - Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Gminy Izabelin,
 5. Jacek Kuźniewicz – Kierownik Wydziału Rozwoju i Bieżącego Utrzymania Urzędu Gminy Izabelin,
 6. Krzysztof Stańczyk - Kierownik Wydziału Architektury i Planowania Przestrzennego Urzędu Gminy Izabelin,
 7. Ewa Przybysz – Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
 8. Anita Fieducik - Dyrektor Szkoły Podstawowej im. płka S. Królickiego w Izabelinie,
 9. Aleksandra Dobroszkiewicz - Dyrektor Gminnego Przedszkola w Izabelinie,
 10. Małgorzata Przestrzelska - Dyrektor Gminnego Przedszkola w Laskach,
 11. Aneta Beczek - Dyrektor Centrum Usług Wspólnych Izabelin,
 12. Paweł Bohdziewicz - Prezes Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji „Mokre Łąki” Izabelin Sp. z o.o.,
 13. Agnieszka Jeziorska – Dyrektor SPZOZ Izabelin,
 14. Joanna Orłoś-Supeł - Dyrektor Centrum Kultury Izabelin,
 15. Anna Rychlik - Stowarzyszenie dla Nas,
 16. Monika Grzybowska - Stowarzyszenie Partnerstwa Miast i Gmin,
 17. Maciej Motelski - Stowarzyszenie Partnerstwa Miast i Gmin,
 18. Krzysztof Charchuła - Fundacja Przyjaciele Alego.

Ponadto Zespół wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Jakub Jackowski – Starszy Specjalista ds. Strategii i Rozwoju lokalnego,
- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- dr Joanna Cieślińska – ekspert.

Prace nad Strategią rozpoczęto w listopadzie 2021 roku przyjęciem przez Radę Gminy Izabelin uchwały nr XLVIII/376/21 z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030, w tym trybu konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas warsztatów strategicznych, spotkania z kierownictwem i pracownikami Urzędu oraz badania ankietowego przeprowadzonego w dniach 4-8 marca 2022 r. w formie PAPI¹ (ankiety osobistej) wśród grupy 100 mieszkańców Gminy Izabelin oraz ankiety internetowej (9-20 marca 2022 r.). Warsztaty strategiczne z Zespołem do opracowania Strategii przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest innowacyjne podejście to rozwoju oraz wypracowanie niestandardowych rozwiązań. Podczas warsztatów uczestnicy dyskutowali na temat edukacji, ochrony środowiska, pomocy społecznej, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji, bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, seniorów, przedsiębiorców, inwestorów, liderów społecznych, pracowników Gminy). Podczas pracy w grupach zdefiniowano mocne strony Gminy oraz szanse rozwojowe. Na tej podstawie wyznaczono cele strategiczne, które podzielone zostały na cele operacyjne. Następnie wyznaczono kierunki działań, których realizacja wpłynie na osiągnięcie przyjętych celów.

Powyzsze dzialania mialy na celu ewaluacje trafnosci, przewidywanej skutecznosci i efektywnosci realizacji Strategii.

Dokument zostal sporzadzony z uwzglednieniem zapisow ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektorych innych ustaw (Dz. U. 2020 poz. 1378).

1 PAPI - Paper and Pencil Interview

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030:

Przyjęcie **Uchwały** Rady Gminy Izabelin z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 202-2030

Powołanie **Zespołu do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin** na lata 2022-2030 zarządzeniem Wójta Gminy Izabelin nr 403/2021 z dnia 26 listopada 2021 r.

Badanie ankietowe mieszkańców – 4 - 20 marca 2022 r.

Przeprowadzenie **wywiadu pogłębionego** z władzami Gminy - 8 marca 2022 r.

Opracowanie **diagnozy** sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Izabelin

Przeprowadzenie **warsztatów strategicznych** w celu opracowania wizji i misji Gminy Izabelin oraz celów strategicznych i kierunków działań

Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030

Przeprowadzenie **konsultacji społecznych** projektu Strategii

Przedłożenie projektu Strategii do **zaopiniowania Zarządowi Województwa Mazowieckiego**

Uchwalenie Strategii przez Radę Gminy Izabelin

Wdrażanie Strategii

Uczestnicy Warsztatu Strategicznego – Izabelin, 21 kwietnia 2022 r.

CZĘŚĆ I

Stan i wyzwania rozwojowe Gminy Izabelin

1: Wnioski z diagnozy

Wnioski stanowią podsumowanie wyników „Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Izabelin”, której pełna treść stanowi załącznik nr 1 do Strategii.

1.1. Informacje ogólne

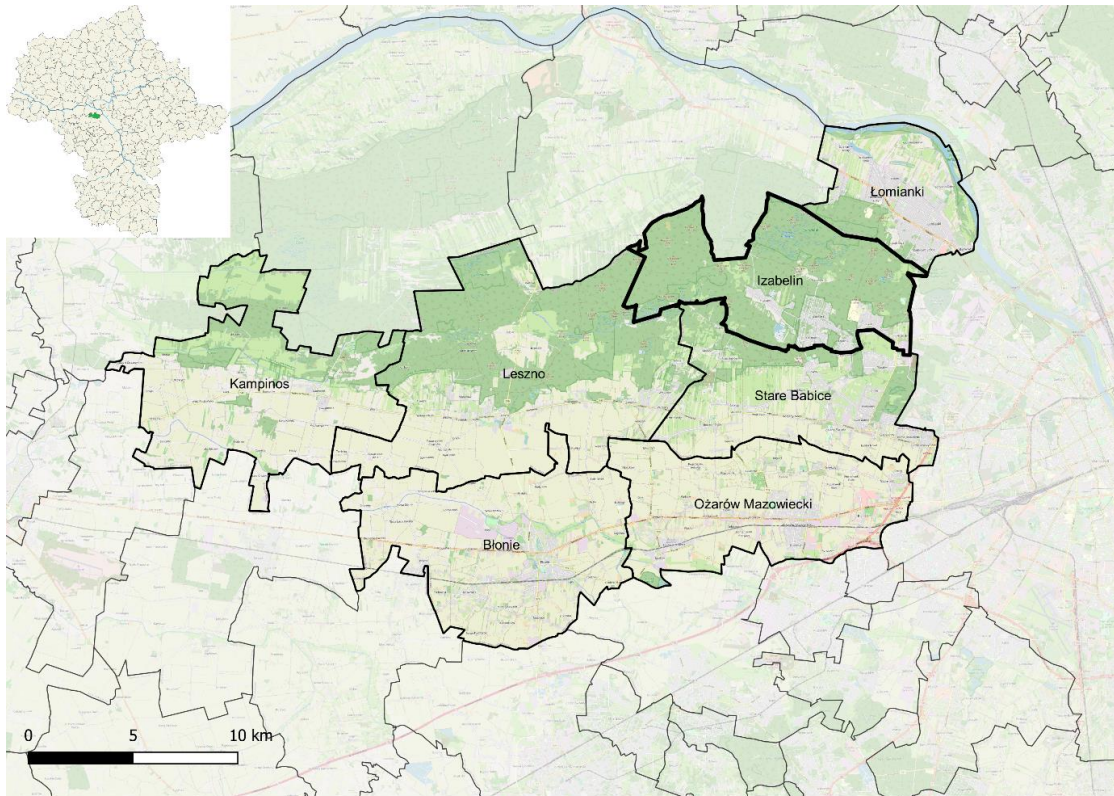
Gmina Izabelin jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa mazowieckiego i wchodzi w skład powiatu warszawskiego zachodniego. Zgodnie z podziałem statystycznym na potrzeby unijnych wyliczeń wprowadzonym od 1 stycznia 2018 r. Gmina Izabelin znalazła się w regionie (NUTS 2) Mazowieckim stołecznym, w podregionie (NUTS 3) Warszawskim zachodnim.

Gmina została utworzona 1 stycznia 1995 r. w wyniku podziału Gminy Stare Babice².

Od południa graniczy z Gminą Stare Babice, od południowego zachodu z Gminą Leszno, od północy z Gminą Czosnów (powiat nowodworski), od północnego wschodu z Gminą Łomianki, a od wschodu z Miastem Warszawa.

² Dz. U. 1994 nr 132 poz. 671

Rysunek 1: Położenie Gminy Izabelin na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu warszawskiego zachodniego

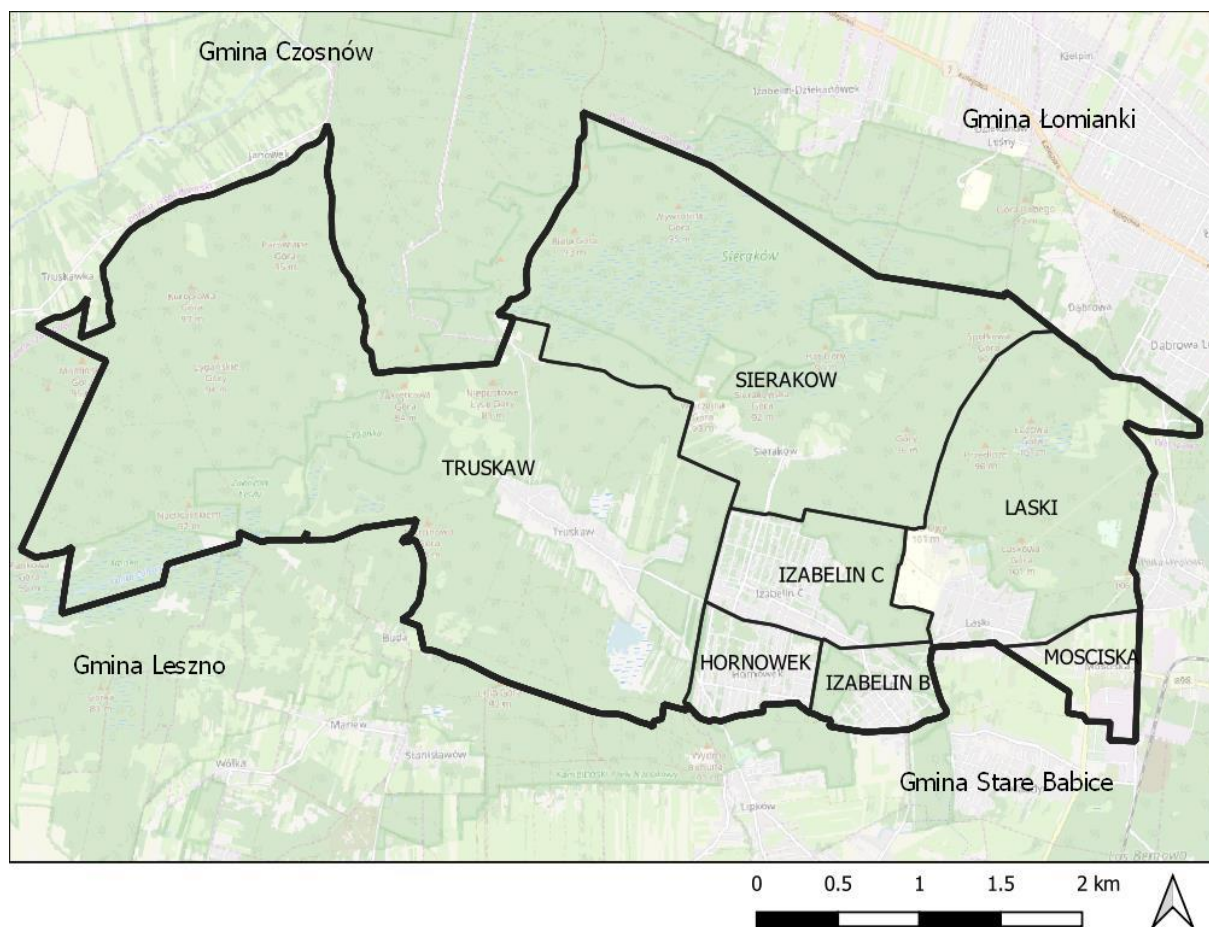

Źródło: opracowanie własne

Obszar Gminy to 65,01 km² i podzielony jest na 7 sołectw:

- Hornówek,
- Izabelin B,
- Izabelin C,
- Laski,
- Mościska,
- Sieraków,
- Truskaw.

Rysunek 2: Sołectwa Gminy Izabelin

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy OpenStreetMap

Ze względu na położenie Gminy w większości na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego (KPN) odnotować należy olbrzymie dysproporcje występowania terenów leśnych w ramach poszczególnych obrębów: największą lesistością charakteryzuje się Sieraków leżący w całości w granicach KPN (92,1%) oraz Truskaw (82,1%), najmniejszą zaś Mościska (0,2%).

Największą urbanizacją na terenie Gminy Izabelin odznacza się Izabelin C na terenie, którego istnieje (według danych Urzędu Gminy Izabelin ze stycznia 2020 r.) 27,6% wszystkich obiektów na terenie Gminy oraz w następnej kolejności wsie: Hornówek (21,2% wszystkich obiektów), Laski (16,6%), Truskaw (16,2%), Izabelin B (11,4%), Mościska (5,4%) oraz Sieraków (1,6%). Dane te nie odzwierciedlają faktycznego sposobu zagospodarowania, ponieważ nie uwzględniają różnic funkcjonalno–przestrzennych poszczególnych jednostek osadniczych.³

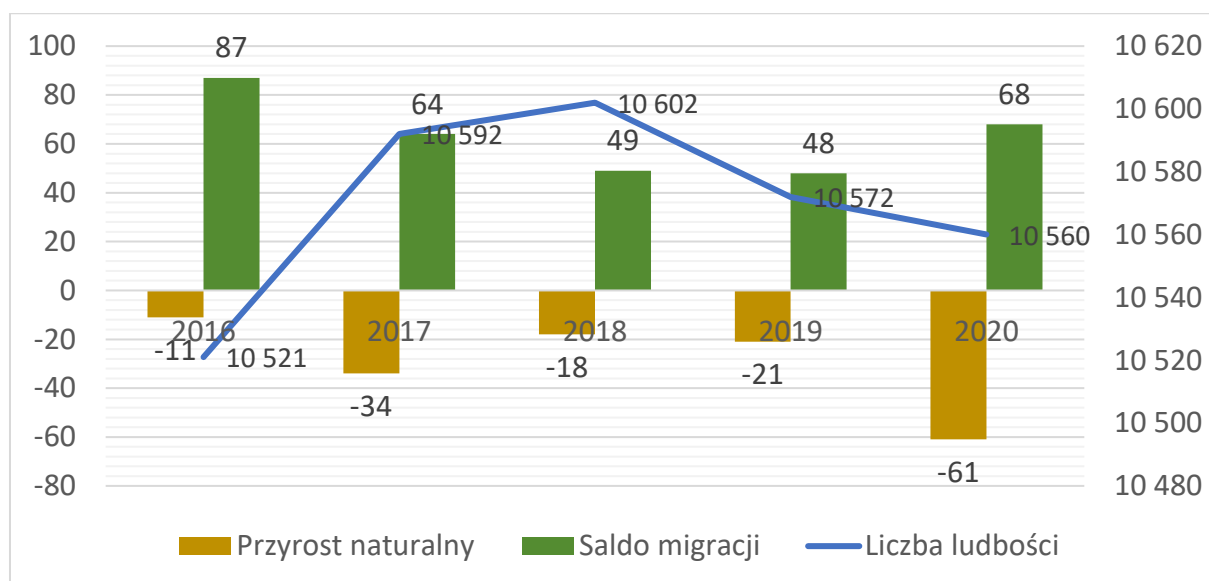
³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin, uchwała Rady Gminy Izabelin nr LVII/456/22 z dnia 21 czerwca 2022 r.

1.2. Sytuacja społeczna

Demografia

W 2020 r. w Gminie Izabelin mieszkało 10.560 osób, co stanowiło 8,8% ogółu mieszkańców powiatu warszawskiego zachodniego. Gmina jest zatem jedną z mniej ludnych w powiecie. Analiza zmiany liczby mieszkańców na przestrzeni lat 2016-2020 wskazuje wzrost o 39 osób, co stanowi 0,4%. Należy podkreślić, że w tym samym okresie liczba mieszkańców powiatu wzrosła o 5,3%, zatem dynamika w Gminie Izabelin jest zdecydowanie mniejsza. Co istotne od 2018 r. w Gminie Izabelin odnotowuje się nieznaczny spadek liczby ludności. Średnia gęstość zaludnienia na terenie Gminy w 2020 r. wynosiła 162 osoby na km² przy średniej dla powiatu warszawskiego zachodniego wynoszącej 225 osób na km². Wynika ona z charakterystyki Gminy, której większą część zajmuje Kampinoski Park Narodowy, a tereny zamieszkałe zajmują głównie południowo-wschodnią część.

Wykres 1: Zmiana liczby ludności w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2016-2019 przyrost naturalny w Gminie Izabelin był ujemny na średnim poziomie ok. -21, przy rocznej liczbie urodzeń oscylującej między 66 a 83, a zgonów między 86 a 102. Sytuacja uległa wyraźnemu pogorszeniu w roku 2020, w którym przyrost naturalny spadł do wartości -61, w związku z wzrostem liczby zgonów o 34 i nieznacznym spadkiem urodzeń o 6. Można zakładać, że taka sytuacja jest efektem epidemii koronawirusa COVID-19, która

spowodowała dodatkowe zgony. Saldo migracji w badanym okresie w Gminie Izabelin jest dodatnie, choć wykazuje zmienną tendencję. Od 2016 do 2019 r. spadało, aby w 2020 r. wzrosnąć o 42%.

Dynamika wzrostu liczby mieszkańców Gminy Izabelin w porównaniu z innymi ośrodkami podwarszawskimi jest wyraźnie niższa. Powodem tego są ograniczone możliwości lokowania nowych inwestycji mieszkaniowych wynikające z wyłączenia terenów Kampinoskiego Parku Narodowego. Duża atrakcyjność osiedleńcza Gminy i otoczenie KPN oraz niska dostępność działek budowlanych powoduje, że ich cena jest względnie wysoka, co dodatkowo ogranicza możliwość wzrostu liczby mieszkańców.

W Gminie odnotowujemy stały wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym. Wzrost udziału osób starszych, który już w roku 2017 przekroczył liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczności Gminy Izabelin, który w kolejnych latach będzie się pogłębiał ze względu na ujemny przyrost naturalny. Dla władz Gminy jest to sygnał, aby rozwijać ofertę skierowaną na aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym.

Niepokojąca jest również dynamika wzrostu wskaźnika senioralnego obciążenia demograficznego przedstawiającego ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, która jest wyższa niż średnia dla województwa mazowieckiego.

Prognozy opracowane przez GUS wskazują, że liczba mieszkańców Gminy Izabelin do roku 2030 będzie wolno, ale stabilnie rosła, jednak zmieniać się będzie struktura wiekowa.

Dalszy wzrost liczby osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) przy jednoczesnym spadku liczby najmłodszych skutkować będzie rosnącą średnią wieku mieszkańców Gminy.

Jest to sygnał, aby już teraz przygotować odpowiednią infrastrukturę oraz ofertę dla osób starszych, która nie tylko zapewni im opiekę, ale także utrzyma ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym.

Opieka nad dziećmi

Na terenie Gminy Izabelin nie funkcjonują publiczne placówki opieki nad dziećmi do lat 3.

Natomiast w 2021 r. funkcjonowały 2 niepubliczne placówki tego typu. Pierwsza to miejsce sprawowania opieki przez dziennych opiekunów w Laskach "Akademia Małych Rączek", a druga to mieszcząca się w Izabelinie C żłobek "Radosny Domek pod Sosnami".

Dzieci powyżej 3 roku życia mają możliwość uczęszczania do 2 przedszkoli publicznych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Izabelin:

Gminne Przedszkole w Laskach "Akademia Pod Dębowym Liściem",

Gminne Przedszkole im. ks. Aleksandra Fedorowicza w Izabelinie.

Ponadto w Gminie działają 3 przedszkola niepubliczne. Jednym z nich jest placówka działająca w ramach Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach koło Warszawy prowadzonego przez Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi.

Dane dotyczące upowszechnienia opieki przedszkolnej na terenie Gminy Izabelin z lat 2016-2020 udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym przekracza wartość 100% i wzrósł od roku 2016 o 5,1 pkt. proc., choć odnotować należy spadek w 2020 r.

Gmina aktywnie modernizuje placówki przedszkolne inwestując w infrastrukturę oraz rozszerzając zakres opieki.

Edukacja

Gmina Izabelin jest organem prowadzącym dla jednej publicznej szkoły podstawowej: Szkoła Podstawowa im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie. Ponadto w Gminie działa Szkoła Podstawowa Specjalna dla Niewidomych św. Maksymiliana w Laskach w ramach Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej.

Szkoła Podstawowa im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie zajmuje dwa budynki: przy ul. 3 Maja 49 oraz przy ul. Wojska Polskiego 5. W roku szkolnym 2019/2020 uczyło się w niej 849 dzieci podzielonych na 37 oddziałów (klas), co daje średnią 22,95 dziecka na oddział.

Gmina rozwija bazę dydaktyczną oraz podejmuje działania nakierowane na podnoszenie jakości edukacji w szkole poprzez np. budowę zespołu boisk, wprowadzając program stypendialny dla dzieci i młodzieży w ramach Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz realizując liczne projekty i programy edukacyjne.

Analiza średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z lat 2019-2021 wskazuje, że uczniowie szkoły w Izabelinie uzyskują wyniki powyżej średniej zarówno dla powiatu jak i województwa w przedmiotach język polski, matematyka i angielski. Można zatem stwierdzić, że poziom nauczania w placówce w Izabelinie jest ponadprzeciętny.

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Izabelin działało 7 przychodni (placówek medycznych świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną), w tym 3 świadczące usługi w ramach NFZ. Średnia liczba przychodni na 10 tys. mieszkańców w Gminie w 2020 r. wynosiła 7 i była wyższa niż średnia dla powiatu warszawskiego zachodniego (3) i dla województwa mazowieckiego (6).

Na terenie Gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Izabelinie. Zakład zapewnia podstawową opiekę zdrowotną, wykonuje również podstawowe analizy lekarskie na miejscu oraz w oparciu o specjalistyczne laboratoria. Nocna i weekendowa pomoc lekarska zapewniona jest przez placówki w Warszawie i Łomiankach. Należy także zwrócić uwagę, że ze względu na bliskość i dobre skomunikowanie z Warszawą, mieszkańcy Gminy Izabelin mogą korzystać z bogatej oferty specjalistycznych usług medycznych placówek warszawskich. Ze względu na brak pogotowia ratunkowego mieszkańcy Gminy korzystają z placówek warszawskich.

Gmina realizuje szereg programów profilaktyki zdrowotnej, m.in. „STOP grypie 65+. Program szczepień ochronnych przeciwko grypie osób w wieku od 65. roku życia”, „Świadome rodzicielstwo - program edukacyjny dla przyszłych rodziców” oraz dofinansowanie konsultacji i badań lekarza ginekologa. Od 2021 roku mieszkańcy Gminy Izabelin mogą również skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej, która obejmuje konsultacje, terapię indywidualną, terapię rodzinną oraz diagnozy dziecięce.

Pomoc społeczna

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Izabelin odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie, a cele polityki społecznej określa „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Izabelin na lata 2021-2026”.

W 2020 roku wsparcie uzyskało 252 osób, co oznacza spadek rok do roku o 71 osób.

Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 21 osób. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2020 roku było kolejno: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Liczba długotrwale korzystających z pomocy społecznej osiągnęła poziom 62 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2019 o 9 osób.

Zmniejszeniu ulega także liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Należy zatem podkreślić stałą tendencję spadkową w całym analizowanym okresie, co wskazuje na poprawiającą się sytuację materialną mieszkańców Gminy.

Polityka senioralna

Sytuacja demograficzna Gminy Izabelin związana z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa, motywuje władze do podejmowania działań na rzecz aktywizacji najstarszej grupy mieszkańców. W 2019 roku zakończona została budowa domu dziennego pobytu Senior+, którego zadaniem będzie aktywizacja i integracja seniorów. Ponadto bogatą ofertę zajęć dla seniorów realizuje Centrum Kultury Izabelin (m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz stowarzyszenie seniorów Rezerwat). Władze Gminy wdrażają także programy skierowane na poprawę bezpieczeństwa oraz jakości życia seniorów.

Kultura

W Gminie Izabelin funkcjonują dwie instytucje kultury: Centrum Kultury Izabelin oraz Gminna Biblioteka.

Centrum Kultury Izabelin (CKI) wraz z sekcją „Czas na Sport” prowadzi edukację kulturalną i sportową oraz tworzy warunki dla rozwoju ruchu artystycznego. W ofercie Centrum jest 12 pracowni i sekcji bezpłatnych dla mieszkańców w różnym wieku oraz 20 rodzajów zajęć komercyjnych. Placówka dysponuje salą widowiskową, na której odbywa się szereg imprez kulturalnych oraz koncertów. Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń w Gminie realizowanych przez CKI zaliczyć należy: Izabelińskie Spotkania z Książką, Mazowiecki Festiwal Piosenki, Festiwal Natura Kultura Media im. Ryszarda Kapuścińskiego oraz Festiwal Muzyczny „W Krainie Chopina”.

Gminna Biblioteka prowadzi aktywną działalność zarówno w zakresie promocji czytelnictwa jak i rozwoju kultury na terenie Gminy. W 2020 r. Biblioteka dysponowała 26.536 woluminami. Liczba wypożyczeń jak i czytelników regularnie spada, co szczególnie widoczne jest w 2020 r. Może być to jednak spowodowane efektem obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa i koniecznością wyłączenia Biblioteki z użytkowania przez dłuższy okres.

Sport

Zadania z zakresu rozwoju sportu i rekreacji z dniem 1 maja 2019 r. realizuje sekcja „Czas na Sport” – Centrum Kultury Izabelin (CnS), której przekazano do administrowania kompleks sportowy w Laskach (boisko do piłki nożnej, boisko treningowe, ORLIK), boiska sołeckie w Izabelinie B, Mościskach, Sierakowie i Truskawiu, place zabaw i siłownie plenerowe oraz lodowisko wraz z wypożyczalnią łyżew. W ramach zajęć sportowych CnS prowadzi 23 sekcje rekreacyjne i sportowe, a ponadto współpracuje z podmiotami zewnętrznymi, które organizują zajęcia dla mieszkańców. Na boisku wielofunkcyjnym w okresie zimowym otwarte jest lodowisko.

Jak wskazują dane statystyczne na terenie Gminy Izabelin w 2020 r. funkcjonowało 5 klubów sportowych, w których ćwiczyło 281 osób. Liczba ćwiczących od 2016 r. wzrosła o 52 osoby, natomiast liczba klubów o 1. Świadczy to o tym, że mieszkańcy Gminy chętnie korzystają z infrastruktury sportowej dostępnej w Gminie. Nawet okres obostrzeń związanych z koronawirusem nie wpłynął na spadek zainteresowania aktywnością fizyczną. Przeliczając liczbę klubów na 10 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin wskaźnik ten w 2020 r. wynosił 4,7 i był zdecydowanie wyższy niż średnia dla województwa mazowieckiego (2,7) oraz powiatu warszawskiego zachodniego (3,2).

Wójt Gminy Izabelin corocznie przyznaje stypendia sportowe oraz nagrody dla zawodników, trenerów oraz innych osób fizycznych wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej.

Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Izabelin podlega pod Komendę Powiatową Policji dla powiatu warszawskiego zachodniego z siedzibą w Starych Babicach. W 2020 r. zakończyła się budowa posterunku policji w Hornówku, u zbiegu ul. Zielonej i ul. 3 Maja, finansowana ze środków budżetu Gminy. Obszar Gminy podzielony jest na 2 rejony służbowe, dla których wyznaczeni są dzielnicowi. Władze Gminy aktywnie współpracują z policją i mieszkańcami w obszarze prewencji i edukacji realizując szereg inicjatyw i akcji informacyjnych.

W powiecie warszawskim zachodnim liczba wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców jest stosunkowo niska i w 2020 r. wynosiła 40,2 przy średniej dla województwa 54,5. Należy jednak zwrócić uwagę, że rok 2020 był specyficzny, ze względu na wprowadzone ograniczenia w przemieszczaniu się spowodowane walką z epidemią koronawirusa.

Wpłynęło to na spadek wskaźnika wypadków w porównaniu z 2019 r. (53,5). Ponadto należy zaznaczyć, że sieć drogowa na terenie Gminy jest słabiej rozwinięta ze względu na duży obszar wyłączony przez Kampinoski Park Narodowy. Przez Izabelin nie przebiegają także żadne drogi krajowe, a jedynie niewielki odcinek drogi wojewódzkiej. Niepokojąca jest wysoka liczba ofiar śmiertelnych na 100 tys. ludności, która z wyjątkiem lat 2018 oraz 2020 przewyższa średnią dla województwa mazowieckiego. Taka sytuacja może być spowodowana faktem, że wypadki dotyczą głównie zdarzeń z udziałem pieszych, którzy są bardziej narażeni na obrażenia.

Na terenie Gminy Izabelin działają 2 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Izabelinie i Laskach, które wspierane są przez służby przeciwpożarowe KPN oraz pogotowie przeciwpożarowe na terenie Bazy Paliwowej „ORLEN” w miejscowości Mościska.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Powiecie Warszawskim Zachodnim zlokalizowana jest w Błoniu.

Na terenie Gminy działa system monitoringu, który składa się z 37 punktów wyposażonych łącznie w 53 kamery.

Otoczenie wewnętrzne Gminy

W 2020 r. na terenie Gminy Izabelin na 1 tys. mieszkańców funkcjonowało 5,21 organizacji pozarządowych (więcej niż średnia dla województwa i powiatu), co świadczy o znacznej aktywności mieszkańców i ich zaangażowaniu w życie społeczne. Współpraca Urzędu Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego prowadzona jest w oparciu o roczne programy i obejmuje zarówno wsparcie finansowe (konkurs ofert, małe granty, inicjatywy lokalne), jak i pozafinansowe.

Od 2018 r. wyodrębniono fundusz sołecki obejmujący wszystkie 7 sołectw, dzięki któremu mieszkańcy mają możliwość proponowania działań oraz wyboru przedsięwzięć do realizacji w swojej najbliższej okolicy.

1.3 Sytuacja gospodarcza

Gospodarka lokalna i rynek pracy

Na terenie Gminy Izabelin brak jest wielkiego przemysłu i przesłanek, aby ze względu na charakter Gminy stan ten mógł ulec zmianie. W 2020 r. zarejestrowanych było tu 2.028 podmiotów gospodarczych, z czego najwięcej działa w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), przy czym zdecydowana większość z nich zajmowała się handlem detalicznym i hurtowym z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi. Pozostałe sekcje to: M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), F (budownictwo) oraz S i T (pozostała działalność usługowa).

Dynamika wzrostu liczby firm w porównaniu z powiatem warszawskim zachodnim jest widocznie niższa. Należy jednak zwrócić uwagę, że ze względu na specyfikę Gminy Izabelin, w której brak jest zarówno terenów jak i warunków do rozwoju szerokiej działalności gospodarczej, umiarkowaną tendencję wzrostową należy uznać za korzystne zjawisko. Zdecydowana większość podmiotów to mikroprzedsiębiorstwa (96,8%), a zaledwie 2 zatrudniały powyżej 250 pracowników.

Wskaźnik bezrobocia w 2020 roku wynosił 2,6% i był nieco wyższy niż średni w powiecie warszawskim zachodnim (2,1%), ale zdecydowanie niższy niż w całym województwie mazowieckim (4,6%). Świadczy to o dobrej i stabilnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, jednak wymaga stałej obserwacji, aby przygotować się na już występujące w gospodarce skutki ograniczeń spowodowane epidemią.

Urządzenia sieciowe

Na terenie Gminy Izabelin usługi w zakresie zbiorowego dostarczania wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków świadczy spółka komunalna Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Izabelin "Mokre Łąki" Sp. z o. o. (100% kapitału Spółki należy do Gminy Izabelin). W roku 2005 uruchomiona została oczyszczalnia ścieków w miejscowości Truskaw, której GPWiK zostało eksploatatorem. Ze względu na położenie Gminy w granicach i otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego nie ma tu możliwości stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 1: Odsetek mieszkańców Gminy Izabelin posiadających dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2020 r.

JST	Wodociąg [%]	Kanalizacja [%]	Gaz [%]
Województwo mazowieckie	90,7	70,2	55,0
Powiat warszawski zachodni	86,1	67,9	83,7
Gmina Izabelin	86,4	83,4	85,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin oraz GUS

83,4% mieszkańców Gminy podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej, co jest wskaźnikiem wyższym zarówno od średniej dla powiatu, jak i województwa mazowieckiego. Z kolei z sieci wodociągowej korzysta 86,4%, co jest wynikiem zbliżonym do średniej dla powiatu warszawskiego zachodniego i nieco poniżej średniej dla województwa mazowieckiego. Obszar Gminy Izabelin znajduje się w zasięgu systemu zaopatrzenia w gaz eksploatowanego przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie. Na tle województwa i powiatu Gmina charakteryzuje się wyższym odsetkiem mieszkańców posiadających dostęp do sieci gazowej (85,0%).

Zaopatrzenie w energię

Obszar Gminy Izabelin znajduje się w zasięgu sieci systemu zaopatrzenia w energię elektryczną eksploatowanego przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa, Polskie Sieci Elektroenergetyczne w Warszawie oraz E-ON Polska dostarczającego energię do niewielkiego obszaru wsi Mościska. Biorąc pod uwagę wzrost zapotrzebowania na energię na terenie Gminy Izabelin postuluje się, aby docelowo w kierunku Gminy Izabelin ze stacji w Starych

Babicach wyprowadzone zostały 4 linie 15 kV w podstawowych kierunkach Hornówek, Izabelin, Laski i Mościska.

Gospodarka odpadami

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości dotyczy jedynie odpadów powstających w gospodarstwach domowych. System nie obejmuje odpadów wytwarzanych przez instytucje lub podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Zebrane na terenie Gminy Izabelin odpady komunalne wywożone są poza jej obszar. Ze względu na występowanie obszarów chronionych nie ma możliwości lokalizacji urządzeń i instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W Gminie działa natomiast Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, którego docelowa lokalizacja jest obecnie konsultowana. Ilość odpadów wytwarzanych średnio rocznie przez mieszkańca Gminy (501 kg w 2020 r.) jest wartością znacznie powyżej średniej zarówno wojewódzkiej, jak i dla powiatu warszawskiego zachodniego i wykazuje tendencję wzrostową, co zapewne wymaga podjęcia działań uświadamiających.

Turystyka i promocja

Walory turystyczne Gminy Izabelin wiążą się przede wszystkim z Kampinoskim Parkiem Narodowym. Dogodne warunki naturalne sprawiają, że oddalona o kilkanaście kilometrów od centrum Warszawy Gmina jest pod względem wypoczynku i rekreacji jedną z atrakcyjniejszych gmin w województwie mazowieckim. Położenie na styku Warszawy i Kampinoskiego Parku Narodowego oraz ścisłe związki funkcjonalne ze stolicą kraju determinują kierunki rozwoju Gminy. Gmina Izabelin postrzegana jest głównie przez mieszkańców Warszawy jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, ale przede wszystkim jako miejsce spędzania czasu wolnego (głównie sobotnio-niedzielnego ze względu na ograniczoną infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną).

Kampinoski Park Narodowy stanowi ważną bazę rekreacyjno-wypoczynkową dla stolicy. Odwiedzający mają do dyspozycji około 360 km turystycznych szlaków pieszych, 200-kilometrowy szlak rowerowy, trasy konne oraz 19 parkingów i 12 polan wypoczynkowych znajdujących się na obrzeżach parku. Działalność edukacyjną Park prowadzi w trzech placówkach: Centrum Edukacji w Izabelinie, Ośrodku Dydaktyczno-Muzealnym im. Jadwigi i Romana Kobendzów w Granicy i Ośrodku Hodowli Żubrów im. prezydenta RP Ignacego

Mościckiego w Smardzewicach.

W Gminie dużą wagę przywiązuje się do promocji zdrowia i aktywnego trybu życia.

Organizowanych jest szereg imprez kulturalno-sportowych m.in. Bieg „Truskawki”, Bieg Zmarzłaka, czy Rajd Rowerowy Misja Kampinos Lipków.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych, Urząd Gminy prowadzi stronę internetową www.gmina.izabelin.pl, na której umieszczane są najważniejsze informacje dotyczące życia Gminy.

1.4 Sytuacja przestrzenna

Planowanie przestrzenne

Polityka przestrzenna Gminy Izabelin do czerwca 2022 r. realizowana była przez Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin przyjęte uchwałą Rady Gminy Izabelin z dnia 3 lipca 2013 roku⁴ zaktualizowane uchwałą z dnia 22 listopada 2017 r.⁵ W 2020 r. Rada Gminy Izabelin zdecydowała o przystąpieniu do sporządzenia nowego studium, które zostało przyjęte w czerwcu 2022 r. i w momencie uchwalenia niniejszej Strategii jest dokumentem obowiązującym.

Obecnie na obszarze Gminy Izabelin obowiązują 40 planów miejscowych uchwalonych w latach 1998-2022 obejmujących zdecydowaną większość terenów zurbanizowanych. Udział powierzchni objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych obrębach ewidencyjnych kształtuje się następująco:

- we wsi Hornówek – 97,6 %,
- we wsi Izabelin – 62,4 %,
- we wsi Laski – 18,4 %,
- we wsi Mościska – 99,9 %,
- we wsi Sieraków – 0,6 %,
- we wsi Truskaw – 4,8 %.

Niskie wskaźniki objęcia planami miejscowymi w części obrębów wynikają z występowania w ich granicach dużych, zwartych kompleksów leśnych wchodzących w skład Kampinoskiego Parku Narodowego, dostępności do podstawowego układu drogowego, uzyskanych zgód na

⁴ Uchwały Rady Gminy Izabelin nr XXIX/240/13 z dnia 3 lipca 2013 r.

⁵ Uchwały Rady Gminy Izabelin nr XXXII/275/17 z dnia 22 listopada 2017 r.

zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne oraz podziałów i stanu własności gruntów. Należy jednak zaznaczyć, że blisko 95% terenów zurbanizowanych w Gminie leżących poza Kampinoskim Parkiem Narodowym jest objętych obowiązującymi planami miejscowymi (poza terenem Zakładu dla Niewidomych).

Sieć drogowa

Ze względu na specyfikę Gminy Izabelin, której większość zajmuje Kampinoski Park Narodowy, sieć drogowa skoncentrowana jest w jej południowo-wschodniej części (kierunek Warszawa). Wszystkie drogi podstawowego układu drogowego posiadają nawierzchnię asfaltową. Układ uzupełniający tworzą drogi, które obsługują zabudowę jednorodziną we wsiach mających charakter osiedli podmiejskich, z których większość posiada nawierzchnię bitumiczną, nieliczne pokryte są kostką betonową lub płytą betonową.

Ruch drogowy na terenie Gminy wyraźnie wskazuje na naturalne „ciążenie” w kierunku Warszawy, jest również wynikiem występowania obszarów prawnie chronionych w postaci Kampinoskiego Parku Narodowego, przez które nie ma możliwości oraz potrzeby realizacji układu drogowego. Ruch koncentruje się zatem na ul. 3 Maja stanowiącej bezpośrednie połączenie wszystkich jednostek strukturalnych (z wyjątkiem Sierakowa, który z ul. 3 Maja połączony jest poprzez ul. Sierakowską) z miastem stołecznym Warszawa. Fakt ten sprawia, iż ul. 3 Maja jest w rzeczywistości główną osią komunikacyjną Gminy, a najważniejszym punktem trasy jest skrzyżowanie ulic 3 Maja i Estrady.

Kluczowym zagadnieniem w kwestii komunikacji Gminy jest natężenie ruchu (szczególnie w porannych o popołudniowych godzinach szczytu) powodujące duże zatory wpływające na znaczne wydłużenie czasu przejazdu na najbardziej uczęszczanych kierunkach.

Siec kolejowa

Przez Gminę nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja to Ożarów Mazowiecki (11,5 km do Izabelina) oraz Warszawa Gołębki (ok. 13,5 km). Jednak większą liczbę połączeń oferuje stacja Warszawa Zachodnia (ok. 20 km). Najbliższa bocznicą kolejowa znajduje się w Radiowie (linia nr 938) w odległości ok. 4 km od centrum Izabelina.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w ogłoszonym w 2021 przetargu na „Studium Planistyczne Rozbudowy Warszawskiego Węzła Kolejowego ze szczególnym uwzględnieniem nowej linii średnicowej” analizuje możliwość dostosowania linii nr 938 do obsługi pociągami pasażerskimi.

Transport publiczny

Gmina Izabelin w zakresie transportu publicznego obsługiwana jest przez 7 linii autobusowych (w tym jedną nocną) Warszawskiego Transportu Publicznego w ramach strefy 1. Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 20 zespołów przystankowych (41 przystanków). Ich rozlokowanie oraz gęstość zabudowy sprawia, że część mieszkańców do najbliższego przystanku ma ponad 400 m. Należy zatem w dalszym ciągu dążyć do rozwoju sieci. Czas dojazdu do centrum Warszawy, częstotliwość kursów oraz obsługa wszystkich miejscowości Gminy sprawiają, iż dostępność komunikacji publicznej jest sprzyjającym czynnikiem rozwoju Gminy. Należy jednak zwrócić uwagę na konieczność dostosowania sieci przystanków do potrzeb mieszkańców, jak i podejmować działania usprawniające ruch uliczny i płynność przejazdu.

Ścieżki rowerowe

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy Izabelin w 2020 r. wynosiła 7,4 km. Nie mogą one jednak stanowić obecnie poważnej alternatywy dla komunikacji samochodowej, choć zaznaczyć należy, że Gmina sukcesywnie poszerza i modernizuje sieć dróg rowerowych (także w ramach remontów drogowych). Rozwój sieci dróg rowerowych ma przede wszystkim wpłynąć na poprawę systemu transportowego w Gminie, poprawić jakość powietrza oraz zwiększyć atrakcyjność turystyczną. Istotne jest tu jednak zagwarantowanie bezpieczeństwa wszystkim użytkownikom dróg.

w Parku – Sieraków (1.204,91 ha – częściowo w granicach administracyjnych Gminy Izabelin). Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną posiada status rezerwatu biosfery, a ze względu na dużą różnorodność biologiczną stanowi część europejskiej sieci Natura 2000.

Obecność KPN w Gminie decyduje o jej bogactwie przyrodniczym i krajobrazowym, a także walorach turystycznych. Z drugiej strony coraz większa antropopresja związana z położeniem w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy kraju oraz powiększaniem terenów zabudowanych Gminy stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego Parku. Najważniejsze źródła zagrożeń związanych z działalnością człowieka to urbanizacja i nadmierna eksploatacja turystyczna obszarów cennych przyrodniczo, zagrożenia pożarowe oraz zaśmiecanie terenu. Sieć hydrograficzna Gminy Izabelin jest uboga - składa się głównie z sieci rowów i kanałów, zbiornika wodnego "Mokre Łąki" oraz pojedynczych stawów i oczek wodnych. Teren Gminy Izabelin leży w zlewni rzeki Łasicy, prawostronnego dopływu rzeki Bzury. Stan wód przepływających przez teren Gminy, na podstawie monitorowanego cieku, można uznać za zły zarówno pod względem stanu ekologicznego, jak i chemicznego. Cały region wodny Środkowej Wisły jest obszarem szczególnie narażonym na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, stąd konieczność wprowadzenia ograniczeń w stosowaniu nawozów azotowych.

Do najważniejszych zadań z zakresu ochrony wód powierzchniowych w Gminie należy rozbudowa sieci kanalizacyjnej, utrzymanie w dobrym stanie rowów oraz systematyczna kontrola jakości wód powierzchniowych.

Jakość powietrza

Głównym powodem przekroczeń poziomu zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy jest tzw. emisja niska związana z indywidualnym ogrzewaniem domów piecami grzewczymi opalanymi paliwami stałymi i występuje na obszarze zabudowanym w południowo-wschodniej części Gminy. Problem ten nasila się w okresie jesienno-zimowym. W Gminie Izabelin, z uwagi na brak dużych zakładów przemysłowych, praktycznie nie występuje emisja punktowa. Również emisja liniowa nie jest dużym problemem ze względu na słabiej rozwiniętą sieć drogową. Ponadto, szczególnie w przypadku pyłu zawieszzonego PM_{2,5}, wpływ ma sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego jakim jest Warszawa.

Na terenie Gminy Izabelin monitoring jakości powietrza prowadzony jest za pomocą 9 stacji pomiarowych. Zgodnie z odczytami uzyskanymi w 2019 roku średnioroczne dopuszczalne

poziomy dla pyłów PM10 i PM2,5 nie zostały przekroczone w miejscach realizacji pomiarów. Zanieczyszczenia powietrza w Gminie Izabelin mają charakter typowo lokalny na obszarze ok. 150-200 m od źródła zanieczyszczenia.

Gmina prowadzi działania zmierzające do poprawy jakości powietrza poprzez dofinansowanie wymiany niskoefektywnych źródeł ciepła na urządzenia ekologiczne oraz akcje uświadamiające skierowane do mieszkańców.

2: Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

2.1 Ocena sytuacji w Gminie

W celu aktywnego zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 oraz diagnozowania obszarów kluczowych z punktu widzenia jakości życia w Gminie, przeprowadzone zostały **badania ankietowe** wśród mieszkańców, zarówno w formie ankiety osobistej PAPI (w dniach 4-8 marca 2022 r.), jak i ankiety internetowej udostępnionej poprzez stronę Urzędu Gminy (w dniach 9-20 marca 2022 r.).

Informacja o ankiecie została udostępniona zarówno poprzez stronę internetową, jak i profile w mediach społecznościowych. Dzięki wykorzystaniu różnych kanałów komunikacyjnych możliwe było dotarcie do jak najszerszego grona odbiorców. Badanie bezpośrednie miało umożliwić uzyskanie opinii osób, które na co dzień nie korzystają z Internetu.

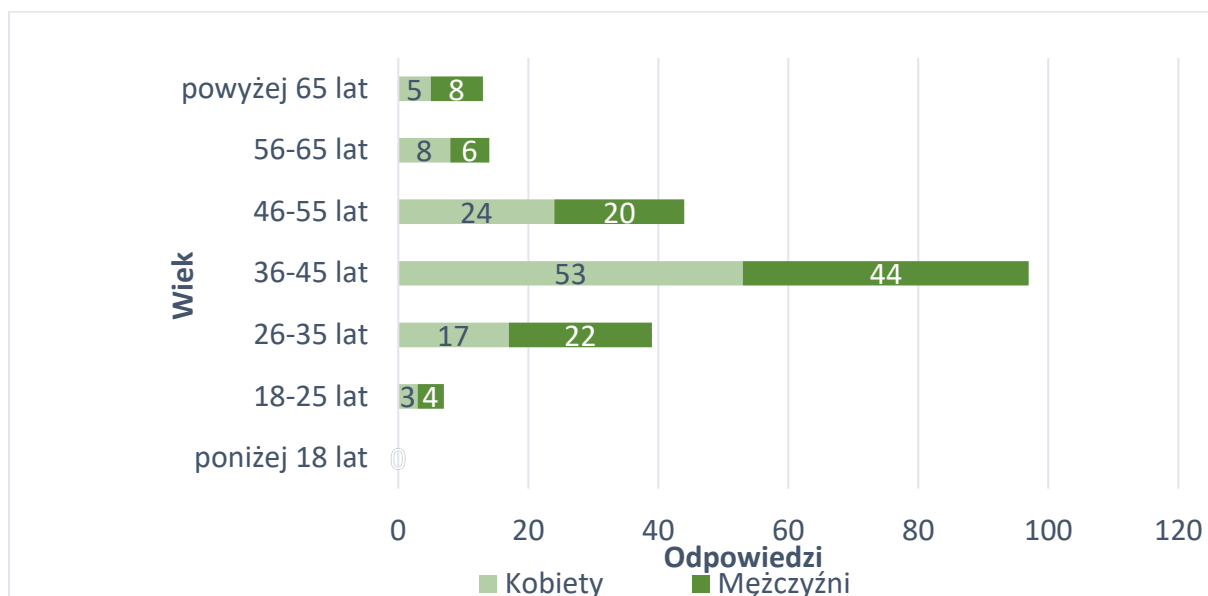
W sumie w obu badaniach udział wzięło 214 osób, z czego 100 w badaniu bezpośrednim, a 114 wypełniło ankietę internetowo. Obie ankiety były tożsame, zatem przedstawiona poniżej analiza wyników zawiera zestawienie łączne.

Wnioski płynące z ankiet stanowią istotny sygnał dla władz Gminy na temat opinii i oczekiwań mieszkańców co do kierunków i priorytetów rozwoju Izabelina, które powinny zostać uwzględnione w Strategii.

Respondenci

Wśród ankietowanych większość stanowiły kobiety (110). Pod względem wieku najwięcej było osób w przedziale 36-45 (97, co stanowi 45,3%), następnie 46-55 (44, co stanowi 20,6%) oraz 26-35 (39, co stanowi 18,2%).

Wykres 2: Struktura wiekowa respondentów ankiety z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

Z kolei analizując strukturę zatrudnienia 72,9% (156) wszystkich respondentów było osobami pracującymi, 13,1% (28) prowadziło własną działalność gospodarczą, 9,3% (20) to renciści lub emeryci, 1,9% (4) to uczniowie/studenci, natomiast 1,4% (3) to osoby bezrobotne.

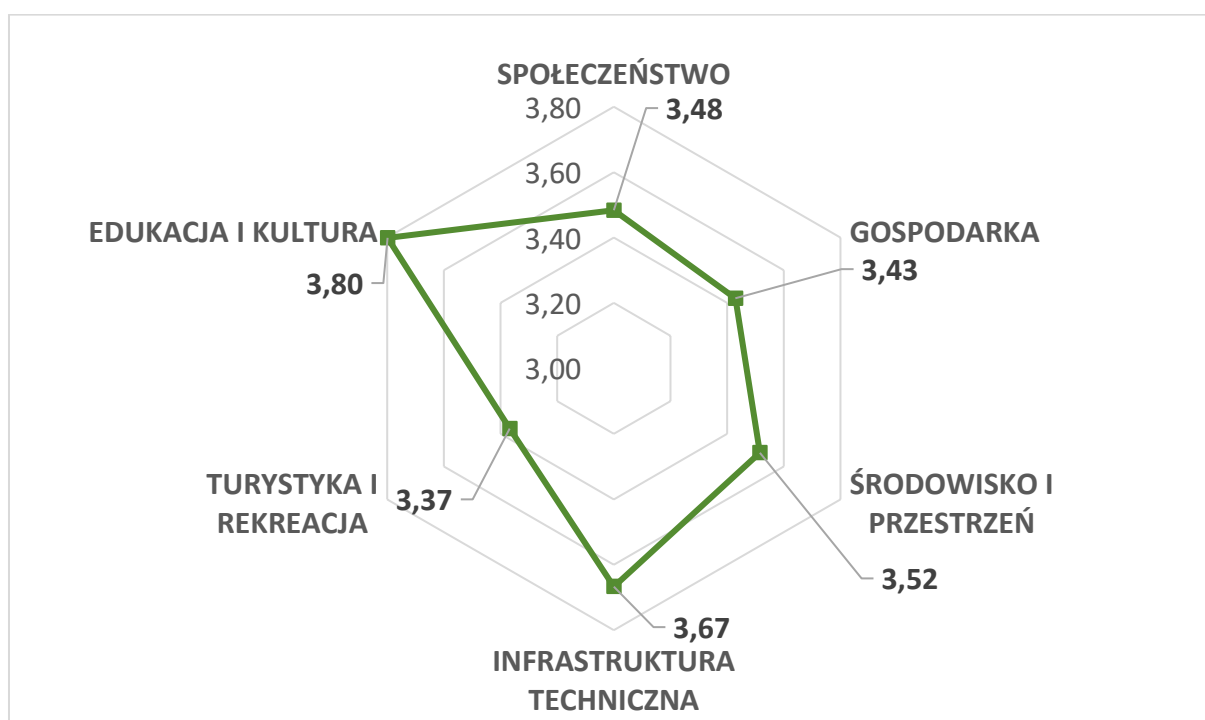
Ocena sytuacji w Gminie

W ankiecie mieszkańcy poproszeni zostali o ocenę w skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznaczało ocenę bardzo złą, a 5 – ocenę bardzo dobrą), sytuacji w poszczególnych obszarach funkcjonowania Gminy:

- edukacja i kultura,
- gospodarka,
- infrastruktura techniczna,
- społeczeństwo,
- środowisko i przestrzeń,
- turystyka i rekreacja.

Respondenci najlepiej ocenili sytuację w Gminie w zakresie edukacji i kultury (średnia ocen 3,80) oraz infrastruktury technicznej (średnia ocen 3,67). Najgorzej oceniono warunki turystyczne i rekreację (średnia ocen 3,37) oraz aspekty gospodarcze (3,43). Średni wynik dla Gminy Izabelin dla wszystkich badanych obszarów wyniósł 3,54.

Wykres 3: Średnia ocen poszczególnych obszarów funkcjonowania Gminy Izabelin

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane przez ankietowanych elementy w poszczególnych obszarach.

Tabela 2: Najwyżej i najniżej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najwyżej oceniane:	Najniżej oceniane:
Społeczeństwo	Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy	Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy
Gospodarka	Konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania	Konkurencyjność Gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego w Gminie	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
Infrastruktura techniczna	Dostępność sieci gazowej	Stan dróg w Gminie

Turystyka i rekreacja	Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów	Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	Organizację dowozu dzieci do szkół

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

Oceny cząstkowe poszczególnych elementów i obszarów zostały opisane poniżej.

Tabela 3: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Społeczeństwo”

SPOŁECZEŃSTWO	Średnia ocen
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy?	3,83
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę?	3,71
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?	3,54
Dostępność budynków administracji publicznej dla osób niepełnosprawnych?	3,51
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy?	3,47
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?	3,45
Skuteczność działania pomocy społecznej?	3,41
Wsparcie osób niesamodzielnych?	3,13
Dostęp do żłobków / klubów malucha?	3,07
Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy?	2,98
	3,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

W obszarze „Społeczeństwo” mieszkańcy najwyżej ocenili kwestię bezpieczeństwa w Gminie (3,83). Powyżej średniej dla obszaru (3,48) oceniono również wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę (3,71), zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy (3,54) oraz dostępność budynków administracji publicznej dla osób niepełnosprawnych (3,51). Mieszkańcy mają największe zastrzeżenia do dostępu do żłobków / klubów malucha (3,07) oraz jakości opieki żłobkowej na terenie Gminy (2,98).

Tabela 4: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Gospodarka”

GOSPODARKA	Średnia ocen
Konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania?	4,00
Dostępność usług na terenie Gminy?	3,50
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy?	3,46
Połączenia komunikacyjne z Warszawą?	3,35
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy?	3,24
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami?	3,09
Konkurencyjność Gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej?	2,83
	3,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

W obszarze „Gospodarka” mieszkańcy najwyżej ocenili konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania (4,00), co potwierdza, że Izabelin w oczach mieszkańców jest atrakcyjnym miejscem do życia. Powyżej średniej dla obszaru (3,43) oceniono również dostępność usług na terenie Gminy (3,50) oraz funkcjonowanie transportu zbiorowego (3,64). Najniżej oceniona została konkurencyjność Gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej (2,83), co wydaje się naturalną konsekwencją charakterystyki Gminy zajmowanej w przeważającej części przez KPN.

Tabela 5: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Środowisko i przestrzeń”

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Średnia ocen
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie?	4,36
System odbioru odpadów na terenie Gminy?	3,99
Czystość terenów zielonych (lasów, parków)?	3,64
Estetykę otoczenia w Gminie?	3,61
Jakość powietrza w Gminie?	3,53
Działania Gminy wspierające ochronę środowiska?	3,41

Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?	3,26
Wykorzystanie w rozwoju przestrzennym Gminy walorów związanych z bliskością Kampinoskiego Parku Narodowego?	3,21
Świadomość ekologiczną mieszkańców?	3,19
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy?	2,77
	3,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

W obszarze „Środowisko i przestrzeń” mieszkańcy najwyżej ocenili walory środowiska przyrodniczego (4,36), co związane jest z położeniem Gminy na terenie KPN.

Powyżej średniej dla obszaru (3,52) oceniono system odbioru odpadów na terenie Gminy (3,99), czystość terenów zielonych (3,64), estetykę Gminy (3,61) oraz jakość powietrza (3,53). Najniżej oceniony został rozwój odnawialnych źródeł energii (2,77), co jest sygnałem dla Władz o zwrócenie większej uwagi na ten aspekt wsparcia mieszkańców.

Tabela 6: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Infrastruktura techniczna”

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Średnia ocen
Dostępność sieci gazowej?	4,22
Dostępność sieci wodociągowej?	4,16
Dostępność sieci kanalizacyjnej?	4,04
Dostęp do Internetu w Gminie?	3,92
Bezpieczeństwo na drogach?	3,48
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?	3,29
Możliwości korzystania z roweru jako alternatywnego środka transportu w Gminie pod kątem ilości i jakości ścieżek rowerowych oraz bezpieczeństwa?	3,27
Stan dróg w Gminie?	3,03
	3,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

W obszarze „Infrastruktura techniczna” mieszkańcy najwyżej ocenili dostępność do mediów: sieci gazowej (4,22), wodociągowej (4,16) oraz kanalizacyjnej (4,04). Powyżej średniej dla obszaru (3,67) oceniony został także dostęp do Internetu (3,92). Z kolei najniższe oceny mieszkańcy wystawili jakości dróg w Gminie (3,03). Należałoby także zwrócić uwagę na stosunkowo niskie oceny w zakresie możliwości korzystania z roweru jako alternatywnego środka transportu w Gminie pod kątem ilości i jakości ścieżek rowerowych oraz bezpieczeństwa (3,27). Sugeruje to, że mieszkańcy oczekują szybszego rozwoju tej formy transportu w Gminie.

Tabela 7: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Turystyka i rekreacja”

TURYSTYKA I REKREACJA	Średnia ocen
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów?	3,82
Atrakcyjność turystyczną Gminy?	3,80
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci?	3,58
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?	3,51
Jakość bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie?	3,51
Działania promocyjne Gminy?	3,34
Ścieżki rowerowe na terenie Gminy (ich długość, lokalizację, jakość)?	3,13
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży?	2,92
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?	2,68
	3,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

W obszarze „Turystyka i rekreacja” mieszkańcy najwyżej ocenili ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów (3,82). Powyżej średniej dla obszaru (3,37) oceniony został także atrakcyjność turystyczną Gminy (3,80), oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci (3,58), wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych (3,51) oraz jakość bazy sportowo-rekreacyjnej (3,51). Zgodnie z wynikami ankiety najwięcej zastrzeżeń mieszkańcy zgłaszają do poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej (2,68), co można zinterpretować w ten sposób, że o ile wysoko oceniany jest potencjał turystyczny Gminy biorąc pod uwagę jej walory przyrodnicze, to jednak brakuje infrastruktury, która pozwoli na szersze wykorzystanie tych możliwości.

Tabela 8: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Edukacja i kultura”

EDUKACJA I KULTURA	Średnia ocen
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?	4,30
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy?	4,14
Dostęp do edukacji przedszkolnej?	4,13
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie?	4,13
Działalność biblioteki?	4,06
Jakość infrastruktury w szkole podstawowej (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?	3,94
Jakość edukacji w szkole podstawowej?	3,86
Działalność Centrum Kultury Izabelin?	3,64
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy?	3,59
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy?	3,54
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie?	3,46
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy?	3,34
Organizację dowozu dzieci do szkół?	2,93
	3,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

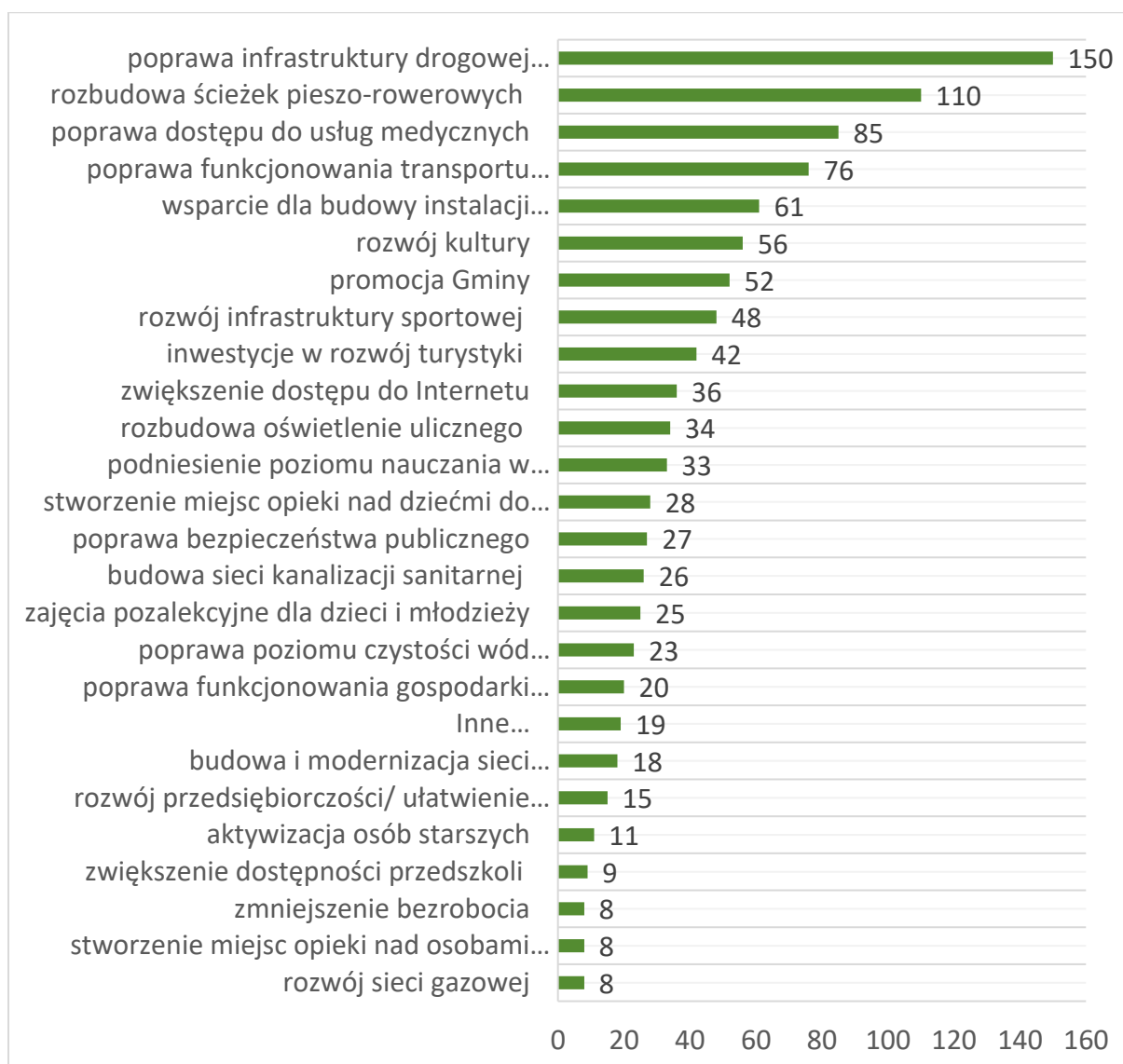
Obszar „Edukacja i kultura” został najwyżej oceniony przez mieszkańców. W tym zakresie najwyższe oceny otrzymał dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,30). Powyżej średniej (3,80) oceniona została także jakość infrastruktury przedszkolnej (4,14), dostęp do edukacji przedszkolnej (4,13), jakość edukacji przedszkolnej (4,13), działalność biblioteki (4,06), jakość infrastruktury w szkole podstawowej (3,94) oraz jakość edukacji w szkole podstawowej (3,86). Oznacza to, że generalnie system edukacji na poziomie przedszkolnym i szkolnym, zarówno pod względem jakości nauczania jak i infrastruktury, jest odbierany pozytywnie przez mieszkańców. Z kolei najgorzej wypadła organizacja dowozu dzieci do szkół (2,93).

2.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o wskazanie aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat. Mieszkańcy mieli możliwość zaznaczenia do 5 propozycji.

W ten sposób określone zostały priorytetowe obszary, które w opinii mieszkańców wymagają pilnej interwencji.

Wykres 4: Priorytetowe obszary rozwojowe dla Gminy Izabelin wskazywane przez respondentów ankiety

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

Jak wynika z powyższego zestawienia wśród najczęściej wskazywanych obszarów priorytetowych znalazła się konieczność poprawy infrastruktury drogowej (150 wskazań, 14,59%) oraz rozbudowy ścieżek pieszo-rowerowych (110 wskazań, 10,70%). Jest to wyraźny

sygnał, że mieszkańcy oczekują inwestycji w zakresie poprawy infrastruktury komunikacyjnej umożliwiającej bezpieczne i sprawne przemieszczanie się po terenie Gminy.

Należy zwrócić uwagę, że dużo wskazań dotyczyło poprawy dostępu do usług medycznych (85, co stanowi 8,27%). Respondenci zauważają także pilną potrzebę poprawy funkcjonowania transportu zbiorowego (76 wskazań, 7,39%).

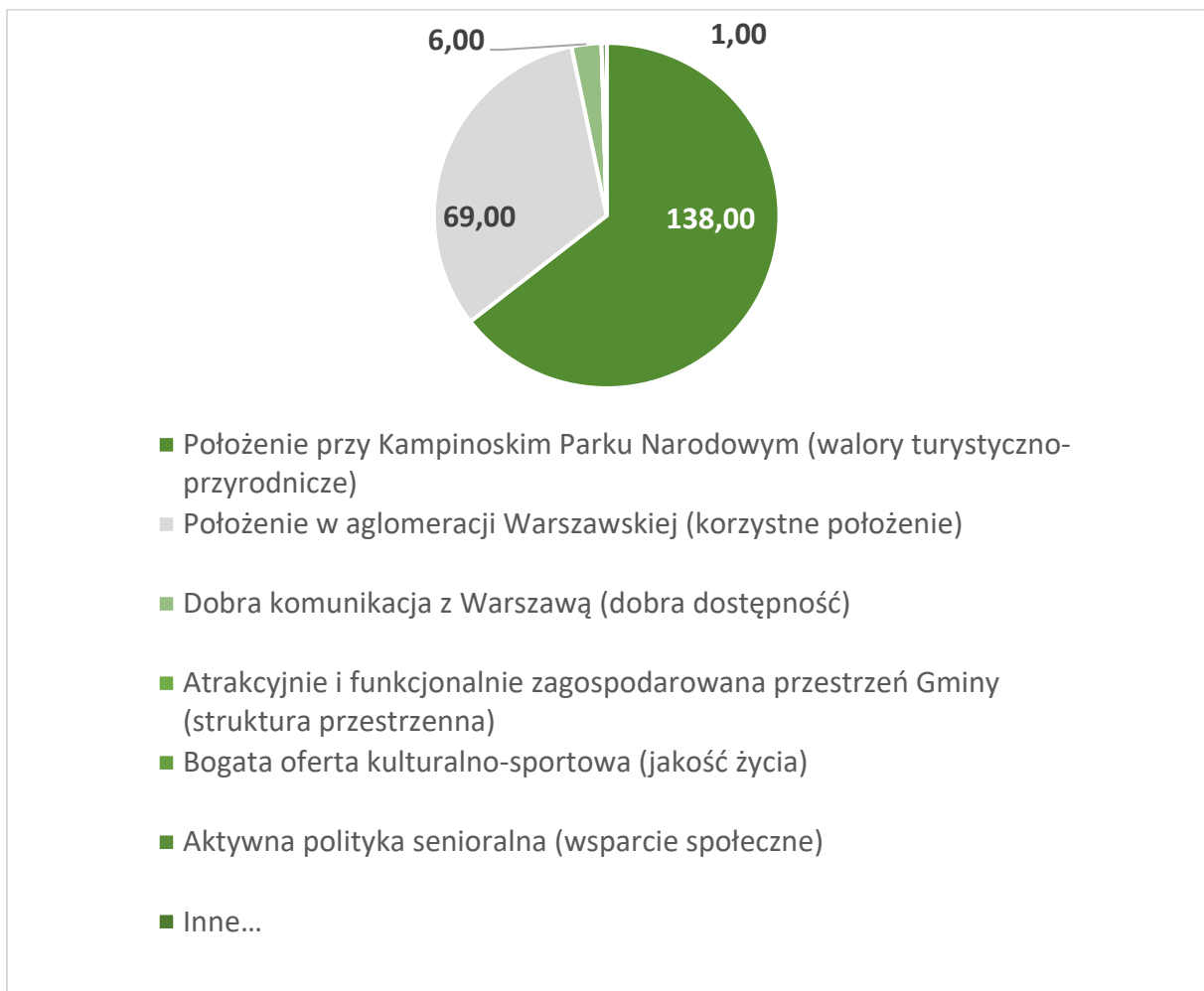
Do istotnych kwestii wymagających aktywniejszych działań mieszkańcy zaliczyli także rozwój oferty kulturalnej (56 wskazań, 5,45%) oraz promocję Gminy (52 wskazania, 5,06%).

Wśród respondentów, którzy wskazali na „inne” aspekty pojawiały się kwestie poprawy jakości powietrza (5), rozwoju sieci drogowej (5), poprawa estetyki (3), integracja mieszkańców (1) oraz modernizacja kanalizacji deszczowej (1).

Potencjał rozwojowy

Oprócz priorytetów rozwojowych zapytano mieszkańców również o kluczowe atuty Gminy, które decydują o jej potencjale i powinny zostać wykorzystane do budowy przewagi konkurencyjnej.

Wykres 5: Kluczowe atuty Gminy Izabelin według oceny ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety

Wśród zaproponowanych atutów Gminy Izabelin respondenci zdecydowanie najczęściej wskazywali **walory turystyczno-przyrodnicze związane z położeniem przy Kampinoskim Parku Narodowym** (138 wskazań, 64,49%). Na kolejnych miejscach znalazły się:

- Położenie w aglomeracji Warszawskiej (korzystne położenie) – 69 wskazań (32,24%),
- Dobra komunikacja z Warszawą (dobra dostępność) – 6 wskazań (2,80%).

Co istotne żaden z respondentów nie wskazał na takie kwestie jak: atrakcyjnie i funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń Gminy (struktura przestrzenna), bogata oferta kulturalno-sportowa (jakość życia) oraz aktywna polityka senioralna (wsparcie społeczne).

Oznacza to, że mieszkańcy widzą szansę jaką dla Izabelina jest bliskie sąsiedztwo Kampinoskiego Parku Narodowego i w tym aspekcie upatrują szansy na rozwój Gminy.

3: Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji w obszarach, które mają kluczowy wpływ na rozwój i jakość życia. Służy uporządkowaniu informacji zebranych w procesie tworzenia diagnozy, uzyskanych od mieszkańców podczas ankietyzacji oraz od władz Gminy i członków Zespołu do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 podczas warsztatu strategicznego. Dzięki temu stanowi użyteczne narzędzie przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwojowych.

Silne i słabe strony rozpatruje się w kontekście czynników wewnętrznych, na które Gmina może oddziaływać, natomiast **szanse i zagrożenia** jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu Gminy. Ponadto można również dokonać podziału na czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Analizę SWOT dla Gminy Izabelin przedstawia poniższe zestawienie:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• atrakcyjne położenie w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego (walory przyrodnicze),• położenie w aglomeracji warszawskiej (dostęp do usług i infrastruktury stolicy oraz rynku pracy),• dobra komunikacja publiczna z Warszawą,• ponad 95% pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych do zainwestowania/pod zabudowę,• niska zabudowa i ograniczone możliwości realizacji inwestycji wielkoprzestrzennych,	<ul style="list-style-type: none">• słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych,• brak alternatywnej trasy wyjazdowej do ul. 3 Maja na kierunku Warszawa,• brak wyraźnego centrum Gminy,• brak połączeń szynowych z Warszawą,• ograniczenia planistyczne i inwestycyjne związane z bliskością Kampinoskiego Parku Narodowego,• ograniczona i niespełniająca oczekiwań mieszkańców infrastruktura turystyczno-wypoczynkowa,• wysokie ceny gruntów związane z ich małą ilością i dużą atrakcyjnością (lokalizacja przy Parku),

- brak dużych, uciążliwych zakładów przemysłowych,
- wysoki odsetek gospodarstw domowych z dostępem do mediów,
- rozwinięty rynek pracy – dominacja drobnych usług i handlu,
- niskie bezrobocie,
- stabilna liczba mieszkańców,
- aktywna polityka senioralna w tym sprawnie działający dom dziennego pobytu Senior+,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach,
- funkcjonowanie w Gminie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z szeroką ofertą opieki zdrowotnej i profilaktyczną dla mieszkańców,
- wysoka jakość nauczania w szkole podstawowej oraz bardzo dobra baza infrastrukturalna gminnej oświaty,
- dobra jakość powietrza,
- dobra sytuacja finansowa Gminy (wysokie dochody własne),
- miejsca pamięci związane z walkami w czasie II wojny światowej,
- Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego,

- duże zróżnicowanie poszczególnych sołectw pod względem przestrzennym i funkcjonalnym,
- duże zróżnicowanie potrzeb społecznych w poszczególnych miejscowościach i osiedlach,
- duża produkcja śmieci przez mieszkańców,
- brak publicznych placówek opieki nad dziećmi w wieku 0-3,
- brak nocnej i weekendowej pomocy lekarskiej,
- brak domu pomocy społecznej,
- wysoka liczba ofiar wypadków drogowych,
- wysoki udział wykorzystania prywatnych samochodów jako środka transportu.

<ul style="list-style-type: none"> • aktywność Centrum Kultury Izabelin i Biblioteki Gminnej w zakresie oferty kulturalnej, • korzystny wizerunek Gminy. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki potencjał dla rozwoju turystyki, w tym turystyki weekendowej, • działania Gminy zmierzające do aktywizacji społecznej mieszkańców, • kolejna perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2020-2027, • dodatnie saldo migracji mimo ograniczonych zasobów terenów pod inwestycje, • napływ migracyjny ludzi o wysokim statusie ekonomicznym, • poprawiająca się sytuacja społeczna mieszkańców, • rozwój transportu niskoemisyjnego, • rozwój i większa dostępność OZE dla mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • dominacja Warszawy pod względem funkcjonalnym, • presja antropogeniczna oraz jej wpływ na środowisko (tereny KPN), • słaba integracja nowych mieszkańców, • konflikty społeczne (np. lokalizacja PSZOK), • ujemny przyrost naturalny, • szybki proces starzenia się społeczeństwa, • zagrożenie związane z awariami w Terminalu Paliw PKN ORLEN S.A., • dzikie zwierzęta z KPN (roznoszenie chorób), • wzrost gęstości zaludnienia spowodowany ograniczeniem terenów pod zabudowę (zagęszczanie).

CZĘŚĆ II

Strategiczne kierunki rozwoju Gminy Izabelin

1: Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji Strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy Strategii ukazujące w sposób przystępny i zwięzły najważniejsze kierunki rozwoju.

Podczas warsztatów strategicznych uczestnicy mocno podkreślali dwa wiodące aspekty kluczowe dla rozwoju i przyszłości Gminy Izabelin: **integrację mieszkańców** oraz **dbałość o środowisko naturalne**.

Kwestie ochrony przyrody oraz wykorzystania terenów zielonych związane są naturalnie z charakterem Gminy, położonej w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego. Izabelin powinien zatem wykorzystywać Park jako atut – miejsce wypoczynku i rekreacji mieszkańców, ale także jako ważny zasób, który wymaga ochrony i dbałości.

Drugi istotny element stanowi budowanie wspólnoty wszystkich mieszkańców poprzez tworzenie pozytywnych relacji, wzajemny szacunek i wrażliwość, otwartość na potrzeb oraz życzliwość. Gmina ma stać się przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, gdzie każdy czuje się akceptowany i bezpieczny, ale także odpowiedzialny za wspólne dobro.

Głównym celem Gminy Izabelin, który wynika z jej specyfiki oraz położenia, jest zatem dbałość o **harmonijny rozwój** w różnych obszarach:

- społecznym – rozumianym jako integracja i budowanie wspólnoty wszystkich mieszkańców w poczuciu wzajemnego poszanowania i akceptacji;
- przestrzennym – rozumianym jako tworzenie przyjaznej przestrzeni do życia mieszkańców przy zachowaniu równowagi między funkcjami mieszkaniowymi, komunikacyjnymi, rekreacyjnymi oraz terenami zielonymi;
- środowiskowym – rozumianym jako tworzenie nowoczesnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej przy jednoczesnej dbałości i ochronie środowiska przyrodniczego.

Na podstawie opracowanej diagnozy, wyników badań ankietowych mieszkańców oraz efektów warsztatu strategicznego zdefiniowana została misja i wizja Gminy Izabelin.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające

przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Misja Gminy Izabelin:

Wspólnie tworzymy warunki do harmonijnego rozwoju Gminy Izabelin, w której dbałość o dobrostan wszystkich mieszkańców łączymy z troską o środowisko naturalne. W naszych działaniach kierujemy się wzajemnym szacunkiem, wrażliwością na potrzeby innych oraz odpowiedzialnością za naszą wspólną przyszłość.

Z kolei wizja to obraz Gminy, który będzie efektem realizacji Strategii. Ukazuje Gminę Izabelin w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Wizja Gminy Izabelin

W 2030 r. Gmina Izabelin, dzięki konsekwentnej realizacji obranych celów, daje poczucie wspólnoty wszystkim mieszkańcom. Oferuje zieloną, funkcjonalną i bezpieczną przestrzeń do życia. Stwarza warunki do rozwoju, aktywności i odpoczynku, zachowując równowagę pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a nowoczesną infrastrukturą.

Wizja zawiera jasno określone kierunki, które dla Gminy stanowią najważniejsze obszary rozwoju w kolejnych latach:

- budowanie poczucia wspólnoty i wspieranie **mieszkańców**,
- tworzenie bezpiecznej i przyjaznej **przestrzeni**,
- dbałość o równowagę między **środowiskiem przyrodniczym** i infrastrukturą.

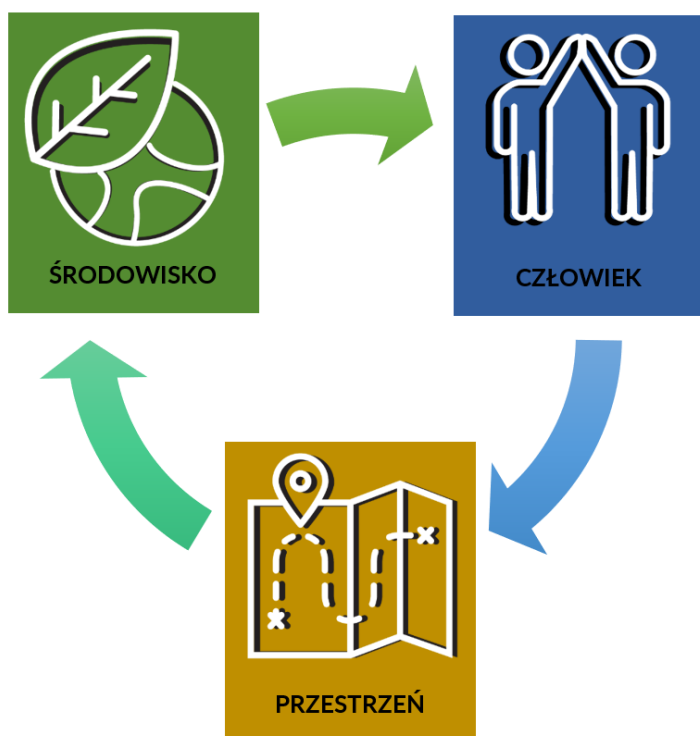
Realizacja wizji odbywać się będzie przy zachowaniu głównych wartości jakimi kierować się będą władze Gminy, jak i wszystkie podmioty zaangażowane w rozwój Gminy Izabelin:

- harmonijny rozwój,
- dbałość o dobrostan mieszkańców,
- troska o środowisko,
- wzajemny szacunek,
- wrażliwość na potrzeby,
- odpowiedzialność.

Osiągnięcie obranej wizji możliwe będzie dzięki realizacji wyznaczonych w Strategii celów strategicznych, podzielonych na cele operacyjne, którym przyporządkowano kierunki działań.

2: Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Izabelin, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju, określono cele strategiczne odnoszące się do głównych obszarów rozwojowych:

Każdemu z obszarów odpowiada **cel strategiczny**:

Cel I	Cel II	Cel III
Człowiek	Środowisko	Przestrzeń
 Zapewnienie mieszkańcom Gminy Izabelin wysokiej jakości życia poprzez wspieranie rozwoju	 Zachowanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego Gminy poprzez świadome budowanie wysokiej kultury	 Realizacja harmonijnego rozwoju przestrzennego Gminy zapewniającego skuteczne zaspakajanie

i aktywności, dostęp do usług publicznych oraz budowanie wspólnej tożsamości i postaw obywatelskich	środowiskowej mieszkańców, samorządu i biznesu	potrzeb mieszkańców i łączącej otwartość aglomeracyjną z zachowaniem troski o stan środowiska przyrodniczego
---	--	--

Cele strategiczne rozpisane zostały na **cele operacyjne**, w ramach których określono główne kierunki **działań**. Ich realizacja pozwoli osiągnąć wizję Gminy w 2030 r.

Cele Strategiczne		
CEL I: Zapewnienie mieszkańcom Gminy Izabelin wysokiej jakości życia poprzez wspieranie rozwoju i aktywności, dostęp do usług publicznych oraz budowanie wspólnej tożsamości i postaw obywatelskich	CEL II: Zachowanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego Gminy poprzez świadome budowanie wysokiej kultury środowiskowej mieszkańców, samorządu i biznesu	CEL III: Realizacja harmonijnego rozwoju przestrzennego Gminy zapewniającego skuteczne zaspakajanie potrzeb mieszkańców i łączącej otwartość aglomeracyjną z zachowaniem troski o stan środowiska przyrodniczego
Cele operacyjne		
Cel operacyjny 1.1 Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w zakresie kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia	Cel operacyjny 2.1 Wielowymiarowa adaptacja do zmian klimatu	Cel operacyjny 3.1 Rozwijanie inteligentnej infrastruktury technicznej wspierającej zrównoważony rozwój
Cel operacyjny 1.2 Podniesienie jakości i rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych na terenie Gminy	Cel operacyjny 2.2 Ochrona środowiska przyrodniczego i szczególnie cennych ekosystemów Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny	Cel operacyjny 3.2 Wspieranie zintegrowanego i kompleksowego systemu komunikacyjnego Gminy

Cel operacyjny 1.3 Zapewnienie rozwoju gospodarczego Gminy gwarantującego dobrostan finansowy mieszkańców	Cel operacyjny 2.3 Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych	Cel operacyjny 3.3 Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej Gminy
Cel operacyjny 1.4 Wzmocnienie integracji wszystkich mieszkańców i budowa wspólnoty społeczności Gminy	-	Cel operacyjny 3.4 Skuteczna promocja i utrwalanie pozytywnego wizerunku Gminy w oparciu o jej atuty

Cele strategiczne Gminy Izabelin odnoszą się do obszarów rozwojowych w sferze środowiskowej, społecznej i przestrzennej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze środowiskowej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury będą podstawą do realizacji działań nakierowanych na rozwój usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i środowiskowej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL I: Zapewnienie mieszkańcom Gminy Izabelin wysokiej jakości życia poprzez wspieranie rozwoju i aktywności, dostęp do usług publicznych oraz budowanie wspólnej tożsamości i postaw obywatelskich

- Cel operacyjny 1.1:** Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w zakresie kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia
- Cel operacyjny 1.2:** Podniesienie jakości i rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych na terenie Gminy
- Cel operacyjny 1.3:** Zapewnienie rozwoju gospodarczego Gminy gwarantującego dobrostan finansowy mieszkańców
- Cel operacyjny 1.4:** Wzmocnienie integracji wszystkich mieszkańców i budowa wspólnoty społeczności Gminy

Podstawowym zadaniem Gminy jest zapewnienie mieszkańcom jak najlepszych warunków życia, które umożliwić będą stabilny rozwój i samorealizację. Na poziom zadowolenia mieszkańców wpływ mają różne czynniki, wśród których wskazać możemy atrakcyjną ofertę kulturalną i sportową, jak również swobodny dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, szczególnie w zakresie opieki społecznej oraz medycznej.

Rozwijająca się oferta kulturalna i sportowa, a także powiązana z nimi infrastruktura, powinny być dostosowane do potrzeb oraz możliwości wszystkich grup wiekowych. Cel I zakłada więc modernizację oraz doposażenie istniejących obiektów publicznych, a także w miarę potrzeb budowę nowych. Miejsca te powinny umożliwiać spędzanie wolnego czasu oraz rozwój zainteresowań i pasji wszystkim mieszkańcom Gminy. Aby podejmowane działania odpowiadały zapotrzebowaniu mieszkańców niezależnie od ich wieku, stanu zdrowia czy kondycji fizycznej, prowadzony będzie stały dialog społeczny, aby na bieżąco monitorować sytuację w Gminie.

Mieszkańcy podkreślają problem z dostępem do opieki medycznej na terenie Gminy.

W związku z tym w kierunku działań wpisuje się m.in. poprawa dostępu do usług medycznych, czy promocja zdrowego stylu życia oraz tworzenie i wspieranie programów profilaktyki zdrowotnej.

Jakość życia mieszkańców wpływa na możliwości rozwojowe. Dlatego odpowiednie warunki Gmina powinna tworzyć już na etapie oferty opiekuńczej i edukacyjnej skierowanej do

najmłodszych. Uzyskane wykształcenie oraz otoczenie, w którym dzieci mają możliwość dorastać, wpływa na ich dalszą ścieżkę rozwoju. Konieczne jest zapewnienie dzieciom i młodzieży wykształcenia na wysokim poziomie i w przyjaznych warunkach. Do tego niezbędne jest pozyskanie i utrzymanie wysoko wykwalifikowanej kadry. Należy również brać pod uwagę, iż organizacja miejsc opieki dla najmłodszych może mieć wpływ na powrót do aktywności zawodowej rodziców, co z kolei przekłada się na zmniejszenie poziomu bezrobocia. Tworzona oferta edukacyjna powinna być inkluzywna i sprzyjać integracji najmłodszych.

Ważnym elementem wspierania mieszkańców jest tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju zawodowego poprzez zachęcanie do podejmowania własnej działalności gospodarczej lub znalezienie zatrudnienia. W tym celu konieczne są działania integrujące i promujące lokalny biznes, jak również stworzenie płaszczyzny współpracy samorządu z przedsiębiorcami, aby podnieść skuteczność podejmowanych inicjatyw.

Nie należy także zapominać, że Gminę tworzy wspólnota jej mieszkańców. Zatem kluczowymi działaniami są te, które pozwalają na integrację społeczną, wzajemne poznanie się i zrozumienie swoich potrzeb. Mieszkańcy powinni czuć się bezpiecznie i mieć możliwość wyartykułowania swoich obaw, bo tylko w ten sposób będą identyfikować się z Gminą i włączyć się w działania na rzecz jej rozwoju. Taka wzajemna akceptacja pozwala budować współodpowiedzialność za losy całej wspólnoty. A na to z kolei wpływ ma także efektywność działań instytucji publicznych, która powinna stale ulegać poprawie.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL I: Zapewnienie mieszkańcom Gminy Izabelin wysokiej jakości życia poprzez wspieranie rozwoju i aktywności, dostęp do usług publicznych oraz budowanie wspólnej tożsamości i postaw obywatelskich

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki
<p>1.1 Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w zakresie kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój infrastruktury oraz oferty sportowo-rekreacyjnej w Gminie; • modernizacja budynków i infrastruktury pomocy społecznej, kultury i sportu; • rozszerzenie i dostosowywanie oferty instytucji pomocy społecznej do potrzeb mieszkańców, w tym szczególnie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; • rozszerzenie oferty Centrum Kultury Izabelin; • stałe diagnozowanie i monitorowanie lokalnych potrzeb mieszkańców; • promocja zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • szeroka oferta kulturalna dostosowana do wszystkich grup wiekowych; • oferta sportowo-rekreacyjna spędzania czasu wolnego mieszkańców, a w konsekwencji podniesienie jakości życia, dzięki poprawie kondycji psychofizycznej oraz wzmacnianiu więzi społecznych; • nowe miejsca do rozwoju pasji i zainteresowań mieszkańców; • nowa i zmodernizowana infrastruktura sportowa wspierająca kształtowanie nawyku aktywności fizycznej wśród mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ćwiczących w sekcjach sportowych [os.]; • liczba klubów sportowych na terenie Gminy [szt.]; • liczba zmodernizowanych i wybudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.]; • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy [szt.]; • liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych na terenie Gminy [szt.].

	<p>prowadzenie działań profilaktycznych.</p>	<p>przeciwdziałającej chorobom cywilizacyjnym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 	
<p>1.2 Podniesienie jakości i rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych na terenie Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie oferty opieki nad dziećmi do lat 3; • modernizacja budynków i infrastruktury placówek edukacji; • pozyskanie i utrzymanie kadry pedagogicznej oraz pracowników socjalnych z odpowiednimi kwalifikacjami; • rozwój edukacji włączającej. 	<ul style="list-style-type: none"> • powrót rodziców, a w szczególności kobiet, na rynek pracy dzięki możliwości zapewnienia przez Gminę miejsc opieki dla dzieci do lat 3. • podniesienie jakości nauczania w placówkach edukacyjnych w Gminie; • rozszerzenie dodatkowej oferty edukacyjnej; • przyciągnięcie nowych młodych mieszkańców z małymi dziećmi dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia, aż do momentu zakończenia szkoły podstawowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lata na terenie Gminy [szt.]; • liczba zmodernizowanych obiektów i placówek edukacyjnych i opiekuńczych [szt.]; • liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela w placówkach edukacyjnych w Gminie [os.]; • roczna liczba nauczycieli, którzy podnieśli swoje

		<ul style="list-style-type: none"> • integracja społeczna najmłodszych mieszkańców Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • kwalifikacje zawodowe [os.]; • odsetek zdanych egzaminów ośmioklasisty [%].
<p>1.3 Zapewnienie rozwoju gospodarczego Gminy gwarantującego dobrostan finansowy mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Gminy poprzez m.in. tworzenie przestrzeni co-workingowych, system zachęt finansowych, czy promocję lokalnego biznesu; • integracja środowiska biznesowego Gminy m.in. poprzez powołanie Rady Biznesu, stworzenie platformy współpracy, mentoring, wykorzystanie wiedzy seniorów; • tworzenie sprzyjających warunków do podejmowania przez mieszkańców własnej działalności gospodarczej; 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa sytuacji materialnej mieszkańców; • stworzenie przestrzeni co-workingowej dla przedsiębiorców; • lepsze i efektywniejsze dostosowanie oferty Gminy skierowanej dla przedsiębiorców; • ograniczenie bezrobocia; • większa aktywność mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości; • większe dochody Gminy z tytułu podatków od firm; • integracja środowiska biznesowego Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy [szt.]; • stopa bezrobocia rejestrowanego [%]; • liczba mieszkańców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą [szt.]; • liczba firm, którym Gmina udzieliła wsparcia [szt.];

	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu wspieranie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja osób starszych, które posiadają doświadczenie biznesowe; • promocja ciekawych inicjatyw gospodarczych mieszkańców Gminy; • promocja Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokość dochodów z tytułu podatku CIT [zł].
<p>1.4 Wzmocnienie integracji wszystkich mieszkańców i budowa wspólnoty społeczności Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie sprzyjających warunków do integracji społecznej; • rozwój gminnej koncepcji wolontariatu; • prowadzenie aktywnej polityki senioralnej oraz wsparcie integracji międzypokoleniowej; • wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców; • stała współpraca z służbami i instytucjami w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej; 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka świadomość mieszkańców w zakresie dziedzictwa kulturowego, skutkująca wzmocnieniem więzi i „lokalnym patriotyzmem”; • integracja mieszkańców; • wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w życie społeczne; • włączenie różnych grup społecznych w życie wspólnoty Gminy; • zapobieganie wykluczeniu społecznemu; 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców [szt.]; • liczba przestępstw popełnianych w ciągu roku na terenie Gminy [szt.]; • liczba projektów wspartych rocznie w ramach współpracy z Urzędem Gminy [szt.]; • wysokość budżetu sołectkiego [zł];

	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie efektywności funkcjonowania Urzędu Gminy i jednostek podległych w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none">• zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy;• wypracowanie skutecznych procedur obsługi mieszkańców przez Urząd Gminy i jednostki podległe;• zachęcanie mieszkańców do podejmowania własnych inicjatyw i samopomocy.	<ul style="list-style-type: none">• liczba seniorów objętych wsparciem Gminy [os.];• liczba wydarzeń publicznych organizowanych rocznie na terenie Gminy [szt.].
--	---	---	---

CEL II: Zachowanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego Gminy poprzez świadome budowanie wysokiej kultury środowiskowej mieszkańców, samorządu i biznesu

Cel operacyjny 2.1: Wielowymiarowa adaptacja do zmian klimatu

Cel operacyjny 2.2: Ochrona środowiska przyrodniczego i szczególnie cennych ekosystemów Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny

Cel operacyjny 2.3: Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych

Cel II zakłada rozwój działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego, które dla Gminy Izabelin stanowi bardzo istotny element nie tylko przestrzeni, ale także identyfikacji w świadomości mieszkańców. Jesteśmy świadkami gwałtownych zmian klimatu, które spowodowane są nieodpowiedzialną działalnością człowieka i których gwałtowne skutki odczuwamy coraz bardziej. Gmina Izabelin będzie zatem podejmować wysiłki, aby ograniczać niepożądane zmiany w środowisku przyrodniczym na swoim terenie, niwelować negatywne skutki tych zmian, a tam, gdzie to możliwe przywracać stan równowagi środowiskowej. Działania obejmować będą szerokie spektrum kierunków: od przemyślanej polityki przestrzennej uwzględniającej harmonijne współistnienie człowieka i przyrody, poprzez efektywną gospodarkę wodną i odpadami, poprawę jakości powietrza i gleby oraz wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii i wymianą źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, na budowie proekologicznej świadomości mieszkańców kończąc. Położenie Gminy Izabelin na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego ma kluczowe znaczenie dla jej rozwoju i wpływa nie tylko na możliwości rozbudowy infrastruktury, ale buduje jej wizerunek, a w oczach mieszkańców jest najważniejszym elementem tożsamości. Zatem Gmina podejmować będzie współpracę z KPN w celu koordynacji działań zmierzających do ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Jednocześnie Park stanowi atrakcyjne miejsce wypoczynku dla mieszkańców i turystów, dlatego współpraca obejmować będzie także rozwój infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, która jednak nie będzie zagrażać równowadze naturalnej. Istotne jest, aby w tym zakresie uwzględniać kwestie zachowania środowiska naturalnego, ale także wsłuchiwać się w głosy i obawy mieszkańców, którzy cenią sobie spokój i ciszę.

Niezwykle ważnym elementem jest edukacja ekologiczna, zwłaszcza dzieci i młodzieży, które wykazują zainteresowanie przyrodą i same zgłaszają się do podejmowania działań wspomagających ochronę środowiska. Należy wykorzystać ich potencjał i zapewnić najmłodszym mieszkańcom Gminy możliwość rozwoju w tym zakresie.

Na terenach zabudowanych Gmina zamierza rozwijać obszary zieleni urządzonej stanowiące dopełnienie zieleni naturalnej jako elementu podnoszącego walory estetyczno-krajobrazowe przestrzeni publicznej. Tereny te wzbogacane będą o elementy rekreacyjne oraz edukacyjne, co wpłynie na podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL II: Zachowanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego Gminy poprzez świadome budowanie wysokiej kultury środowiskowej mieszkańców, samorządu i biznesu

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki
2.1 Wielowymiarowa adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa lokalnej gospodarki wodnej, racjonalizacja zużycia wody i zwiększanie możliwości retencyjnych, w tym wspieranie małej retencji; • poprawa jakości stanu powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji oraz proekologiczną politykę przestrzenną; • wspieranie rozwoju instalacji OZE na terenie Gminy; • ochrona i przeciwdziałanie zanieczyszczeniu gleby; • zwiększenie efektywności systemu gospodarowania odpadami szczególnie w zakresie zbiórki selektywnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu środowiska naturalnego w Gminie; • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego oraz postępowania z odpadami; • zwiększenie ilości wody zatrzymywanej na terenie Gminy; • integracja systemu retencjonowania i dystrybucji wody opadowej; • zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła; • stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego, wpływająca również na podniesienie 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dni w roku z przekroczonymi normami zanieczyszczenia powietrza [dzień]; • liczba nisko sprawnych źródeł ciepła wymienionych na ekologiczne [szt.]; • liczba zmodernizowanych obiektów publicznych w zakresie podniesienie efektywności energetycznej lub wyposażonych w instalacje OZE [szt.];

	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym oraz innymi służbami i instytucjami w zakresie skutecznego przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu; • podnoszenie ekologicznej świadomości mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomości ekologicznej mieszkańców; • zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców; • spełnienie wymaganych poziomów recyklingu; • zwiększenie stopnia segregacji odpadów; • optymalizacja kosztów systemu gospodarki odpadami. 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek odpadów zbieranych selektywnie [%]; • liczba inicjatyw skierowanych na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców [szt.].
<p>2.2 Ochrona środowiska przyrodniczego i szczególnie cennych ekosystemów Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym w celu koordynacji działań mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego Gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • zacieśnienie współpracy z KPN w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego Gminy; • poprawa stanu środowiska przyrodniczego w Gminie; 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba inicjatyw realizowanych przez Gminę we współpracy z KPN [szt.]; • liczba inicjatyw Gminy skierowanych na

	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gminnego systemu zarządzania zasobami środowiska; • prowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • zrównoważona polityka przestrzenna uwzględniająca specyfikę Gminy; • poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w zakresie negatywnych skutków zmian klimatycznych i zanieczyszczenia środowiska; • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. 	<p>podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców [szt.].</p>
<p>2.3 Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój oraz utrzymanie zieleni urządzonej na terenie Gminy stanowiącej dopełnienie zieleni naturalnej jako elementu podnoszącego walory estetyczno-krajobrazowe przestrzeni publicznej; • poszerzenie funkcjonalności terenów zielonych o elementy edukacyjne wpływające na 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie powierzchni terenów zielonych w Gminie szczególnie w obszarach zabudowywanych; • poprawa estetyki Gminy; • podniesienie atrakcyjności wypoczynkowej terenów zielonych; • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców; • poprawa stanu środowiska przyrodniczego w Gminie; 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów zielonych na obszarze Gminy [ha]; • udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni Gminy ogółem [%]; • powierzchnia zmodernizowanych/

	<p>podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców;</p> <ul style="list-style-type: none">• tworzenie nowych terenów zielonych na obszarach zabudowanych pełniących funkcje rekreacyjne, integracyjne oraz podnoszące estetykę przestrzeni.	<ul style="list-style-type: none">• poprawa jakości powietrza w Gminie;• budowa pozytywnego wizerunku Gminy jako obszaru o atrakcyjnych walorach środowiskowych.	<p>zrewitalizowanych terenów zielonych [ha].</p>
--	--	---	--

CEL III: Realizacja harmonijnego rozwoju przestrzennego Gminy
zapewniającego skuteczne zaspakajanie potrzeb mieszkańców i łączącego
otwartość aglomeracyjną z zachowaniem troski o stan środowiska
przyrodniczego

Cel operacyjny 3.1: Rozwijanie inteligentnej infrastruktury technicznej wspierającej zrównoważony rozwój

Cel operacyjny 3.2: Wspieranie zintegrowanego i kompleksowego systemu komunikacyjnego Gminy

Cel operacyjny 3.3: Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej Gminy

Cel operacyjny 3.4: Skuteczna promocja i utrwalanie pozytywnego wizerunku Gminy w oparciu o jej atuty

Wysoko rozwinięta i inteligentna infrastruktura techniczna wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego obszaru, poprawia jakość życia mieszkańców, a także stan środowiska przyrodniczego. Ma to szczególne znaczenie w Gminie Izabelin, na terenie której znajduje się Kampinoski Park Narodowy i jego otulina. Z jednej strony ogranicza to możliwość stosowania niektórych rozwiązań w zakresie budowy infrastruktury sieci sanitarnej, a z drugiej wymusza stosowanie szczególnie rygorystycznych standardów ekologicznych. Dlatego planowanie rozwoju przestrzennego Gminy uwzględniać będzie harmonijne współistnienie człowieka i przyrody. Nowa infrastruktura zapewni mieszkańcom swobodny i niezakłócony dostęp do mediów (woda, gaz, energia, Internet) przy jednoczesnym zachowaniu naturalnego charakteru Gminy i ochronie zasobów środowiska przyrodniczego.

Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma wysoka jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej, która wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania i poruszania się. Dla Gminy Izabelin istotną kwestią jest udrożnienie połączeń komunikacyjnych na kierunku Warszawy. Należy nie tylko zwiększyć przepustowość i bezpieczeństwo na już istniejących drogach, ale także tworzyć alternatywne połączenia. Niemniej istotne jest także dobre skomunikowanie poszczególnych miejscowości wchodzących w skład Gminy. W tym zakresie dobrą alternatywą mogą być ścieżki rowerowe.

Kluczowa jest także odpowiednia organizacja transportu publicznego, zapewniająca wszystkim mieszkańcom możliwość łatwego i sprawnego poruszania się po terenie Gminy,

jak i połączenia w szczególności w ramach Aglomeracji Warszawskiej.

Rozwój systemu komunikacji wymaga skutecznej współpracy Gminy z partnerami zewnętrznymi zarówno KPN, jak i powiatem i gminami ościennymi, szczególnie Warszawą. Jakiegokolwiek działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej czy sieciowej muszą być poprzedzone stworzeniem przemyślanej polityki przestrzennej Gminy uwzględniającej zarówno potrzeby mieszkańców, jak i ochronę środowiska przyrodniczego. Gmina stać będzie na straży zrównoważonego rozwoju, który zakłada harmonijne współistnienie terenów mieszkalnych, rekreacyjnych i zielonych, dbając jednocześnie o zachowanie dotychczasowego charakteru Izabelina.

Zielony charakter Gminy czyni z niej atrakcyjne miejsce dla wypoczynku i rekreacji nie tylko dla mieszkańców, ale także całej Aglomeracji Warszawskiej. Stąd podejmowane będą działania, we współpracy z KPN, w celu stworzenia ciekawej oferty turystycznej wykorzystującej walory przyrodnicze Gminy, ale jednocześnie uwzględniającej konieczność ochrony środowiska oraz potrzeby samych mieszkańców. W ten sposób możliwe będzie dalsze budowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako obszaru o wysokich standardach środowiskowych i atrakcyjnego miejsca do życia i wypoczynku.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL III: Realizacja harmonijnego rozwoju przestrzennego Gminy zapewniającego skuteczne zaspakajanie potrzeb mieszkańców i łączącego otwartość aglomeracyjną z zachowaniem troski o stan środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki
<p>3.1 Rozwijanie inteligentnej infrastruktury technicznej wspierającej zrównoważony rozwój</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej zapewniający wszystkim mieszkańcom dostęp do mediów; • prowadzenie spójnej i funkcjonalnej polityki rozwoju przestrzennego zapobiegającej nadmiernemu rozproszeniu zabudowy mieszkaniowej (głównie zabudowy wysokiej, nie wpisującej się w charakter Gminy) i chroniącej walory przyrodnicze Gminy; • zwiększanie dostępności do Internetu; • zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa organizacji systemu gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy; • optymalizacja kosztów systemu zaopatrywania mieszkańców w wodę i odprowadzania ścieków; • rozbudowany system zaopatrzenia mieszkańców w podstawowe media; • poprawa stanu środowiska przyrodniczego w Gminie; • zlikwidowanie obszarów wykluczonych cyfrowo; • zapewnienie stabilnego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną. 	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek mieszkańców Gminy posiadających dostęp do sieci wodociągowej [%]; • odsetek mieszkańców Gminy posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej [%]; • odsetek mieszkańców Gminy posiadających dostęp do sieci gazowej [%]; • długość wybudowanej sieci wodnej (km), • długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km),

	<p>modernizację istniejącej sieci przesyłowej i tworzenie alternatywnych dróg zaopatrzenia w energię.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • liczba awarii sieci energetycznej w roku [szt.].
<p>3.2 Wspieranie zintegrowanego i kompleksowego systemu komunikacyjnego Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój i modernizacja sieci drogowej uwzględniającej potrzeby mieszkańców oraz środowisko naturalne; • rozwój zintegrowanego i sprawnego systemu transportu publicznego; • rozwój sieci ścieżek rowerowych zarówno jako alternatywnego środka komunikacji z aglomeracją, jak i na potrzeby turystyki; • rozwój połączeń komunikacyjnych z gminami ościennymi oraz Warszawą; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci drogowej umożliwiającej sprawny ruch na terenie Gminy oraz komunikację z gminami sąsiednimi (głównie na kierunku Warszawy); • zintegrowanie rozwoju systemu dróg gminnych z drogami powiatowymi i wojewódzkimi w celu uzyskania efektu synergii; • usprawnienie komunikacji w Gminie; • stworzenie systemu komunikacji publicznej odpowiadającego potrzebom mieszkańców; • rozwój sieci ścieżek rowerowych stanowiących alternatywę dla ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> • długość zmodernizowanych dróg gminnych [km]; • długość wybudowanych dróg [km]; • długość wybudowanych chodników [km], • liczba przystanków komunikacji publicznej na terenie Gminy [szt.]; • dzienna liczba kursów autobusowych z Gminy do Warszawy [szt.]; • długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy [km];

	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z gminami ościennymi i powiatem w celu rozwoju sieci drogowej i komunikacji publicznej; • realizacja kampanii społecznych dotyczących bezpieczeństwa na drogach. 	<p>samochodowego oraz komunikacji publicznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba inicjatyw w Gminie skierowanych na poprawę bezpieczeństwa na drogach [szt.].
<p>3.3 Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dbałość o spójny charakter zabudowy wpływający na estetykę Gminy; • zachowanie jasnego podziału funkcjonalnego przestrzeni Gminy na tereny mieszkalne, przemysłowe i rekreacyjne; • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym w zakresie kształtowania ładu przestrzennego i rozwoju funkcjonalnego Gminy; • uwzględnianie w planach zagospodarowania korytarzy 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa estetyki przestrzeni publicznej w Gminie; • obniżenie kosztów związanych z obsługą i rozwojem sieci zaopatrzenia w media; • zachowanie ładu przestrzennego umożliwiającego zrównoważony i harmonijny rozwój całej Gminy; • poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz jakości powietrza; • poprawa warunków życia mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowanych/zmienionych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.]; • powierzchnia Gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]; • powierzchnia terenów zielonych na obszarze Gminy [ha].

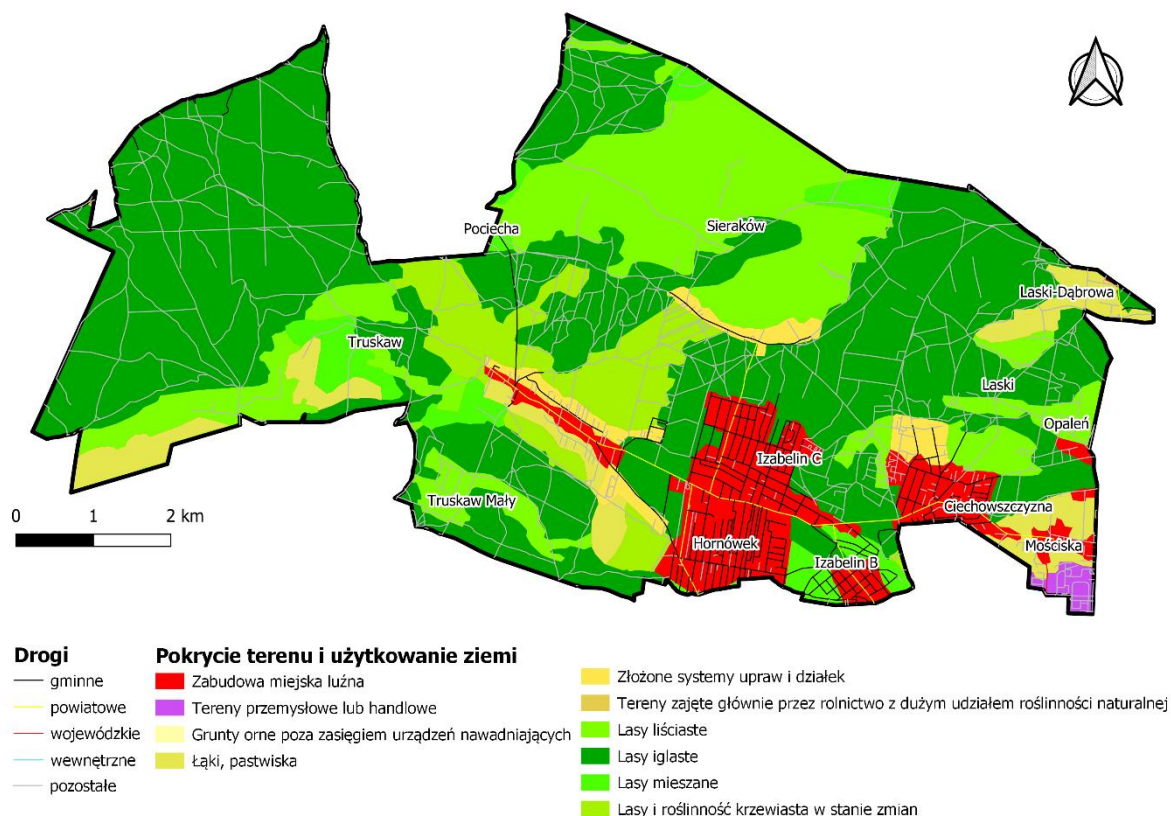
	powietrznych w celu poprawy jakości powietrza.		
3.4 Skuteczna promocja i utrwalanie pozytywnego wizerunku Gminy w oparciu o jej atuty	<ul style="list-style-type: none"> • budowa pozytywnego wizerunku Gminy Izabelin jako obszaru o wysokich standardach środowiskowych przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych oraz atutów wynikających z położenia i potencjału; • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym w zakresie budowy wspólnej oferty turystycznej i rekreacyjnej; • dbałość o miejsca pamięci zlokalizowane na terenie Gminy; • wspieranie racjonalnego i zrównoważonego rozwoju ruchu turystyczno-rekreacyjnego na terenie Gminy z uwzględnieniem 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie wizerunku Gminy Izabelin jako obszaru o wysokich standardach środowiskowych i atrakcyjnego miejsca do życia i wypoczynku; • stworzenie atrakcyjnej i kompleksowej oferty turystycznej na terenie Gminy wykorzystującej atuty środowiska przyrodniczego i historii; • rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej komponującej się z naturalnym charakterem Parku Narodowego; • intensyfikacja współpracy z partnerami zagranicznymi oraz wymiana doświadczeń w zakresie działań na rzecz ochrony przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba inicjatyw zorganizowanych we współpracy z KPN [szt.]; • liczba wydarzeń kulturalnych nawiązujących do historii Gminy [szt.]; • liczba zmodernizowanej lub wybudowanej infrastruktury turystycznej [szt.]; • liczba inicjatyw zorganizowanych w ramach współpracy z partnerami zagranicznymi [szt.].

	<p>warunków przestrzennych, środowiskowych, komunikacyjnych oraz potrzeb mieszkańców;</p> <ul style="list-style-type: none">• pogłębianie współpracy międzynarodowej z gminami partnerskimi.		
--	--	--	--

3: Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Izabelin. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Struktura przestrzenna Gminy Izabelin zdeterminowana jest jej położeniem na obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego i sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego jakim jest Miasto Warszawa.

Rysunek 4: Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi w Gminie Izabelin – struktura funkcjonalno-przestrzenna

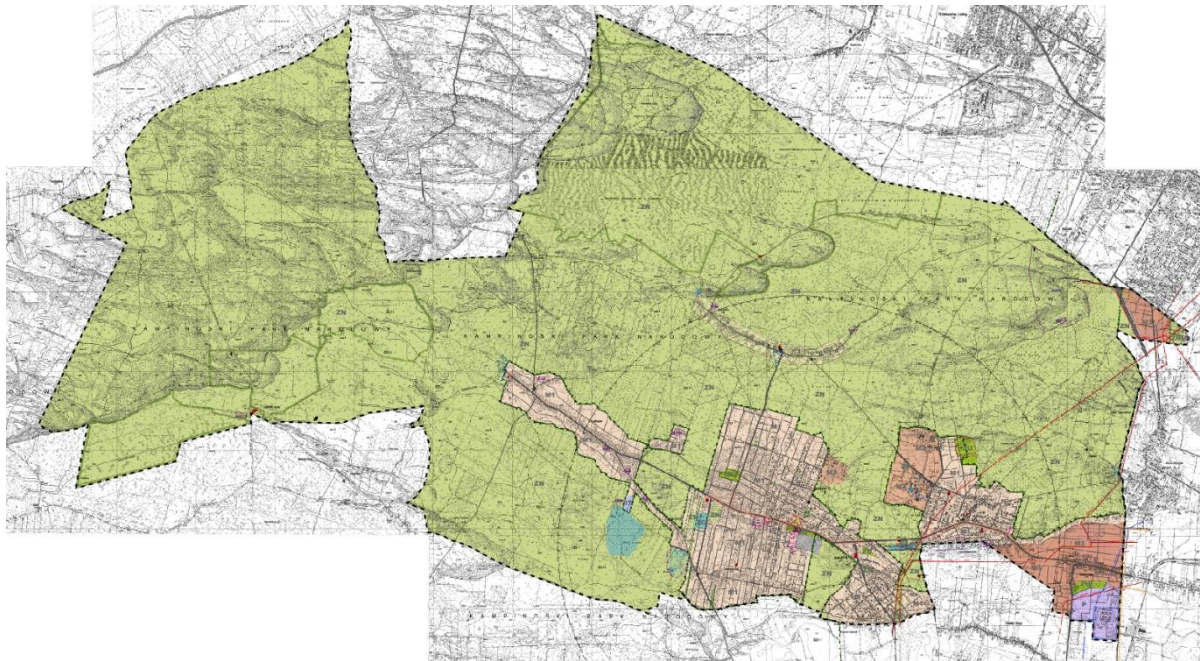

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CorineLandCover 2018

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w Gminie jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Izabelin przyjęte uchwałą nr LVII/456/22 Rady Gminy Izabelin z dnia 21 czerwca 2022 r., które wskazuje, że priorytetem tworzenia nowej struktury przestrzennej jest ochrona wartości przyrodniczych, w tym przede wszystkim obszarów prawnie chronionych, jak Kampinoski Park Narodowy czy obszar Natura 2000. Studium poprzez określenie poszczególnych stref funkcjonalno-przestrzennych terenów

wskazuje ogólny kierunek rozwoju Gminy tj. utrzymanie podmiejskiego charakteru z dominującą zabudową mieszkaniową ekstensywną ze szczególnym poszanowaniem terenów zieleni, co przekłada się na ograniczenie powierzchniowego rozwoju zabudowy (ograniczenie zjawiska „rozlewania się” zabudowy) czy wprowadzenie wysokich wartości wskaźników powierzchni biologicznie czynnej dla poszczególnych jednostek funkcjonalnych. Zmiany w strukturze przestrzennej polegać będą na przekształceniu osadnictwa z zabudowy wiejskiej w miejsko-wiejską, która jest konsekwencją zmian zachodzących w Gminie takich jak: wzrost liczby mieszkańców i zmiana ich stylu życia oraz rozwój infrastruktury społecznej i technicznej. Widoczne jest stopniowe ograniczenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej (również na terenach Kampinoskiego Parku Narodowego we wsi Sieraków i Truskaw) przy jednoczesnym rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej, jak i usługowej oraz dalszego rozwoju sieci komunikacyjnej.

Rysunek 5: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin

OZNACZENIA	
	granica gminy Izabelin
Zasady zagospodarowania i użytkowania obszarów gminy	
Strefy zabudowy	
	strefy rozwoju zabudowy
	strefy zabudowy wielofunkcyjnej
	strefy intensyfikacji zabudowy
	strefa ochrony zieleni z zabudową
	strefa przemysłowo-usługowa
Strefy infrastruktury	
	strefy infrastruktury gminnej
	teren drogi ekspresowej S7
Strefy otwarte	
	strefy zieleni naturalnej
	strefy zieleni urządzonej i rekreacyjno-sportowej
	tereny cmentarzy
Pozostałe	
	teren zamknięty
Inne oznaczenie	
	rejon lokalizacji usług centrowców
Obiekty i obszary chronione	
	obiekt wpisany do rejestru zabytków
	obszary wpisane do rejestru zabytków
	strefy ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych
	obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków
	kapliczki wpisane do gminnej ewidencji zabytków
	obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków
	granice Kampinoskiego Parku Narodowego
	granice obszaru Natura 2000 "Puszcza Kampinowska"
	granice obszarów ochrony ścisłej
	pomniki przyrody

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin⁶

Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy wynikają z istniejących uwarunkowań przestrzenno-gospodarczych, zamierzeń i działań inwestycyjnych Gminy oraz dokumentów

⁶ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr LVII/456/22 z dnia 21 czerwca 2022 r.

planistycznych szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego. Studium wyznacza 5 stref zabudowy:

- strefa M1 – strefa rozwoju zabudowy jednorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej (usługi wbudowane w budynek mieszkalny z wykluczeniem handlu detalicznego o powierzchni sprzedaży powyżej 200 m², usługi celu publicznego). Strefa obejmuje tereny zurbanizowane oraz tereny przeznaczone pod rozwój zabudowy we wsiach Truskaw, Hornówek, Izabelin C, Izabelin B, Laski i północnej części Mościsk przy granicy z Kampinoskim Parkiem Narodowym;
- strefa M2 – strefa zabudowy wielofunkcyjnej: mieszkaniowej jednorodzinnej, zamieszkania zbiorowego, usług publicznych. Strefa obejmuje tereny zlokalizowane w miejscowościach Laski i Izabelin C: tereny Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi oraz Dyrekcji Kampinoskiego Parku Narodowego;
- strefa M3 – strefa intensyfikacji zabudowy jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej (z wykluczeniem usług handlu detalicznego powyżej 200 m² powierzchni sprzedaży). Strefa obejmuje część wsi Mościska oraz tereny położone w rejonie ul. Trenów w Laskach;
- strefa M4 – strefa ochrony zieleni z zabudową (z zakazem realizacji nowej zabudowy, na działkach dziś jeszcze niezabudowanych). Strefa obejmuje fragment wsi Sieraków w pasie ok. 110 m od ul. gen. Romana Abrahama;
- strefa P – strefa przemysłowo-usługowa: zabudowa produkcyjna, magazynowa, usługowa. Strefa obejmuje tereny tzw. „Mościsk Przemysłowych”.

Strefy zostały wyznaczone na podstawie uwarunkowań lokalnych związanych w szczególności z lokalizacją, dostępnością komunikacyjną i infrastrukturalną.

Dodatkowo w Studium wyznaczono następujące strefy funkcjonalne:

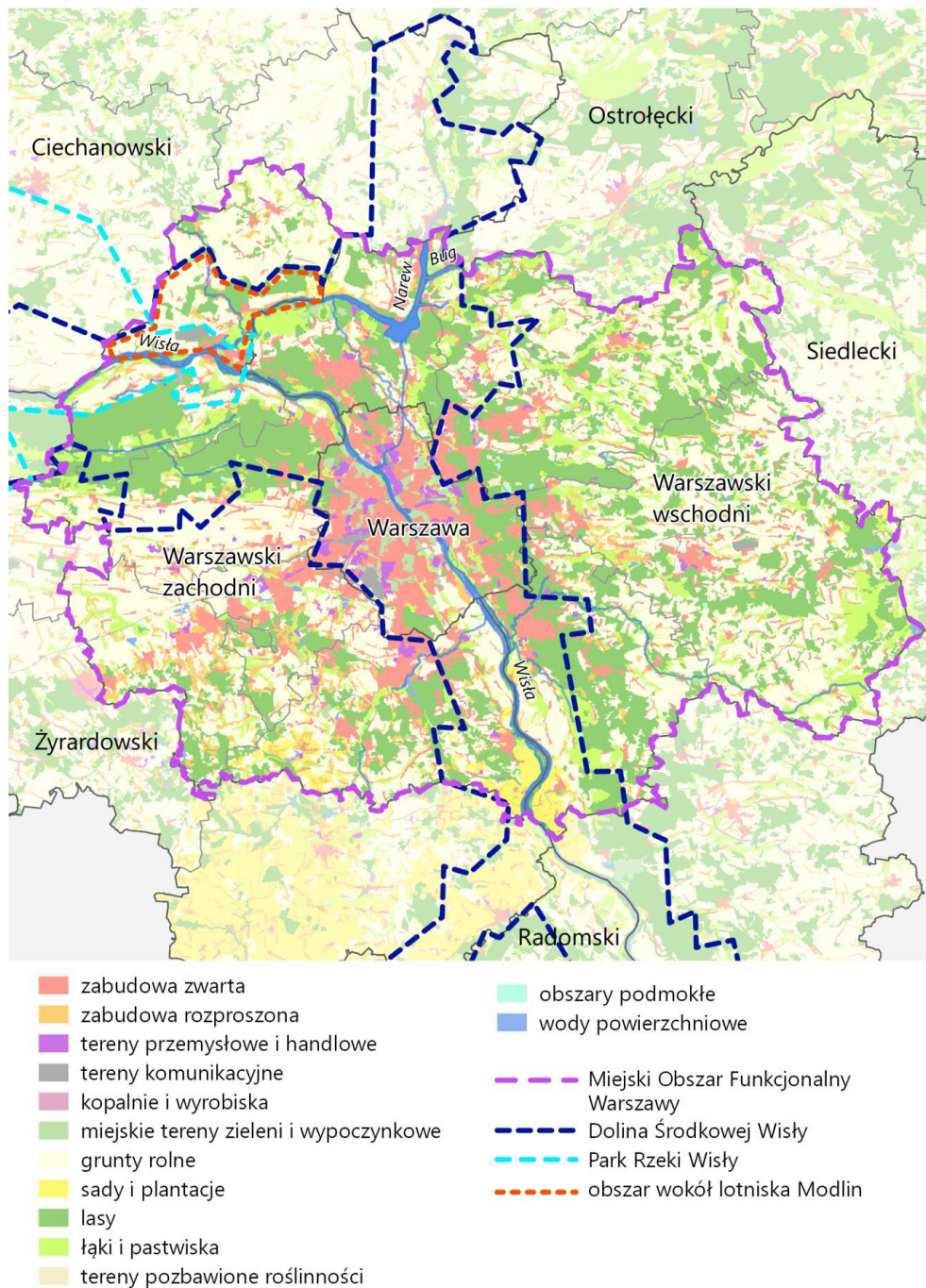
1. Strefy infrastruktury:
 - a. strefy infrastruktury gminnej IT – tereny istniejącej infrastruktury gminnej, zlokalizowane na terenie wsi Truskaw i Hornówek (Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „Mokre Łąki”),
 - b. teren drogi ekspresowej S7;
2. Strefy otwarte:

-
- a. strefy zieleni naturalnej ZN – obszar, w którym tereny nie są przeznaczone do zabudowy (z wyjątkiem zabudowy na potrzeby KPN), obejmują lasy, łąki, nieużytki i tereny KPN,
 - b. strefy zieleni urządzonej i rekreacyjno-sportowej ZU – tereny zieleni w postaci skwerów, parków o dużym znaczeniu społecznym i przyrodniczym oraz terenów rekreacyjno-sportowych,
 - c. tereny cmentarzy ZC – zlokalizowanych na terenie wsi: Hornówek, Izabelin i Laski;
3. Pozostałe:
- a. teren zamknięty – teren zamknięty resortu obrony narodowej, zlokalizowany na granicy wsi Izabelin i Hornówek (działka nr 1782 obręb Izabelin oraz działka nr 480/4 i część działki 479, obręb Hornówek).

W „**Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego**” przyjętym uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz. 13180) Gmina Izabelin wraz z powiatem warszawskim zachodnim została włączona do miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy (MOFW) w granicach regionu statystycznego Warszawskiego stołecznego (NUTS3).

W ramach struktur funkcjonalno-przestrzennych województwa mazowieckiego Gmina znajduje się w Dolinie Środkowej Wisły, dla której Plan przewiduje działania związane z zapewnieniem równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu oraz wykorzystaniem gospodarczym Wisły zgodnie z ustawą Prawo Wodne.

Rysunek 6: Struktury funkcjonalno-przestrzenne miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, s. 97

Gmina Izabelin, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z Warszawą, znajduje się w obszarze silnej suburbanizacji, czyli napływowi mieszkańców ze stolicy na tereny w promieniu 30-40 km od miasta w poszukiwaniu dogodnych warunków do życia z jednoczesnym szybkim dostępem do rynku pracy i usług oferowanych przez aglomerację. Zgodnie z zapisami Panu

w celu poprawy ładu przestrzennego konieczne jest kontrolowanie procesów suburbanizacji, w szczególności poprzez rozbudowę obsługującej te tereny infrastruktury komunikacyjnej i społecznej, uzupełnianie zabudowy w istniejących strukturach przestrzennych, a także rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni miast.

Ze względu na znajdujący się w granicach Gminy Izabelin Kampinoski Park Narodowy, zaliczany do najcenniejszych przyrodniczo obszarów tworzących system przyrodniczy województwa, konieczne są działania przeciwdziałające licznym zagrożeniom wynikającym głównie z działalności inwestycyjnej oraz presji urbanizacyjnej, a w przypadku obszarów objętych ochroną prawną – również presji rekreacyjnej. Określa się zatem następujące przedsięwzięcia:

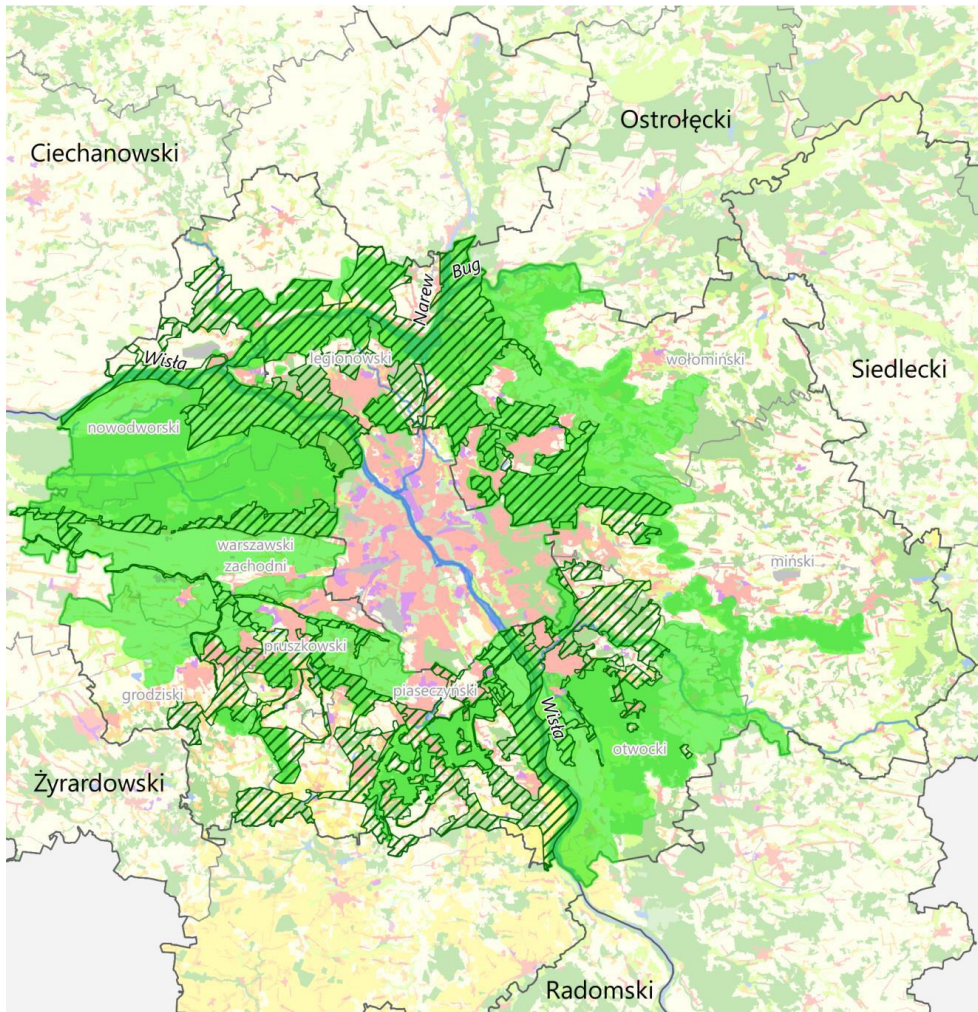
- utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego obszarów cennych przyrodniczo, zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody,
- regulację granic obszarów chronionych (parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu), w tym weryfikacja i aktualizacja aktów prawnych ustanawiających te obszary,
- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione,
- uwzględnianie zapisów wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych sporządzanych dla obszarów objętych ochroną prawną,
- właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na terenach chronionych,
- przeciwdziałanie wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt,
- utrzymanie przestrzennej ciągłości przyrodniczej struktury Warszawy z systemem przyrodniczym terenów otaczających,
- włączanie obszarów cennych przyrodniczo wokół Warszawy, w tym objętych ochroną, w struktury zielonego pierścienia,
- ograniczanie degradacji terenów zieleni, w tym ochrona lasów miejskich jako ważnego elementu zielonej infrastruktury,
- wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez zachowanie i kształtowanie spójności z regionalnym systemem ekologicznym.

Ponadto w ramach ochrony obszarów bioróżnorodności i krajobrazu w Planie MOFW określa się następujące działania:

-
- zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych (dolin rzecznych, leśnych, łąkowych, śródpolnych itp.) decydujących w znacznej mierze o walorach krajobrazowych obszaru;
 - ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie (przyrodniczym, kulturowym lub znaczeniu historycznym) poprzez ograniczenie działań negatywnie wpływających na walory krajobrazowe i zwiększenie skuteczności ich ochrony;
 - kształtowanie i wzmacnianie zielonego pierścienia Warszawy poprzez zalesienie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz terenów w sąsiedztwie ruchliwych ciągów komunikacyjnych;
 - prowadzenie kontrolowanej urbanizacji, poprzez kształtowanie zwartych kompleksów zabudowy i ochronę terenów otwartych (w szczególności na terenach tworzących zielony pierścień Warszawy);
 - dążenie do utrzymania struktury ekologicznej Warszawy i pozostałych miast MOFW, powiązanej z terenami otwartymi w ich otoczeniu i zapewniającej powiązanie z siecią ekologiczną regionu;
 - utrzymanie stref regeneracji i wymiany powietrza w Warszawie.

Rysunek 7: Obszary posiadające potencjał do kształtowania struktury zielonego pierścienia

Warszawy

- tereny o potencjale do kształtowania zielonego pierścienia Warszawy*
- tereny poprawiające spójność zielonego pierścienia Warszawy*

* wskazane tereny obejmują wybrane jednostki przyrodniczo-krajobrazowe oraz obszary chronione, których co najmniej 50% powierzchni znajduje się w zasięgu bufora o szerokości 20 km wokół Warszawy

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, s. 134

Kompleks leśny Kampinoskiego Parku Narodowego wraz z doliną Wisły i terenami otwartymi tworzy obszar o potencjale do kształtowania zielonego pierścienia wokół Warszawy. Dlatego też przewiduje się tu następujące działania:

-
- leśne zagospodarowanie gruntów o najniższej przydatności dla rolnictwa zgodnie z Programem zwiększania lesistości dla województwa mazowieckiego do roku 2020⁷ oraz w ramach rekultywacji nieużytków w celu przeciwdziałania fragmentacji lasów,
 - ograniczanie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne,
 - uwzględnianie nadrzędności pozaprodukcyjnych funkcji lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej, w szczególności w lasach ochronnych, lasach o szczególnych walorach przyrodniczych, na terenach przyrodniczo wrażliwych (wydmowych, podmokłych, na znacznych spadkach terenu) oraz pełniących funkcje rekreacyjne w Warszawie oraz w otoczeniu innych miast.

⁷ Uchwała 18/07 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 lutego 2007 r. w sprawie Programu zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020

4: Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa mazowieckiego. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa mazowieckiego wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszym dokumencie odnoszą się do zidentyfikowanych wyzwań i potencjału rozwojowego Gminy Izabelin. Cele Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Dzięki komplementarności celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami możliwe jest zwiększenie skuteczności i efektywności realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazującym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Z jednej strony jest punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym, jednocześnie przenosząc na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej.

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” za priorytetowy cel główny przyjęto:

Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.

Realizacja celu głównego odbywać się będzie poprzez pięć celów strategicznych przyporządkowanych pięciu obszarom:

Obszar	Gospodarka	Dostępność	Środowisko i energetyka	Społeczeństwo	Kultura i dziedzictwo
Nazwa celu	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Dostępne i mobilne Mazowsze	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Mazowsze zintegrowane społecznie	Mazowsze bogate kulturowo
Opis celu	Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

Poniższa tabela przedstawia spójność celów operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 z kierunkami działań wskazanymi w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”.

Tabela 9: Spójność Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 [cel operacyjny]	Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” [kierunki działań]
---	--

CEL I: Zapewnienie mieszkańcom Gminy Izabelin wysokiej jakości życia poprzez wspieranie rozwoju i aktywności, dostęp do usług publicznych oraz budowanie wspólnej tożsamości i postaw obywatelskich

<p>Cel operacyjny 1.1</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w zakresie kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego; 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych; 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców; 19. Włączenie i integracja społeczna; 22. Upowszechnianie kultury i twórczości; 23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej;
<p>Cel operacyjny 1.2</p> <p>Podniesienie jakości i rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych na terenie Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych;
<p>Cel operacyjny 1.3</p> <p>Zapewnienie rozwoju gospodarczego Gminy gwarantującego dobrostan finansowy mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości; 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji; 3. Cyfryzacja gospodarki; 4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki; 5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej;

	<p>6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich;</p> <p>17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców;</p>
<p>Cel operacyjny 1.4</p> <p>Wzmocnienie integracji wszystkich mieszkańców i budowa wspólnoty społeczności Gminy</p>	<p>17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców;</p> <p>19. Włączenie i integracja społeczna;</p>
<p>CEL II: Zachowanie i ochrona dziedzictwa przyrodniczego Gminy poprzez świadome budowanie wysokiej kultury środowiskowej mieszkańców, samorządu i biznesu</p>	
<p>Cel operacyjny 2.1</p> <p>Wielowymiarowa adaptacja do zmian klimatu</p>	<p>10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;</p> <p>11. Proekologiczna transformacja energetyki;</p> <p>12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu;</p> <p>13. Poprawa jakości środowiska;</p> <p>14. Podnoszenie efektywności energetycznej</p>
<p>Cel operacyjny 2.2</p> <p>Ochrona środowiska przyrodniczego i szczególnie cennych ekosystemów Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny</p>	<p>10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;</p> <p>12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu;</p> <p>13. Poprawa jakości środowiska;</p> <p>19. Włączenie i integracja społeczna;</p>

<p>Cel operacyjny 2.3 Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych</p>	<p>10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska; 13. Poprawa jakości środowiska; 19. Włączenie i integracja społeczna;</p>
<p>CEL III: Realizacja harmonijnego rozwoju przestrzennego Gminy zapewniającego skuteczne zaspakajanie potrzeb mieszkańców i łączącego otwartość aglomeracyjną z zachowaniem troski o stan środowiska przyrodniczego</p>	
<p>Cel operacyjny 3.1 Rozwijanie inteligentnej infrastruktury technicznej wspierającej zrównoważony rozwój</p>	<p>8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu; 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska; 11. Proekologiczna transformacja energetyki; 14. Podnoszenie efektywności energetycznej;</p>
<p>Cel operacyjny 3.2 Wspieranie zintegrowanego i kompleksowego systemu komunikacyjnego Gminy</p>	<p>7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni; 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu;</p>

	9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach;
<p>Cel operacyjny 3.3</p> <p>Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej Gminy</p>	<p>8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu;</p> <p>10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;</p> <p>12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu;</p>
<p>Cel operacyjny 3.4</p> <p>Skuteczna promocja i utrwalanie pozytywnego wizerunku Gminy w oparciu o jej atuty</p>	<p>20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego;</p> <p>21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa;</p> <p>22. Upowszechnianie kultury i twórczości;</p> <p>23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej;</p>

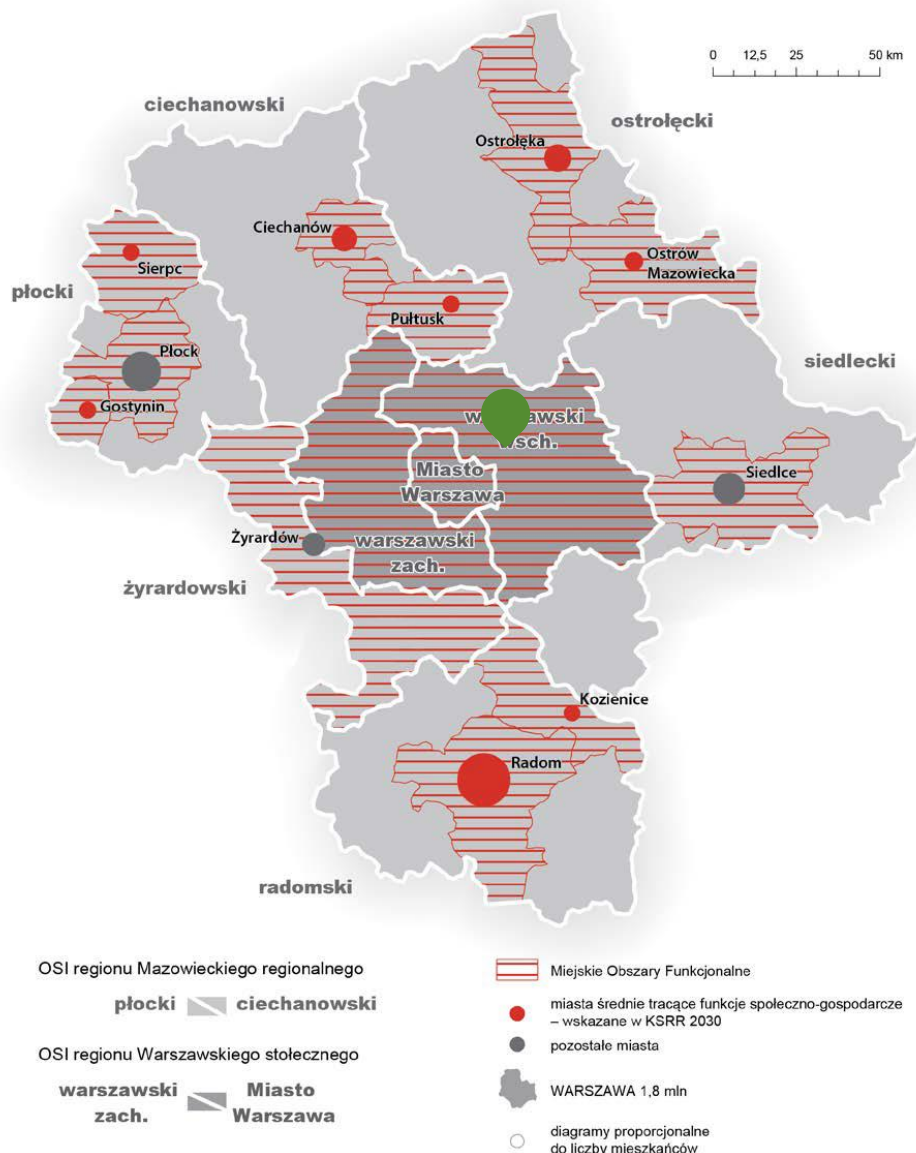
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” określono obszary strategicznej interwencji (OSI) o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna. Wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe oraz bieguny wzrostu. Gmina Izabelin

została zaliczona do OSI problemowego podregionu warszawskiego zachodniego (w regionie Warszawskim stołecznym).

OSI problemowe wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany, bądź które negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników, uniemożliwiając efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych podregionów.

Rysunek 8: Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”, s. 77

Zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” interwencja w OSI warszawsko-zachodnim zorientowana będzie na poprawę koordynacji rozwoju nowych funkcji, związanych z intensywnym procesem urbanizacji, prowadzącym do powstawania konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego. Istotna jest koordynacja w zakresie rozwoju oferty inwestycyjnej w podregionie w miejscach o wysokiej atrakcyjności dla lokowania działalności gospodarczej, w sposób, który nie wywierałby negatywnego wpływu na jakość życia mieszkańców i środowisko przyrodnicze. Rosnąca koncentracja ludności i firm w podregionie powoduje potrzebę zapewnienia

dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych na odpowiednim poziomie, jak również wydajności infrastruktury komunikacyjnej i komunalnej. W tym celu niezbędna jest m.in. budowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej infrastruktury komunalnej, a także rozwój sektorów ochrony zdrowia, edukacji, opieki senioralnej, które będą decydować o jakości życia w podregionie. Ważnym obszarem wsparcia będzie także współpraca na rzecz ograniczania negatywnego wpływu rozwoju funkcji osadniczych na środowisko, m.in. poprzez rozwój efektywnego systemu gospodarki odpadami i zwiększanie udziału energii pochodzącej z OZE. Mając na uwadze wysokie walory środowiska przyrodniczego w podregionie (m.in. Puszcza Kampinoska), kluczowe będzie ich umiejętne wykorzystanie, w powiązaniu z ochroną najcenniejszych zasobów.

Działania w OSI warszawsko-zachodnim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Wsparcie bardziej trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez:
 - dbałość o cenne zasoby środowiska naturalnego oraz ochronę zasobów przyrodniczych i terenów rolnych przed presją antropogeniczną,
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
 - rozwój strefy okołolotniskowej lotniska Warszawa-Modlin, w tym budowę bezpośredniego połączenia kolejowego z lotniskiem,
 - wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.
2. Poprawa dostępności do infrastruktury komunalnej i usług społecznych poprzez:
 - rozbudowę i modernizację infrastruktury komunalnej,
 - poprawę dostępności do usług publicznych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki senioralnej,
 - modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

5: System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłową realizację założeń Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 zapewni skuteczny proces wdrażania, a następnie monitoringu oraz ewaluacji. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji Strategii. Pozwoli to na identyfikację potencjalnych lub bieżących nieprawidłowości, a następnie wypracowanie rozwiązania oraz zapobieganie negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki podległe samorządowi), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialna będzie Wójt Gminy Izabelin, Rada Gminy oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji celów strategicznych.

Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są między innymi:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Izabelin na lata 2022-2039,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Izabelin na lata 2021-2025 z perspektywą na lata 2026-2029,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Izabelin na lata 2020-2024,
- Program ograniczania niskiej emisji dla Gminy Izabelin na lata 2010-2024,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Izabelin na lata 2017 – 2021,

-
- Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Izabelin na lata 2021-2026.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, gminny program opieki nad zabytkami, strategia rozwiązywania problemów społecznych czy programy jednoroczne.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych dokumentów strategicznych przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat warszawski zachodni czy Warszawski Obszar Funkcjonalny. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy Izabelin, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie. W celu zwiększania partycypacji społecznej w proces zarządzania i rozwoju Gminy wdrażane będą praktyki angażowania mieszkańców i organizacji pozarządowych we wspólne działania, poprzez realizację projektów w partnerstwie z organizacjami społecznymi oraz sołectwami. Dzięki temu uda się dotrzeć do coraz szerszej liczby odbiorców i wpłynąć na ich aktywność.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie

tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktycznej realizacji. Na tej podstawie uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6: Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Izabelin na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach programu regionalny Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Programu Odbudowy, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki budżetu państwa i państwowych funduszy celowych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2021-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Izabelin oraz jednostek organizacyjnych podległych Gminie.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii zakłada i wymaga współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem warszawskim zachodnim województwem mazowieckim oraz aglomeracją, jak również władzami Kampinoskiego Parku Narodowego. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji lub udzielenie pożyczki na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy Izabelin oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia

planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą nr XLIX/381/21 Rady Gminy Izabelin z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Izabelin na lata 2022-2039, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2022-2030 wyniesie 98 mln zł.

Spis ilustracji

Rysunek 1: Położenie Gminy Izabelin na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu warszawskiego zachodniego	14
Rysunek 2: Sołectwa Gminy Izabelin	15
Rysunek 3: Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Izabelin	30
Rysunek 4: Pokrycie terenu i użytkowanie ziemi w Gminie Izabelin – struktura funkcjonalno-przestrzenna.....	77
Rysunek 5: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin	79
Rysunek 6: Struktury funkcjonalno-przestrzenne miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy	82
Rysunek 7: Obszary posiadające potencjał do kształtowania struktury zielonego pierścienia Warszawy	85
Rysunek 8: Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego	94

Spis tabel

Tabela 1: Odsetek mieszkańców Gminy Izabelin posiadających dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2020 r.	24
Tabela 2: Najwyżej i najniżej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych	35
Tabela 3: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Społeczeństwo”	36
Tabela 4: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Gospodarka”	37
Tabela 5: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Środowisko i przestrzeń”	37
Tabela 6: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Infrastruktura techniczna”	38
Tabela 7: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Turystyka i rekreacja”	39
Tabela 8: Średnie oceny poszczególnych elementów funkcjonowania Gminy Izabelin w obszarze „Edukacja i kultura”	40
Tabela 9: Spójność Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”	88

Spis wykresów

Wykres 1: Zmiana liczby ludności w Gminie Izabelin w latach 2016-2020	16
Wykres 2: Struktura wiekowa respondentów ankiety z podziałem na płeć	34
Wykres 3: Średnia ocen poszczególnych obszarów funkcjonowania Gminy Izabelin	35
Wykres 4: Priorytetowe obszary rozwojowe dla Gminy Izabelin wskazywane przez respondentów ankiety	41
Wykres 5: Kluczowe atuty Gminy Izabelin według oceny ankietowanych	43

ZAŁĄCZNIKI

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Izabelin**

Spis treści

Wprowadzenie	108
1. Wymiar przestrzenny.....	110
1.1. Informacje ogólne	110
1.2. Historia	114
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	118
1.4. Infrastruktura komunikacyjna.....	129
Sieć drogowa	129
Sieć kolejowa.....	133
Transport publiczny.....	134
Ścieżki rowerowe	136
1.5. Środowisko przyrodnicze	142
Gleby	146
Wody powierzchniowe i podziemne.....	146
1.6. Jakość powietrza	149
2. Wymiar gospodarczy	160
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	160
2.2. Urządzenia sieciowe.....	166
2.3. Zaopatrzenie w energię	172
2.4. Gospodarka odpadami.....	173
2.5. Stan finansów samorządowych	175
Wykonanie budżetu	175
Struktura dochodów i wydatków	177
Potencjał inwestycyjny.....	185
Fundusze Europejskie 2014-2020	186
2.6. Turystyka i promocja.....	190
2.7. Partnerzy Gminy.....	194
3. Wymiar społeczny.....	196
3.1. Demografia.....	196
3.2. Opieka żłobkowa i przedszkolna	206
3.3. Edukacja	211

3.4	Ochrona zdrowia	216
3.5	Pomoc społeczna	221
	Polityka senioralna	224
3.6	Zasób mieszkaniowy	225
3.7	Kultura i sport.....	226
	Kultura	226
	Sport	228
3.8	Bezpieczeństwo publiczne	231
3.9	Otoczenie wewnętrzne Gminy.....	234
	Spis tabel	239
	Spis wykresów	241
	Spis ilustracji.....	242

Wprowadzenie

Niniejsza diagnoza została opracowana na potrzeby przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 i stanowi wypełnienie zapisów ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, art. 10e).

Zakres przedmiotowy diagnozy jest spójny z zapisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, art. 10a, ust. 1) i obejmuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Diagnoza opiera się na analizie danych zastanych (desk-research) i opracowana została przy wykorzystaniu materiałów źródłowych, jakimi są inne dokumenty strategiczne Gminy Izabelin, ogólnodostępne dane statystyczne opracowane przez Główny Urząd Statystyczny w Banku Danych Lokalnych oraz informacje dostarczone przez Urząd Gminy Izabelin, jak również dostępne na stronach internetowych podmiotów, poszerzone o zewnętrzne analizy i rankingi.

Ponadto ujęto zapisy i wytyczne dokumentów strategicznych z poziomu krajowego oraz jst wyższych szczebli, w tym szczególnie opracowanych na potrzeby województwa mazowieckiego „Planu Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego” (Warszawa, 2018) oraz „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze” (projekt aktualizacji, sierpień 2021).

W diagnozie analizowano dane historyczne z lat 2016-2020 w celu wyznaczenia trendów oraz kierunków zmian. Niektóre dane, dla przedstawienia pełniejszego obrazu, prezentowano w odniesieniu do powiatu warszawskiego zachodniego lub województwa mazowieckiego oraz do grupy gmin referencyjnej: Brwinów, Łomianki, Podkowa Leśna oraz Stare Babice wskazanych przez władze Gminy jako ośrodki, które stanowią odniesienie i jednocześnie konkurencję dla Gminy. Wskazane jednostki, podobnie jak Gmina Izabelin, położone są w województwie mazowieckim i w klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, opracowanej przez prof. P. Śleszyńskiego i prof. T. Komornickiego, zaliczone zostały do grupy B: strefy zewnętrzne Miejskich Obszarów Funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (stolic województw).

Wnioski z diagnozy uzupełniono o analizę wyników badań ankietowych przeprowadzonych

w dniach 4-8 marca 2022 r. w formie PAPI⁸ (ankiety osobistej) wśród grupy 100 mieszkańców Gminy Izabelin oraz ankiety internetowej (9-20 marca 2022 r.). Diagnozę poszerzono także o informacje uzyskane podczas wywiadu pogłębionego z Wójtem Gminy oraz członkami Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030 powołanego zarządzeniem Wójta Gminy Izabelin nr 403/2021 z dnia 26 listopada 2021 r.

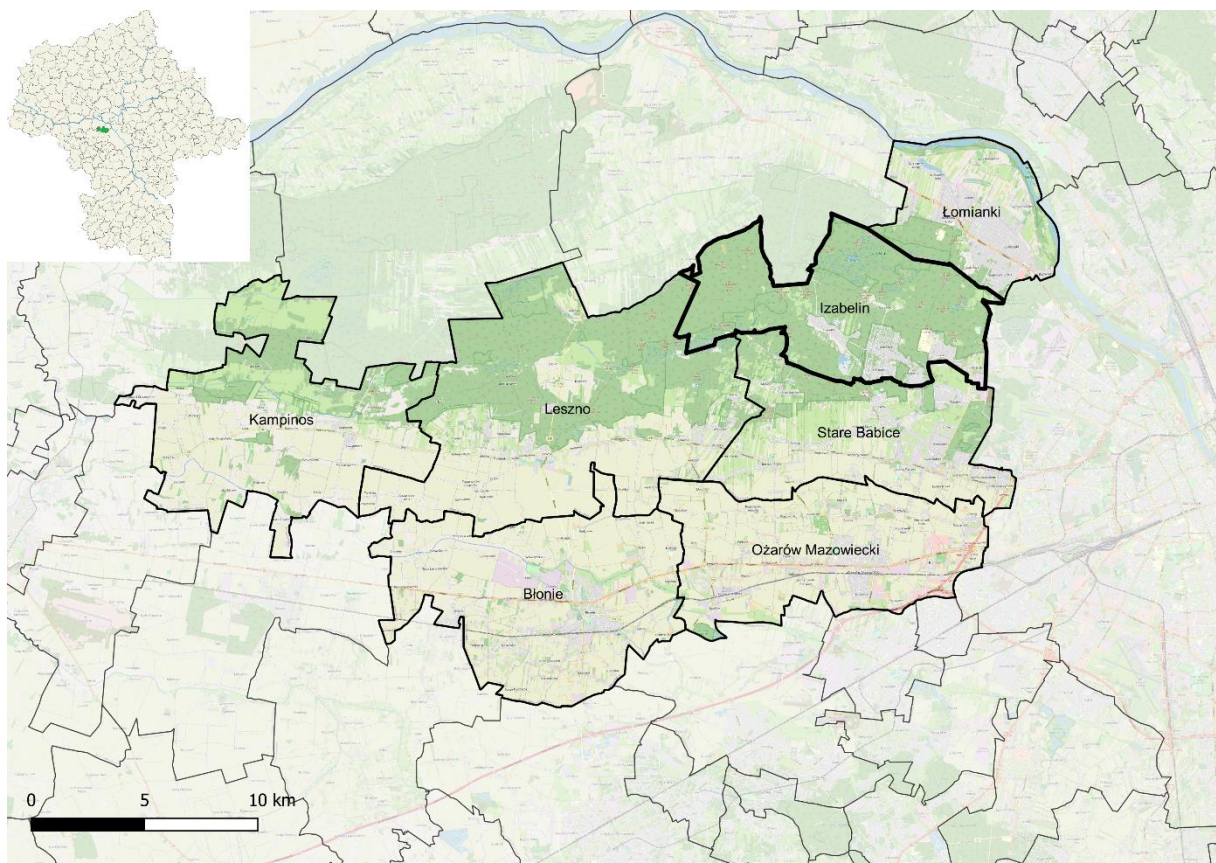
1. Wymiar przestrzenny

1.1. Informacje ogólne

Gmina Izabelin jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa mazowieckiego i wchodzi w skład powiatu warszawskiego zachodniego. Gmina została utworzona 1 stycznia 1995 r. w wyniku podziału Gminy Stare Babice⁹.

Od południa graniczy z Gminą Stare Babice, od południowego zachodu z Gminą Leszno, od północy z Gminą Czosnów (powiat nowodworski), od północnego wschodu z Gminą Łomianki, a od wschodu z Miastem Warszawa.

Rysunek 9: Położenie Gminy Izabelin na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu warszawskiego zachodniego

Źródło: opracowanie własne

Obszar Gminy to 65,01 km² i podzielony jest na 7 sołectw:

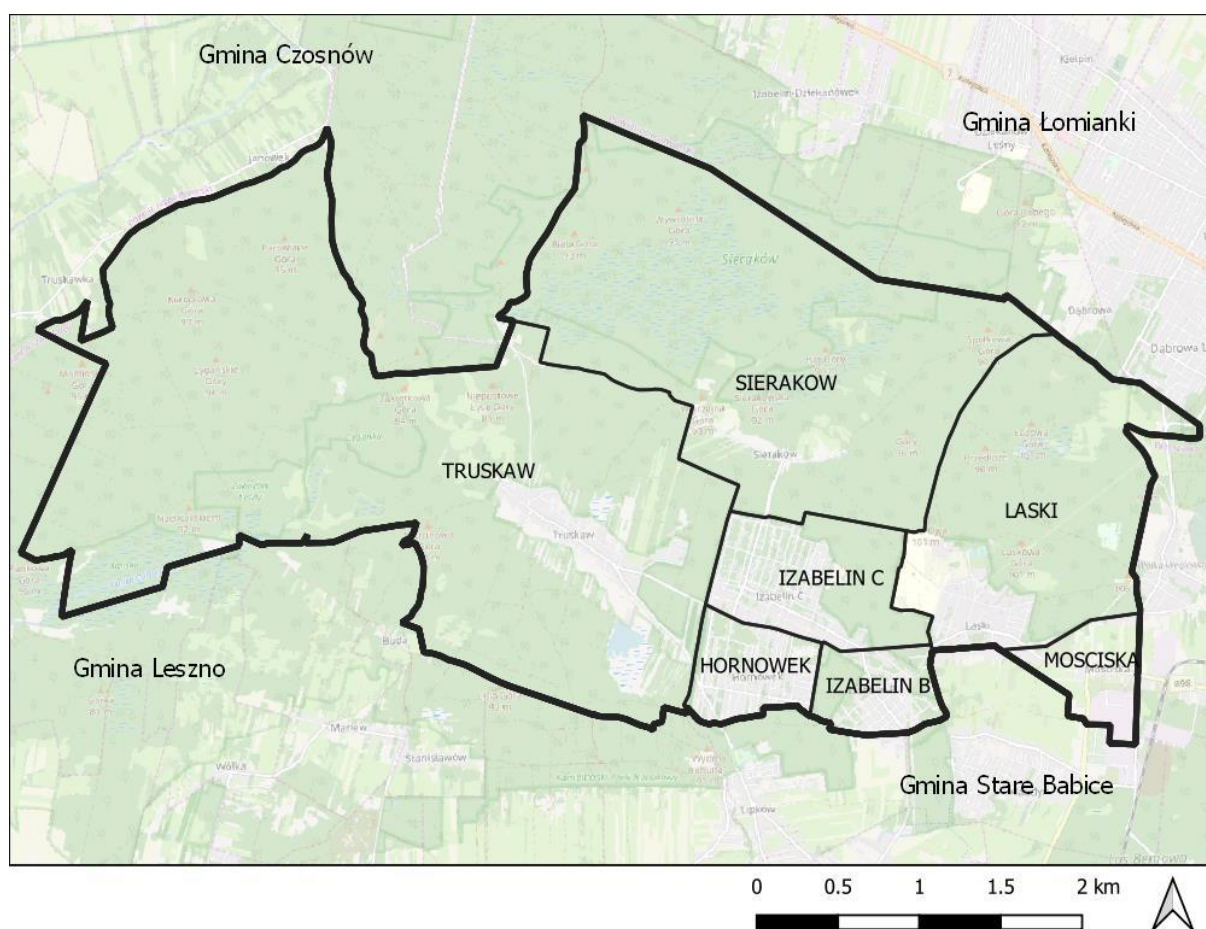
- Hornówek,

⁹ Dz. U. 1994 nr 132 poz. 671

- Izabelin B,
- Izabelin C,
- Laski,
- Mościska,
- Sieraków,
- Truskaw.

oraz 6 okręgów geodezyjnych.

Rysunek 10: Gmina Izabelin z podziałem na sołectwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy OpenStreetMap

Na koniec grudnia 2020 r. Gminę zamieszkiwało 10.560 osób, co stanowi 8,8 % mieszkańców powiatu warszawskiego zachodniego, a średnia gęstość zaludnienia wynosiła 162 osoby na km² (średnia dla powiatu to 222 os./km²).

Według klasyfikacji funkcjonalnej gmin opracowanej przez prof. Przemysława Śleszyńskiego oraz prof. Tomasza Komornickiego na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, Gmina Izabelin została zaliczona do grupy B4, czyli gmin wiejskich leżących w strefach zewnętrznych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (stolic województw).

Zgodnie z nowym podziałem statystycznym na potrzeby unijnych wyliczeń wprowadzonym od 1 stycznia 2018 r. Gmina Izabelin wraz z powiatem warszawskim zachodnim znalazła się w regionie (NUTS 2) Mazowieckim stołecznym, w podregionie (NUTS 3) Warszawskim zachodnim.¹⁰

Gmina Izabelin położona jest w Prowincji Niż Środkowoeuropejski, Makroregion Niziny Środkowe i Wschodnie, Mezoregion Kotlina Warszawska oraz częściowo (wieś Mościska, Laski, południowo – wschodnia część wsi Hornówek) w Mezoregionie Równina Łowicko - Błońska.

Na terenie Gminy Izabelin dominującym sposobem użytkowania są grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione, stanowiące 78,1% powierzchni Gminy. Użytki rolne zajmują powierzchnię ok. 8%, zaś grunty zabudowane i zurbanizowane 9% (w tym 6,4% zajmują tereny zabudowane i zurbanizowane, zaś 2,6% drogi).

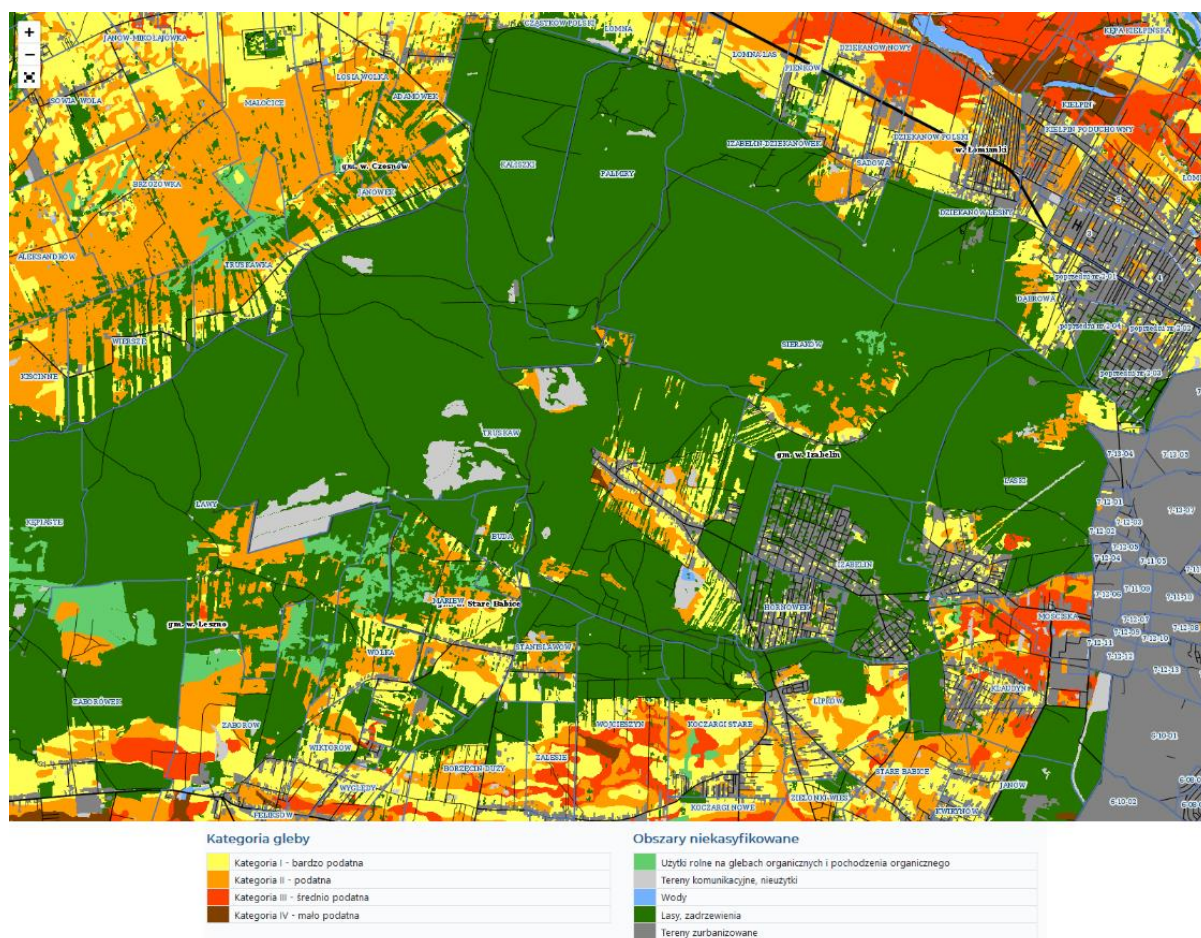
Ze względu na położenie Gminy w większości na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego (KPN) odnotować należy olbrzymie dysproporcje występowania terenów leśnych w ramach poszczególnych obrębów: największą lesistość odnotowano w Sierakowie leżącym w całości w granicach KPN (92,1%) oraz Truskawiu (82,1%), najmniejszą w Mościskach (0,2%).

Największą urbanizacją na terenie Gminy Izabelin odznacza się Izabelin C na terenie, którego istnieje (według danych Urzędu Gminy Izabelin ze stycznia 2020 r.) 27,6% wszystkich obiektów na terenie Gminy oraz w następnej kolejności wsie: Hornówek (21,2% wszystkich obiektów), Laski (16,6%), Truskaw (16,2%), Izabelin B (11,4%), Mościska (5,4%) oraz Sieraków

¹⁰ Rozporządzenie Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającego załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)

(1,6%). Dane te nie odzwierciedlają faktycznego sposobu zagospodarowania, ponieważ nie uwzględniają różnic funkcjonalno–przestrzennych poszczególnych jednostek osadniczych.¹¹

Rysunek 11: Mapa kategorii gleb w Gminie Izabelin

Źródło: System Monitoringu Suszy Rolnej, <https://susza.iung.pulawy.pl/mapa-kategorii>

Zgodnie z opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce”, na terenie Gminy Izabelin nie występują udokumentowane złoża kopalin ani tereny górnicze.

Ze względu na funkcję oraz charakter terenów w Gminie Izabelin wyróżnić możemy trzy obszary:

- część północna oraz zachodnia – stanowiąca zwarty obszar Kampinoskiego Parku Narodowego,

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin, uchwała Rady Gminy Izabelin nr LVII/456/22 z dnia 21 czerwca 2022 r.

-
- część środkowa – stanowiąca obszar zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem nieuciążliwych usług,
 - część południowo – wschodnia granicząca od wschodu z Miastem Stołecznym Warszawą oraz od południa z Gminą Stare Babice (wieś Mościska) stanowiąca obszar zabudowy mieszkaniowej, usługowej wraz z realizowaną zorganizowaną działalnością inwestycyjną.

Każdy z nich, ze względu na swoją specyfikę, wymaga innych działań, co powinno zostać uwzględnione w zapisach Strategii.

1.2. Historia

Początki Gminy Izabelin jako jednostki administracyjnej można datować na lata dwudzieste i trzydzieste XX wieku. Wcześniej funkcjonowały tutaj niewielkie śródleśne osady i folwarki, ale żadna z miejscowości współczesnej Gminy do roku 1952 nie stanowiła ośrodka administracji. Tereny te w różnych okresach historycznych podzielone były między różne parafie i gminy, jednak sama Gmina związana jest nieprzerwanie z Mazowszem.

Do najstarszych miejscowości na terenie Gminy należy Truskaw (dawniej Truskawie, „trusk” – owoc runa leśnego), stanowiący własność kościelną wzmiankowaną w dokumentach z 1419 roku na prawie królewskim z nadania króla Władysława Jagiełły oraz Mościska w parafii Babice stanowiące własność prywatną¹². Od 1526 roku okolice Truskawia i Mościsk należały do powiatu warszawskiego, ziemi warszawskiej i województwa mazowieckiego, natomiast po rozbiorach weszły w skład departamentu warszawskiego i powiatu warszawskiego w państwie pruskim.

Zachowały się podania mówiące o pomocy mieszkańców tych terenów w Insurekcji Kościuszkowskiej, co spowodowało represje i zniszczenia ze strony wojsk Suworowa.

Na krótko, w okresie wojen napoleońskich (1806-1815), okolice współczesnej Gminy włączono w skład Księstwa Warszawskiego, a po jego upadku w 1816 r. znalazły się w granicach Królestwa Polskiego pod berłem cara Rosji.

Pierwsza połowa XIX wieku to czas intensywnego zagospodarowywania obszarów Gminy. Lasy w większości zostały wytrzebione (z wyjątkiem obszaru na północ od Lipkowa). Obok wsi Truskaw i Mościska powstała nowa wieś Sieraków („sierak” - sukmana, siermięga), a na

¹²„Historia administracji w gminie Izabelin”, Leszek Zugaj, Lublin 2012 r.

wschodzie mała osada Laski („laska” - leszczyna). W miejscu współczesnego Izabelina rozpoczęła działalność niewielki folwark Jakubówek.

W okresie powstania styczniowego (1863 r.) folwark w Truskawiu był bazą powstańców styczniowych, którzy dowodzeni przez mjr. Walerego Remiszewskiego wyruszyli stąd na bój pod Gacią Zaborowską (Budą Zaborowską). Po przegranej bitwie, na mieszkańców okolicznych wsi spadły okrutne represje władz carskich.

Po I wojnie światowej i odzyskaniu niepodległości obszar współczesnej Gminy Izabelin podzielony był między trzy różne gminy:

- Ożarów: folwark Izabelin rozparcelowany w następnych latach, a na jego miejscu powstała osada letniskowa dla mieszkańców Warszawy zwana Izabelin B;
- Zaborów: miejscowości Hornówek, Truskaw, a w wyniku rozwoju osadnictwa utworzono Izabelin C;
- Młociny (później Łomianki): miejscowości Laski i Mościska.

Obszar ten wszedł w skład powiatu warszawskiego w województwie warszawskim.

W czasie II wojny światowej teren Gminy Izabelin znalazł się pod okupacją niemiecką w ramach Generalnej Guberni. Do dziś zachowały się w Puszczy Kampinoskiej liczne ślady przedzierania się na odsiecz oblężonej Warszawy w 1939 roku wojsk armii „Poznań” i „Pomorze” (po bitwie nad Bzurą). W dniach 17-19 września Grupa Operacyjna Kawalerii dowodzona przez gen. Romana Abrahama przeprowadziła krwawy bój zdobywając Sieraków i wiele cennego sprzętu. Kolejne starcie nastąpiło w Laskach i Zakładzie dla Ociemniałych, gdzie Niemcy zgromadzili znaczne siły z dużą liczbą czołgów. Polskie oddziały (wsparte resztkami rozbitych nad Bzurą pułków armii „Pomorze”) poniosły jednak bardzo duże straty. W czasie okupacji na terenach Gminy Izabelin działali także żołnierze konspiracji, głównie AK Grupa „Kampinos”. Na przełomie sierpnia i września 1944 roku pod Pociechą doszło do największej bitwy partyzanckiej w Puszczy Kampinoskiej. Partyzanci w kilkudniowej bitwie pokonali oddziały brygady RONA (Russkaja Oswoboditielnaja Narodnaja Armia) wsławionej okrucieństwami na ludności cywilnej. Polskie oddziały odniosły także zwycięstwo w Truskawiu, gdzie z 2 na 3 września 1944 roku rozbito siły niemieckie. Na Cmentarzu Wojennym w Laskach spoczywa 774 żołnierzy września 1939 roku i 63 żołnierzy konspiracji poległych w czasie walk partyzanckich i w Powstaniu Warszawskim. 21 sierpnia 1944 r. dekret PKWN przywrócił przedwojenne podziały na województwa, gminy i gromady. Powiat

warszawski z gminami Ożarów, Młociny, Zaborów powrócił w skład województwa warszawskiego.

Rysunek 12: Miejsca pamięci narodowej w Gminie Izabelin

Miejsca Pamięci Narodowej w gminie Izabelin:

- 1 Pomnik przy Drodze Łączniczek AK w Sierakowie
- 2 Pomnik Pamięci Mieszkańców Sierakowa
- 3 Pomnik „Krzyż Jerzyków” w Pocieszce
- 4 Pomnik w Truskawiu
- 5 Cmentarz Wojenny w Laskach, tablice pamięci w Kaplicy Matki Boskiej Anielskiej w Laskach
- 8 Leśny Grób Nieznanego Żołnierza, Kamień Ułanów Jazłowieckich w uroczysku Nadłuże
- 7 Krzyże w Truskawiu: Krzyż Pomordowanych Mieszkańców Truskawia, Krzyż Walerego Remiszewskiego
- 8 Tablica w Izabelinie przy ul. Leśnej 12
- 8 Kamień Pamięci w Hornówku
- 10 Pomnik Partyzantów w Opaleniu
- 11 Pomnik Pamięci Leśników przy Dyrekcji KPN, mogiła z Powstania Styczniowego w Izabelinie
- 12 Mogiła Powstańców Styczniowych w Budzie Zaborowskiej

Źródło: M. Łada, „Szlakiem Miejsc Pamięci Narodowej w Powiecie Warszawskim Zachodnim”, s. 19

Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1952 r. utworzono w powiecie pruszkowskim (województwo warszawskie) gminę Izabelin z siedzibą gminnej rady narodowej w Izabelinie. W skład tej gminy wchodziły gromady: Izabelin, Koczargi Stare (które wyłączono z gminy Ożarów), gromada Klaudyn (która wyłączono z gminy Blizne), gromady Laski i Mościska (które wyłączono z gminy Łomianki) oraz gromady: Hornówek, Izabelin B, Lipków, Sieraków i Truskaw (które wyłączono z gminy Zaborów).

Jesienią 1954 r. utworzono gromadzkie rady narodowe. W skład gromady Izabelin, z siedzibą w Izabelinie C, weszły tereny gromad: Izabelin, Hornówek, Izabelin B, Sieraków i Truskaw.

Od 1 stycznia 1960 roku do tej gromady włączono obszar zniesionej sąsiedniej gromady Laski (wieś Laski i Mościska). Gromada Izabelin złożona z miejscowości: Hornówek, Izabelin, Izabelin B, Sieraków, Truskaw, Laski i Mościska funkcjonowała do końca 1972 roku.

29 listopada 1972 r. Sejm uchwalił ustawę O utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych, na podstawie której zgodnie z uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 1 grudnia 1972 r. utworzono gminę Stare Babice. W jej skład weszły również wsie gromady Izabelin. Taki podział administracyjny trwał do 1995 roku.

Mieszkańcy okolic Izabelina postulowali odłączenie się od gminy Stare Babice. W 1994 roku władze państwowe przychyliły się do postulatów mieszkańców i od 1 stycznia 1995 roku funkcjonuje samodzielna gmina Izabelin.

Na terenie Gminy Izabelin zlokalizowane są trzy **zabytki** wpisane do Rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa:

- Kaplica pw. Matki Bożej Anielskiej w Laskach. Stylistycznie nawiązuje do zakopiańskiej architektury drewnianej, będącej propozycją dla tzw. stylu narodowego. Jej historia ściśle powiązana jest z powstaniem w 1922 roku zakładu Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi,
- cmentarz Zakładu dla Niewidomych,
- cmentarz wojenny z II wojny światowej.¹³

¹³ <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/>

Rysunek 13: Cmentarz wojenny 1939-1945 w Laskach

Źródło: Urząd Gminy Izabelin

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym związanym z kształtowaniem i prowadzeniem polityki przestrzennej, w tym z określeniem lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Sporządzane jest ono dla obszaru danej jednostki terytorialnej. Zgodnie z art. 9 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium nie jest aktem prawa miejscowego, jednak zgodnie z art. 9 ust. 4 wiąże organy gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (plany miejscowe). Polityka przestrzenna Gminy Izabelin do czerwca 2022 r. była realizowana przez Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin przyjęte uchwałą Rady Gminy Izabelin z dnia 3 lipca 2013 roku¹⁴ zaktualizowane uchwałą z dnia 22 listopada 2017 r.¹⁵

Uchwałą nr XX/172/20 z dnia 25 lutego 2020 r. Rada Gminy Izabelin zdecydowała

¹⁴ Uchwały Rady Gminy Izabelin nr XXIX/240/13 z dnia 3 lipca 2013 r

¹⁵ Uchwały Rady Gminy Izabelin nr XXXII/275/17 z dnia 22 listopada 2017 r.

o przystąpieniu do sporządzenia nowego studium. Nowy dokument został przyjęty uchwałą nr LVII/456/22 Rady gminy Izabelin z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Izabelin.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ustalenie przeznaczenia terenu oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu w planie miejscowym jest spójne z określoną w Studium polityką przestrzenną Gminy. Planowanie przestrzenne oparte na obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wpływa na racjonalne planowanie rozwoju zabudowy, rozwoju sieci infrastruktury technicznej i drogowej. Wpływa pozytywnie na transparentność i pozwala na partycypację obywatelską mieszkańców Gminy, a zatem zapobiega konfliktom przestrzennym i środowiskowym. Obecnie na obszarze Gminy Izabelin obowiązuje 40 planów miejscowych uchwalonych w latach 1998-2022. Część z nich stanowią plany miejscowego sporządzone na podstawie przepisów nie obowiązującej już ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. 1999 nr 15 poz. 139 ze zm.). Wśród nich 7 planów stanowią zmiany miejscowego planu ogólnego¹⁶ oraz miejscowego planu szczegółowego¹⁷ Gminy Stare Babice z 1992 roku.

Tabela 10: Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Izabelin

Oznaczenie	Nazwa	Powierzchnia [ha]	Data przyjęcia
001	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego we wsi Truskaw w gminie Izabelin	2,8	1998-06-03
002	W sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego we wsi Truskaw i Hornówek (część A) stanowiącego zmiany Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego	2,8	1999-09-29

¹⁶ Uchwała Rady Gminy Stare Babice nr XVII/115/92 z dnia 20 maja 1992 r.

¹⁷ Uchwała Rady Gminy Stare Babice nr XVII/118/92 z dnia 20 maja 1992 r.

	gminy Stare Babice zatwierdzonego uchwałą Nr XVII/115/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 roku		
003	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Laski - część "A", stanowiącego zmiany "Miejscowego Planu Ogólnego zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stare Babice" zatwierdzonego uchwałą Nr XVII/115/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 r.	93,2	1999-12-08
004	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Laski - część "B", stanowiącego zmiany "Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Gminy Stare Babice" zatwierdzonego uchwałą Nr XVIII/115/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 r.	29,2	2001-11-07
005	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego we wsi Truskaw oraz wsi Hornówek „część B”, stanowiącego zmiany "Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stare Babice zatwierdzonego uchwałą Nr XVII/115/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 r.	12,2	2001-11-07
006	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego we wsi Truskaw oraz wsi Hornówek „część C”, stanowiącego zmiany "Miejscowego Planu Ogólnego	14,0	2001-11-07

	Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stare Babice zatwierdzonego uchwałą Nr XVII/115/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 r.		
007	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Izabelin Południowy część B; stanowiącego zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego wsi Izabelin Południowy zatwierdzonego uchwałą Nr XVII/118/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 r.	76,0	2002-03-06
008	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Laski - część A	3,6	2002-03-27
009	w sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Truskaw, Gmina Izabelin, etap I, obejmującego wieś Truskaw (razem z zabudową wzdłuż ulicy Lipkowskiej) oraz Truskaw - Helenówek	1,0	2002-06-19
010	w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Izabelin Południowy część A, stanowiącego zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego wsi Izabelin Południowy zatwierdzonego uchwałą Nr XVII/118/92 Rady Gminy Stare Babice z dnia 20 maja 1992 r.	284	2002-10-09
011	w sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania terenu wsi Hornówek CZĘŚĆ "A", Gmina Izabelin	124,9	2003-02-26

012	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu wsi Izabelin Północny	200,5	2003-06-25
013	W sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Truskaw i Truskaw-Helenówek - etap II	1,1	2004-01-21
014	w sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Mościska Etap II	34,2	2004-10-27
015	w sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Mościska Etap III	13	2004-10-27
016	w sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Mościska Etap IV	60,1	2004-10-27
017	w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Laski część "D" stanowiącego zmianę części Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Laski - część "B" zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Izabelin Nr X/LIV/284/2001 z dnia 07.11.2001 roku	10.4	2005-06-29
018	w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Hornówek część "C" "GIMNAZJUM"	5	2005-11-30
019	w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Laski "DĄBROWA"	23,1	2005-11-30
020	w sprawie zatwierdzenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego terenu wsi Hornówek, Gmina Izabelin - CZĘŚĆ „B”	3	2006-02-22

021	w sprawie "Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi MOŚCISKA, Etap I - MOŚCISKA PRZEMYSŁOWE" stanowiącego częściową zmianę "Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego tzw. Mościsk Przemysłowych" zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Izabelin Nr XXVIII/173/2006 z dnia 29.08.2000 r.	13,4	2006-03-29
022	w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu zagospodarowania Przestrzennego wsi Hornówek część "A" - PARKING	0,3	2006-06-21
023	w sprawie uchwalenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Izabelin Północny	4,5	2006-06-21
024	w sprawie uchwalenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Izabelin Północny	0,3	2008-07-02
025	w sprawie zatwierdzenia zmiany części "Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi MOŚCISKA, Etap I - MOŚCISKA, ETAP I - MOŚCISKA PRZEMYSŁOWE"	19,8	2008-07-02
026	w sprawie uchwalenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Truskaw i Truskaw - Helenówek Etap III”	13,9	2009-10-28
027	w sprawie uchwalenia „Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Hornówek, część „D”	8,3	2009-10-28
028	w sprawie zatwierdzenia „Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Hornówek – część „A” – ul. Działkowa”	0,5	2011-06-01

029	w sprawie uchwalenia „Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Truskaw - Hornówek część „D””	4	2011-06-01
030	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Laski część „C”	9,4	2012-09-26
031	w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Truskaw i Truska w - Helenówek, Etap I	114	2013-03-20
032	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Hornówek, część D - PARKING	0,1	2013-05-14
033	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Mościska, Etap III część A	3,6	2013-11-27
034	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sieraków, Etap 1	10,2	2014-03-05
035	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Izabelin C, działka Nr 1033	0,3	2015-06-10
036	w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Truskaw i Truskaw – Helenówek, tzw. Etap IV	0,8	2015-06-10
037	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Hornówek część E	4,6	2018-02-07
038	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Mościska, Etap IV, część A1	0,2	2018-02-07

039	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu wsi Hornówek, Gmina Izabelin - część B	3,1	24-05-2022
040	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Hornówek, część D	8,3	24-05-2022

Źródło: <https://izabelin.e-mapa.net/wykazplanow>

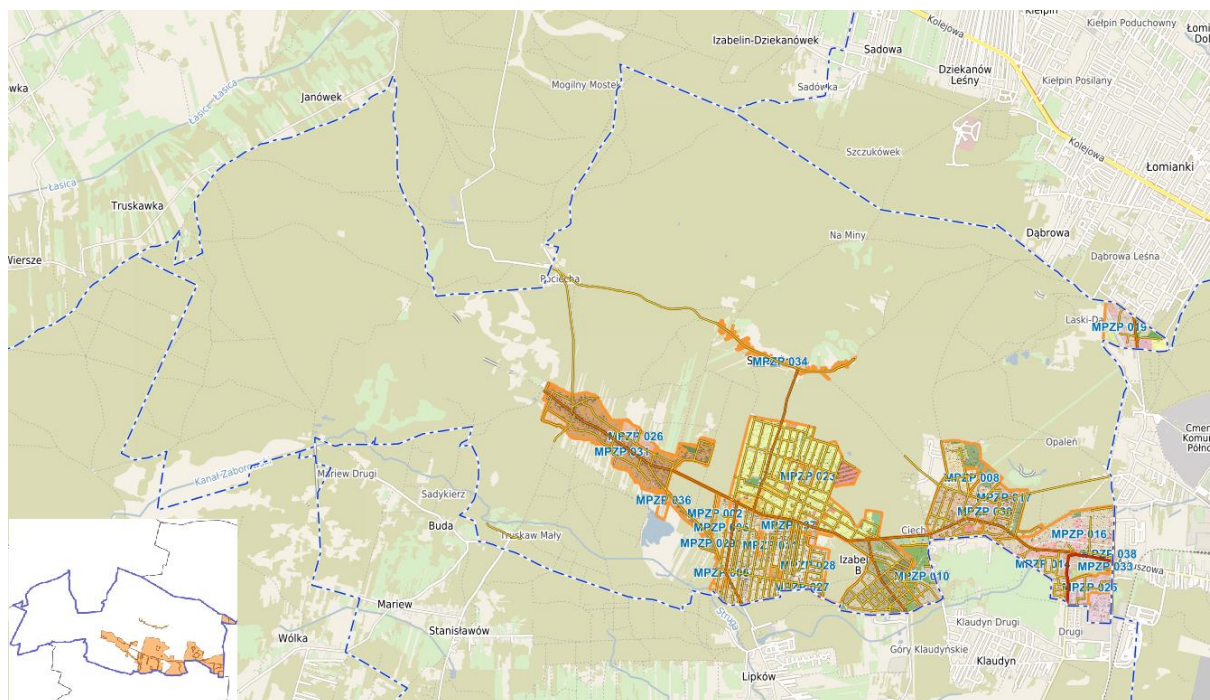
Gmina zatem nie posiada miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru tylko dla poszczególnych jednostek strukturalnych. Niemal 95% powierzchni Gminy poza Kampinoskim Parkiem Narodowym objęte jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, jednak odsetek w poszczególnych obrębach ewidencyjnych jest różny:

- we wsi Hornówek – 97,6 %,
- we wsi Izabelin – 62,4 %,
- we wsi Laski – 18,4 %,
- we wsi Mościska – 99,9 %,
- we wsi Sieraków – 0,6 %,
- we wsi Truskaw – 4,8 %.¹⁸

Niskie wskaźniki objęcia planami miejscowymi w części obrębów wynikają z występowania w ich granicach dużych, zwartych kompleksów leśnych wchodzących w skład Kampinoskiego Parku Narodowego, dostępności do podstawowego układu drogowego, uzyskanych zgód na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne oraz podziałów i stanu własności gruntów. Główne tereny objęte planami skoncentrowane są w części południowo-wschodniej Gminy, gdzie dominuje zabudowa mieszkalna.

¹⁸ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr LVII/456/22 z dnia 21 czerwca 2022 r.

Rysunek 14: Mapa terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania

Źródło: <https://izabelin.e-mapa.net/>, <https://izabelin.e-mapa.net/wykazplanow>

Większość terenów Gminy położona jest w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego w związku z tym są one wyłączone z zagospodarowania (nie opracowuje się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Na terenach zabudowanych nieobjętych MPZP Gmina może wydawać decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, aby zachować ład przestrzenny i uniknąć lokalizacji przypadkowych i rozproszonych inwestycji.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Główny Urząd Statystyczny w latach 2016-2020 na terenie Gminy Izabelin nie została wydana żadna decyzja o warunkach zabudowy, natomiast wydano 6 decyzji (w tym jedno umorzenie postępowania) o wskazaniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Na terenie Gminy Izabelin zlokalizowane są tereny zamknięte ustalone decyzjami właściwych ministrów i urzędów centralnych:

Tabela 11: Tereny zamknięte na obszarze Gminy Izabelin

L.p.	Miejscowość	Nazwa/numer obrębu	Nr działki	Nr kompleksu
1.	Hornówek	0008 - Hornówek	480/4, 1782	800

2.	Laski	Laski	oddział leśny 85b	5669
3.	Izabelin, Szosa Laski	0001 Izabelin	cz.1779	5670

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, s. 222

Od 1 marca 2022 r. na terenie Gminy Izabelin obowiązuje tzw. „Uchwała Krajobrazowa”.

Uchwała ustala zasady i warunki sytuowania na terenie Gminy Izabelin obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane. Ponadto wprowadzony został m.in. zakaz umieszczania nośników reklamowych na ogrodzeniach. Zgodnie z uchwałą wszystkie reklamy i szyldy znajdujące się na ogrodzeniach muszą zostać usunięte, najpóźniej do 1.03.2023 r., przy czym należy zaznaczyć, że banery z ogrodzeń nieruchomości gminnych zostały usunięte w pierwszej kolejności.

W kwietniu 2021 r. Gmina Izabelin wspólnie z Warszawskim Stowarzyszeniem Architektów Polskich ogłosiła konkurs architektoniczny na opracowanie **konceptu rewitalizacji przestrzeni publicznych centrum Izabelina** wraz z przebudową Urzędu Gminy oraz budową dwóch obiektów użyteczności publicznej. Zakres prac obejmował:

- modernizację elewacji i przebudowę budynku Urzędu Gminy Izabelin,
- budowę nowego budynku użyteczności publicznej przeznaczonego na funkcję banku, kawiarni, punktu informacyjnego i kiosku oraz toalet publicznych,
- budowę nowego obiektu śmietnika z zapleczem gospodarczym,
- zagospodarowanie terenu otoczenia Urzędu Gminy oraz strefy związanej funkcjonalnie z Urzędem i innymi budynkami usług dla mieszkańców,
- budowę nowego budynku Centrum Usług Społecznych wraz z elementami drobnego handlu i edukacji,
- zagospodarowanie terenu, w tym w szczególności lokalizację okolicznościowego, demontowanego targowiska produktów ekologicznych i zdrowej żywności.

Zwyciężyło konsorcjum M.O.C. Architekci, których idea projektu opierała się na wprowadzeniu zadaszonych dojeżdżalnic do budynków oraz wytworzeniu sekwencji przestrzeni publicznych przy użyciu tych zadaszeń i palisad.¹⁹

Rysunek 15: Wizualizacja zwycięskiego projektu na rewitalizację centrum Izabelina (M.O.C. Architekci)

Źródło: <https://www.mocarch.pl/projekty/rewitalizacja-centrum-izabelina-wraz-z-przebudowa-urzedu-gminy/>

Obecnie trwają negocjacje dotyczące realizacji usługi na podstawie wybranej pracy konkursowej.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przyjęty w 2018 r.²⁰ uwzględnia wytyczne dla Gminy Izabelin wraz z powiatem warszawskim zachodnim w ramach działań dla miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy. Dla Kampinoskiego Parku Narodowego wraz z całą Doliną Środkowej Wisły Plan przewiduje konieczność zapewnienia równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu oraz wykorzystaniem gospodarczym

¹⁹ <https://konkurs-izabelin.sarp.warszawa.pl/>

²⁰ Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 22/18 z dnia 19 grudnia 2018 r.

Wisły zgodnie z ustawą Prawo Wodne. Jednocześnie dokument podkreśla, że ważne są działania dotyczące ochrony środowiska w zakresie kształtowania zielonego pierścienia wokół stolicy poprzez ochronę przed zabudową terenów stanowiących zaplecze żywicielskie i przyrodniczo-rekreacyjne. Proponuje się następujące działania w zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody:

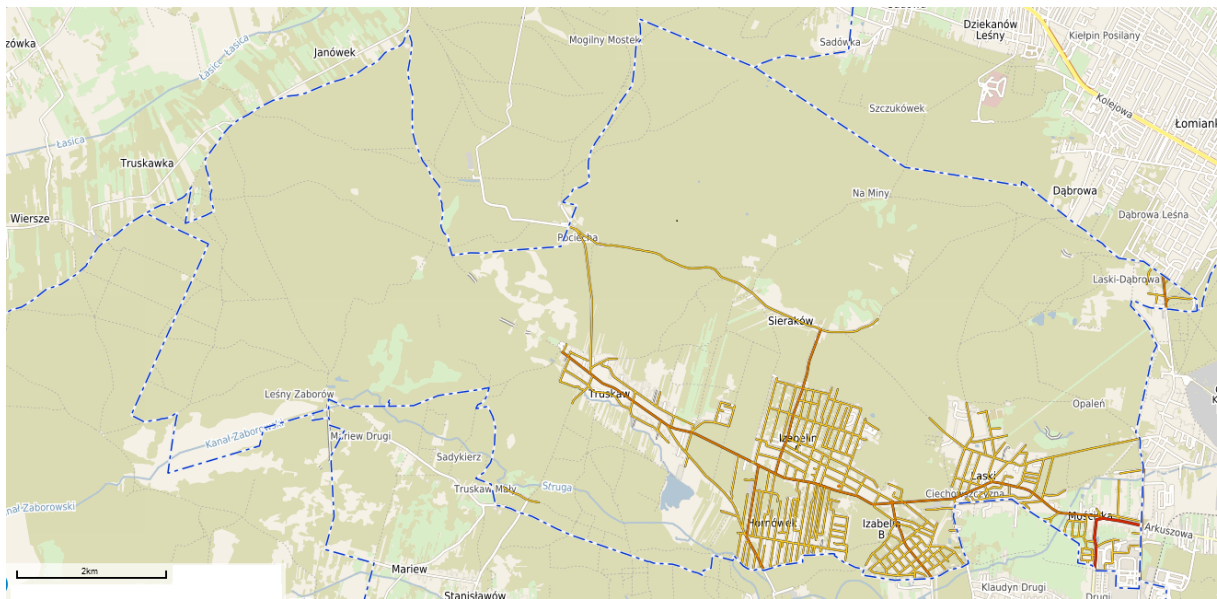
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom urbanizacji poprzez stosowne zapisy w dokumentach planistycznych gmin oraz uwzględnianie w nich zapisów wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych sporządzanych dla obszarów objętych ochroną prawną;
- wdrażanie koncepcji zielonej infrastruktury poprzez zachowanie i kształtowanie spójności z regionalnym systemem ekologicznym;
- planowanie oraz realizacja obszarów i obiektów zielonej infrastruktury, jako czynników mających wpływ na organizację przestrzeni (kształtowanie struktur osadniczych) oraz zapewnienie w niej udziału funkcji przyrodniczo-rekreacyjnych, w tym wyznaczanie, zachowanie i kształtowanie terenów biologicznie czynnych;
- regulację granic Kampinoskiego Parku Narodowego, w tym weryfikację i aktualizację aktu prawnego ustanawiającego;
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa;
- rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- zwiększanie konkurencyjności transportu publicznego w stosunku do transportu indywidualnego (samochody osobowe), np. poprzez wdrażanie priorytetów w sygnalizacji świetlnej, wydzielonych pasów dla autobusów, ograniczanie ruchu samochodowego.

1.4. Infrastruktura komunikacyjna

Sieć drogowa

Ze względu na specyfikę Gminy Izabelin, której większą część zajmuje Kampinoski Park Narodowy, sieć drogowa skoncentrowana jest w jej południowo-wschodniej części (kierunek Warszawa).

Rysunek 16: Gmina Izabelin - sieć drogowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy Izabelin, <https://izabelin.e-mapa.net>

Zgodnie z danymi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin ogólna długość użytkowanych dróg publicznych (ogólnodostępnych) na terenie Gminy szacowana była na blisko 84 km, z czego 1,25 km stanowiły drogi wojewódzkie (nr 898), a 11,90 km drogi powiatowe. Pozostałe to drogi gminne.

Drogi, ze względu na ich znaczenie, podzielić można na podstawowe, stanowiące główne korytarze komunikacyjne o charakterze przelotowym i uzupełniające.

Do podstawowego układu drogowego Gminy zaliczamy:

- droga wojewódzka nr 898 do skrzyżowania z ul. Gen. Wł. Sikorskiego, dalej jako powiatowa 4130W: ul. 3 Maja - droga Warszawa – Mościska – Laski - Izabelin B – Izabelin C – Truskaw;
- droga wojewódzka nr 898: ul. Sikorskiego - droga Mościska – Stare Babice;
- droga powiatowa nr 4128W: ul. H. Sienkiewicza - droga Izabelin C - Izabelin B – Stare Babice
- droga powiatowa nr 4126W: ciąg ulic Ks. A. Fedorowicza i Lipkowska - droga Izabelin C - Hornówek – Stare Babice;
- droga powiatowa nr 4139W: ul. Sierakowska - droga Izabelin C – Sieraków;

-
- droga powiatowa nr 4136W: ul. Trenów - droga Warszawa (dzielnica Bielany) – obręb Laski (okolice Dąbrowy Leśnej) – Łomianki.

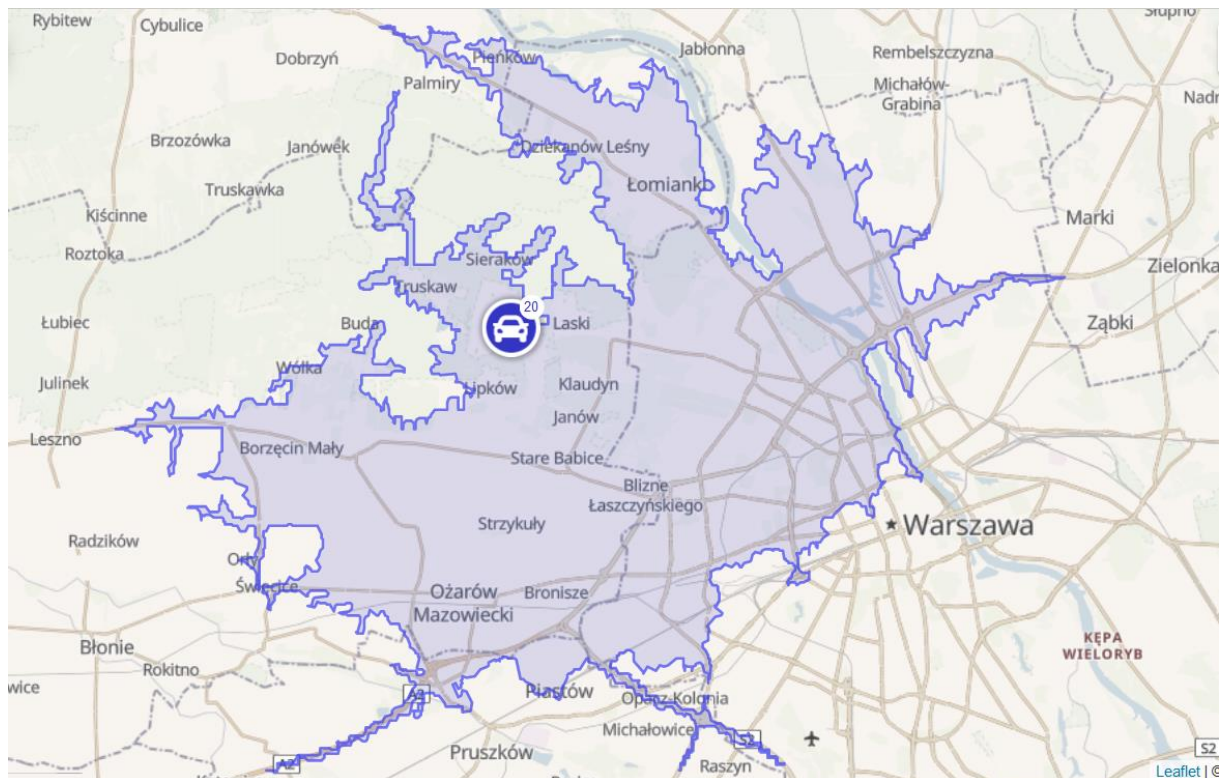
Wszystkie drogi podstawowego układu drogowego posiadają nawierzchnię asfaltową.

Obecnie w trakcie projektowania są dwie drogi o funkcji rozprowadzającej: Jana Kazimierza oraz Szymanowskiego w Izabelinie B, które zgodnie z PZM mają przejąć ruch z ul. Sienkiewicza.

Układ uzupełniający tworzą drogi, które obsługują zabudowę jednorodziną we wsiach mających charakter osiedli podmiejskich: Izabelin C, Izabelin B, Hornówek i Laski, z których większość posiada nawierzchnię bitumiczną, nieliczne pokryte są kostką betonową (np. ul. Wierzbowa w Mościskach, ul. Platany w Izabelinie C, ul. Leśnia, ul. Polna i ul. Poprzeczna w Hornówku) lub płytą betonową (ul. Młodzieżowa w Laskach, ul. Oleńki w Izabelinie B).

Ruch drogowy na terenie Gminy Izabelin wyraźnie wskazuje na naturalne „ciążenie” w kierunku Warszawy, jest również wynikiem występowania obszarów prawnie chronionych w postaci Kampinoskiego Parku Narodowego, przez które nie ma możliwości oraz potrzeby realizacji układu drogowego. Ruch koncentruje się zatem na ul. 3 Maja stanowiącej bezpośrednie połączenie wszystkich jednostek strukturalnych (z wyjątkiem Sierakowa, który z ul. 3 Maja połączony jest poprzez ul. Sierakowską) z miastem stołecznym Warszawa. Fakt ten sprawia, iż ul. 3 Maja jest w rzeczywistości główną osią komunikacyjną Gminy, a najważniejszym punktem trasy jest skrzyżowania ulic 3 Maja i Estrady.

Rysunek 17: Modelowy średni zasięg dojazdu samochodem w ciągu 20 minut z centrum Gminy Izabelin (Urząd Gminy)

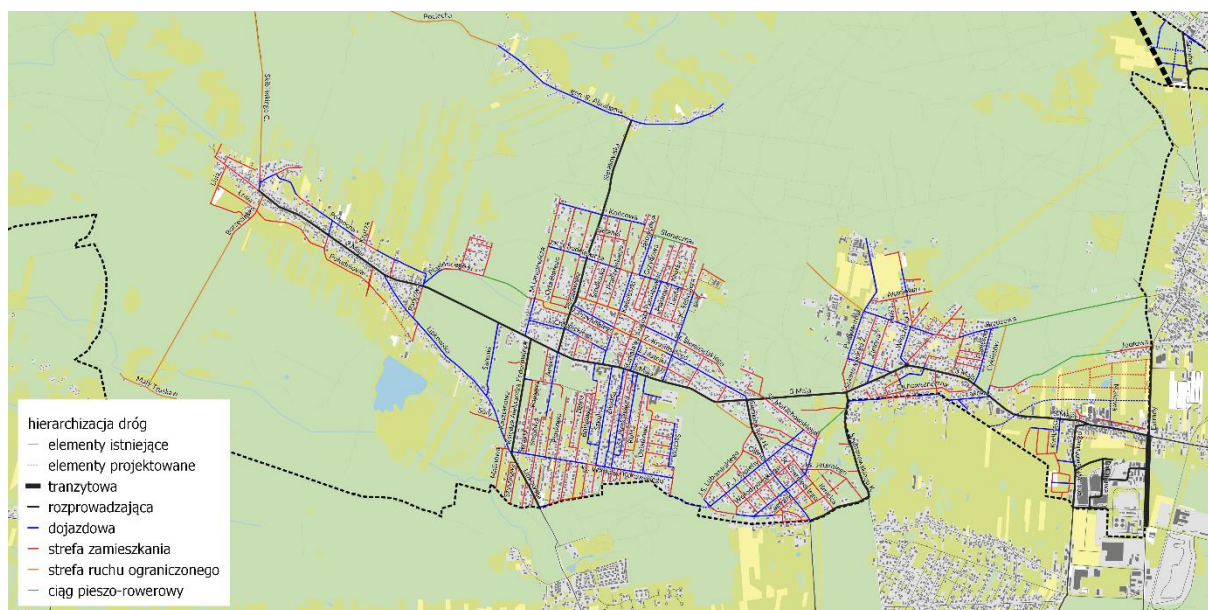

Źródło: <https://commutetimemap.com>

Jak pokazuje mapa modelowego średniego zasięgu dojazdu samochodem w ciągu 20 minut z centrum Gminy Izabelin (Urząd Gminy, ul. 3 Maja 42) to ciągi dróg krajowych (nr 7 i 58, dalej autostrada A2), oraz wojewódzkich (nr 580) umożliwiają najszybszą komunikację. Obszar na północy ze względu na brak sieci drogowej (Kampinoski Park Narodowy) stanowi barierę komunikacyjną. W kierunku Warszawy istnieje gęsta sieć drogowa jednak połączenia ze stolicą odbywają się głównie drogami wojewódzkimi (nr 898, 637, 580).

17 grudnia 2019 roku Rady Gminy Izabelin przyjęła uchwałą nr XVII/134/19 „Plan zrównoważonej mobilności dla Gminy Izabelin”, który jest dokumentem kierunkowym, porządkującym zmiany komunikacyjne. Zakłada on, że Gmina będzie miejscem, „po którym poruszamy się bezpiecznie, płynnie i wygodnie – wewnątrz i na zewnątrz Gminy, z przyjaznymi przestrzeniami publicznymi w każdej miejscowości, w którym jest czyste powietrze”. Dokument ten zgodny jest z zapisami „Planu Zrównoważonej Mobilności dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego”.

Rysunek 18: Projekt hierarchizacji funkcjonalnej układu drogowego Gminy Izabelin

Źródło: Plan zrównoważonej mobilności dla Gminy Izabelin, s. 62

Plan zakłada wprowadzenie hierarchizacji funkcjonalnej systemu drogowego (funkcja tranzytowa, rozprowadzająca, dojazdowa oraz strefa zamieszkania). Dzięki zastosowaniu takiego podziału możliwe będzie skuteczniejsze planowanie rozwoju sieci drogowej w oparciu o parametry techniczne i sposób organizacji ruchu (np. szerokość pasa drogowego, czy analiza działek o przeznaczeniu drogowym w celu zminimalizowania lub wykluczenia wykupów terenów prywatnych) w celu poprawy bezpieczeństwa oraz efektywności całego systemu.

Sieć kolejowa

Przez Gminę nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja to Ożarów Mazowiecki (11,5 km do Izabelina) oraz Warszawa Gołębki (ok. 13,5 km). Jednak większą liczbę połączeń oferuje stacja Warszawa Zachodnia (ok. 20 km).

Najbliższa bocznicą kolejową znajduje się w Radiowie (linia nr 938 Warszawa Jelonki – Radiowo, Huta Arcellor Mittal) w odległości ok. 4 km od centrum Izabelina.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w ogłoszonym w 2021 przetargu na „Studium Planistyczne Rozbudowy Warszawskiego Węzła Kolejowego ze szczególnym uwzględnieniem nowej linii średnicowej” analizuje możliwość dostosowania linii nr 938 do obsługi pociągami

pasażerskimi²¹.

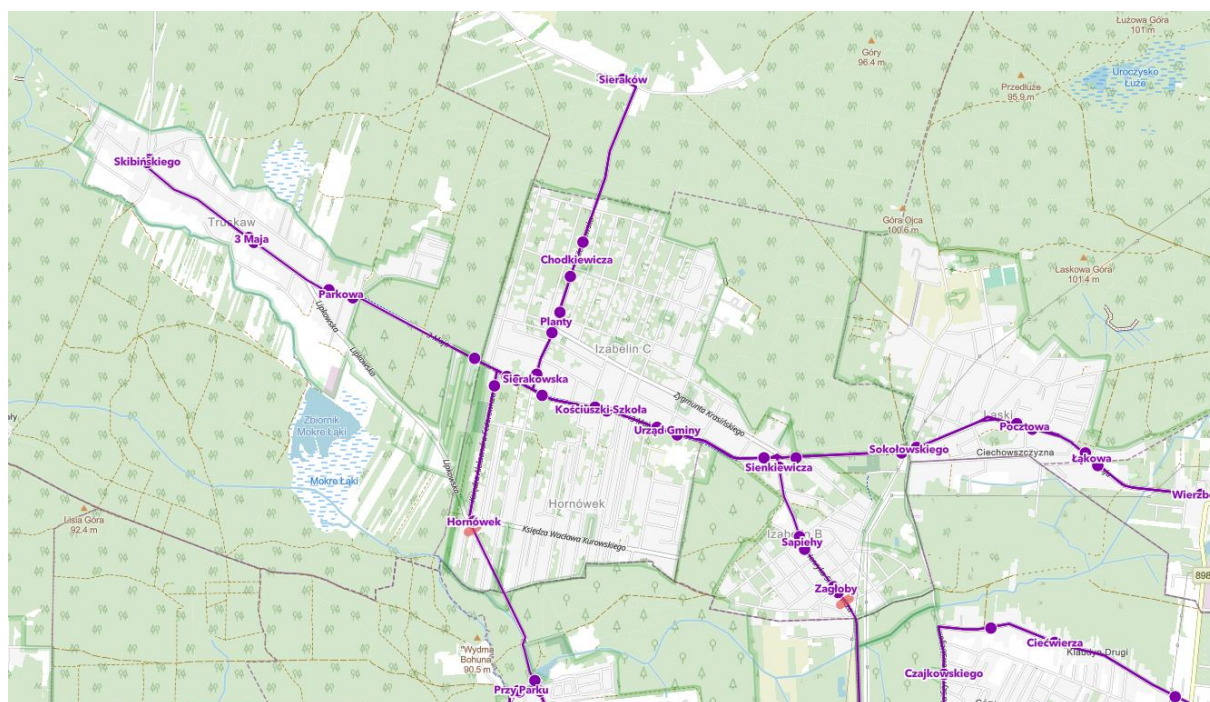
Transport publiczny

Gmina Izabelin w zakresie transportu publicznego obsługiwana jest przez następujące linie autobusowe Warszawskiego Transportu Publicznego w ramach strefy 1:

- linia 210 (linia zwykła): Truskaw (Skibińskiego) - Warszawa (Metro Młociny);
- linia 110 (linia zwykła): Warszawa (Metro Marymont) – Estrady (Mościska 1) - Laski – Łomianki;
- linia 712 (linia zwykła): Warszawa (Metro Młociny) – Estrady (Mościska 2) – Klaudyn – Stare Babice;
- linia 250 (linia zwykła): Dąbrowa Zachodnia - Laski (Trenów) – Warszawa (Metro Młociny);
- L-7 (linia strefowa uzupełniająca) Dziekanów Leśny - Łomianki – Warszawa – Mościska – Laski - Izabelin – Hornówek - Stare Babice – Ożarów Mazowiecki;
- L-18 (linia strefowa uzupełniająca): Sieraków – Izabelin – Stare Babice;
- Nr N58 (linia nocna) – Warszawa (Metro Młociny) – Mościska – Laski – Izabelin – Truskaw (obsługiwana od piątku do niedzieli).

²¹ <https://platformazakupowa.plk-sa.pl/app/demand/notice/public/15641/details>

Rysunek 19: Schemat linii autobusowych w Gminie Izabelin

Źródło: <https://www.wtp.waw.pl/mapy-schematy/>

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 20 zespołów przystankowych (41 przystanków). Ich rozlokowanie oraz gęstość zabudowy sprawia, że część mieszkańców do najbliższego przystanku ma ponad 400 m. Należy zatem w dalszym ciągu dążyć do rozwoju sieci.

Koordinację działań w zakresie komunikacji miejskiej dla całej aglomeracji warszawskiej prowadzi Zarząd Transportu Miejskiego będący jednostką podległą Radzie m.st. Warszawy. Gmina Izabelin partycypuje w kosztach utrzymania linii przebiegających przez jej teren. Średni czas dojazdu linią autobusową 210 (częstotliwość kursów co ok. 15 min.) z poszczególnych wsi do węzła przesiadkowego Metro Młociny (Warszawa, Dzielnica Bielany), gdzie znajduje się pętla autobusowa, tramwajowa oraz parking Park&Ride, wynosi zgodnie z rozkładem jazdy:

- Truskaw (pętla przy ul. Skibińskiego) – 28 minut,
- Hornówek (przystanek okresowy) – 24 minut,
- Sieraków (przystanek okresowy) – 23 minut,
- Izabelin C (przystanek przy Urzędzie Gminy) – 20 minut,
- Izabelin B (przystanek przy ul. Sienkiewicza) – 19 minut,

-
- Laski (przystanek Poczтовая) – 16 minut,
 - Mościska (przystanek przy ul. Sikorskiego) – 13 minut²².

Należy zaznaczyć, że podany czas ulega wydłużeniu podczas godzin szczytu w zależności od aktualnego natężenia ruchu (zatory komunikacyjne na skrzyżowaniu ul. 3 Maja i ul. Estrady).

Ponadto czas dojazdu z Izabelina do pętli na os. Górczewska w Warszawie (ok. 11 km), gdzie znajduje się węzeł przesiadkowy (pętla autobusowa i tramwajowa) wynosi ok. 29 minut. Czas dojazdu do centrum Warszawy, częstotliwość kursów oraz obsługa wszystkich miejscowości Gminy sprawiają, iż dostępność komunikacji publicznej jest sprzyjającym czynnikiem rozwoju Gminy. Należy jednak zwrócić uwagę na konieczność dostosowania sieci przystanków do potrzeb mieszkańców, jak i podejmować działania usprawniające ruch uliczny i płynność przejazdu.

Zgodnie z danymi podawanymi w Informatorze Statystycznym wydawanym przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie²³ średnie miesięczne wydatki przypadające na jednego mieszkańca na realizację zadań związanych z komunikacją wg zawartych porozumień dla Gminy Izabelin wyniosły 17,16 zł/osobę (stan na marzec 2019 r.).

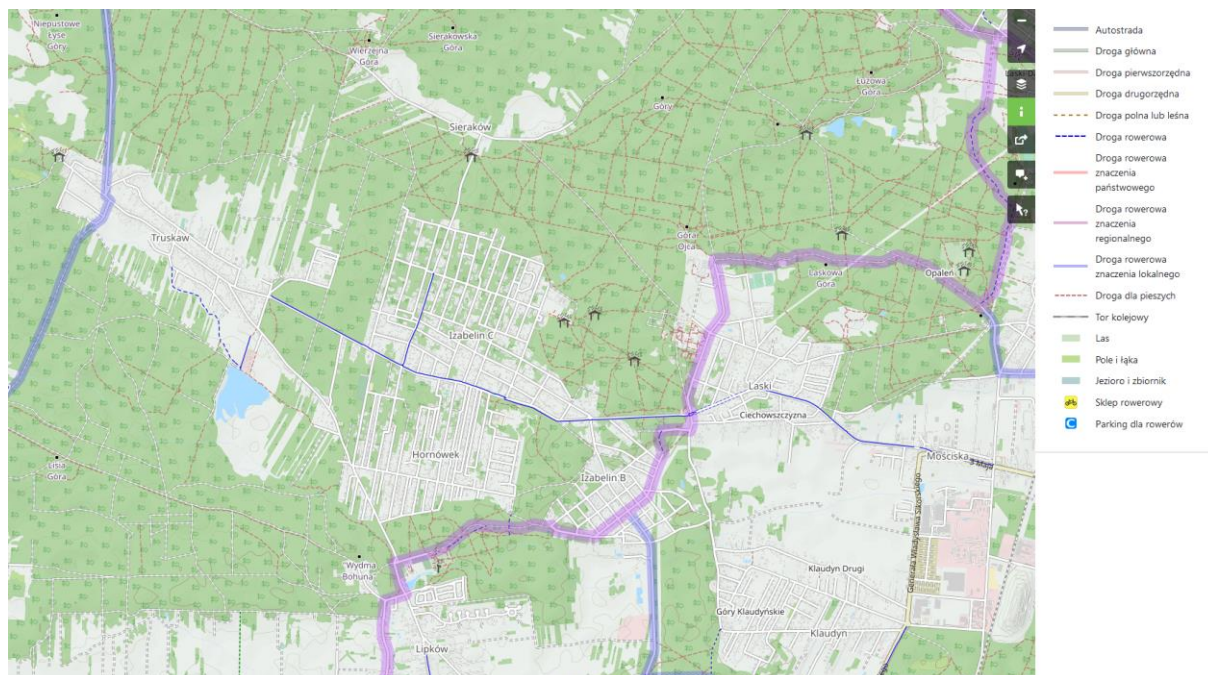
Ścieżki rowerowe

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy Izabelin w 2020 r. wynosiła 7,4 km.

²² Według rozkładu jazdy na stronie Warszawskiego Transportu Publicznego (<https://www.wtp.waw.pl/rozklady-jazdy>), na dzień 21 marca 2022 r.

²³ Informator Statystyczny ZTM W Warszawie nr X (331), październik 2021

Rysunek 20: Sieć ścieżek rowerowych na terenie Gminy Izabelin

Źródło: OpenStreetMap

Nie mogą one zatem stanowić poważnej alternatywy dla komunikacji samochodowej, choć zaznaczyć należy, że Gmina planuje ich sukcesywny rozwój.

W 2018 r. zrealizowano projekt „Budowa dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w gminie Izabelin” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, który obejmował:

- budowę nowych odcinków ścieżek rowerowych (1,8 km) oraz przebudowę istniejących chodników na ciągi pieszo-rowerowe w ciągu ulic:
 - ul. 3 Maja, na odcinku od ul. Estrady w Mościskach do ronda w Laskach,
 - ul. 3 Maja, na odcinku od ronda w Laskach do ul. Partyzantów w Laskach,
 - ul. 3 Maja, na odcinku od ul. Tetmajera w Izabelinie C do ul. Północnej w Truskawiu,
 - ul. Sierakowskiej, na odcinku od ul. 3 Maja do ul. Chodkiewicza w Izabelinie,
- budowę parkingu dla rowerów w miejscu przesiadkowym do komunikacji miejskiej, w Mościskach, przy skrzyżowaniu ul. Estrady i ul. 3 Maja,
- montaż elementów infrastruktury rowerowej (stojaki, podpórki rowerowe, miejsca obsługi rowerzystów, różnica poziomów).

Gmina planuje dalszy rozwój sieci ścieżek rowerowych. W 2022 r. trwały prace projektowe lub zarezerwowano środki w budżecie na następujące odcinki:

- ul. Sikorskiego w Mościskach,
- droga KZ w Mościskach od ul. Makowej do ul. Estrady,
- ul. Szymanowskiego od Lasek przez Izabelin B do Klaudyna,
- ul. Jana Kazimierza w Izabelinie B,
- ul. Fedorowicza w Hornówku,
- ul. Lipkowska w Hornówku od ul. Fedorowicza do Lipkowa,
- droga dla rowerów w ul. Sierakowskiej od ul. Chodkiewicza do ul. Końcowej.

Ponadto powstaje projekt ul. Północnej i Południowej w Truskawiu, które będą prowadzić równoległe do ul. 3 Maja na odcinku pozbawionym drogi rowerowej.

Wszystkie drogi gminne poza wymienionymi wyżej ulicami (Jana Kazimierza, Szymanowskiego) oraz ciągiem ul. Naftowa – ul. Bakaliowa – ul. Postępu w Mościskach mają być objęte uspokojeniem ruchu. Projekty przebudowy są obecnie opracowywane dla ulic: Północna, Południowa, Lipkowska, Dzika i ul. 3 Maja od ul. Falińskiego do końca w Truskawiu, ul. Końcowa i Projektowana w Izabelinie C, Wesoła, Jeżynowa, Poprzeczna XI w Hornówku, ul. Bohaterów Kampinosu i Dolina Jozafata w Izabelinie B.

Uspokojenie ruchu ma być także wprowadzone na ul. Sierakowskiej (droga powiatowa) od ul. Końcowej do ul. Abrahama.

Planowane trasy rowerowe poza układem drogowym obejmują:

- od ul. Kurowskiego w Hornówku do ul. Lubomirskiego w Izabelinie B,
- od ul. Słowackiego w Izabelinie B do ul. Szymanowskiego w Laskach,
- od ul. Kordeckiego w Izabelinie B do kościoła w Lipkowie,
- od ul. Brzozowej w Laskach do ul. Groteski w Wólce Węglowej i następnie do ul. Trenów i Brukowej w Laskach.

Obecnie nie ma projektu na dostosowanie do potrzeb ruchu rowerowego jedynie odcinka 1.600 m drogi powiatowej ul. 3 Maja w Truskawiu. Głównym wyzwaniem jest tu budowa połączeń gminnej sieci z warszawskimi trasami rowerowymi.

W dalszej kolejności planowana jest budowa drogi rowerowej w ul. Ekologicznej i Estrady w Klaudynie oraz ul. Janickiego biegnąca równoległe do ul. Arkuszowej na północ od niej, jak również trwają prace koncepcyjne nad trasą wzdłuż linii kolejowej nr 938.

Rozwój sieci dróg rowerowych ma przede wszystkim wpłynąć na poprawę systemu transportowego w Gminie, poprawić jakość powietrza oraz zwiększyć atrakcyjność turystyczną. Istotne jest tu jednak zagwarantowanie bezpieczeństwa wszystkim użytkownikom dróg.

Kluczowym zagadnieniem w kwestii komunikacji Gminy jest natężenie ruchu (szczególnie w porannych o popołudniowych godzinach szczytu) powodujące duże zatory wpływające na znaczne wydłużenie czasu przejazdu na najbardziej uczęszczanych kierunkach.

Poniżej przedstawiono analizę Urzędu Gminy Izabelin dotyczącą rzeczywistych czasów przejazdu na wybranych, najpopularniejszych trasach w godzinach 8:00 oraz 16:00. Jako punkt początkowy przyjęto geometryczny środek największej i zarazem położonej centralnie miejscowości gminy, czyli skrzyżowanie ulic Kościuszki i Chodkiewicza w Izabelinie C. Wynik nie uwzględnia czasu potrzebnego na dojście do przystanku.

Tabela 12: Rzeczywisty czas przejazdów na wybranych trasach w godzinach szczytu

Punkt	Odległość w linii prostej [km]	Samochód tam [min.]	Transport publiczny tam [min.]	Samochód z powrotem [min.]	Transport publiczny z powrotem [min.]	Rower [min.]	Charakterystyka punktu
Metro Młociny	8	35	48	30	32	30	punkt przesiadkowy, galeria handlowa
Metro Bemowo	10	35	61	35	52	38	punkt przesiadkowy, urząd

Metro Warszawa Wileńska	16	55	71	60	67	60	punkt przesiadkowy , lokalne centrum
PKP Dworzec Gdański	13	40	61	55	50	46	punkt przesiadkowy , w pobliżu galeria handlowa
PKP Ożarów Mazowie cki	10	26	68	26	93	40	punkt przesiadkowy , w pobliżu urząd
PKP Warszawa Centralna	15	60	71	65	66	60	punkt przesiadkowy , centrum miasta
PKP Warszawa Zachodnia	14	55	71	55	75	61	punkt przesiadkowy ,
Urząd Gminy Stare Babice	6	14	48	14	34	24	urząd, w pobliżu galeria handlowa, lokalne centrum

Urząd Miejski Łomianki	7	30	71	40	59	28	urząd, lokalne centrum,
Ratusz Dzielnicy Bielany	10	35	43	55	37	33	lokalne centrum, szkoły ponadpodstawowe
Ratusz Dzielnicy Białołęka	11	40	61	70	49	48	lokalne centrum
Ratusz m.st. Warszawy	14	55	55	60	55	55	punkt przesiadkowy, centrum miasta
Wojskowa Akademia Techniczna	8	20	71	26	57	30	uczelnia
Uniwersytet S.K. Wyszyńskiego	7	24	61	30	47	31	uczelnia
Szpital Bielański	10	40	61	60	50	37	szpital
CH Łomianki	6	24	61	26	51	30	centrum handlowe

Źródło: Urząd Gminy Izabelinie

Jak zatem widać na przykładzie trasy do Metra Młociny rzeczywisty czas przejazdu

komunikacją miejską w godzinach porannych (48 minut) jest ponad dwukrotnie dłuższy, niż czas na rozkładzie jazdy (20 minut).

Niestety biorąc pod uwagę odległości oraz jakość niektórych odcinków dróg (kwestie bezpieczeństwa), rower na razie nie może stanowić poważnej alternatywy. Niemniej przy dalszym rozwoju sieci dróg rowerowych oraz zyskiwaniu na popularności rowerów wspomaganych elektrycznie, w przyszłości mogą one stać się bardziej konkurencyjne.

Gmina prowadzi działania zmierzające do rozładowani ruchu rozwijając alternatywne środki transportu (sieć dróg rowerowych, zachęcanie do korzystania z komunikacji publicznej, alternatywne połączenie koleją trasą 938), modernizując sieć drogową, jednak kwestia komunikacji pozostaje jednym z kluczowych wyzwań wpływających na jakość życia. Istotne będzie tu także skuteczna współpraca z sąsiednimi jednostkami (głównie powiatem i Miastem Warszawą).

1.5. Środowisko przyrodnicze

Gmina Izabelin zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną opracowaną przez Jerzego Kondrackiego w większości położona jest w Kotlinie Warszawskiej (Prowincja Niż Środkowoeuropejski, Makroregion Niziny Środkowe i Wschodnie), na tzw. tarasie kampinoskim. Południowo-wschodnia część Gminy, obejmująca administracyjnie wsie Mościska, Laski oraz częściowo Hornówek, położona jest na obszarze Mezoregionu Równiny Łowicko – Błońskiej.

Zgodnie z opisem aglomeracji Izabelin²⁴ na terenie Gminy znajdują się następujące **formy ochrony przyrody**:

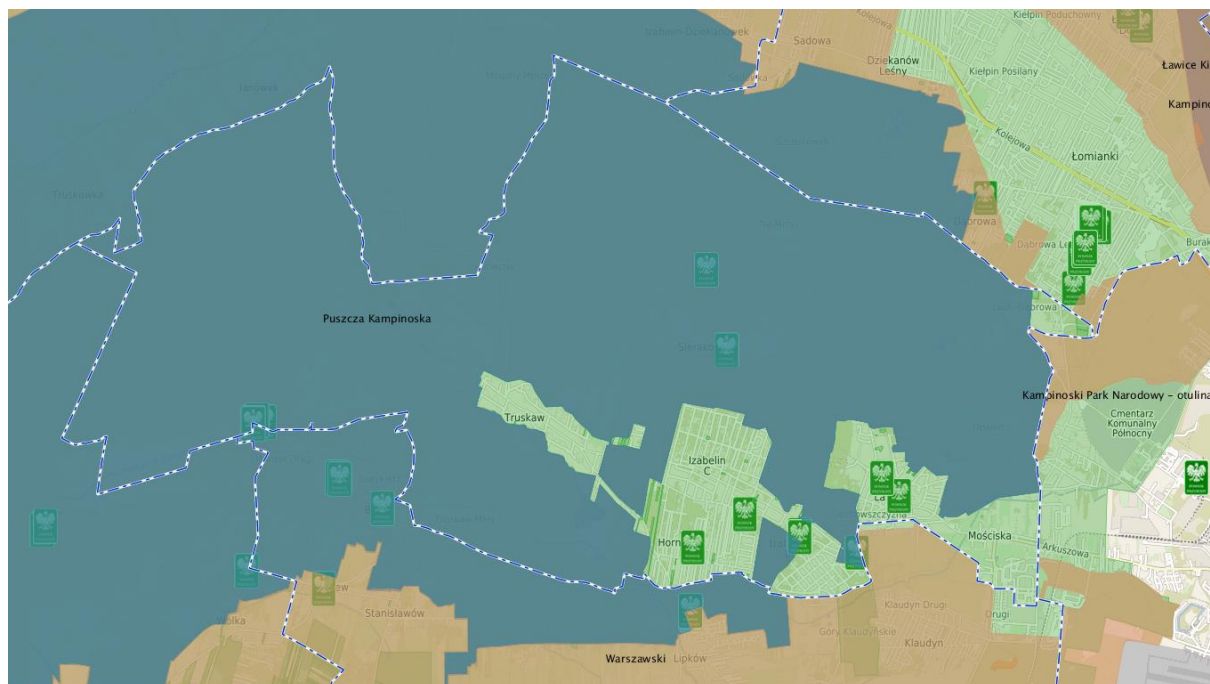
1. Kampinoski Park Narodowy utworzony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. w sprawie utworzenia Kampinoskiego Parku Narodowego
2. Specjalne Obszary Ochronione Natura 2000 (obszar PLC140001):
 - Puszcza Kampinoska - Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów

²⁴ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXV/276/20 z dnia 29 grudnia 2020 r.

mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE),

- Puszcza Kampinoska - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Rysunek 21: Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Izabelin

Źródło: <https://izabelin.e-mapa.net>

Ponadto Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody prowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wymienia 15 pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Izabelin, które stanowią drzewa gatunku dąb szypułkowy oraz lipa drobnolistna. Znajdują się one zarówno poza granicami KPN w Laskach, Hornówku i Izabelinie B, ale również na jego terenie w okolicach Sierakowa, w pobliżu leśniczówki w Izabelinie B oraz w okolicach OOS Zaborów Leśny.

Rysunek 22: Pomniki przyrody na terenie Gminy Izabelin

L.p.	Kod	Data utworzenia	Gatunek
1.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3502	1972-10-30	dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>

2.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3582	1972-11-17	grupa drzew: dęby szypułkowe - Quercus robur
3.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3569	1977-12-29	dąb szypułkowy - Quercus robur
4.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3568	1981-03-28	dąb szypułkowy - Quercus robur
5.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3566	1987-12-30	dąb szypułkowy - Quercus robur
6.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3570	1988-08-29	grupa drzew: dęby szypułkowe - Quercus robur
7.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3575	1993-09-15	dąb szypułkowy - Quercus robur
8.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3580	1993-09-15	lipa drobnolistna - Tilia cordata
9.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.3581	1993-09-15	dąb szypułkowy - Quercus robur
10.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.4550	2017-03-30	dąb szypułkowy - Quercus robur
11.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.4824	2019-09-26	dąb szypułkowy - Quercus robur
12.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.4825	2019-09-26	dąb szypułkowy - Quercus robur
13.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.4844	2021-01-02	dąb szypułkowy - Quercus robur („Staszek”)
14.	PL.ZIPOP.1393.PP.1432022.4911	2021-06-23	dąb szypułkowy - Quercus robur („Zbyszek”)

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf>

Kampinoski Park Narodowy (KPN) obejmujący swym zasięgiem tereny Puszczy

Kampinoskiej. KPN zajmuje ok. 78% powierzchni Gminy, pozostała część jej obszaru objęta jest otuliną Parku. Ponadto w granicach Gminy znajdują się cztery obszary ochrony ścisłej: Kalisko (119,45 ha), Zaborów Leśny (90,60 ha), Cyganka (99,34 ha) i największy w Parku – Sieraków (1.204,91 ha – częściowo w granicach administracyjnych Gminy Izabelin).

Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną posiada status rezerwatu biosfery, a ze względu na dużą różnorodność biologiczną stanowi część europejskiej sieci Natura 2000.

Ochrona siedliskowa obejmuje występujące na obszarze Parku unikatowe wydmy śródlądowe, na których występuje 14 typów siedlisk. Puszcza Kampinoska jest również ostoją ptasią o randze europejskiej. Gniazdują tu 3 gatunki ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi oraz 43 gatunki ptaków cennych dla ochrony europejskiej przyrody. Na obszarze ostoi występuje co najmniej 1% populacji krajowej bociana czarnego, sowy błotnej i

trzmiełojada.²⁵

Obecność KPN w Gminie decyduje o jej bogactwie przyrodniczym i krajobrazowym, a także walorach turystycznych. Z drugiej strony coraz większa antropopresja związana z położeniem w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy kraju oraz powiększaniem terenów zabudowanych Gminy stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego Parku. Najważniejsze źródła zagrożeń związanych z działalnością człowieka to urbanizacja i nadmierna eksploatacja turystyczna obszarów cennych przyrodniczo, zagrożenia pożarowe oraz zaśmiecanie terenu. KPN do chwili obecnej nie posiada obowiązującego Planu ochrony parku, mimo że konsultacje w tej sprawie trwają od wielu lat. Bieżąca działalność ochronna prowadzona jest na podstawie rocznych zadań ochronnych zatwierdzonych przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Nadrzędnym dokumentem strategicznym w zakresie ochrony środowiska w Gminie Izabelin jest **Program ochrony środowiska dla Gminy Izabelin na lata 2021-2025 z perspektywą na lata 2026-2029**²⁶, który jako swój główny cel wskazuje: „poprawę stanu środowiska na terenie Gminy oraz utrzymanie jego dobrego stanu, tam, gdzie został on osiągnięty”. Do jego głównych kierunków działań zaliczono m.in.:

- poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych,
- zmniejszenie emisji hałasu i jego uciążliwości,
- utrzymanie niskich poziomów pola elektro-magnetycznego,
- poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona przed powodzią i niedoborem wody,
- zapewnienie dostępu do czystej wody oraz gospodarowanie ściekami ograniczające ich negatywny wpływ na środowisko,
- ochrona gleb przed zanieczyszczeniem,
- ograniczenie ilości powstających odpadów i dążenie do gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym,

²⁵ Program ochrony środowiska dla Gminy Izabelin na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024

²⁶ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr L/394/21 z dnia 23 grudnia 2021 r.

-
- poprawa bioróżnorodności i zapewnienie spójności ekosystemów przez ochronę przyrody i ograniczenie antropopresji,
 - ochrona przed wystąpieniem poważnych awarii i ich skutkami.

Gleby

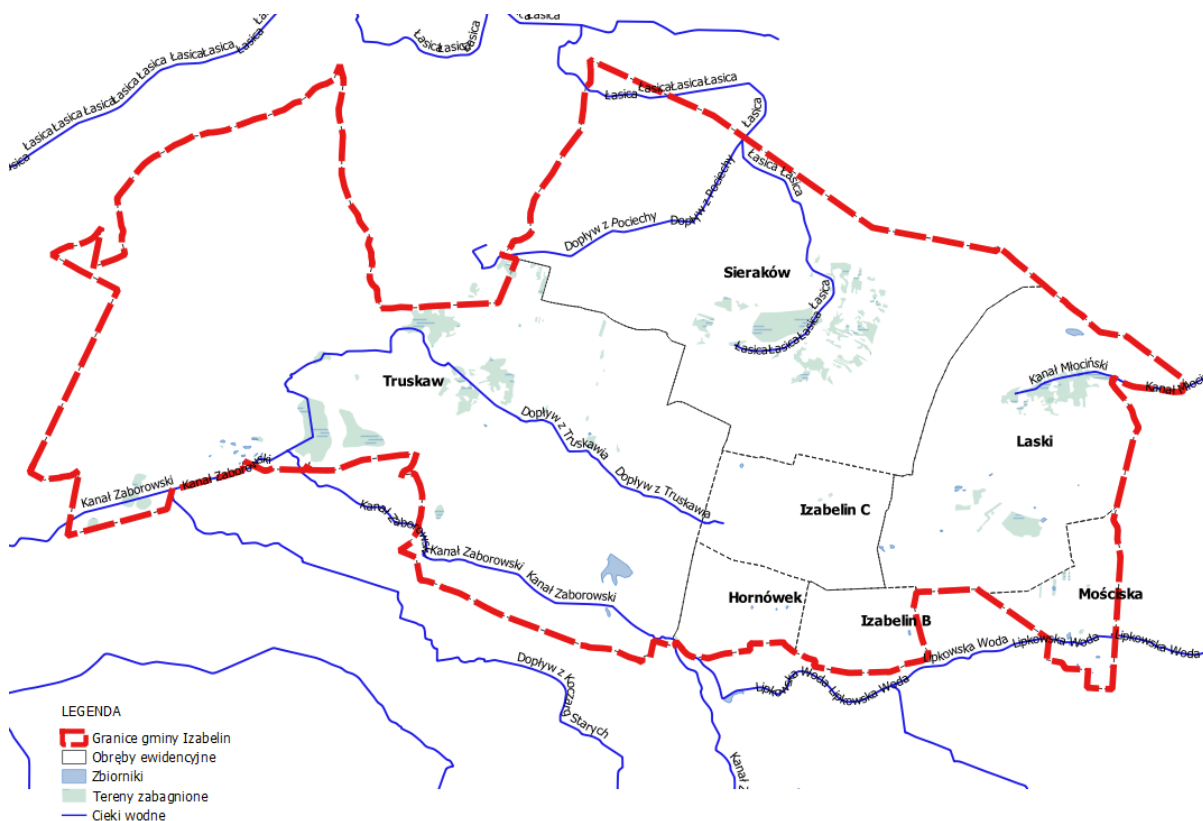
Użytki rolne w Gminie Izabelin stanowiły niespełna 8% powierzchni Gminy. Ich udział systematycznie maleje, co spowodowane jest wzrostem zapotrzebowania na tereny budowlane. Na pozostających w użytkowaniu rolniczym terenach gleby należą do IV, V i VI klasy bonitacyjnej, zatem są to gleby średniej i słabej jakości.

Dokumenty planistyczne oraz przepisy lokalne zawierają regulacje, które wpływają na ochronę gleb m.in. poprzez zachowanie powierzchni biologicznie czynnych na terenach działek budowlanych, działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i azbestowymi, czy rozbudowę sieci kanalizacyjnej umożliwiającej likwidację zbiorników bezodpływowych.

Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć hydrograficzna Gminy Izabelin jest uboga - składa się głównie z sieci rowów i kanałów, zbiornika wodnego „Mokre Łąki” oraz pojedynczych stawów i oczek wodnych. Teren Gminy Izabelin leży w zlewni rzeki Łasicy, prawostronnego dopływu rzeki Bzury. Głównym ciekim, stanowiącym lewostronny dopływ Łasicy, jest kanał Zaborowski, zbierający wody z terenów Warszawy (Bielany, Bemowo) i Starych Babic. Zasilają go mniejsze cieki w postaci kanału Wólczyńskiego i Lipkowskiej Wody. Ponadto na terenie Gminy Izabelin we wsi Truskaw występują tzw. rowy opaskowe - północny oraz południowy, a także istniejący od 2007 roku zbiornik retencyjno-infiltracyjny „Mokre Łąki”.

Rysunek 23: Schemat sieci hydrograficznej na terenie Gminy Izabelin

Źródło: Koncepcja odwodnienia terenu Gminy Izabelin, s. 15

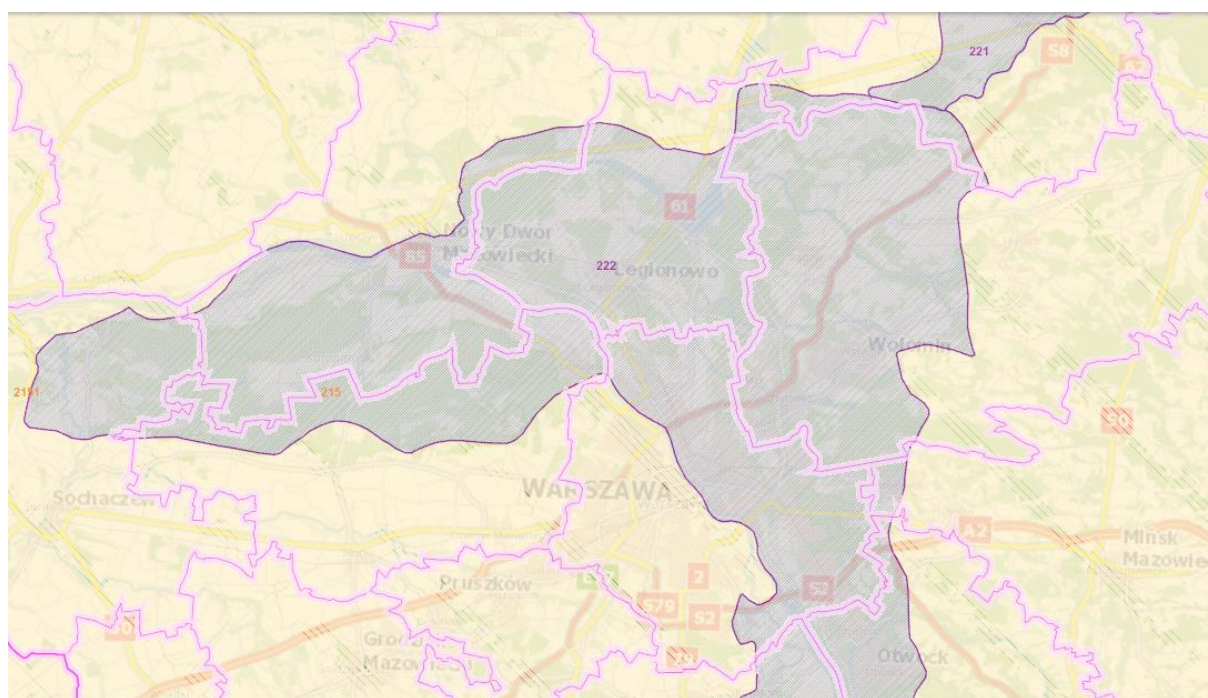
Wody powierzchniowe z terenu Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wód znajdujących się w rejonie ujęcia wód w Hornówku, poddawane są okresowym analizom chemicznym. Badania te realizowane są corocznie na zlecenie Gminy przez akredytowanych wykonawców, obejmują wiosenne i jesienne pomiary terenowe oraz badania laboratoryjne. Próbkę pobierane są przed i za zrzutem oczyszczonych ścieków z oczyszczalni "Mokre łąki" oraz z Kanału Zaborowskiego w okolicach ul. Borzęcińskiej.

Stan wód przepływających przez teren Gminy, na podstawie monitorowanego cieku można uznać za zły, zarówno pod względem stanu ekologicznego jak i chemicznego. Cały region wodny Środkowej Wisły jest obszarem szczególnie narażonym na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód powierzchniowych należy ograniczyć.

Do najważniejszych zadań z zakresu ochrony wód powierzchniowych w Gminie należy rozbudowa sieci kanalizacyjnej, utrzymanie w dobrym stanie rowów oraz systematyczna kontrola jakości wód powierzchniowych.

Gmina Izabelin leży w większości w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 222 Doliny Środkowej Wisły występującego w utworach czwartorzędowych. Południowo-wschodnia część zaś leży na terenie GZWP centralna część Subniecki Warszawskiej o numerze 2151. Miąższość tych warstw wynosi głównie 10-40 m, w rejonie Hornówka to ok. 30 m. Z uwagi na dużą rozciągłość i miąższość warstwy (2674 km²), a także ze względu na korzystne warunki infiltracji warstwa ta charakteryzuje się dużymi zasobami odnawialnymi. Zasilana jest przez infiltrację opadów atmosferycznych oraz dopływy z doliny Wisły i z otaczających ją wysoczyzn.

Rysunek 24: Położenie głównego zbiornika wód podziemnych nr 222 Doliny Środkowej Wisły

Źródło: <https://geolog.pgi.gov.pl/>

Zagrożeniem jakości wód podziemnych są zanieczyszczenia przenikające z powierzchni ziemi, szczególnie w miejscach braku dostatecznej izolacji poziomu wodonośnego, pochodzące m.in. z nadmiernej chemizacji rolnictwa, nielegalnych zrzutów ścieków, nieszczelnych zbiorników bezodpływowych, źle zabezpieczonych składowisk odpadów, stacji paliw. Zagrożenie może też stanowić nadmierna eksploatacja zasobów wodnych.

1.6. Jakość powietrza

Jakość powietrza jest jednym z kluczowych czynników wpływających na standard życia mieszkańców, w tym szczególnie na ich zdrowie.

Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął w dniu 8 września 2020 r. uchwałą nr 115/20 Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. W dokumencie tym przedstawiono obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu w oparciu o „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport wojewódzki za rok 2018” opracowanym przez Departament Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Poniżej w tabelach scharakteryzowano obszary przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla Gmin Izabelin.

Tabela 13: Obszary przekroczeń poziomu docelowego średniorocznego pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu na terenie Gminy Izabelin w 2018 r.

Rodzaj zanieczyszczenia	Lokalizacja	Emisja łączna z obszaru	Liczba ludności	Liczba ośrodków (instytucji), w których przebywają	Maksymalna wartość stężenia z obliczeń	Główna przyczyna
Pył zawieszony PM2,5	Wschodnia część Gminy	4,8 Mg	668	0	22,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków, napływ spoza granic strefy (Warszawa)
Pył zawieszony PM10	Obszar zabudowany w południowo-wschodniej części Gminy	58,6 Mg	3472	10	49,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków
benzo(a)piren	Obszar we wschodniej części Gminy (sołectwa: Izabelin B,	23,8 kg	6877	10	2,3 ng/m^3	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

	Laski, Mościska)					
--	---------------------	--	--	--	--	--

¹za osoby wrażliwe uważa się osoby w wieku poniżej 5 i powyżej 65 roku życia

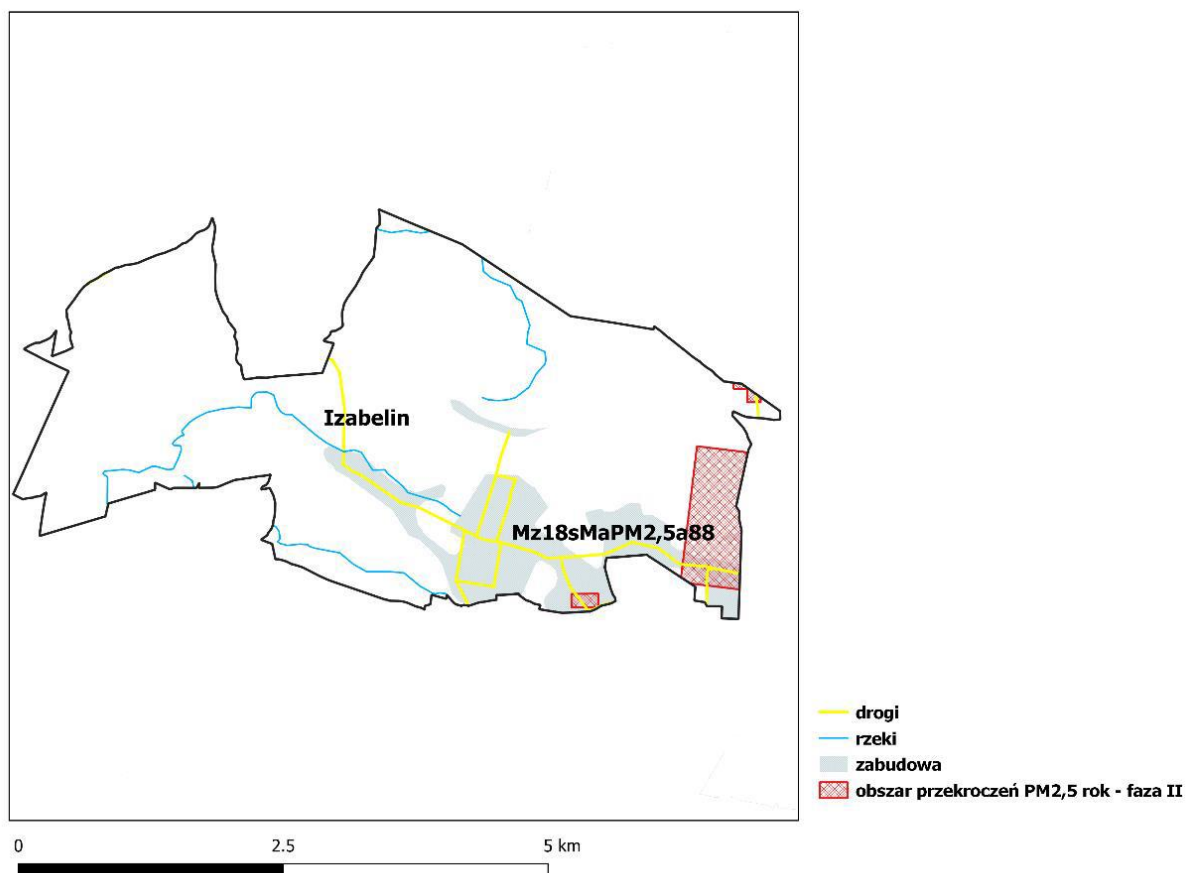
²w 2020 r. dopuszczalny poziom pyłu zawieszzonego PM_{2,5} (stężenie średnioroczne) wynosił 20 µg/m³, PM₁₀ wynosił 40 µg/m³, natomiast benzo(a)pirenu 1 ng/m³

Źródło: Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu

Głównym powodem przekroczeń poziomu zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy jest tzw. emisja niska związana z indywidualnym ogrzewaniem domów piecami grzewczymi opalanymi paliwami stałymi i występuje na obszarze zabudowanym w południowo-wschodniej części Gminy. Problem ten nasila się okresie jesienno-zimowym. W Gminie Izabelin, z uwagi na brak dużych zakładów przemysłowych, praktycznie nie występuje emisja punktowa. Również emisja liniowa nie jest w tym zakresie determinująca ze względu na mniej rozwiniętą sieć drogową. Ponadto, szczególnie w przypadku pyłu zawieszzonego PM_{2,5}, wpływ ma sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego jakim jest Warszawa.

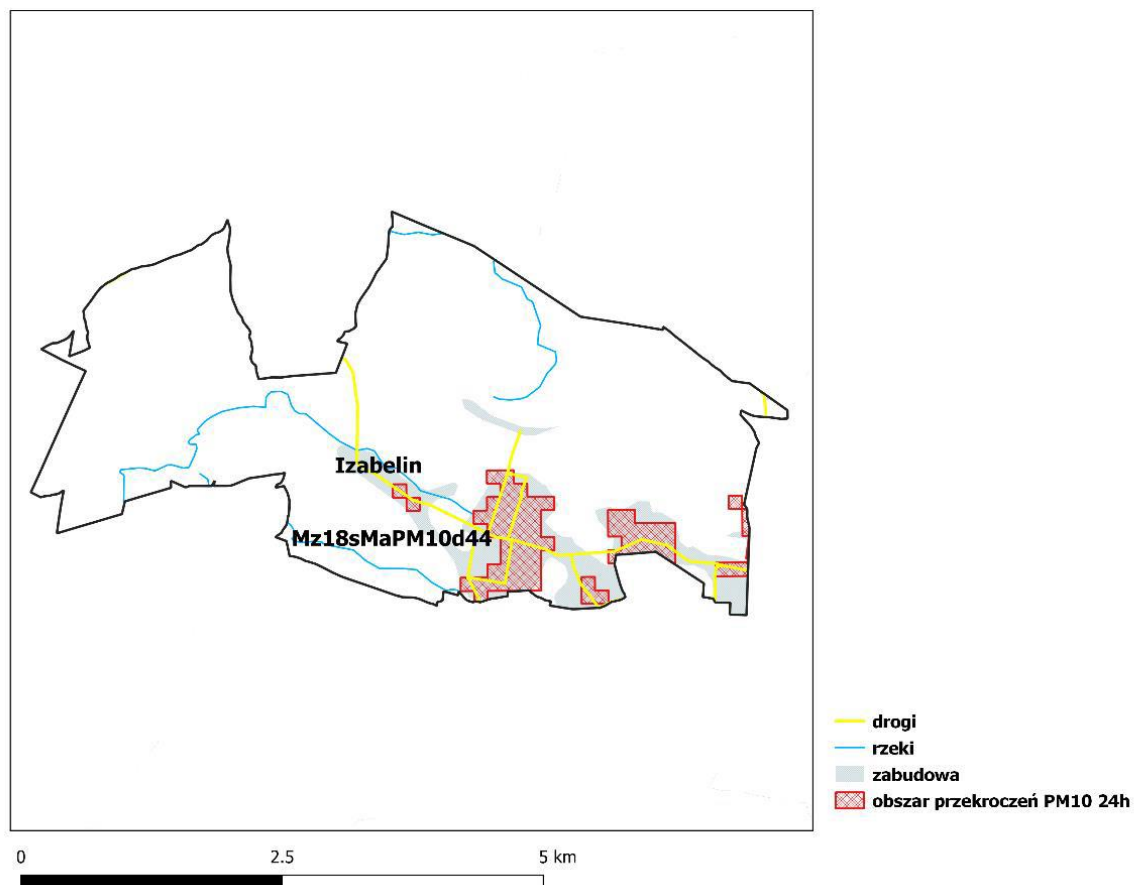
Na mapkach przedstawiono rozmieszczenie obszarów przekroczeń na terenie Gminy Izabelin.

Rysunek 25: Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Gminie Izabelin w 2018 roku

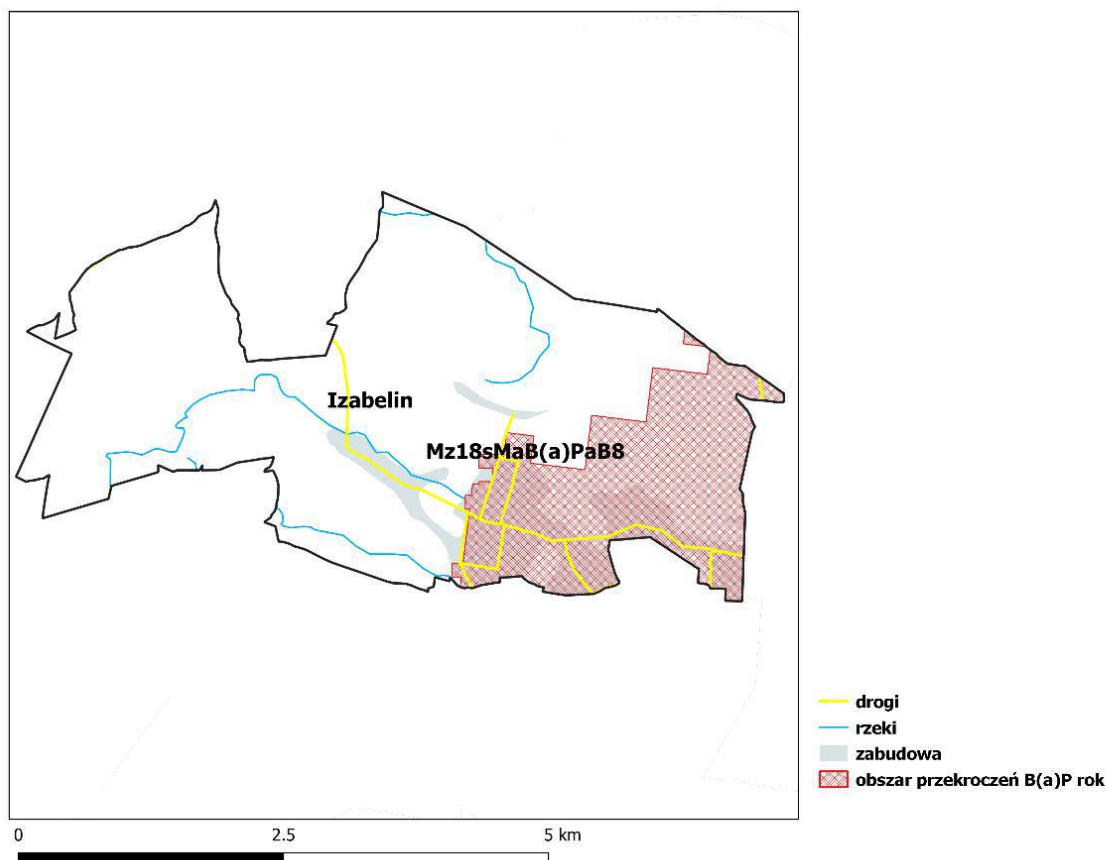
Źródło: Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, Załącznik nr 1: Informacje ogólne na temat lokalizacji i topografii stref województwa mazowieckiego, s.104

Rysunek 26: Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 w Gminie Izabelin w 2018 roku

Źródło: Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, Załącznik nr 1: Informacje ogólne na temat lokalizacji i topografii stref województwa mazowieckiego, s.103

Rysunek 27: Obszary przekroczeń poziomu docelowego średniorocznego benzo(a)pirenu w Gminie Izabelin w 2018 roku

Źródło: Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, Załącznik nr 1: Informacje ogólne na temat lokalizacji i topografii stref województwa mazowieckiego, s.105

Według wyników modelowania matematycznego zawartych w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie mazowieckim, raport za rok 2020” na terenie Gminy Izabelin nie doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego II fazy PM_{2,5} oraz poziomu docelowego B(a)P. Stwierdzono natomiast przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla O₃ (ozonu) zarówno dla kryterium ochrony zdrowia, jak i ochrony roślin.

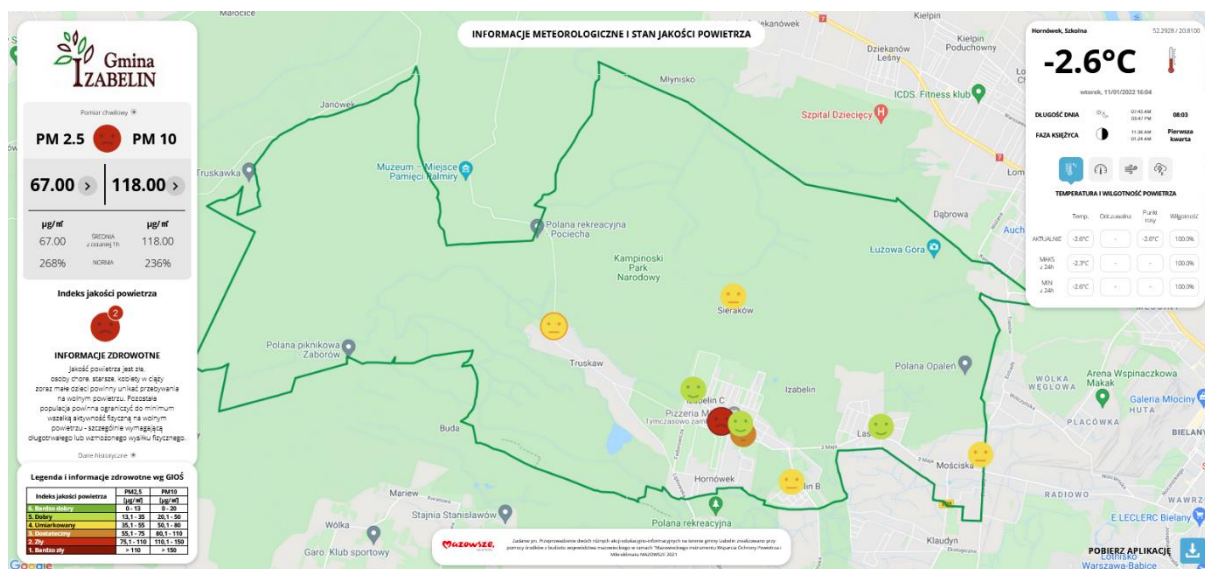
Na terenie Gminy Izabelin monitoring jakości powietrza prowadzony jest za pomocą stacji pomiarowych znajdujących się w następujących lokalizacjach:

- Mościska, Chabrowa 4;
- Laski, Gminne Przedszkole w Laskach;
- Izabelin B, skrzyżowanie ul. Koniecpolskiego z ul. Wołodyjowskiego;
- Izabelin C, przy Urzędzie Gminy;
- Izabelin C, przy Placu zabaw, ul. Rynkowa;
- Hornówek, Szkoła Podstawowa przy ul. Wojska Polskiego 5;
- Hornówek, Szkoła Podstawowa przy ul. 3 Maja.
- Sieraków, ul. gen. R. Abrahama przy pętli autobusowej;
- Truskaw, ul. 3 Maja przy pętli autobusowej.

Aktualny stan jakości powietrza można sprawdzać poprzez platformę online (<https://webwidget.meteoalert.pl/60>), aplikację mobilną oraz na tablicy informacyjnej LED zlokalizowanej przy Urzędzie Gminy Izabelin. System został sfinansowany ze środków Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza i Mikroklimatu MAZOWSZE 2021”.

Czujnik jakości powietrza znajduje się również w miejscowości Izabelin B i należy do Systemu Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania, jednakże jego odczyty dostępne są jedynie dla jednostek zarządzania kryzysowego.

Rysunek 28: Platforma internetowa systemu monitoringu jakości powietrza w Gminie Izabelin

Źródło: <https://webwidget.meteoalert.pl/60>

Zgodnie z odczytami uzyskanymi w 2019 roku średnioroczne dopuszczalne poziomy dla pyłów PM10 i PM 2,5 nie zostały przekroczone w miejscach realizacji pomiarów.

Zanieczyszczenia powietrza w Gminie Izabelin mają charakter typowo lokalny na obszarze ok. 150-200 m od źródła zanieczyszczenia.

Na terenie Gminy realizowany jest program „**Czyste Powietrze**” finansowany z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w ramach którego mieszkańcy mogą uzyskać dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy oraz przeprowadzenia niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku. „Program ochrony środowiska dla Gminy Izabelin na lata 2021-2029 z perspektywą na lata 2026-2029” w ramach poprawy jakości powietrza wskazuje następujące kierunki interwencji:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery;
- ograniczenie pylenia wtórnego;
- rozbudowa OZE;
- ograniczenie energochłonności gospodarki.

W ramach realizacji powyższych założeń podejmowane są działania ujęte w **Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Izabelin na lata 2020-2024**²⁷ (PGN) oraz przyjętym również w 2020 roku **Programem Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Izabelin na lata 2020-2024**²⁸ (PONE).

Głównym celem strategicznym PGN jest poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Izabelin poprzez wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki niskoemisyjnej poprzez podejmowanie działań zmierzających do ograniczania emisji gazów cieplarnianych, poprawy efektywności energetycznej, wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz poprawy jakości powietrza atmosferycznego.

²⁷ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXIX/235/20 z dnia 29 września 2020 r.

²⁸ Uchwała Rada Gminy Izabelin nr XXIX/236/20 z dnia 29 września 2020 r.

Osiągnięcie celu strategicznego będzie możliwe dzięki realizacji pięciu celów operacyjnych:

- Cel operacyjny 1: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w perspektywie 2024 r.;
- Cel operacyjny 2: Zwiększenie efektywności energetycznej i zmniejszenie zużycia energii do 2024 r.;
- Cel operacyjny 3: Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych do 2024 r.;
- Cel operacyjny 4: zwiększenie partycypacji społecznej i budowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- Cel operacyjny 5: Sprawny i energooszczędny transport.

Z kolei Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) wyznacza działania zmierzające do ograniczenia niskiej emisji głównie poprzez wymianę nisko sprawnych źródeł ciepła na terenie Gminy. Efekt ten zostanie uzyskany dzięki finansowaniu programów obejmujących:

- likwidację lub wymianę starych lub nisko sprawnych źródeł ciepła na paliwa stałe (kotłów klasy niższej od IV, pieców) na mniej emisyjne;
- stosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich zapisów umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5;
- ograniczenie emisji liniowej (komunikacyjnej);
- edukację ekologiczną mieszkańców;
- termomodernizację budynków mającą na celu redukcję ilości spalanej paliwa i emisji zanieczyszczeń;
- informowanie o stanie jakości powietrza i kontrola przestrzegania prawa w zakresie stosowania właściwych źródeł ciepła i paliw stałych;
- stworzenie bazy inwentaryzacyjnej źródeł ciepła.

Istotnym dokumentem wspierającym realizację PONE jest „Plan Walki z Ubóstwem Energetycznym na lata 2018-2023”²⁹, przyjęty w 2018 r. Dokument ten wyznacza ramy dla programów wsparcia osób i rodzin najbardziej potrzebujących w sferze zapotrzebowania na

²⁹ Uchwała Rada Gminy Izabelin nr XLI/377/18 z dnia 15 października 2018 r.

energię i zapewnienia dobrej jakości paliw i źródeł ciepła. Obejmuje swym zakresem 4 cele szczegółowe:

- CS 1: Walka z ubóstwem energetycznym poprzez wsparcie inwestycji i działań modernizacyjnych realizowanych w budynkach i nieruchomościach na terenie gminy.
- CS 2: Wsparcie najuboższych mieszkańców gminy, mających problemy z pokryciem kosztów niezbędnych do zaspokojenia komfortu energetycznego.
- CS 3: Stworzenie struktury wsparcia procesu poprawy efektywności energetycznej budynków oraz zmniejszenia emisyjności źródeł ciepła i racjonalizacji wykorzystania energii w gospodarstwach domowych zaliczonych do strefy ubóstwa energetycznego.
- CS 4: Promocja dobrych praktyk oraz edukacja w zakresie efektywnego wykorzystania energii.

Ponadto sama Gmina od 2018 r. realizuje program dofinansowania mieszkańcom **wymiany pieców na paliwa stałe**³⁰ (w 2020 r. na podstawie uchwały Rady Gminy Izabelin nr XXVII/220/20 w sprawie zasad udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Izabelin na dofinansowanie kosztów inwestycji służącej ochronie powietrza, polegającej na trwałej zmianie ogrzewania na proekologiczne zwiększono wartość dotacji z kwoty 5.000,00 zł do 8.000,00 zł). Do 2021 r. udzielono 148 dotacji (26 w 2018 r., 11 w 2019 r., 58 w 2020 r., 53 w 2021 r.). Jak szacuje Gmina na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł ogrzewania do wymiany są 403 piece/kotły (Truskaw – 112, Laski – 98, Izabelin C – 64, Hornówek – 52, Sieraków – 34, Izabelin C – 24, Mościska – 19)³¹.

W 2020 r. Gmina rozpoczęła również inwentaryzację istniejących i planowanych instalacji fotowoltaicznych. Na koniec 2020 r. zarejestrowano 22 instalacje o łącznej mocy 168,91 kWp.³²

W strukturze Urzędu Gminy w ramach Wydziału Ochrony Środowiska funkcjonuje stanowisko inspektora ds. jakości powietrza, którego głównym zadaniem jest koordynacja wszystkich działań zmierzających do podniesienia jakości powietrza oraz działania na rzecz

³⁰ Uchwała Rada Gminy Izabelin nr XXXIII/292/17 z dnia 13 grudnia 2017 r.

³¹ <https://www.gmina.izabelin.pl/324,ochrona-powietrza?tresc=6847>

³² Raport o stanie Gminy Izabelin 2020, s. 4

zielonej energii.

W Gminie w ramach podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców od 2018 r. realizowana jest inicjatywa Izabelińska Akcja Sąsiedzka „Stop nadmiernemu i śmieciowemu dymowi” mająca na celu uświadomienie mieszkańców o konieczności ograniczania zanieczyszczeń w powietrzu. Mieszkańcy mają możliwość anonimowego przekazania sąsiadowi informacji o problemie, jakim jest nadmierna emisja zanieczyszczeń w postaci żółtej kartki.

2. Wymiar gospodarczy

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Na terenie Gminy Izabelin brak jest wielkiego przemysłu i przesłanek, aby ze względu na charakter Gminy stan ten mógł ulec zmianie.

W Gminie zarejestrowanych w 2020 r. było ponad dwa tysiące **podmiotów gospodarczych**.

W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze Gminy Izabelin w latach 2016-2020 z podziałem na poszczególne sekcje PKD.

Tabela 14: Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Udział w 2020 r.
Ogółem	1 861	1 873	1 905	1 962	2 028	100,0%
Sekcja A	7	7	8	8	7	0,3%
Sekcja B	1	1	1	1	1	0,0%
Sekcja C	174	170	163	168	172	8,5%
Sekcja D	5	5	5	5	3	0,1%
Sekcja E	12	11	8	8	8	0,4%
Sekcja F	152	148	146	148	165	8,1%
Sekcja G	463	458	446	460	468	23,1%
Sekcja H	102	104	106	99	103	5,1%
Sekcja I	33	41	45	52	54	2,7%
Sekcja J	97	105	123	127	135	6,7%
Sekcja K	56	49	50	45	46	2,3%
Sekcja L	63	62	68	69	70	3,5%
Sekcja M	301	310	325	339	357	17,6%
Sekcja N	82	86	87	91	89	4,4%
Sekcja O	5	5	5	5	5	0,2%
Sekcja P	63	58	63	65	69	3,4%

Sekcja Q	106	108	110	116	112	5,5%
Sekcja R	31	31	35	34	31	1,5%
Sekcja S i T	108	114	111	122	133	6,6%
Sekcja U	0	0	0	0	0	0,0%

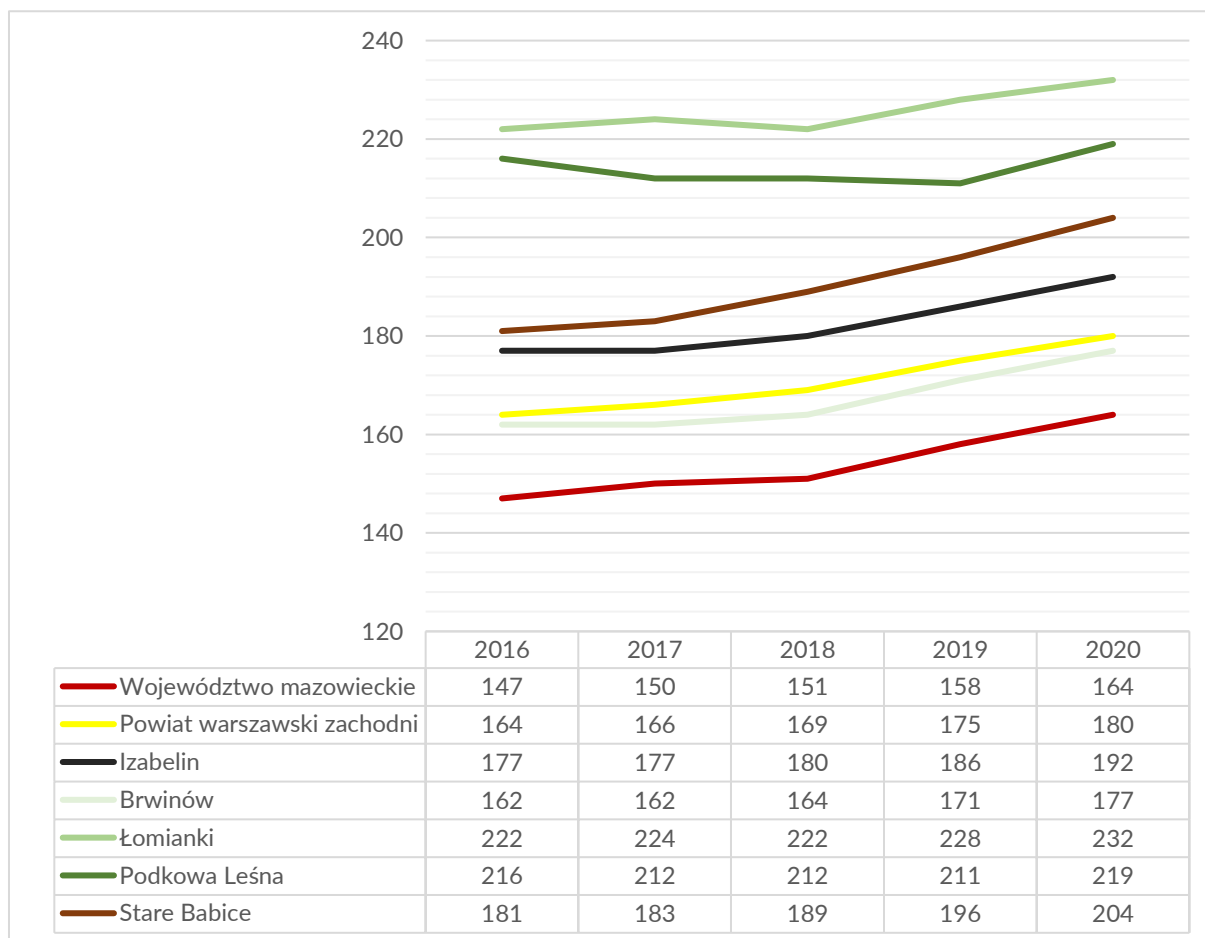
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza obszarów działalności przedsiębiorstw na podstawie **PKD** wskazuje, że najwięcej firm w 2020 r. działa w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 468, przy czym zdecydowana większość z nich zajmowała się handlem detalicznym i hurtowym z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (działy 46 i 47). Pozostałe sekcje to: M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 357, F (budownictwo) – 165 oraz S i T (pozostała działalność usługowa) – 133.

W badanym okresie obserwowalny jest stały przyrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw (o 167, co stanowi ok. 9%). Dynamika wzrostu w porównaniu z powiatem warszawskim zachodnim, w którym od 2016 r. nastąpił wzrost liczby podmiotów niemal o 16%, jest widocznie niższa. Należy jednak zwrócić uwagę, że ze względu na specyfikę Gminy Izabelin, w której brak jest zarówno terenów jak i warunków do rozwoju szerokiej działalności gospodarczej, umiarkowaną tendencją wzrostową należy uznać za korzystne zjawisko.

Analizę gospodarczą Gminy można poszerzyć również o zbadanie **liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców**. Poniżej przedstawiono te dane w formie graficznej dla Gminy Izabelin w zestawieniu z powiatem i województwem oraz gminami referencyjnymi.

Wykres 6: Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin na tle powiatu, województwa oraz gmin referencyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zauważyć można, iż na przestrzeni lat 2016-2020 wskaźnik ten wzrósł dla każdej z badanych jednostek, a w Gminie Izabelin (192 w 2020 r.) jest nie tylko wyższy niż średnia dla powiatu (180), ale także dla całego województwa mazowieckiego (164). Jednak na tle gmin referencyjnych liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców jest nieco niższa (z wyjątkiem Gminy Brwinów).

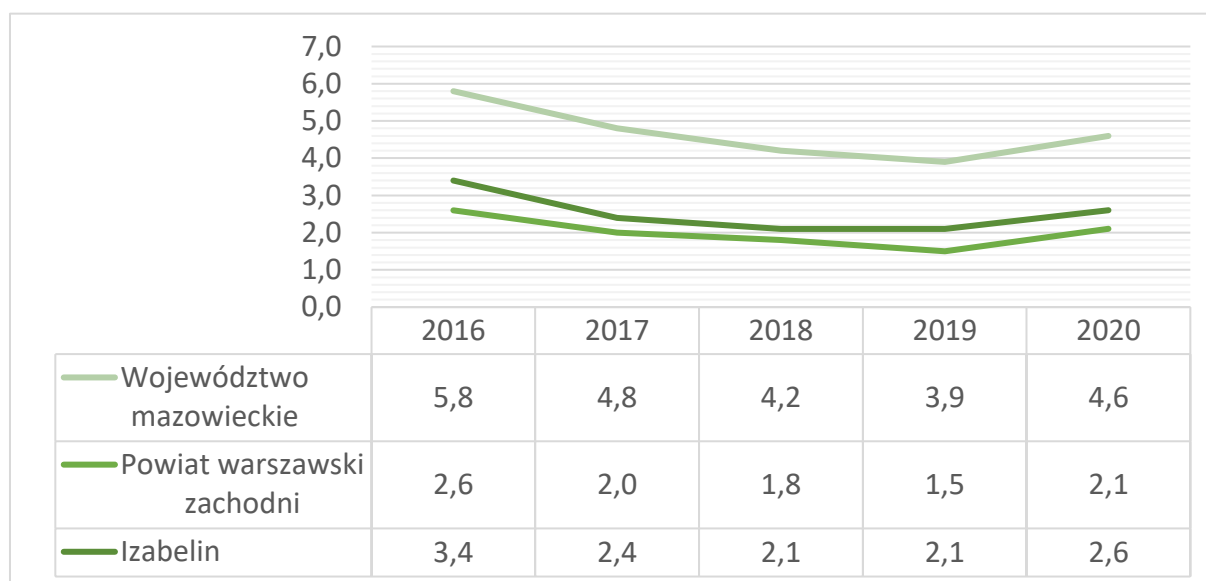
Natomiast biorąc pod uwagę **wielkość przedsiębiorstw**, to w 2020 r. 96,8% stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (do 9 pracowników), 2,7% to małe przedsiębiorstwa (od 10 do 49 pracowników), 0,3% przedsiębiorstwa średnie (50-249 pracowników), a zaledwie 2 przedsiębiorstwa zatrudniały powyżej 250 pracowników.

Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku wprowadziła zmiany w instrumencie zwolnienia z podatku dochodowego (CIT lub PIT) w celu dostosowania przepisów do sytuacji rynkowej i do potrzeb

przedsiębiorców. Nowelizacja umożliwia skorzystanie ze zwolnienia z podatku na obszarze całej Polski, przez firmy realizujące nowe inwestycje zarówno na terenach publicznych, jak i prywatnych. Wprowadzono również podział terytorium kraju na **Specjalne Strefy Ekonomiczne**. Gmina Izabelin wraz z całym powiatem warszawskim zachodnim została przydzielona do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Istotnym wskaźnikiem poziomu rozwoju gospodarczego jest sytuacja na **rynku pracy**. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na wykresie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Izabelin.

Wykres 7: Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W każdej analizowanej jednostce w latach 2016 - 2019 obserwuje się spadek liczby osób bezrobotnych. Natomiast w roku 2020 zauważyć można, iż liczba niezatrudnionych osób wzrosła, czego jedną z przyczyn może być pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 i jej wpływ na gospodarkę, a przez to na lokalny rynek pracy. Tezę taką potwierdza fakt, że podobna sytuacja nastąpiła zarówno na poziomie powiatu jak i województwa. W Gminie Izabelin w 2020 roku wskaźnik bezrobocia wynosił 2,6% i był nieco wyższy niż średni w powiecie warszawskim zachodnim (2,1%), ale zdecydowanie niższy niż w całym województwie

mazowieckim (4,6%).

Świadczy to o dobrej i stabilnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, jednak wymaga stałej obserwacji, aby przygotować się na już występujące skutki ograniczeń w gospodarce spowodowane epidemią.

Na niski poziom bezrobocia wpływa także bezpośrednia bliskość Warszawy jako dużego ośrodka miejskiego zapewniającego atrakcyjne miejsca pracy dla mieszkańców Gminy w połączeniu z dobrą komunikacją publiczną umożliwiającą dogodny dostęp do stolicy.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego za III kwartał 2021 r. struktura bezrobotnych w Gminie Izabelin przedstawiała się następująco:

Tabela 15: Struktura bezrobotnych w Gminie Izabelin (stan na III kwartał 2021 r.)

	Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	154	59
Bezrobotni z prawem do zasiłku	15	7
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	2	0
Bez kwalifikacji zawodowych	35	12
Bez doświadczenia zawodowego	20	7
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	-	7
Osoby do 25 roku życia	16	7
Osoby powyżej 50 roku życia	65	13
Osoby długotrwale bezrobotne	87	27
Osoby niepełnosprawne	10	3

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPiT-01 za okres 01.07.2021 – 30.09.2021, Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego

Należy zwrócić uwagę na duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych (87), co może

oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku. Ponadto prawie połowa bezrobotnych przekroczyła 50 lat (65), co z kolei znajduje potwierdzenie w procesie starzenia się w szybkim tempie społeczności Gminy.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie warszawskim zachodnim w II półroczu 2019 roku” **maksymalny deficyt** stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food;
- operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych;
- pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem;
- sortowacze odpadów;
- farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji;
- pracownicy obsługi płacowej;
- specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych;
- pośrednicy pracy i zatrudnienia;
- operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich;
- planiści produkcyjni;
- szlifierze narzędzi i polerowacze metali;
- robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani;
- administratorzy systemów komputerowych;
- farmaceuci specjaliści;
- kierownicy w instytucjach edukacyjnych;
- operatorzy maszyn do prania;
- specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych;
- robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie;
- ładowacze nieczystości;
- średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany;
- czyściciele pojazdów;
- praczki ręczne i prasowacze;
- pracownicy wykonujący dorywcze prace proste;

- robotnicy wykonujący proste prace polowe;
- lektorzy języków obcych;
- operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych;
- pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani;
- instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej;
- monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych.³³

W 2020 roku **przeciętne miesięczne wynagrodzenie** brutto w powiecie warszawskim zachodnim wynosiło 5.990,54 zł, co odpowiada 91% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie mazowieckim i ponad 108% średniego wynagrodzenia w kraju.

2.2. Urządzenia sieciowe

Istotnym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców w Gminie jest dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i gazowej. Jak pokazuje poniższa tabela Gmina Izabelin na tle zarówno powiatu, jak i województwa mazowieckiego prezentuje się korzystnie.

Tabela 16: Odsetek mieszkańców Gminy Izabelin posiadających dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2020 r.

JST	Wodociąg [%]	Kanalizacja [%]	Gaz [%]
Województwo mazowieckie	90,7	70,2	55,0
Powiat warszawski zachodni	86,1	67,9	83,7
Gmina Izabelin	86,4	83,4	85,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin oraz GUS

33

<https://ozarowmazowiecki.praca.gov.pl/documents/1938375/11622325/Zawody%20deficytowe%20i%20nadwy%20C5%BCkowe%20-%20Informacja%20sygnalna%20-%20II%20p%20C3%B3%20C5%82roczne%202019.pdf/d1e684e3-d681-412d-9217-ce0022687f79?t=1583157538179>

Długość **sieci kanalizacyjnej** w Gminie sukcesywnie rośnie i od 2016 r. zwiększyła się z 74,2 km do 101,27 km na koniec 2020 r.³⁴ Jednocześnie zwiększyła się ilość mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej z 7.279 (2016 r.) do 8.808 (2020 r.). Zgodnie z danymi Urzędu Gminy 83,4% mieszkańców Gminy podłączanych jest do sieci kanalizacyjnej, co jest wskaźnikiem wyższym zarówno od średniej dla powiatu (67,9%) jak i województwa mazowieckiego (70,2%).

Na terenie Gminy Izabelin usługi w zakresie zbiorowego dostarczania wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków świadczy spółka komunalna Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Izabelin „Mokre Łąki” Sp. z o.o. (100% kapitału Spółki należy do Gminy Izabelin). Spółka rozpoczęła działalność 20 kwietnia 2001 r. Początkowo działalność ograniczała się do eksploatacji stacji uzdatniania wody oraz wodociągu, przy czym zakres świadczonych usług z roku na rok ulegał stopniowemu poszerzeniu, m.in. o prace komunalne oraz utrzymanie czystości i porządku na terenie Gminy. W roku 2005 uruchomiona została oczyszczalnia ścieków w miejscowości Truskaw, której GPWiK zostało eksploatatorem³⁵.

Oczyszczalnia Ścieków „Mokre Łąki” jest oczyszczalnią mechaniczno–biologiczną z podwyższonym stopniem usuwania związków biogennych i posiada pozwolenie wodnoprawne do przyjęcia nieczystości ciekłych do 2.200 m³ na dobę. Ścieki oczyszczone kierowane są do zbiornika Mokre Łąki, znajdującego się na obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego, co możliwe jest wyłącznie dzięki spełnianiu bardzo wysokiego stopnia ich oczyszczania. Pozwolenie wodnoprawne na wprowadzenie oczyszczonych ścieków komunalnych do Rowu Opaskowego Truskawia ważne jest do 3 września 2022 r.

W granicach Gminy funkcjonuje również oczyszczalnia ścieków na terenie Bazy Paliwowej ORLEN.

Ze względu na położenie Gminy w granicach i otulinie KPN nie jest tu dopuszczona możliwość stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków. Natomiast 883 mieszkańców korzystało

³⁴ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXV/276/20 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Izabelin

³⁵ <https://mokrelaki.pl/>

w 2020 r. ze zbiorników bezodpływowych.³⁶

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Izabelin nr XXXV/276/20 z dnia 29 grudnia 2020 r. wyznaczono obszar Aglomeracji Izabelin o równoważnej liczbie mieszkańców 9.570 RLM, który tworzą miejscowości: Laski, Izabelin B, Izabelin C, Hornówek, Truskaw, Sieraków. Ze względu na fakt, że projektowana wydajność oczyszczalni ścieków wynosi 15.000 RLM na terenie aglomeracji nie planuje się budowy nowej ani modernizacji/rozbudowy istniejącej oczyszczalni.

Długość **sieci wodociągowej** w 2020 r. wynosiła 89,69 km i od 2016 r. wzrosła o 4,6 km. W badanym okresie zwiększył się również odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej z 82,8 % do 86,4%, co jest wynikiem zbliżonym do średniej dla powiatu warszawskiego zachodniego (86,1%) i nieco poniżej województwa mazowieckiego (90,7%).³⁷

Głównym źródłem wody pitnej dla mieszkańców aglomeracji Izabelin jest ujęcie wód podziemnych z utworów czwartorzędowych zasilające wodociąg „Hornówek” położone w miejscowości Truskaw. Ujęcie składa się z trzech studni:

- studnia Nr 1a o głębokości 39,2 m i wydajności 45 m³/h,
- studnia Nr 3 o głębokości 30,0 m i wydajności 65 m³/h,
- studnia Nr 4 o głębokości 30,0 m i wydajności 65 m³/h,

zlokalizowanych w odległości około 600 m od stacji uzdatniania wody (SUW)³⁸. Technologia uzdatniania wody w stacji opiera się na filtracji ciśnieniowej dwustopniowej. W celu zapewnienia ciągłości dostaw wody wodociąg Gminny w miejscowości Mościska połączono z wodociągiem centralnym warszawskim (magistrali wodociągowej DN 400). Połączenie to jest awaryjne i nie jest stale otwarte.

Na terenie aglomeracji Izabelin nie znajdują się obszary ochrony zbiorników wód

³⁶ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXV/276/20 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Izabelin

³⁷ Bank Danych Lokalnych, GUS

³⁸ Program ochrony środowiska dla gminy Izabelin na lata 2016-2020 z perspektywą na lata 2021-2024, Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XVIII/148/16 Rady Gminy Izabelin z dnia 7 września 2016 r., s.28

śródlądowych.

Zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacji Gminnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Izabelin „Mokre Łąki” Spółka z o.o. na lata 2020-2024³⁹ w ramach zapewnienia bezpieczeństwa zaopatrzenia Gminy w wodę planuje się zwiększenie dostępności urządzeń wodociągowych dla odbiorców, zwiększenie pewności dostaw wody m.in. poprzez kontrolę sprawności funkcjonowania lub wymianę zasuw liniowych oraz podejmowanie działań w celu ograniczeń strat wody uzdatnionej w systemie dystrybucji. Z kolei w ramach zwiększenia bezpieczeństwa odbioru ścieków od mieszkańców planuje się zwiększenie dostępności urządzeń kanalizacyjnych, zapewnienie prawidłowego i efektywnego funkcjonowania procesów oczyszczania ścieków oraz zapewnienie niezawodności systemów kanalizacji sanitarnej. W tym celu Spółka zaplanowała w latach 2020-2024 inwestycje w rozwój i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej o łącznej wartości ponad 15,6 mln zł (w ocenie Urzędu Gminy na lata 2022-2024 pozostały do zrealizowania inwestycje o wartości 7,7 mln zł).

Obszar Gminy Izabelin znajduje się w zasięgu systemu **zaopatrzenia w gaz** eksploatowanego przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie.

Na terenie Gminy Izabelin w 2020 r. długość czynnej sieci gazowej wynosiła 91,4 km, do której podłączonych było 3.173 gospodarstw domowych. Na tle województwa (55%) i powiatu (83,7%) Gmina charakteryzuje się wyższym odsetkiem mieszkańców posiadających dostęp do sieci gazowej (85,0%).

Na terenie Gminy brak jest gazociągów niskiego ciśnienia. System zasilania Gminy Izabelin w gaz ziemny oparty jest o gazociąg średniego ciśnienia d 150 – 200 mm oraz stację gazową I stopnia „ARKUSZOWA” zlokalizowaną poza obszarem Gminy Izabelin (Radiowo) o przepustowości 3000 Nm³/h.⁴⁰

Przez północno-wschodnią część Gminy Izabelin (wieś Laski przy granicy z Miastem i Gminą

³⁹ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXIII/256/20 z dnia 24 listopada 2020 r.

⁴⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin, uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXII/275/17 z dnia 22 listopada 2017 r., s. 90

Łomianki) przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia \varnothing 400 mm relacji Rembelszczyzna – Huta.

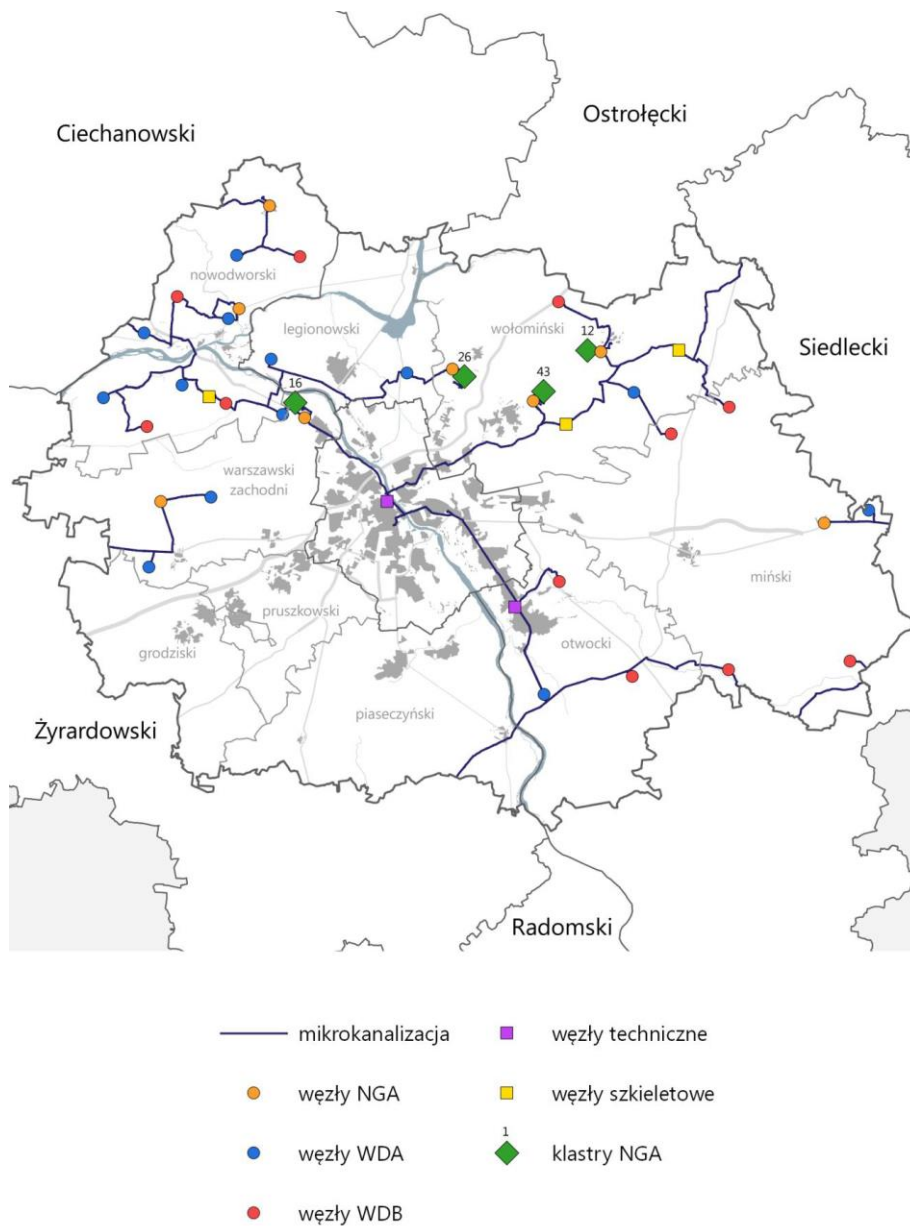
Przez teren wsi Mościska oraz Laski (przy granicy z Miastem i Gminą Łomianki) przebiega dalekosiężny rurociąg naftowy o średnicy \varnothing 250 oraz kabel światłowodowy, związany funkcjonalnie z Bazą Paliwową ORLEN zlokalizowaną w Mościskach przy ul. Estrady 8.

Dla rurociągu naftowego obowiązuje strefa bezpieczeństwa – o szerokości 12 metrów od osi przewodu w każdą stronę.

Dostęp do szerokopasmowego Internetu

Na terenie województwa mazowieckiego realizowany był projekt „Internet Dla Mazowsza” (IDM), który zakładał wybudowanie światłowodowej sieci szkieletowo-dystrybucyjnej. Jego celem jest poprawa konkurencyjności rynku szerokopasmowego Internetu na Mazowszu poprzez zwiększenie liczby operatorów świadczących swoje usługi na rynku hurtowym oraz dostępu do infrastruktury pasywnej sieci, a co za tym idzie zwiększenie kompetencji w zakresie dostępu do Internetu i korzystania z e-usług w obszarach wykluczenia cyfrowego.

Rysunek 29: Sieć szkieletowa szerokopasmowego Internetu w ramach projektu „Internet Dla Mazowsza”

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, s. 118
Na terenie powiatu warszawskiego zachodniego zbudowano 4 węzły, jednak żaden z nich nie jest zlokalizowany na terenie Gminy Izabelin. Najbliższe znajdują się w Dziekanowie Leśnym (gmina Łomianki), Zaborowie i Lesznie (Gmina Leszno) oraz Bieniewicach (Gmina Błonie).⁴¹

⁴¹ https://www.idm.org.pl/uploads/1/3/0/8/130887352/tabela_inwentaryzacyjna.pdf

2.3 Zaopatrzenie w energię

Obszar Gminy Izabelin znajduje się w zasięgu sieci systemu zaopatrzenia w energię elektryczną eksploatowanego przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa, Polskie Sieci Elektroenergetyczne w Warszawie oraz E-ON Polska dostarczającego energię do niewielkiego obszaru wsi Mościska.

Czynna sieć elektroenergetyczna składa się z:

- fragmentów dwutorowej linii przesyłowej najwyższych napięć 400 kV relacji:
 - – Miłosna – Ołtarzew, Mościska – Ołtarzew oraz
 - – Miłosna – Mościska, Miłosna – Ołtarzew,
- fragmentów jednotorowych linii przesyłowych najwyższych napięć 400 kV relacji:
 - – Mościska – Ołtarzew,
 - – Mościska – Miłosna,
- linii przesyłowej najwyższych napięć 220 kV relacji Mory - Miłosna (docelowo Mory – Praga),
- linii dystrybucyjnych wysokich napięć 110 kV,
- linii rozdzielczych 15 kV i linii niskiego napięcia 220 V.

Głównym źródłem zasilania jest stacja 110/15 kV Babice zlokalizowana w Starych Babicach.

W ramach stacji zainstalowano 2 transformatory 110/15 kV o mocy 16 MVA⁴².

Ze stacji 110/15 kV Babice w kierunku Gminy Izabelin wyprowadzone zostały linie zasilające 15 kV:

- Babice – kierunek – Hornówek: o dopuszczalnym obciążeniu trwałym 230A, maksymalny wskaźnik wykorzystania 75%;
- Babice – kierunek Babice: o dopuszczalnym obciążeniu trwałym 230A, maksymalny wskaźnik wykorzystania 65%.⁴³

⁴² Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Izabelin, załącznik nr 1 do uchwały Rady Gminy Izabelin nr XXIX/239/13 z dnia 3 lipca 2013 r., s. 25

⁴³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin, uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXII/275/17 z dnia 22 listopada 2017 r., s. 92

Biorąc pod uwagę wzrost zapotrzebowania na energię na terenie Gminy Izabelin w Studium postuluje się, aby docelowo w kierunku Gminy Izabelin z przedmiotowej stacji wyprowadzone zostały 4 linie 15 kV w podstawowych kierunkach Hornówek, Izabelin, Laski i Mościska.

2.4 Gospodarka odpadami

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Izabelin Nr VI/33/11 z dnia 20 kwietnia 2011 roku, z dniem 1 stycznia 2012 r. Gmina Izabelin przejęła obowiązek pozbywania się odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Izabelin. Odbiór odpadów dotyczy jedynie odpadów powstających w gospodarstwach domowych. System nie obejmuje odpadów wytwarzanych przez instytucje lub prowadzących działalność gospodarczą. Zebrane na terenie Gminy Izabelin odpady komunalne wywożone są poza jej obszar, ponieważ brak jest możliwości lokalizacji urządzeń i instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów ze względu na występowanie obszarów chronionych.

W gospodarstwach domowych dopuszcza się kompostowanie odpadów ogrodowych zgodnie ze sztuką ogrodniczą. W 2019 r. wprowadzono systemowe rozwiązanie związane z kompostowaniem - mieszkańcy mogli otrzymać kompostowniki do własnego użytku oraz zniżkę w opłatach za odbiór śmieci.

Według danych GUS w 2020 r. średnio mieszkaniec Gminy Izabelin wytworzył 501 kg odpadów, co jest wartością znacznie powyżej średniej zarówno wojewódzkiej (346 kg) jak i dla powiatu warszawskiego zachodniego (465 kg). Także na tle gmin referencyjnych jedynie w Gminie Stare Babice mieszkańcy wytwarzają więcej odpadów (533 kg). Co także należy odnotować ilość śmieci w porównaniu z 2019 rokiem wzrosła o 9 kg.

Tabela 17: Średnia masa odpadów wytwarzanych przez jednego mieszkańca

	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca [kg]	
	2019	2020
Województwo mazowieckie	321	346
Powiat warszawski zachodni	452	465
Gmina Brwinów	455	430
Gmina Izabelin	492	501
Gmina Łomianki	410	355
Gmina Podkowa Leśna	391	378
Gmina Stare Babice	484	533

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Izabelin nie funkcjonują instalacje przetwarzania odpadów komunalnych, natomiast działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany tymczasowo (od stycznia 2020 r.) na terenie parkingu przed Urzędem Gminy Izabelin. Wcześniej funkcjonował w miejscowości Mościska. Plany przeniesienia go na teren GPWiK „Mokre Łąki” wzbudziły zaniepokojenie i protesty mieszkańców sołectwa Truskaw, stąd decyzja o tymczasowej lokalizacji. Punkt działa w poniedziałki, wtorki i środy w godzinach od 11:00 do 18:00 oraz piątki i soboty w godzinach od 7:00 do 14:00.

Tabela 18: Zbiorcze dane ilości odpadów odebranych od mieszkańców gminy Izabelin w latach 2016 – 2020

Frakcja	2016	2017	2018	2019	2020
Leki [Mg]	0,57	0,52	0,672	0,928	0,85
Gabaryty (całość)	115	151	164,48	219,69	290,92
Gabaryty (PSZOK)	46	63	83,38	82,35	167,72
Elektrośmieci (PSZOK)	7	5	5,58	9,18	19,94
Odpady zmieszane	1 910	2 205	2 638,90	2 437,06	1 776,70

Odpady segregowane (razem)	1 119,19	1 186,47	1 370,77	1 091,61	1 131,19
Segregowane (PSZOK)	31,78	60,97	27,97	128,43	79,9
Odpady zielone (razem)	1 260,04	1 778	977,56	1 299,405	1 990,91
Zielone (PSZOK)	115,12	430	59,94	68,92	91,33
Odpady budowlane (PSZOK)	157	240	263,86	183,36	295,896
Świetlówki	0,19	0,47	0,078	0,015	0,309
Opony	5,4	7	12,82	19,94	28,1

Źródło: <https://www.gmina.izabelin.pl/405,pszok?trec=6215>

Należy zwrócić uwagę, że w związku z nową lokalizacją PSZOK w centrum Izabelina w 2020 r. wzrosła ilość odpadów oddawanych w tych frakcjach, które występują w PSZOK. Na uwagę zasługuje również gwałtowny wzrost ilości odpadów zielonych w 2020 r., które w Gminie stanowią i tak duży odsetek, co związane jest z charakterystyką zabudowy (głównie jednorodzinnej).

Niemniej, w związku z protestami mieszkańców konieczna jest dyskusja na temat całego systemu gospodarki odpadami w Gminie, który stanowić będzie kompromis przy jednoczesnym zagwarantowaniu jego efektywności.

2.5 Stan finansów samorządowych

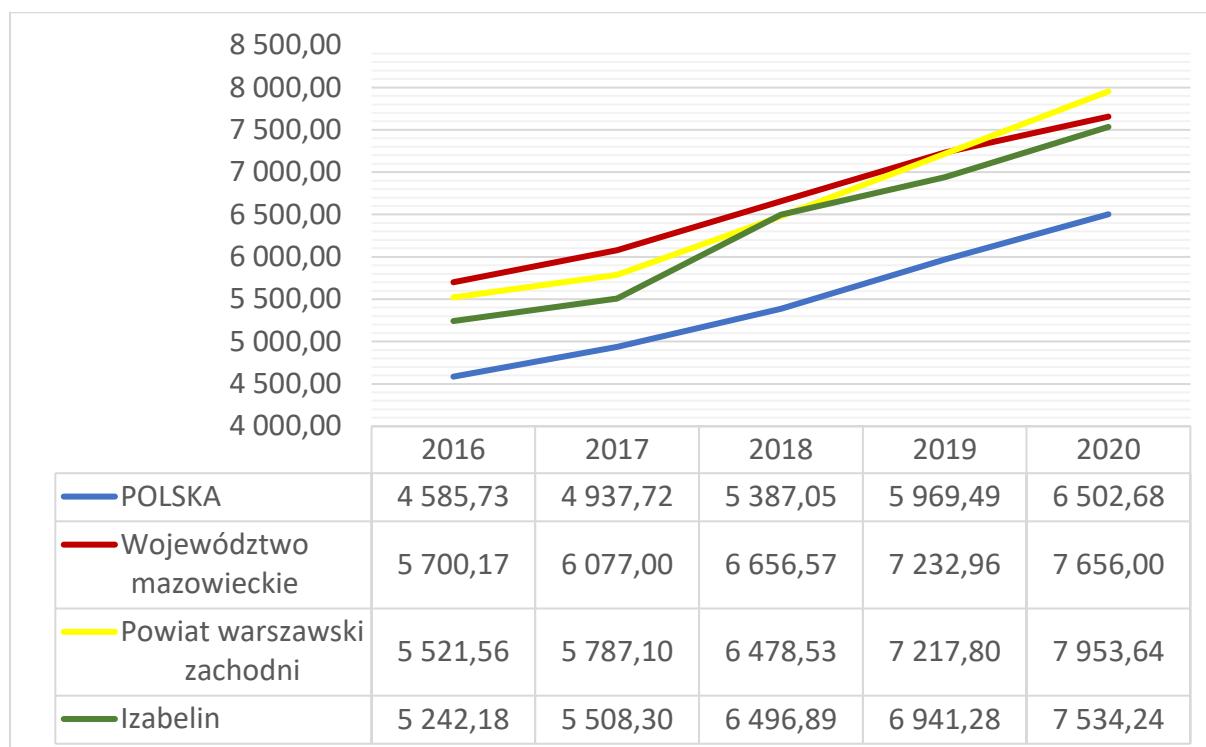
Wykonanie budżetu

W latach 2016-2020 dochody Gminy Izabelin ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 55,32 mln zł w 2016 roku do 79,80 mln zł w 2020 roku.

Przeliczając dochody na 1 mieszkańca wynosiły one średnio w badanym okresie 6.344,58 zł, co sytuuje Gminę na poziomie nieco niższym niż średnia dla powiatu warszawskiego zachodniego, która wynosiła 6.591,73 zł oraz średniej dla województwa mazowieckiego (6.664,54 zł). Należy jednak podkreślić dynamiczną tendencję wzrostową.

W 2020 roku dochód na 1 mieszkańca w Gminie Izabelin wyniósł 7.534,24zł i był niższy od średniej wojewódzkiej o 121,76 zł.

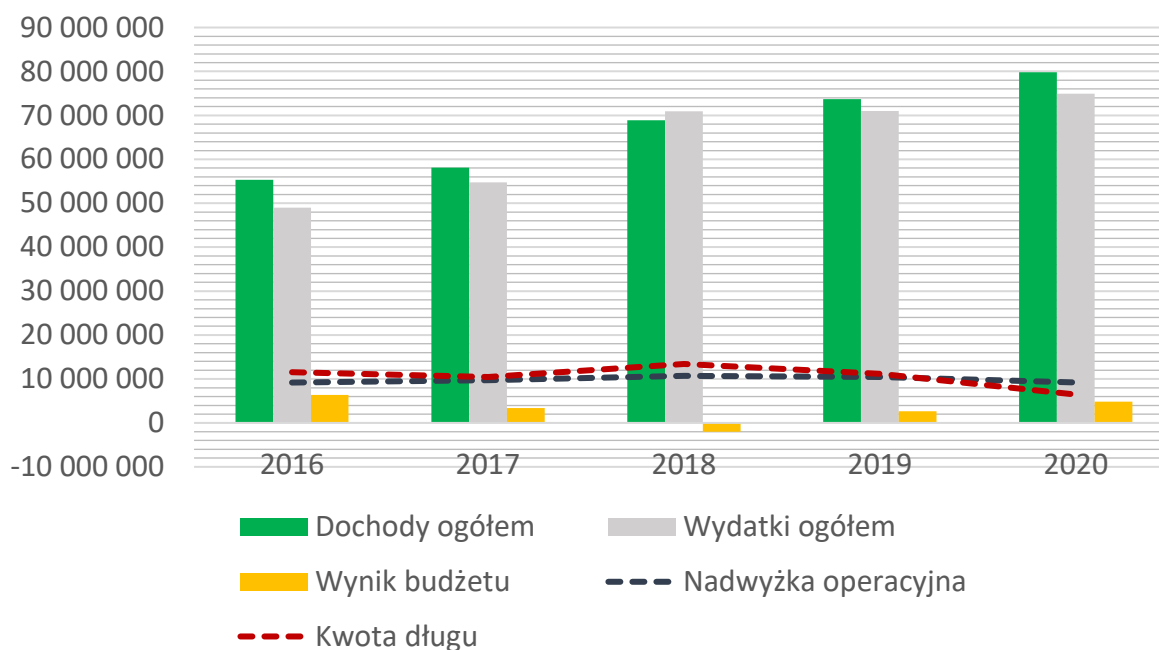
Wykres 8: Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Izabelin w latach 2016-2020. Zaobserwować można stały, stabilny wzrost dochodów Gminy, któremu towarzyszy proporcjonalny wzrost wydatków. Jedynie w 2018 r. wydatki przekroczyły dochody powodując ujemny wynik budżetu na poziomie ok. 2 mln zł. Miał na to wpływ duży wzrost wydatków majątkowych (do poziomu ponad 17 mln. zł ze średniej ok. 4 mln w poprzednich latach) związany głównie z budową Ośrodka Zdrowia.

Wykres 9: Wykonanie budżetu Gminy Izabelin w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

W badanym okresie nadwyżka operacyjna nominalnie kształtowała się na poziomie ok. 9,9 mln zł (od 9.185.692,63 zł w 2016 r. do 10.707.866,93 zł w 2019 r.) jednak w ostatnich dwóch latach odnotowała spadek. Także w stosunku do dochodów ogółem wykazywała niekorzystną tendencję spadkową z poziomu ok. 17% w 2016 r. do ok. 12% w 2020 r., choć nadal utrzymuje się na bezpiecznym, ponad 10-procentowym poziomie. Niemniej dzięki wysokiej nadwyżce budżetowej Gmina może większą część z tych środków (nie uwzględniając dochodów majątkowych) przeznaczać na samofinansowanie inwestycji, nie korzystając w ten sposób ze zwrotnych źródeł finansowania (kredytów, pożyczek, emisji obligacji). Pozostałą kwotę Gmina przeznaczą na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, zmniejszając tym samym kwotę długu. W 2020 roku udział zobowiązań w stosunku do dochodów ogółem wynosił 8% i zmniejszył się w stosunku do 2016 roku o 13%.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności,

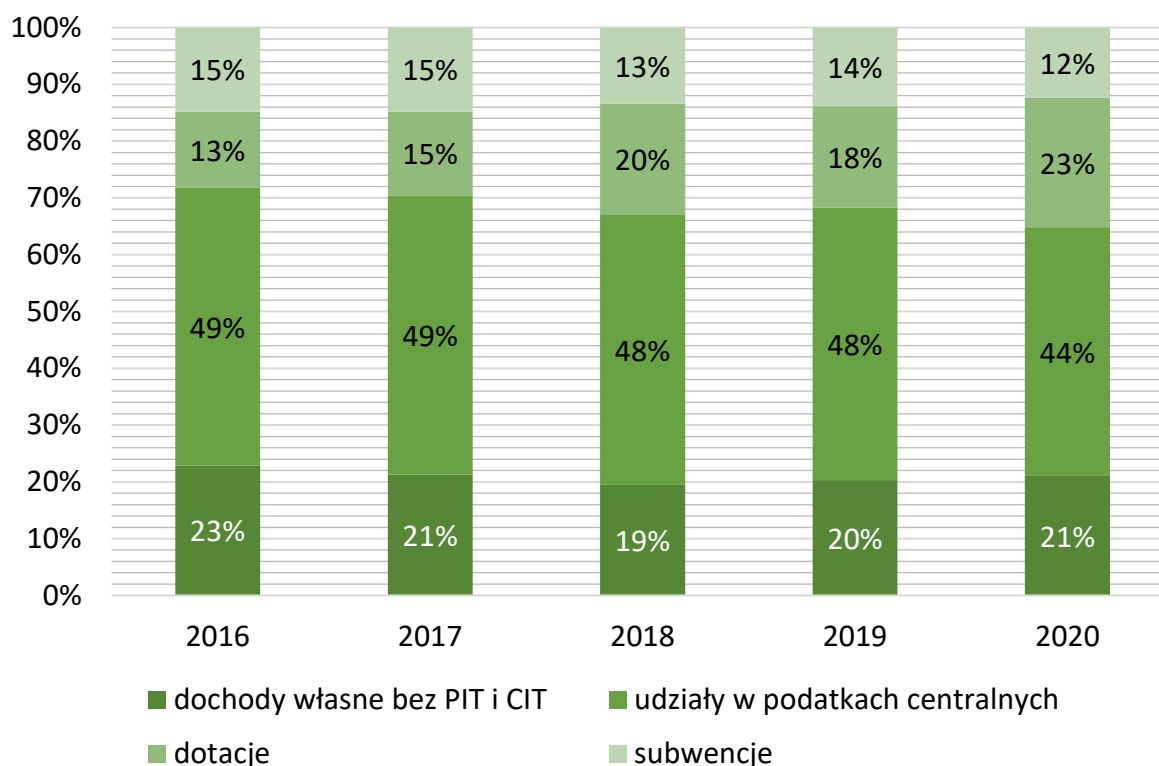
a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

W latach 2016-2020 udział dochodów własnych Gminy Izabelin (bez dochodów z PIT i CIT) w dochodach ogółem stanowił średnio 21% i ulegał niewielkim wahaniom. Jednocześnie w badanym okresie malał procentowy udział subwencji ogólnej (z 15% do 12%), ale rósł udział dotacji (z 13% w 2016 do 23% w 2020 r.).

Razem z dochodami z podatku PIT (ok. 43,1% dochodu ogólnego) i CIT (ok. 0,6%), dochody własne Gminy Izabelin w 2020 roku wynosiły 65%, co daje wysoki stopień samodzielności finansowej i znaczną możliwość oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji oraz rozwoju.

Należy tutaj jednak zwrócić uwagę, że w badanym okresie, mimo iż dochody własne jak i dochody z podatków centralnych nominalnie rosły, to jednak ich udział w całkowitych dochodach spadł o 7 % w stosunku do roku 2016.

Wykres 10: Struktura dochodów własnych Gminy Izabelin w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio ponad 31 mln zł rocznie oraz podatek od nieruchomości w kwocie średnio 6,9 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio ok. 388 tys. zł rocznie i wykazywał tendencję wzrostową, co wiąże się ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio ponad 31 mln zł rocznie oraz podatek od nieruchomości w kwocie średnio 6,9 mln zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio ok. 388 tys. zł rocznie i wykazywał tendencję wzrostową, co wiąże się ze wzrostem liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy.

Tabela 19: Struktura dochodów Gminy Izabelin w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
DOCHODY	55 320	58 123	68 893	73 681	79 795
OGÓŁEM	676,96	630,25	000,17	734,05	149,16
Dochody bieżące, w tym:	54 686	58 002	64 047	73 163	76 963
	124,54	540,34	910,34	595,44	369,24
udział w PIT	26 896	28 065	32 415	34 853	34 429
	967,00	218,00	603,00	257,00	268,00
udział w CIT	156 722,76	498 140,44	311 753,80	480 189,00	495 095,81
subwencja ogólna	8 184 485,00	8 605 054,00	9 240 225,00	10 210 890,00	9 890 832,00
dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące	7 257 875,86	8 522 561,34	8 772 423,85	12 685 363,33	15 956 071,64
pozostałe dochody bieżące, w tym:	12 190	12 311	13 307	14 933	16 192
	073,92	566,56	904,69	896,11	101,79
podatek rolny	8 029,77	10 075,13	11 760,43	15 613,90	15 636,26
podatek od nieruchomości i	6 792 190,64	6 953 344,66	6 885 119,15	7 200 456,97	6 883 058,13
podatek leśny	85 741,95	88 872,28	92 440,45	90 115,10	91 609,20
podatek od środków transportow ych	117 473,47	90 777,66	101 507,82	74 040,90	49 362,42
karta podatkowa	34 674,16	41 373,37	30 701,96	26 438,36	35 340,73
podatek od czynności	1 097 228,48	1 103 501,80	1 649 148,72	1 504 841,75	1 783 066,75

cywilnoprawnych						
wpływy z opłaty skarbowej	46 586,50	50 215,00	49 095,00	54 830,00	59 558,00	
Dochody majątkowe	634 552,42	121 089,91	4 845 089,83	518 138,61	2 831 779,92	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

Warte podkreślenia jest, że dochody własne Gminy w 2020 r. mimo negatywnych skutków epidemii koronawirusa (COVID-19) dla gospodarki, związanych z obostrzeniami sanitarnymi, nadal rosną o ok. 8% rok do roku.

W rankingu Ministerstwa Finansów na podstawie tzw. **wskaźnika G** (podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2021 r.) Gmina Izabelin znalazła się na 32 miejscu wśród wszystkich jednostek w Polsce, co potwierdza jej dobrą kondycję finansową i wysokie dochody bazujące głównie na podatkach od mieszkańców.⁴⁴

Z kolei biorąc pod uwagę **wydatki**, największy ich udział przypadają na działy: 801 oświata i wychowanie (średnio 29,1% w latach 2016-2020), 750 administracja publiczna (13,8%), 855 rodzina (12,8%), 900 gospodarka komunalna i ochrona środowiska (11,7%) oraz 600 transport i łączność (10,2%).

Analizując zmiany odsetka wydatków pomiędzy rokiem 2016 a 2020 w poszczególnych działach na tle wydatków ogółem największy spadek odnotowano w dziale 852 pomoc społeczna (z 16% w 2016 r. do 2,4% w 2020 r.) oraz 600 transport i łączność (z 10,2% do 6,4%).

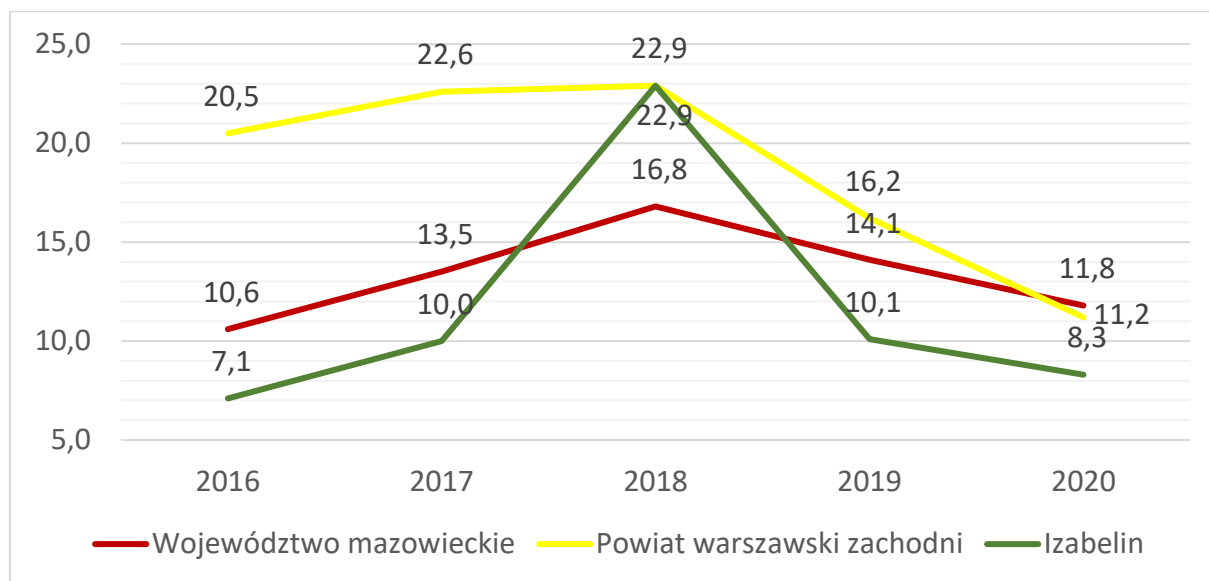
Natomiast najwyższy wzrost odnotowano w działach:

⁴⁴ <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-dochodow-podatkowych-gmin-powiatow-i-wojewodztw-na-2021-r>

-
- 900 gospodarka komunalna i ochrona środowiska (z 9,2% do 15%), z czego największy udział dotyczy wydatków na odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami i prowadzenia punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
 - 855 rodzina (z 13,7% do 19,3%), co wiąże się z przekazaniem do właściwości gmin wypłaty świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”.

Na poniższym wykresie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020. Wyraźny wzrost wydatków w 2018 r. do wysokości 29% związany był głównie z realizacją inwestycji ścieżek rowerowych oraz budową Ośrodka Zdrowia. W pozostałym okresie wydatki inwestycyjne kształtowały się na poziomie 7-10% i były niższe zarówno od średniej dla powiatu jak i całego województwa.

Wykres 11: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najbardziej widocznym efektem działań władz Gminy są nowe inwestycje publiczne. Wpływają one nie tylko na podnoszenie jakości życia mieszkańców, ale także poprawiają uwarunkowania rozwojowe oraz budują przyjazny wizerunek.

W okresie 2016 – 2020 kwota wydatków majątkowych w Gminie Izabelin ulegała dynamicznym zmianom. W 2016 r. wynosiła 3,5 mln zł, w 2017 r. wzrosła do prawie 6,5 mln zł, a w 2018 r. osiągnęła najwyższą wartość w badanym okresie: 17,5 mln zł. W kolejnych latach ustabilizowała się na poziomie ok. 7-8 mln zł. Oznacza to, że Gmina prowadzi aktywne inwestycje w rozwój infrastruktury. Zgodnie z „Rankingiem wydatków inwestycyjnych samorządów 2018–2020. Liderzy inwestycji” opracowanym przez czasopismo „Wspólnota”⁴⁵ Gmina zajmuje 524 miejsce na 1533 gmin wiejskich, jeżeli chodzi o wydatki na inwestycje na jednego mieszkańca. Jest to spadek względem rankingu 2017-2019 o 55 pozycji.

Do najważniejszych **inwestycji** zrealizowanych w Gminie Izabelin w okresie ostatnich trzech lat (2018-2020) należą głównie projekty dotyczące infrastruktury drogowej oraz rozbudowę ośrodka zdrowia.

⁴⁵ https://wspolnota.org.pl/fileadmin/news/Ranking_nr_20_2021_Inwestycje.pdf

W 2018 zrealizowano następujące projekty:

- rozbudowa budynku ośrodka zdrowia w Izabelinie C – 3.141.127,35 zł,
- inwestycje drogowe (dział 600) – 9.207.132,81 zł, w tym:
 - inwestycja pn. Ścieżki i infrastruktura rowerowa w Gminie Izabelin w ramach ZIT 2016-2018 zlokalizowane w pacie drogi wojewódzkiej oraz powiatowej – 6.519,971,97 zł,
 - pomoc finansowa dla powiatu warszawskiego zachodniego dot. wykonania nakładki asfaltowej wraz z odnowieniem i wymianą części chodnika w ul. Sienkiewicza w Izabelinie B – 821.138,00 zł,
 - przebudowa ul. Matejki w Izabelinie C – 612.000,00 zł,
 - budowa połączenia drogowego ul. Łąkowej w Mościskach – 201.776,88 zł,
- budowa boiska lekkoatletycznego i trawiastego przy szkole podstawowej w Izabelinie – 626.679,93 zł,
- budowa punktów oświetlenia ulic w Izabelinie C, Laskach i Truskawiu – 262.142,51 zł,
- budowa parku rekreacji i sportu w Izabelinie (w tym wykonanie siłowni plenerowej) – 211.245,44 zł.

Z kolei w 2019 roku zrealizowano projekty:

- inwestycje drogowe (dział 600) – 1.210.615,07 zł, w tym;
 - pomoc finansowa dla powiatu warszawskiego zachodniego na budowę ronda na skrzyżowaniu drogi powiatowej ul. 3 Maja z drogą powiatową ul. Sienkiewicza wraz z systemem odwodnienia – 1.023.452,00 zł,
- zakup nieruchomości w Izabelinie C (ul. Matejki 24 i 25) oraz Laskach (ul. Podleśna) – 1.657.000,00 zł,
- budowa boisk sportowych przy szkole podstawowej ul. 3 Maja i ul. Wojska Polskiego – 2.076.306,63 zł,
- utworzenie i wyposażenie dziennego domu pobytu dla seniorów – 751.412,25 zł,
- budowa odprowadzenia wód opadowych (ul. Działkowa w Harnówku, ul. Północna w Truskawiu) – 221.094,64 zł.

W 2020 roku zrealizowano takie projekty jak:

-
- inwestycje drogowe (dział 600) – 1.008.180,78 zł, w tym:
 - pomoc finansowa w formie dotacji celowej dla powiatu warszawskiego zachodniego na przebudowę ul. 3 Maja w Izabelinie - 773.055,55 zł,
 - wpłata na fundusz wsparcia Policji na dofinansowanie budowy posterunku Policji w Izabelinie wraz z instalacją fotowoltaiczną i pierwszym wyposażeniem - 499.999,56 zł,
 - zakup samochodu pożarniczego dla OSP Izabelin - 380.746,50 zł,
 - modernizacja łazienek szkolnych 158.820,79 zł,
 - dotacja celowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych dla CKI (zakup komputerów/sieć informatyczna, boisko ligowe Laski system nawadniający, remont; modernizacja oświetlenia boisko treningowe Laski) - 139.520,00 zł.

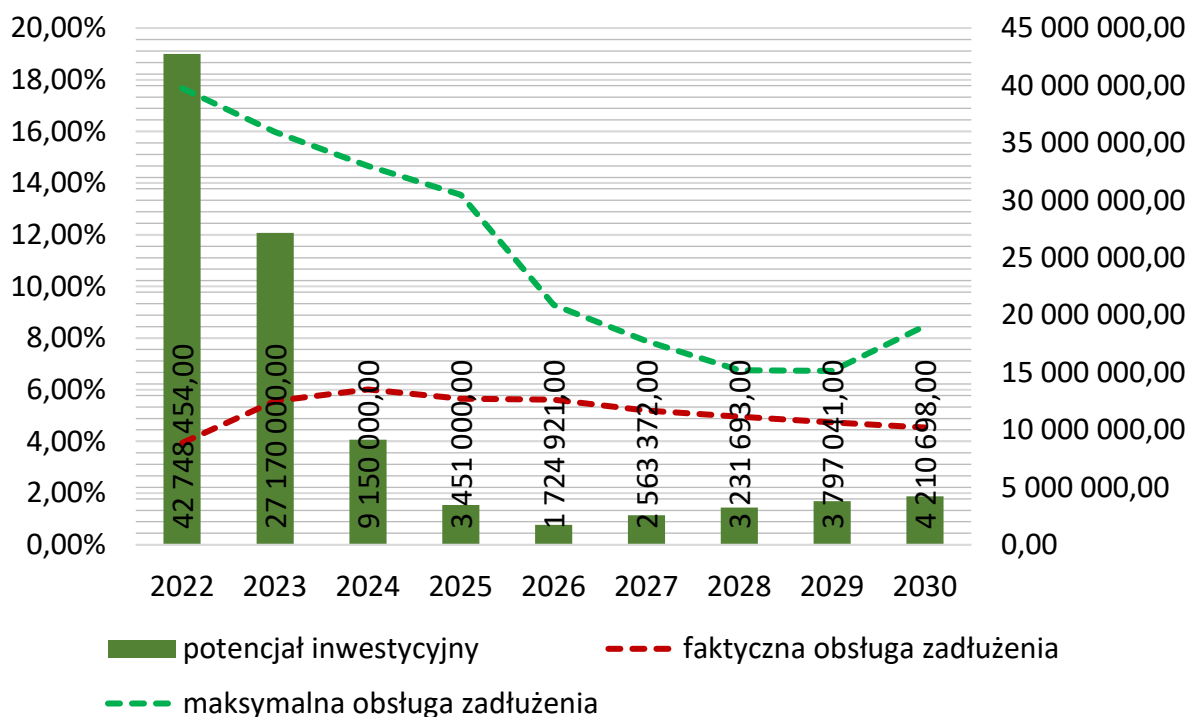
Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Izabelin na lata 2022-2030 zgodnie z uchwałą nr XLIX/381/21 Rady Gminy Izabelin z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Izabelin na lata 2022-2039. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia.

Jak wynika z wykresu, obecna wartość wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Izabelin pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań, choć w kolejnych latach możliwości te będą znacząco malały.

Wykres 12: Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Izabelin na lata 2021-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XLIX/381/21 Rady Gminy Izabelin z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Izabelin na lata 2022-2039

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2030. Wynika z niego, że do 2030 r. Gmina dysponować będzie środkami w wysokości 98 mln zł.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Jak wskazuje internetowy serwis www.mapadotacji.gov.pl Gmina Izabelin oraz jednostki podległe w latach 2014-2021 pozyskała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów:

Tabela 20: Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2021

L.p.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Poprawa ochrony środowiska i jakości życia mieszkańców poprzez uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Izabelin	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Izabelin „Mokre Łąki” Sp. z o.o.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	6 323 937,10 z
2.	Poprawa ochrony środowiska i jakości życia mieszkańców poprzez uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Izabelin - część II	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Izabelin „Mokre Łąki” Sp. z o.o.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	4 373 691,90 zł
3.	Budowa dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w gminie Izabelin	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	4 162 344,53 zł
4.	E-usługi dla Gminy Izabelin	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny	2 020 048,00 zł

			Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	
5.	Ku nowoczesnej szkole! Wsparcie uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej w Izabelinie.	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	690 698,19 zł
6.	Gminne Przedszkole w Laskach "Akademia Pod Dębowym Liściem"- jest nas więcej	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	399 472,19 zł
7.	Różne możliwości - jeden cel = edukacja przedszkolna w Izabelinie bez barier - dostosowanie przedszkoli w Gminie Izabelin	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	343 144,13 zł
8.	Różne możliwości - jeden cel = edukacja przedszkolna w Laskach bez barier - dostosowanie	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego	295 015,00 zł

	przedszkoli w Gminie Izabelin.		na lata 2014-2020	
9.	„E-zdrowie - wzrost jakości i dostępności usług medycznych poprzez wdrożenie Zintegrowanego Systemu Informatycznego w placówkach partnerskich-Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Izabelinie i Gminne Centrum Medyczno-Rehabilitacyjne w Brochowie”	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Izabelinie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	525 839,75 zł
10.	„Rozwiń skrzydła - Wsparcie uczniów Szkoły Podstawowej w Izabelinie”	Gmina Izabelin	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	768 594,31 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl, <https://izabelin.edu.pl/>

Zgodnie z rankingiem „Fundusze Europejskie. Ranking wykorzystania środków europejskich przez samorządy 2014–2019” opracowanym przez czasopismo „Wspólnota”⁴⁶ wydatki Gminy Izabelin ze środków UE w latach 2014–2019 per capita wyniosły 599,40 zł, co plasuje Gminę

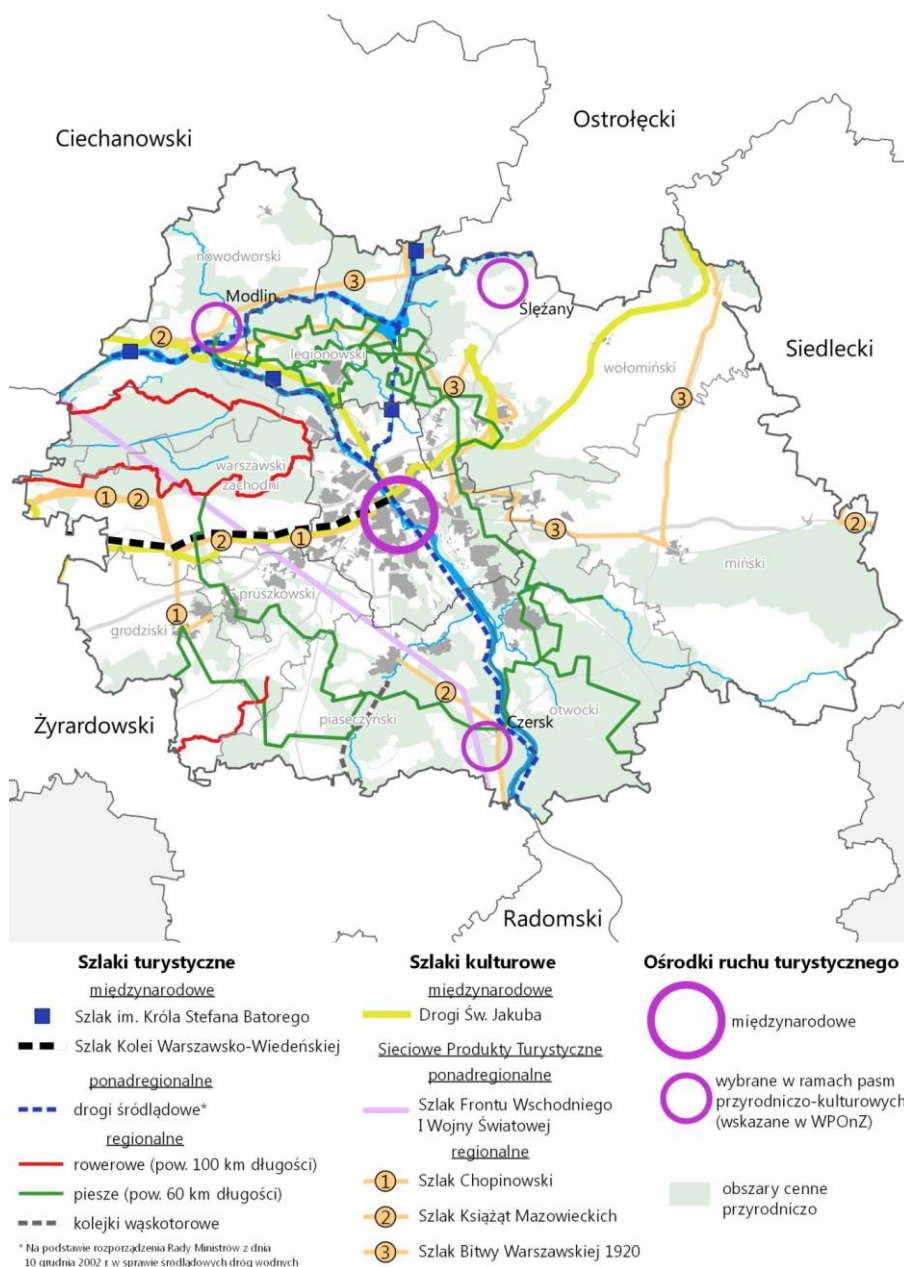
⁴⁶<https://wspolnota.org.pl/news-rankingi/samorzadowi-liderzy-pozyskania-srodkow-unijnych-2014-2019>, z dnia 15 października 2020 r.

na 1132 miejscu spośród 1538 gmin wiejskich.

2.6 Turystyka i promocja

Walory turystyczne Gminy Izabelin wiążą się przede wszystkim z Kampinoskim Parkiem Narodowym. Dogodne warunki naturalne sprawiają, że oddalona o kilkanaście kilometrów od centrum Warszawy Gmina jest pod względem wypoczynku i rekreacji jedną z atrakcyjniejszych gmin w województwie mazowieckim. Położenie na styku Warszawy i Kampinoskiego Parku Narodowego oraz ścisłe związki funkcjonalne ze stolicą kraju determinują kierunki rozwój Gminy. Gmina Izabelin postrzegana jest głównie przez mieszkańców Warszawy jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania (wśród ciszy, spokoju i zieleni), ale przede wszystkim jako miejsce spędzania czasu wolnego (głównie sobotnio-niedzielnego ze względu na ograniczoną infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną).

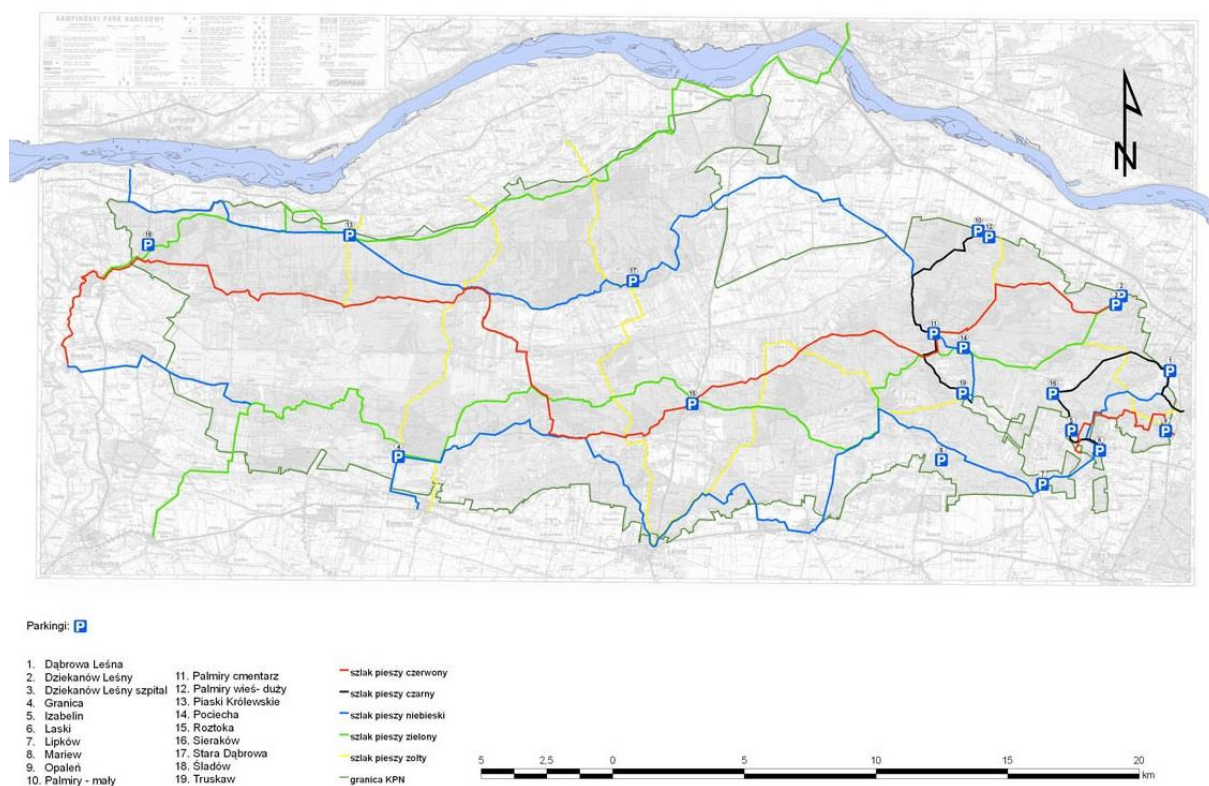
Rysunek 30: Szlaki turystyczne na terenie miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, s. 149

Kampinoski Park Narodowy stanowi ważną bazę rekreacyjno-wypoczynkową dla stolicy. Odwiedzający mają do dyspozycji około 360 km szlaków turystycznych pieszych, 200-kilometrowy szlak rowerowy, trasy konne oraz 19 parkingów i 12 polan wypoczynkowych znajdujących się na obrzeżach parku. Działalność edukacyjną Park prowadzi w trzech placówkach: Centrum Edukacji w Izabelinie, Ośrodku Dydaktyczno-Muzealnym im. Jadwigi i Romana Kobendzów w Granicy i Ośrodku Hodowli Żubrów im. prezydenta RP Ignacego

Rysunek 31: Szlaki turystyczne na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego

Źródło: www.kampinoski-pn.gov.pl/images/turystyka/parkingi.jpg

W Izabelinie C znajduje się **Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego** oraz baza techniczna KPN. Centrum Edukacji w Izabelinie prowadzi działalność edukacyjną z zakresu ekologii skierowaną do różnych grup, na którą składają się zajęcia tematyczne, warsztaty i szkolenia. Całość działań edukacyjnych realizowana jest w ramach programu Akademia Kampinoska. W okresie zimowym na terenie przed budynkiem KPN organizowane są kuligi, których trasa prowadzi po terenie Parku. Znajduje się tutaj także restauracja „Kampinówka”, która jest punktem przystankowym rowerzystów jak i miejscem weekendowych oraz okolicznościowych spotkań. Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego jest na mapie województwa mazowieckiego ważnym punktem turystyki edukacyjnej i rekreacyjnej, w którym odbywają się konferencje, wystawy oraz imprezy kulturalne.

⁴⁷<https://www.kampinoski-pn.gov.pl>

Na terenie Ośrodka i w jego otoczeniu znajdują się:

- ekspozycja stała „Przyroda i historia Puszczy Kampinoskiej”,
- mapa plastyczna KPN,
- sala wystaw czasowych,
- sala konferencyjna i edukacyjna,
- punkt informacji turystycznej oraz sprzedaży wydawnictw,
- biblioteka z czytelnią,
- ścieżka dydaktyczna „Puszczańska ścieżką do Leśnego Ogródka Botanicznego”,
- trasa questu „Wydmy szlakiem po Kampinoskim Parku Narodowym”,
- polana wypoczynkowa Jakubów,
- plac zabaw dla dzieci,
- parking.

W Izabelinie mają swój początek szlaki turystyczne oraz ścieżki dydaktyczne („Puszczańska Ścieżką do Leśnego Ogródka Botanicznego”, „Wokół Opalenia”), prowadzące przez teren KPN.

Na terenie Gminy Izabelin funkcjonują wypożyczalnie sprzętu sportowego (rowerów, a w okresie zimowym nart biegowych).

W Gminie dużą wagę przywiązuje się do promocji zdrowia i aktywnego trybu życia.

Organizowanych jest szereg **impresz kulturalno-sportowych** m.in. Bieg „Truskawki”, Bieg Zmarzłaka, czy Rajd Rowerowy Misja Kampinos Lipków.

Urząd Gminy prowadzi stronę internetową www.gmina.izabelin.pl, na której umieszczane są najważniejsze informacje dotyczące życia Gminy.

Informacje na temat Miejsc Pamięci Narodowej zlokalizowanych na terenie Gminy ukazała się w ramach publikacji wydanej w 2014 r. przez Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego pt. „Szlakiem Miejsc Pamięci Narodowej w Powiecie Warszawskim Zachodnim”.

2.7 Partnerzy Gminy

Gmina Izabelin jako gmina wiejska położona w Metropolii Warszawskiej oraz w obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego jest członkiem:

1. Związku Gmin Wiejskich RP;
2. Stowarzyszenia „Między Wisłą a Kampinosem”;
3. Stowarzyszenia Metropolia Warszawa.

Związek Gmin Wiejskich zrzesza 624 gmin wiejskich oraz miejsko-wiejskich. Misją Związku są działania ukierunkowane na rzecz społeczności gmin wiejskich, a w szczególności integracja samorządów wiejskich oraz rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Najważniejszą władzą Związku jest Zgromadzenie Ogólne reprezentowane przez Wójtów gmin członkowskich.

Gmina od 2008 r. należy także do **Stowarzyszenia „Między Wisłą a Kampinosem”** funkcjonującego jako Lokalna Grupa Działania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Działania LGD koncentrują się wokół trzech zasadniczych celów będących odpowiedzią na zdiagnozowane problemy:

1. Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich - zwłaszcza poprzez rozwój infrastruktury technicznej oraz rozwój działalności gospodarczej i tworzenie nowych miejsc pracy,
2. Odnowa wsi, zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz jak najlepsze wykorzystanie zasobów naturalnych, w tym potencjału obszarów należących do sieci Natura 2000,
3. Aktywizacja społeczności lokalnej - poprzez wsparcie oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz rekreacyjnej.⁴⁸

Ponadto Gmina należy do **Stowarzyszenia Metropolia Warszawa** zrzeszającego jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład Obszaru Metropolitalnego Warszawa, którego celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz ochrona interesów wszystkich 24 członków Stowarzyszenia.

Gmina Izabelin była członkiem Międzygminnego Związku Kampinos, który został rozwiązany

⁴⁸ <https://www.lgdkampinos.pl/o-nas,5554>

w 2018 roku. Związek realizował przede wszystkim cele związane z dokonywaniem inwestycji w zakresie ochrony środowiska, opracowywaniem i realizacją programów zagospodarowania terenów o walorach przyrodniczo-krajoznawczych i turystycznych, opracowywaniem ofert dla inwestycji turystycznych, opracowywaniem folderów i wydawnictw przedstawiających walory przyrodnicze i turystyczne, a także realizacją innych wspólnych zadań.

Gmina Izabelin prowadzi **międzynarodową współpracę** z 4 miastami partnerskimi:

1. Borken w Niemczech (umowa partnerska podpisana dnia 4 czerwca 2001 roku);
2. Meru we Francji (umowa partnerska podpisana 5 czerwca 2010 roku);
3. Dołni Cziflik w Bułgarii (umowa partnerska podpisana 15 września 2017 roku);
4. Mickuny na Litwie (umowa partnerska podpisana 3 czerwca 2017 r.

oraz podpisała deklaracje o chęci nawiązania współpracy z dwoma gminami:

1. Montedinove we Włoszech (deklaracja z dnia 28 września 2019 roku);
2. Rejon Kosów w Ukrainie (deklaracja z dnia 14 grudnia 2019 roku).

Do wybuchu pandemii koronawirusa współpraca rozwijała się aktywnie. W 2018 r. zorganizowano VI edycję konkursu „Międzynarodowe Zagadki Matematyczne”, odbyła się wizyta w mieście partnerskim Meru oraz w gminie partnerskiej Borken, natomiast szkołę w Borken wizytowali uczniowie z gimnazjum w Izabelinie.

3. Wymiar społeczny

3.1 Demografia

W 2020 r. w Gminie Izabelin mieszkało 10.560 osób, co stanowiło 8,8% ogółu mieszkańców powiatu warszawskiego zachodniego. Gmina jest zatem jedną z mniej ludnych w powiecie. Analiza zmiany liczby mieszkańców na przestrzeni lat 2016-2020 wskazuje wzrost o 39 osób, co stanowi 0,4%. Należy podkreślić, że w tym samym okresie liczba mieszkańców powiatu wzrosła o 5,3%, zatem dynamika w Gminie Izabelin jest najmniejsza spośród wszystkich gmin. Co istotne od 2018 r. w Gminie Izabelin odnotowuje się nieznaczny spadek liczby ludności.

Tabela 21: Zmiana liczby ludności w powiecie warszawskim zachodnim i poszczególnych gminach w latach 2016-2020

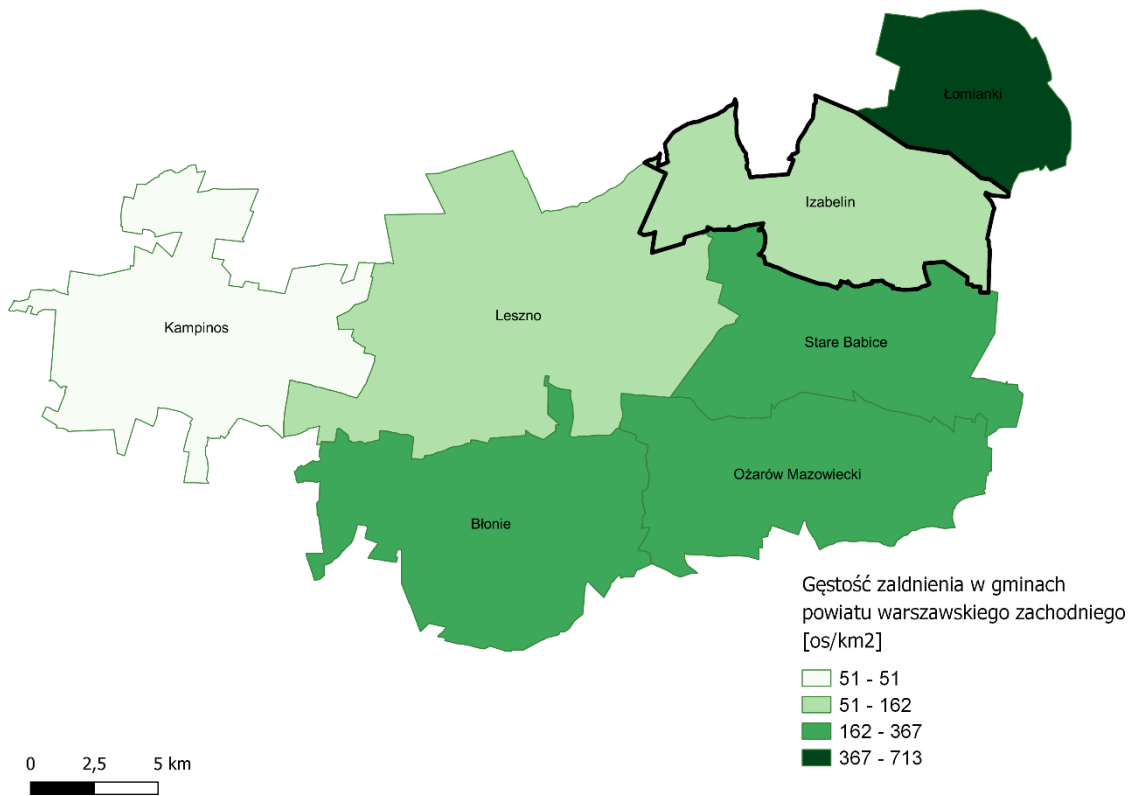
JST	2016	2017	2018	2019	2020	Udział w 2020 r.	Zmiana 2016-2020
Powiat warszawski zachodni	114 079	115 466	117 007	118 613	120 144	100,0 %	105,3 %
Izabelin	10 521	10 592	10 602	10 572	10 560	8,8%	100,4%
Błonie	21 356	21 530	21 605	21 565	21 610	18,0%	101,2 %
Kampinos	4 293	4 337	4 354	4 347	4 348	3,6%	101,3 %
Leszno	10 084	10 091	10 172	10 207	10 165	8,5%	100,8 %
Łomianki	25 920	26 229	26 723	27 203	27 705	23,1%	106,9 %
Ożarów Mazowiecki	23 604	24 060	24 676	25 440	26 151	21,8%	110,8 %

Stare Babice	18 301	18 627	18 875	19 279	19 605	16,3%	107,1 %
--------------	--------	--------	--------	--------	--------	-------	------------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średnia gęstość zaludnienia na terenie Gminy w 2020 r. wynosiła 162 osoby na km² przy średniej dla powiatu warszawskiego zachodniego wynoszącej 225 osób na km². Wynika ona z charakterystyki Gminy, której większą część zajmuje Kampinoski Park Narodowy, a tereny zamieszkałe zajmują głównie południowo-wschodnią część.

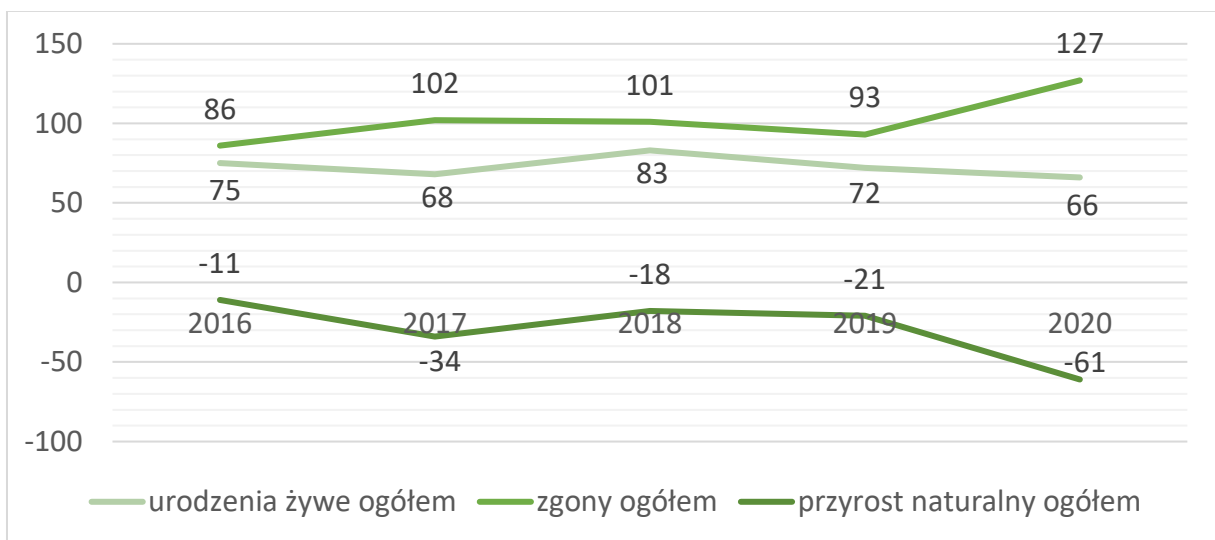
Rysunek 32: Gęstość zaludnienia w gminach powiatu warszawskiego zachodniego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są od przyrostu naturalnego oraz salda migracji.

Wykres 13: Przyrost naturalny w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

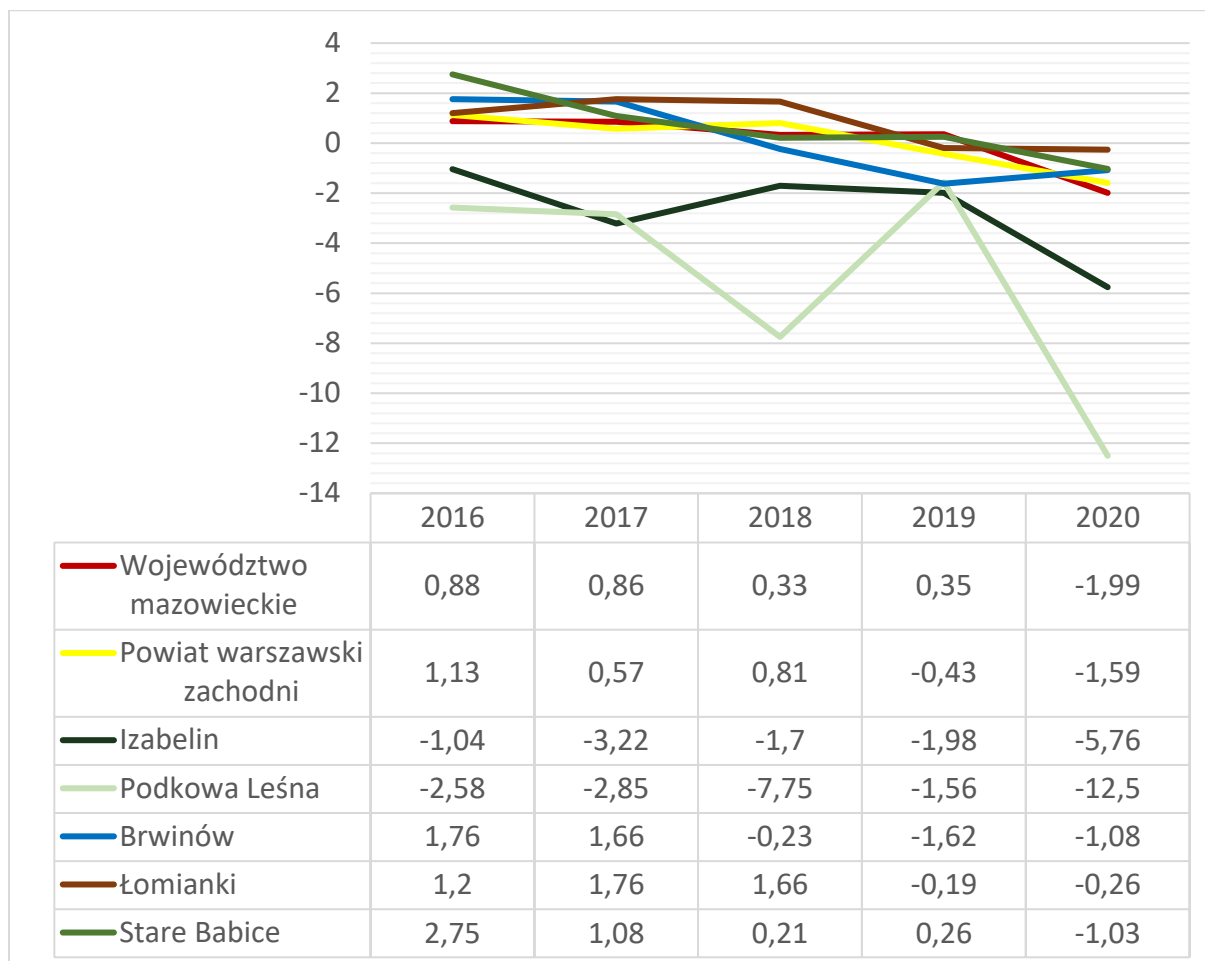
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2016-2019 przyrost naturalny w Gminie Izabelin był ujemny na średnim poziomie ok. -21, przy rocznej liczbie urodzeń oscylującej między 66 a 83, a zgonów między 86 a 102. Sytuacja uległa wyraźnemu pogorszeniu w roku 2020, w którym przyrost naturalny spadł do wartości -61, w związku z wzrostem liczby zgonów o 34 i nieznacznym spadkiem urodzeń o 6. Można zakładać, że taka sytuacja jest efektem epidemii koronawirusa COVID-19, która spowodowała dodatkowe zgony. W kolejnych latach należy zatem monitorować sytuację w Gminie.

Zgodnie z informacjami Ministerstwa Zdrowia na dzień 12 stycznia 2022 r. w Gminie Izabelin w pełni zaszczepionych było 62,5% mieszkańców, co jest wynikiem nieco poniżej średniej dla powiatu (64,7%).⁴⁹

⁴⁹ <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/poziomwyszczenia>

Wykres 14: Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w Gminie Izabelin na tle województwa, powiatu i gmin referencyjnych

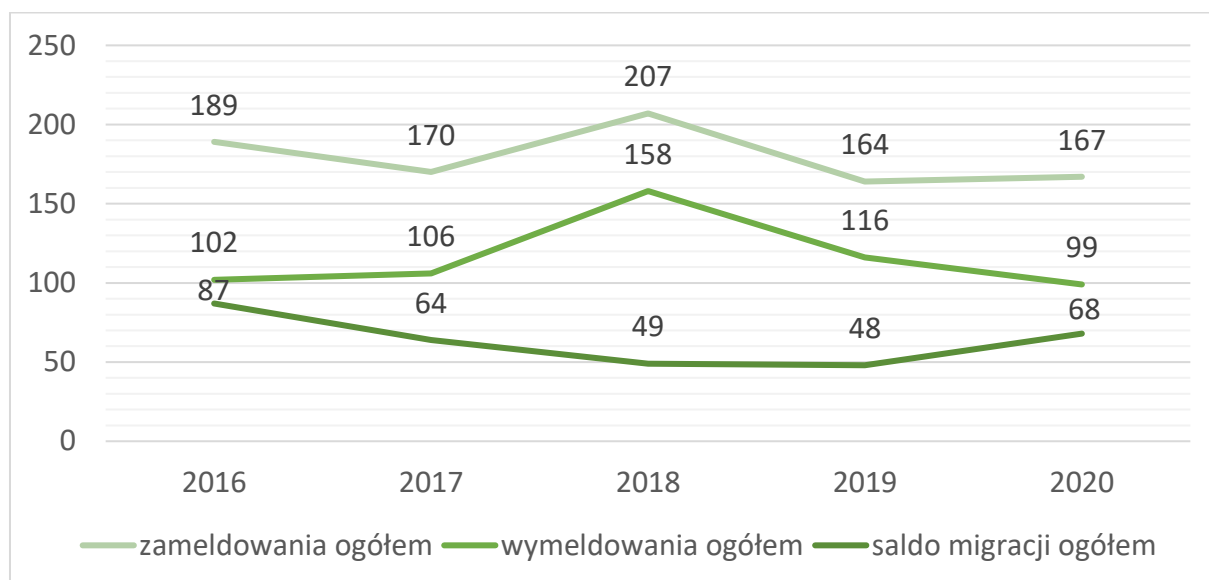
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 r. przyrost naturalny na 1 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin wyniósł -1,98, przy średniej dla województwa mazowieckiego 0,35, a dla powiatu warszawskiego zachodniego - 0,43. W 2020 r. nastąpił spadek przyrostu naturalnego związany ze wzrostem liczby zgonów wywołanych najprawdopodobniej skutkami epidemii koronawirusa, co widoczne jest zarówno dla całego województwa mazowieckiego jak i powiatu. Wśród gmin referencyjnych jedynie Gmina Babice w 2020 r. odnotowała niewielki wzrost przyrostu naturalnego (z-1,62 do -1,08). Na tym tle pozostałych gmin Gmina Izabelin charakteryzuje się prawie najgwałtowniejszym spadkiem.

Niski przyrost naturalny jest odzwierciedleniem struktury demograficznej Gminy, która wskazuje na rosnący z roku na rok udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Drugim czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców w gminie jest saldo migracji, czyli różnica między zameldowaniami i wymeldowaniami.

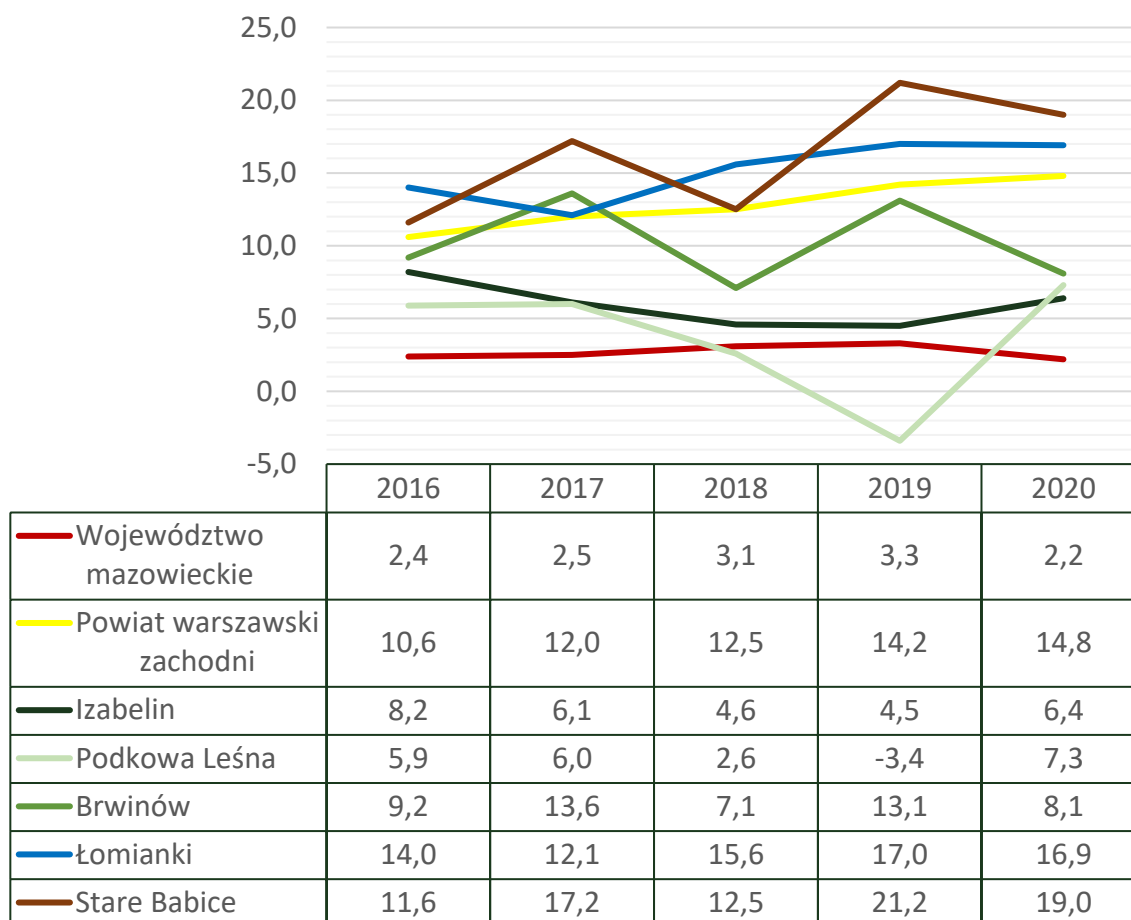
Wykres 15: Saldo migracji w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Saldo migracji w badanym okresie w Gminie Izabelin jest dodatnie, choć wykazuje zmienną tendencję. Od 2016 do 2019 r. spadało, aby w 2020 r. wzrosnąć o 42%.

Wykres 16: Saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w latach 2016-2020

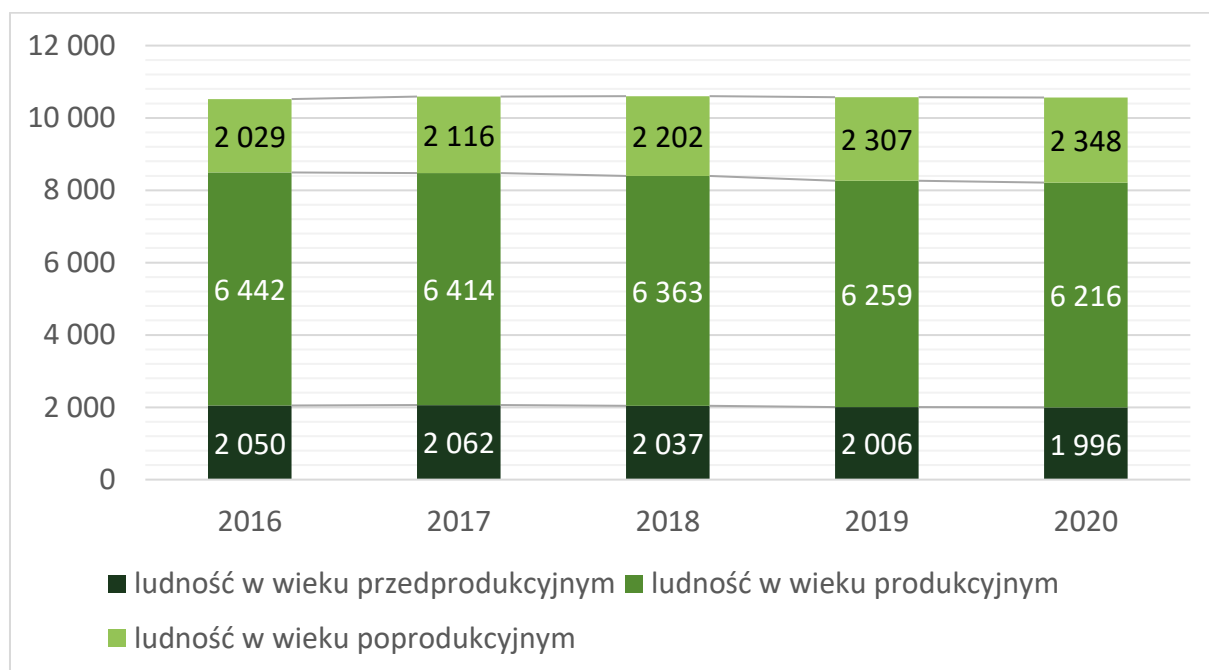
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W badanym okresie Gmina Izabelin charakteryzowała się najniższą, choć stabilną wartością salda migracji na 1 tys. mieszkańców na tle gmin referencyjnych. Mimo wzrostu w 2020 r. o 42% w dalszym ciągu pozostaje ponad dwukrotnie niższe od średniej dla powiatu warszawskiego zachodniego (14,8), ale wyższe od średniej dla województwa mazowieckiego (2,2).

Dynamika wzrostu liczby mieszkańców Gminy Izabelin w porównaniu z innymi ośrodkami podwarszawskimi jest wyraźnie niższa. Powodem tego są ograniczone możliwości lokowania nowych inwestycji mieszkaniowych wynikające z wyłączenia terenów Kampinoskiego Parku Narodowego. Duża atrakcyjność osiedleńcza Gminy i otoczenie KPN oraz niska dostępność działek budowlanych powoduje, że ich cena jest względnie wysoka, co dodatkowo ogranicza możliwość wzrostu liczby mieszkańców.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Izabelin, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2016-2020.

Wykres 17: Struktura ludności w Gminie Izabelin - osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W badanym okresie odnotowujemy stały wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (o 319, 15,7%), przy jednoczesnym spadku osób w wieku przedprodukcyjnym (o 54, 2,6%) oraz produkcyjnym (o 226, 3,5%). Wzrost udziału osób starszych, który już w roku 2017 przekroczył liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa Gminy Izabelin, który w kolejnych latach będzie się pogłębiał ze względu na ujemny przyrost naturalny. Dla władz Gminy jest to sygnał, aby rozwijać ofertę skierowaną na aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym sytuację demograficzną jest procent mieszkańców w wieku kreatywnym, czyli ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem, stanowiąca główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego w Gminie.

Tabela 22: Wskaźniki demograficzne dla Gminy Izabelin w 2016 i 2020 roku

	Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ² (%)			Ludność w wieku kreatywnym ¹ (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
Województwo mazowieckie	24,8	28,6	115,3%	15,4	13,3	86,3%
Powiat warszawski zachodni	22,6	26,1	115,5%	13,6	12,0	88,2%
Izabelin	22,7	27,7	122,0%	12,8	11,5	90,0%

¹ Ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

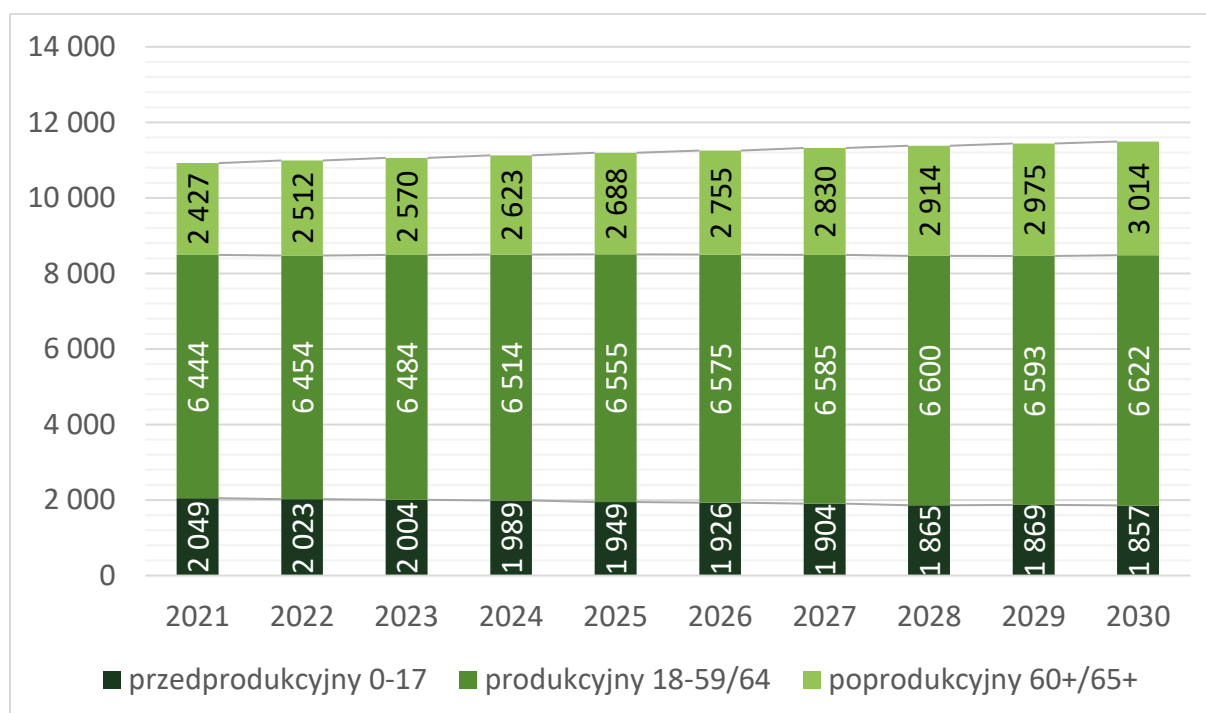
Jak pokazują dane przedstawione w powyższej tabeli w okresie od 2016 do 2020 r. w Gminie Izabelin spadł odsetek osób w wieku kreatywnym (o 10 %). W tym samym okresie liczba osób w wieku kreatywnym w województwie mazowieckim (-13,7%) oraz powiecie warszawskim zachodnim (-11,8%) również spadała i to w większym stopniu. Może to wskazywać, że mimo procesu starzenia się społeczeństwa oraz ujemnego przyrostu naturalnego, zasileniem dla Gminy jest ludność napływowa, która decyduje się na osiedlenie na terenie Gminy.

Odnosząc się do struktury ludności, konieczne jest przeanalizowanie wskaźnika senioralnego obciążenia demograficznego. W Gminie Izabelin obserwuje się proces starzenia się społeczeństwa. Jest to sytuacja typowa dla wielu gmin w kraju, jednak w Gminie Izabelin proces ten jest szczególnie widoczny. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. W 2020 roku wskaźnik ten był wyższy w Gminie (27,7) niż w powiecie (26,1), ale niższy niż w województwie mazowieckim (28,6). Niepokoić może natomiast dynamika wzrostu, która wyniosła 122% i była wyższa niż w województwie (115,3%) i powiecie (115,5%). Świadczy to o szybko rosnącej liczbie seniorów, co powoduje konieczność zapewnienia im odpowiedniej opieki oraz dostosowania infrastruktury i systemu usług

społecznych.

Jak pokazuje prognoza opracowana przez Główny Urząd Statystyczny („Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”) w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050” oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050” liczba mieszkańców Gminy Izabelin do roku 2030 będzie wolno, ale stabilnie rosnąć.

Wykres 18: Prognoza liczby ludności Gminy Izabelin do 2030 r. z podziałem na grupy wiekowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030, GUS

Prognozy wskazują jednak dalszy dynamiczny wzrost liczby osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) przy jednoczesnym spadku liczby najmłodszych, co potwierdza postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Jest to sygnał, aby już teraz przygotować odpowiednią infrastrukturę oraz ofertę dla osób starszych, która nie tylko zapewni im opiekę, ale także utrzyma ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym Gminy.

3.2 Opieka żłobkowa i przedszkolna

Do form opieki nad dziećmi do lat 3 zalicza się **żłobki oraz kluby dziecięce**. Na terenie Gminy Izabelin funkcjonują dwie prywatne placówki tego typu, nie funkcjonuje natomiast żadna publiczna.

Tabela 23: Placówki opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lata na terenie Gminy Izabelin

L.p.	Nazwa placówki	Typ	Adres	Liczba miejsc
1.	Przedszkole Niepubliczne Radosny Domek pod Sosnami	przedszkole/ żłobek	ul. Przyłuskiego 5, Izabelin	28
2.	Opiekunowie dzienni Akademia Małych Rączek	Dzienny opiekun	Ul. Sokołowskiego 20, Laski	25

Źródło: <https://empatia.mpips.gov.pl/dla-swadczeniobiorcow/rodzina/d3/rejestr-zlobkow-i-klubow>

Według rejestru Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁵⁰ na terenie Gminy Izabelin w 2021 r. funkcjonowały 2 niepubliczne placówki opieki dla dzieci w wieku do 3 lat – „Radosny Domek pod Sosnami”, który pełni także funkcję przedszkola (opieka nad dziećmi w wieku od 1 do 6 lat) oraz „Akademia Małych Rączek”. Żłobek działa w godzinach od 7:00 do 18:00, natomiast opiekunowie dzienni w godzinach 7:30-17:30. Zarówno Akademia Małych Rączek jak i Radosny Domek pod Sosnami oferują opiekę psychologa oraz szereg zajęć dodatkowych takich jak np. rytmika, język angielski, logorytmika, ceramika, logopedia, judo, zajęcia korekcyjne oraz plastyczne).⁵¹

W Gminie na podstawie uchwały Rady Gminy Izabelin XXXI/265/17 z dnia 25 października 2017 r. (zmienionej uchwałą nr XX/173/20 z dnia 25 lutego 2020 r.) realizowany jest program „Izabeliński Bon Żłobkowy” przeznaczony dla mieszkańców (osoby zamieszkałe na terenie Gminy Izabelin i rozliczają podatek dochodowy od osób fizycznych w Urzędzie Skarbowym

⁵⁰ <https://empatia.mpips.gov.pl/dla-swadczeniobiorcow/rodzina/d3/rejestr-zlobkow-i-klubow>

⁵¹ <http://www.radosnydomek.com/?o-nas,76>

Warszawa Bielany), czynnych zawodowo, którzy zapiszą swoje dziecko do żłobka, klubu dziecięcego albo zatrudnią dziennego opiekuna. Dofinansowanie od 2020 r. wynosi do 400 zł miesięcznie.

Dzieci powyżej 3 roku życia mają możliwość uczęszczania do **przedszkoli publicznych**.

Na terenie Gminy Izabelin funkcjonują 2 przedszkola publiczne, dla których organem prowadzącym jest Urząd Gminy Izabelin:

- Gminne Przedszkole w Laskach "Akademia Pod Dębowym Liściem",
- Gminne Przedszkole im. ks. Aleksandra Fedorowicza w Izabelinie.

Ponadto w Gminie działają 3 przedszkola niepubliczne.

Tabela 24: Publiczne i niepubliczne placówki przedszkolne na terenie Gminy Izabelin

Lp.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy
Przedszkola publiczne				
1.	Gminne Przedszkole w Laskach "Akademia Pod Dębowym Liściem"	166	7	23,7
2.	Gminne Przedszkole im. ks. Aleksandra Fedorowicza w Izabelinie	198	8	24,8
Przedszkola niepubliczne				
1.	Przedszkole Niepubliczne Radosny Domek pod Sosnami	22	2	11,0
2.	Casa dei Bambini Warsaw Montessori School	17	1	17,0
3.	Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi Stowarzyszenie w Laskach	15	1	15,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

Przedszkole "Akademia Pod Dębowym Liściem" mieści się w Laskach (ul. 3 Maja 43)

w dwukondygnacyjnym budynku, otoczonym dużą ilością zieleni, spośród której wyróżnia

się stary dąb ustanowiony w 2020 r. pomnikiem przyrody⁵². Każda grupa wiekowa posiada osobną przestronną salę, wyposażoną w kolorowe meble, zabawki i pomoce dydaktyczne, własną łazienkę i szatnię. Opieka odbywa się w godzinach od 7:00 do 17:00. Gmina Izabelin realizowała w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 projekt pn. „Gminne Przedszkole w Laskach «Akademia Pod Dębowym Liściem» - jest nas więcej”. Projekt zakładał wyposażenie sal w meble, stoły, krzesła, pomoce dydaktyczne, sprzęt TIK dla nowego oddziału, zakup i montaż pieca CO, wykonanie bezpiecznej nawierzchni placu zabaw, zakup piaskownicy przenośnej, bieżące funkcjonowanie nowego oddziału, realizacja wsparcia wobec dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, doszkąlanie nauczycieli oraz realizacja zajęć dodatkowych dla wszystkich dzieci z przedszkola.⁵³

Od marca 2020 r. w przedszkolu realizowany jest kolejny projekt pn. „Różne możliwości - jeden cel = edukacja przedszkolna w Laskach bez barier - dostosowanie przedszkoli w Gminie Izabelin” finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020. Jego celem jest wyrównanie szans edukacyjnych i rozwojowych 82 dzieci, w tym 3 dzieci z niepełnosprawnościami poprzez realizację programu wsparcia, obejmującego: dostosowanie placówki do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, realizację dodatkowych zajęć wyrównujących szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów oraz doskonalenie kompetencji nauczycieli.

Przedszkole im. ks. Aleksandra Fedorowicza w Izabelinie położone jest w Izabelinie C (ul. T. Kościuszki 17) i działa w godzinach od 7:00 do 17:00. Dzieci podzielone są na 8 grup. Placówka oferuje zajęcia dodatkowe: umuzykalniające, korektywę, język angielski, wyciszające oraz opiekę psychologiczną, logopedyczną, pedagogiczną i zajęcia z terapeutą SI.⁵⁴

Gmina pozyskała w 2019 r. środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 na realizację projektu „Różne możliwości - jeden cel = edukacja przedszkolna w Izabelinie bez barier - dostosowanie przedszkoli w Gminie Izabelin”, którego celem jest wyrównanie szans edukacyjnych i rozwojowych 123 dzieci, w tym 4 dzieci z niepełnosprawnościami poprzez realizację do sierpnia 2021 r. programu

⁵² Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXIV/271/20 z dnia 15 grudnia 2020 r.

⁵³ <https://gplaski.szkolnastrona.pl/index.php?c=page&id=22>

⁵⁴ <http://www.przedszkole.izabelin.pl/przedszkole/>

wsparcia, obejmującego: dostosowanie placówki do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, realizację dodatkowych zajęć wyrównujących szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów oraz doskonalenie kompetencji nauczycieli. Ponadto w ramach projektu realizowane były także zajęcia dla wszystkich dzieci (np. z kodowania na dywanie – rozwijanie logicznego myślenia).⁵⁵

Casa dei Bambini Izabelin to anglojęzyczne przedszkole niepubliczne, działające od 1999 roku, zlokalizowane w Harnówku (ul. Szkolna 16), w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego. Przedszkole posiada własny ogród i plac zabaw. Placówka działa od poniedziałku do czwartku w godzinach 7:30 – 17:00 oraz piątki w godzinach 7:30 – 16.00. Zajęcia realizowane są zgodnie z metodologią Programu Montessori, który składa się z elementów pozwalających dziecku na różnorodne doświadczenia i możliwość uczenia się i odkrywania świata, w którym żyje. Przedszkole należy do rodziny placówek edukacyjnych o nazwie Warsaw Montessori Family.⁵⁶

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenie Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi otacza wszechstronną opieką niewidomych i ociemniałych w zaspokajaniu ich potrzeb edukacyjno-wychowawczych, rehabilitacyjnych, socjalnych i religijnych. Towarzystwo współpracuje ze Zgromadzeniem Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża. **Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach koło Warszawy** położony jest w otulinie Puszczy Kampinoskiej. W placówce prowadzone są:

- Wczesne Wspomaganie Rozwoju Niewidomego i Słabowidzącego Dziecka,
- Przedszkole,
- Szkoła Podstawowa,
- Szkoły Ponadpodstawowe: Liceum Ogólnokształcące, Technikum Masażu, Technikum dla Niewidomych, Szkoła Branżowa I stopnia, Szkoła Policealna,
- Szkoły Specjalne: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Przynależności do Pracy, Dział Głuchoniewidomych,
- Szkoła Muzyczna I stopnia oraz Ognisko Muzyczne,
- Internaty.

Przedszkole jako jedyne w Polsce prowadzi edukację i wychowanie dla dzieci niewidomych z możliwością opieki całodobowej. Do dyspozycji dzieci są trzy sale dla grup, łazienki, sala

⁵⁵ <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/843022/>

⁵⁶ <https://casaizabelin.wmf.edu.pl/>

zabaw nazywana "bawialnią". Dwie sypialnie, kuchenka, w której przygotowuje się 5 posiłków dziennie. Ponadto obiekt dysponuje specjalistycznymi gabinetami: logopedycznym, terapii widzenia, psychologa, salą rehabilitacji ruchowej oraz basenem rehabilitacyjnym. Do przedszkola przyjmowane są dzieci od 5 roku życia.⁵⁷

Jak wskazują dane średnia liczba dzieci w oddziałach w przedszkolach publicznych (24,3) jest zdecydowanie wyższa, niż w placówkach niepublicznych (14,3).

Dane dotyczące upowszechnienia opieki przedszkolnej na terenie Gminy Izabelin z lat 2016-2020 udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym przekracza wartość 100% i wzrósł od roku 2016 o 5,1 pkt. proc., choć odnotować należy spadek w 2020 r.

Tabela 25: Upowszechnienie edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Izabelin

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	102,1	106,4	109,4	117,0	107,2
Liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin [os.]	29	26	30	29	28
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Gminy [os.]	35	37	35	29	31
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym [zł]	1 068,66	1 137,06	1 190,73	1 302,76	1 382,69
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	801,50	852,79	893,05	977,07	1 037,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin oraz Banku Danych Lokalnych, GUS

⁵⁷ <https://www.laski.edu.pl/pl/osrodek-w-laskach-kolo-warszawy>

Dane Urzędu Gminy wskazują, że w 2020 r. 28 dzieci z terenu Gminy Izabelin uczęszczało do przedszkoli na terenie innych gmin, natomiast 31 dzieci z terenu innych gmin chodziło do przedszkoli na terenie Gminy Izabelin. Wartości te zatem się bilansują i nie wpływają negatywnie na kwestię ograniczania miejsc w placówkach publicznych.

W badanym okresie zwiększył się miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolach gminnych. W 2020 roku kwota ta wynosiła 1.382,69 zł i była o 314,03 zł wyższa niż w 2016 r. (wzrost o 29%). W związku ze wzrostem kosztów utrzymania placówki (ogrzewanie, energia, żywność) w kolejnych latach kwota ta może ulegać dalszemu podwyższaniu.

Gmina aktywnie modernizuje placówki przedszkolne inwestując w infrastrukturę, np. w 2019 r. przebudowano plac zabaw przy przedszkolu w Laskach - nowa nawierzchnia, doposażenie, dodatkowe wejście oraz otwarto nowe parkingi, a w 2020 r. dostosowano przestrzeń do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

Od 2020 r. w Gminie Izabelin realizowany jest projekt unijny „Różne możliwości – jeden cel = edukacja przedszkolna bez barier - dostosowanie przedszkoli w Gminie Izabelin”, w ramach którego prowadzone są dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne, jak również doskonalone są kompetencje nauczycieli do pracy z dziećmi, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dzięki projektowi przedszkola pozyskały specjalistyczny sprzęt wspomagający rozwój i prowadzenie zajęć oraz terapii sensorycznej.⁵⁸

3.3 Edukacja

Gmina Izabelin jest organem prowadzącym dla jednej **publicznej szkoły podstawowej**:

Szkoła Podstawowa im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie.

Ponadto w Gminie działa Szkoła Podstawowa Specjalna dla Niewidomych św. Maksymiliana w Laskach w ramach Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej prowadzonego przez Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi.

Szkoła Podstawowa im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie zajmuje dwa budynki: przy ul. 3 Maja 49 oraz przy ul. Wojska Polskiego 5.

⁵⁸ Raport o stanie Gminy Izabelin 2020, s. 8

Tabela 26: Szkoła publiczna w Gminie Izabelin

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie	849	37	22,95	88,6	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

W szkole publicznej w Izabelinie w roku szkolnym 2019/2020 uczyło się 849 dzieci podzielonych na 37 oddziałów (klas), co daje średnią 22,95 dziecka na oddział.

W poniższej tabeli przedstawiony został stan **bazy dydaktycznej** szkoły podstawowej w Izabelinie.

Tabela 27: Baza dydaktyczna Szkoły Podstawowej im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie

Szkoła Podstawowa im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie	
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	38
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych (np. sala gimnastyczna - dobry/do remontu)	boiska wielofunkcyjne 10 m x 20 m (jedno do remontu), duża sala gimnastyczna 20 m x 30 m
Pracownie językowe	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	73
Projektory multimedialne (szt.)	40
Kamery - monitoring szkolny	tak

Szafki dla każdego ucznia	tak
Świetlice (godziny otwarcia)	tak / 7:00-17:30
Parkingi dla kadry / rodziców	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

W 2019 roku zakończona została budowa zespołu boisk przy Szkole Podstawowej przy ul. 3 Maja. W ramach inwestycji powstała bieżnia, boisko do piłki ręcznej i siatkówki, siłownia zewnętrzna, a także zaplecze techniczne. Natomiast przy obiekcie przy ul. Wojska Polskiego wybudowano boisko wielofunkcyjne przeznaczone do koszykówki, piłki nożnej i siatkówki. Inwestycja ta została dofinansowana z programu „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Infrastruktury Sportowej MAZOWSZE 2019”.

Wskaźnik zmianowości, a więc stosunek liczby oddziałów (37) do liczby dostępnych sal dydaktycznych (38), który określa konieczność wprowadzania w szkołach zmianowego systemu nauczania (przedpołudniowy i popołudniowy) jest poniżej 1, zatem w tym zakresie nie ma konieczności rozbudowy szkoły. Dodatkowo, biorąc pod uwagę tendencje demograficzne i prognozowany spadek liczby dzieci, należy założyć, że obecna infrastruktura szkolna zabezpieczy potrzeby Gminy w zakresie edukacji szkolnej.

W 2019 roku została przyjęta uchwała wprowadzająca nowy **program stypendialny** dla dzieci i młodzieży w ramach Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie Gminy Izabelin⁵⁹. Celem programu jest wsparcie, nagradzanie i zachęcanie uczniów mieszkających i uczących się w placówkach oświatowych na terenie Gminy Izabelin, do aktywności społecznej oraz realizacji swoich naukowych pasji. Pierwsze stypendia Wójta Gminy Izabelin przyznane zostały w roku szkolnym 2019/2020. Stypendia przyznawane są na okres jednego roku, w kwocie nie większej niż 500 zł miesięcznie.

⁵⁹ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XV/115/19 z dnia 26 września 2019 r.

Gmina Izabelin uzyskała dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa na realizację projektu „Ku nowoczesnej szkole! Wsparcie uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej w Izabelinie”. Jego celem jest podniesienie cyfrowych kompetencji uczestników oraz nabycie umiejętności jakie mogą w przyszłości stać się użyteczne na rynku pracy. W 2020 r. w ramach projektu sfinansowano wyposażenie pracowni informatycznej. Zrealizowano również zajęcia dodatkowe: szachowe, z robotyki, matematyki, informatyki, przyrody, chemii, fizyki, terapii pedagogicznej, logopedii, integracji sensorycznej. Sfinansowano również szkolenia dla nauczycieli.

Innym projektem prowadzonym w szkole jest „Rozwiń skrzydła – Wsparcie uczniów Szkoły Podstawowej w Izabelinie”. Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i z budżetu państwa. Celem projektu jest podniesienie kompetencji kluczowych i cyfrowych uczniów poprzez realizację dodatkowych zajęć pozalekcyjnych z obszaru nauk matematyczno-przyrodniczych, a także wyposażenie szkoły w nowoczesne pomoce.

Gmina przykłada także dużą wagę do zapewnienia dzieciom możliwości zjedzenia jednego ciepłego posiłku w szkole i trzech posiłków w przedszkolu. W 2019 roku przeprowadzono audyt szkolnych i przedszkolnych stołówek, w wyniku którego wprowadzono zmiany w celu poprawienia i wzbogacenia menu oraz zmniejszenia ilości marnowania jedzenia.

Od października 2019 roku zatrudniono centralnego intendenta/dietetyka dla wszystkich placówek oświatowych. Jego zadaniem jest zaopatrywanie placówek oświatowych w żywność, sporządzanie jadłospisów oraz stała kontrola jakości przyrządzanych posiłków.

Wskaźnikiem określającym jakość nauczania w szkołach podstawowych są **wyniki egzaminów ósmoklasisty**.

Tabela 28: Wyniki egzaminów ósmoklasisty uczniów szkoły podstawowej w Izabelinie na tle powiatu i województwa

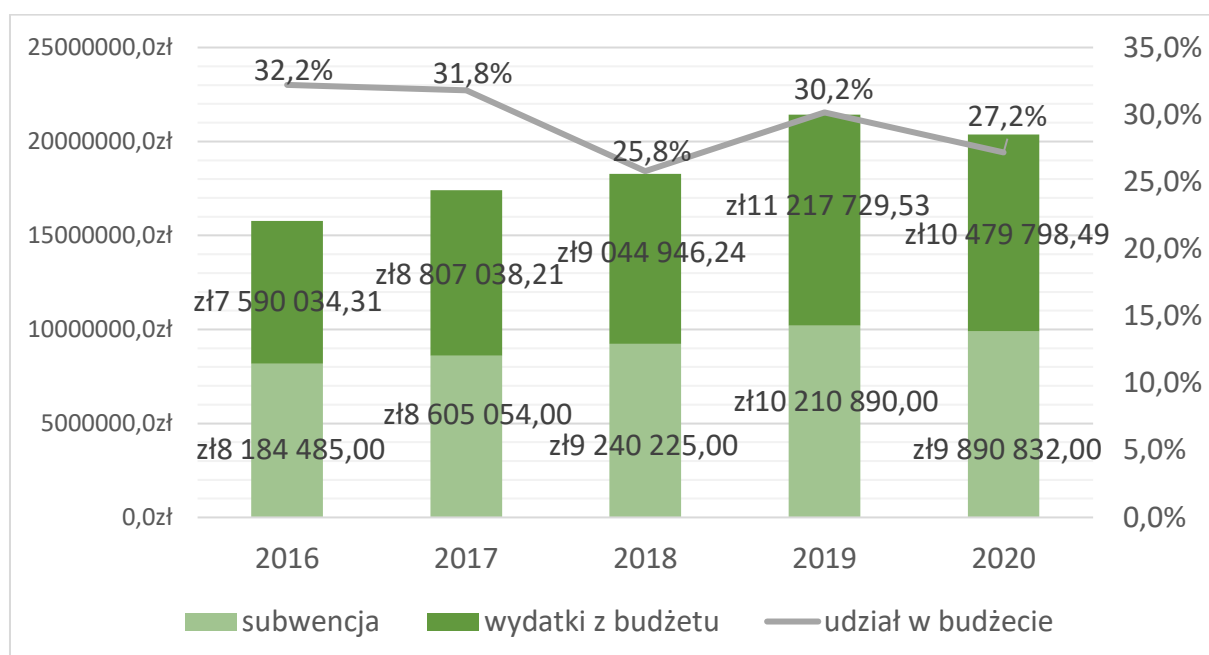
Szkoła	2019			2020			2021		
	polski	matematyka	angielski	polski	matematyka	angielski	polski	matematyka	angielski
SP Izabelin	73	55	75	66	61	73	66	66	85
Powiat warszawski zachodni	67	53	72	64	54	65	64	57	77
Województwo mazowieckie	67	50	64	62	51	59	64	52	71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, <https://bip.oke.waw.pl>

Analiza średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z lat 2019-2021 wskazuje, że uczniowie szkoły w Izabelinie uzyskują wyniki powyżej średniej zarówno dla powiatu jak i województwa w przedmiotach język polski, matematyka i angielski. Można zatem stwierdzić, że poziom nauczania w placówce w Izabelinie jest odpowiedni.

Wydatki na oświatę i wychowanie (dział 801) w budżecie Gminy stanowiły średnio w okresie 2016-2020 ok. 29,4%. Wydatki te ciągle rosną: od 15.774.519,31 zł w 2016 r. do 20.370.630,49 zł w 2020 r. (wzrost o 29%).

Wykres 19: Struktura wydatków na oświatę w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Izabelin

Jednocześnie subwencja oświatowa w badanym okresie mimo wzrostu z 8.184.485,00 zł w 2016 r. do 9.890.832,00 zł w 2020 r. pokrywa ok. 50% kosztów.

3.4 Ochrona zdrowia

Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty między innymi w zakresie ochrony zdrowia.

Jak wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 r. na terenie Gminy Izabelin działało 7 **przychodni** (placówek medycznych) świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną (tyle samo co w 2016 r.), w tym 3 świadczące usługi w ramach NFZ. W całym powiecie warszawskim zachodnim działają 42 poradnie.

Tabela 29: Liczba przychodni na 10 tys. mieszkańców

JST	Przychodnie na 10 tys. ludności				
	2016	2017	2018	2019	2020
Izabelin	7	8	8	8	7
Podkowa Leśna	8	8	10	10	11
Brwinów	2	2	2	2	2
Łomianki	3	4	4	4	4
Stare Babice	4	4	4	4	4
Powiat warszawski zachodni	4	4	4	4	3
Województwo mazowieckie	5	6	6	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prowadzony przez Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego rejestr publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej podaje wykaz placówek:

Tabela 30: Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej na terenie Gminy Izabelin

L.p.	Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	Adres
1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Izabelinie	ul. Tetmajera 3a, 05-080 Izabelin
2.	Specjalistyczna Przychodnia Lekarska Internistyczno – Pediatryczna "Juniperus"	ul. Kościuszki 41, 05-080 Izabelin
3.	Zakład Leczniczo - Rehabilitacyjny Towarzystwa Opieki Nad Ociemniałymi	ul. Brzozowa 75, 05-080 Izabelin, Laski
4.	Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy "Ulglas"	ul. Polna 5, 05-080 Hornówek
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lecznica Chorób Kobięcych i Położnictwa Ewy Szulc	ul. Tetmajera 3A, 05-080 Izabelin
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "REHABILITACJA IZABELIN"	ul. 3 Maja 47, 05-080 Izabelin

7.	"3.M.B." s.c. J.W. Białas Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Laboratorium Analiz Lekarskich	ul. Chłopickiego 43, 05-080 Izabelin
----	---	---

Źródło: <https://pwz.pl/page/zdrowie>

Średnia liczba przychodni na 10 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin w 2020 r. wynosiła 7 i była wyższa niż średnia dla powiatu warszawskiego zachodniego (3) i dla województwa mazowieckiego (6). Także na tle grupy porównawczej jest to wynik bardzo dobry, który ustępuje jedynie Gminie Podkowa Leśna (11).

Organem założycielskim dla **Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Izabelinie** (SP ZOZ Izabelin) jest Gmina Izabelin. Zakład zapewnia podstawową opiekę zdrowotną, wykonuje również podstawowe analizy lekarskie na miejscu oraz w oparciu o specjalistyczne laboratoria. W skład Zakładu wchodzi następujące komórki organizacyjne działalności podstawowej: placówki funkcjonują następujące poradnie:

- Gabinet Medycyny Szkolnej;
- Gabinet Zabiegowy;
- Poradnia Chirurgiczna;
- Poradnia Chorób Wewnętrznych;
- Poradnia Dermatologiczna;
- Poradnia Ginekologiczno-Położnicza;
- Poradnia Kardiologiczna;
- Poradnia Lekarska POZ;
- Poradnia Medycyny Pracy;
- Poradnia Pediatriczna;
- Poradnia Pielęgniarki Środowiskowo – Rodzinnej;
- Poradnia Położnej Środowiskowo – Rodzinnej;
- Poradnia Stomatologiczna;
- Poradnia Stomatologiczna dla Dzieci;
- Poradnia Promocji Zdrowia;
- Pracownia Diagnostyki Obrazowej (USG, Rtg stomatologiczne);

-
- Punkt Pobrań Materiałów do Badań.⁶⁰

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców, dodatkowo świadczone były również usługi komercyjne w zakresie poradni dermatologicznej, ginekologicznej oraz chirurgicznej, a w 2019 roku rozszerzono te usługi o poradnię kardiologiczną. Niemniej, ze względu na niespełnianie przez budynek SP ZOZ Izabelin wymogów ustawowych, w dalszym ciągu niemożliwe jest funkcjonowanie w nim wszystkich typów poradni (np. rentgenowskiej).

W 2019 roku do SP ZOZ Izabelin w ramach świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej było zapisanych ponad 8 500 osób, a liczba udzielonych świadczeń dla pacjentów, którzy złożyli deklaracje wyboru lekarza (zatrudnionego w przychodni) ogółem wyniosła prawie 28 tysięcy.⁶¹

Gmina sukcesywnie rozwija i poszerza zakres usług świadczonych przez SP ZOZ Izabelin. W 2018 roku wybudowano nowy budynek przychodni zdrowia, dzięki któremu możliwe jest realizowanie świadczeń zgodnie z międzynarodowymi normami jakości. W 2019 roku zrealizowano projekt „e-Zdrowie - wzrost jakości i dostępności usług medycznych poprzez wdrożenie Zintegrowanego Systemu Informatycznego w Placówkach Partnerskich - SPZOZ w Izabelinie i SPZOZ Gminny Ośrodek Zdrowia w Brochowie”. Dzięki niemu w poradni zostały wprowadzone e-recepty i e-zwolnienia, co ułatwiło funkcjonowanie placówki w dobie ograniczeń związanych z epidemią koronawirusa. W 2020 r. dokonano wymiany centrali telefonicznej, zakupiono telefony oraz kamery wideodomofonu, a w gabinetach lekarskich wymieniono 4 zestawy komputerowe. Ponadto wyposażono przychodnię w urządzenie do dezynfekcji pomieszczeń, unit stomatologiczny, pantomograf, aparat EKG oraz koncentrator tlenu.

Pozostałe placówki niepubliczne oferują szeroki zakres usług od podstawowych badań lekarskich i analiz, a skończywszy na badaniach poszkodowanych do celów sądowych.

⁶⁰Uchwała nr LVI/443/22 Rady Gminy Izabelin z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie zmiany statutu Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Izabelinie

⁶¹Raport o stanie Gminy Izabelin 2019, s. 7

Nocna i weekendowa pomoc lekarska zapewniona jest przez placówki w Warszawie i Łomiankach:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Łomianki;
- Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Bemowo- Włochy;
- Szpital Bielański im. Ks. Jerzego Popiełuszki Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Żoliborz.

Należy także zwrócić uwagę, że ze względu na bliskość i dobre skomunikowanie z Warszawą, mieszkańcy Gminy Izabelin mogą korzystać z bogatej oferty specjalistycznych usług medycznych placówek warszawskich. Również ze względu na brak pogotowia ratunkowego mieszkańcy Gminy korzystają z placówek warszawskich.

W Gminie Izabelin w 2020 r. działały 4 **apteki** (dane GUS), co oznacza, że na jedną placówkę przypada ok. 2.600 mieszkańców. Jedna placówka (przy ul. Trenów 51, Laski) działa także w niedziele.

Gmina realizuje także **programy profilaktyki zdrowotnej**:

- Gminny program polityki zdrowotnej „STOP grypie 65+. Program szczepień ochronnych przeciwko grypie osób w wieku od 65. roku życia”. W 2020 r. z programu skorzystało 111 mieszkańców, a w 2021 r. – 141.
- Gminny program edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia pn. „Świadome rodzicielstwo - program edukacyjny dla przyszłych rodziców”. W 2020 r. w szkole rodzenia udział wzięło 13 kobiet wraz z osobami towarzyszącymi, natomiast w 2021 r. – 19.
- dofinansowanie konsultacji i badań lekarza ginekologa, z których w 2019 r skorzystało 293 kobiet, w 2020 r. – 230, natomiast w 2021 r. - 317.

3.5 Pomoc społeczna

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Izabelin odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Izabelinie (GOPS). GOPS w Izabelinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Izabelin, powołaną i działającą na zasadach określonych dla jednostek budżetowych oraz na podstawie uchwały Rady Gminy Izabelin nr IV/26/95 z dnia 28 kwietnia 1995 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie oraz przepisów dotyczących pomocy społecznej oraz sektora finansów publicznych.

Do zadań GOPS należy w szczególności:

- realizacja zadań własnych Gminy takich jak: przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej m.in. zasiłków stałych, celowych, okresowych i innych, świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym w tym bezdomnym, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca, praca socjalna;
- wspieranie rodziny i współfinansowanie pieczy zastępczej;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- diagnoza potrzeb oraz sprawozdawczość.

Ponadto GOPS prowadzi dla mieszkańców Gminy bezpłatne poradnictwo prawne i psychologiczne (53 rodziny w 2019 r. i 80 rodzin w 2020 r.) oraz grupę wsparcia dla osób współzależnych (wsparciem objęto 8 rodzin w 2019 r. i 5 w 2020 r.).

GOPS odpowiada także za realizację gminnych i rządowych programów: „Posiłek w szkole i w domu”, „Dobry start”, Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oraz Karta Rodziny 3+.

W 2020 r. w GOPS zatrudnionych było 13 osób, w tym: kadra kierownicza - 1 osoba, pracownicy socjalni – 3 osoby, pozostali pracownicy - 9 osób. Spośród zatrudnionych 12 pracowników posiadało wykształcenie wyższe, a 1 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadał 1 pracownik, a 1 osoba posiadała specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

W lutym 2021 r Rada Gminy przyjęła **„Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów**

Społecznych Gminy Izabelin na lata 2021-2026⁶², która określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców. W dokumencie zdefiniowano trzy kluczowe obszary interwencji, dla których określono cele strategiczne:

Obszar	Cel strategiczny
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym
Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym	Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców, zachęcająca do samorealizacji i wsparcia dla innych
Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii	Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych

Pomoc i wsparcie w Gminie Izabelin z pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 252 osób, co oznacza spadek rok do roku o 71 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 21 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 62 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2019 o 9 osób. Należy podkreślić stałą tendencję spadkową w całym analizowanym okresie, co wskazuje na poprawiającą się sytuację materialną mieszkańców Gminy.⁶³

⁶² Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXVIII/302/21 z dnia 16 lutego 2021 r.

⁶³ Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Izabelin

Tabela 31: Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	241	218	182	160	139
Liczba osób w rodzinach	536	468	406	323	252

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, s. 15

W Gminie Izabelin najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku było kolejno: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Zmniejszeniu ulega także liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Tabela 32: Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Gminie Izabelin w latach 2016-2020

Rodzaj świadczenia	Liczba osób				
	2016	2017	2018	2019	2020
pieniężne	152	127	107	92	64
niepieniężne	193	143	113	98	125
Razem	345	270	220	190	189

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, s. 19

W Gminie w 2020 r. funkcjonował 1 **asystent rodziny**, który pod swoją opieką miał 10 rodzin (spadek w stosunku do 2019 r. o 1).

Gmina także realizowała odpłatności za pobyt mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej dla 7 osób.

Od 2018 r. Gmina Izabelin uruchomiła program „**Karta Izabelińczyka**”, w ramach którego mieszkańcy (osoby rozliczające podatek w Gminie) otrzymują zniżki na zajęcia oraz imprezy organizowane przez Centrum Kultury Izabelin, badania laboratoryjne w ZPZOZ Izabelin oraz ulgi oferowane przez lokalnych przedsiębiorców (Partnerów Programu).

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że sytuacja społeczna w Gminie Izabelin jest stabilna zarówno pod względem liczby osób i rodzin objętych wsparciem, jak i liczby świadczeń i stopniowo ulega poprawie.

Polityka senioralna

Sytuacja demograficzna Gminy Izabelin związana z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa, motywuje władze do podejmowania działań na rzecz aktywizacji najstarszej grupy mieszkańców.

W 2019 roku zakończona została budowa **domu dziennego pobytu Senior+**. Inwestycja ta została dofinansowana z programu wieloletniego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Senior+” na lata 2015-2020. Głównym celem placówki, która docelowo może obsłużyć 20 beneficjentów, jest aktywizacja i integracja seniorów. Mogą oni, przy wsparciu opiekunów, korzystać z urządzeń poprawiających sprawność fizyczną oraz mają możliwość uczestniczenia w zajęciach edukacyjnych (np. nauki języków obcych, zajęcia ogrodnicze, klub filmowy), zajęć poprawiających i usprawniających pamięć, warsztatach plastycznych (np. pisanie ikon), czy działaniach rekreacyjnych i fizycznych. Dom zapewnia pobyt dla podopiecznych od poniedziałku do piątku w godzinach 08:00 – 16:00.⁶⁴

Ponadto działania dla seniorów realizowane są przez Centrum Kultury Izabelin. Są to m. in. taniec, Kabaret Trema, Chór Echo oraz szkolenia z podstaw obsługi komputera. Funkcjonuje tu również Uniwersytet Trzeciego Wieku. W ramach nieoficjalnego Klubu Seniora starsi mieszkańcy mają okazję integrować się podczas cotygodniowych spotkań, dorocznych bali tanecznych oraz klubu brydżowego.

W 2020 r. izabelińscy seniorzy założyli Stowarzyszenie Seniorów „Rezerwa”, której

⁶⁴ Sprawozdanie z działalności Dziennego Domu Senior+,
<https://gops.izabelin.pl/sprawozdanie-z-dzialalnosci-dziennego-domu-senior/>

przedstawiciele uczestniczyli w wypracowaniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w części dotyczącej polityki senioralnej. Zarząd stowarzyszenia współpracował z GOPS w ramach akcji „Wspieraj Seniora” oraz zorganizował własną akcję monitorowania sytuacji w środowisku senioralnym.

GOPS realizował dwa programy dedykowane seniorom⁶⁵. Pierwszy to pilotażowy program usług teleopiekuńczych dla osób powyżej 60. roku życia, polegający na wyposażeniu 20 mieszkańców w opaskę z przyciskiem SOS (system przywoławczy działający 24h/dobę). Drugi program to „Wspieraj seniora”, którego celem jest pomoc w dostarczeniu niezbędnych produktów do domu seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii, ze względu na ich bezpieczeństwo. Program dedykowany jest dla osób w wieku 70+.

3.6 Zasób mieszkaniowy

W ramach wykonywania zadań własnych Gminy z zakresu gospodarki mieszkaniowej, uchwałą nr XXV/204/17 Rady Gminy Izabelin z dnia 26 kwietnia 2017 roku przyjęto Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Izabelin na lata 2017-2021. Dokument ten zawiera m. in.: prognozę wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Gminy, analizę rozbiórki i modernizacji lokali, zasady polityki czynszowej oraz źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej. Na jego mocy władze wyznaczają kierunki polityki mieszkaniowej na terenie Gminy.

Na dzień opracowania Programu (31 grudnia 2016 r.) Gmina oceniała zapotrzebowanie na lokalne mieszkalne na poziomie 14 mieszkań z przeznaczeniem do odpłatnego używania dla gospodarstw domowych o niskich dochodach. W 2018 r. Gmina nabyła budynek mieszkalny przy ul. Matejki w Izabelinie i obecnie dysponuje 13 mieszkaniami komunalnymi o łącznej powierzchni 506 m², w których mieszka 41 osób⁶⁶ oraz 9 mieszkaniami dla nauczycieli.

⁶⁵ Sprawozdanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie z wykonania zadań za 2020 r. (<https://gops.izabelin.pl/wp-content/uploads/2021/05/sprawozdanie-2020.pdf>)

⁶⁶ Raport o stanie Gminy Izabelin 2020, s. 4

Szczegółowe zasady i kryteria, które muszą spełnić osoby ubiegające się o lokal zawiera uchwała nr XXII/181/17 Rady Gminy Izabelin z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Izabelin.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 r. w Gminie Izabelin istniało 3.377 **budynków mieszkalnych**. Od 2016 r. odnotowano wzrost o 4 budynki. W budynkach mieściły się 3.734 **mieszkania** (wzrost od 2016 r. o 130) o średniej powierzchni 143 m² (wzrost od 2016 r. o 2,9 m²) i przeciętną liczbą 5,3 izby. Na tle powiatu warszawskiego zachodniego Gmina ma wyraźnie wyższe wskaźniki (odpowiednio średnia ilość izb 4,53; średnia wielkość mieszkania 108,6 m²), co oznacza, że warunki w jakich żyją mieszkańcy są zadowalające.

3.7 Kultura i sport

Kultura

W Gminie Izabelin funkcjonują dwie instytucje kultury: Centrum Kultury Izabelin oraz Gminna Biblioteka.

Centrum Kultury Izabelin (CKI) wraz z sekcją „Czas na Sport” prowadzi edukację kulturalną i sportową oraz tworzy warunki dla rozwoju ruchu artystycznego.

W ofercie zajęć bezpłatnych w 2019 roku znalazły się zajęcia dla każdej grupy wiekowej - oferta obejmowała 12 pracowni i sekcji m.in. zajęcia plastyczne, zajęcia dla najmłodszych dzieci, język angielski, taniec dla seniorów, zespół muzyczny Wokaliza. Co miesiąc udział brało w nich blisko 300 osób. W ramach odpłatnej oferty Centrum Kultury Izabelin można było uczęszczać na 20 rodzajów zajęć obejmujących m.in. na gimnastykę, taniec, języki obce, malarstwo, zajęcia muzyczne, ceramikę oraz szycie.

W CKI odbywają się także cotygodniowe spotkania Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Izabelinie, który rozpoczął swoją działalność w październiku 2013 roku.⁶⁷ Dla seniorów skierowana jest także oferta Kabaretu Trema oraz Chór Echo.

Centrum dysponuje salą widowiskową, na której odbywa się szereg imprez kulturalnych oraz

⁶⁷ <https://centrum.izabelin.pl/utw/>

koncertów. Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń w Gminie realizowanych przez CKI zaliczyć należy: Mazowiecki Festiwal Piosenki, Festiwal Natura Kultura Media im. Ryszarda Kapuścińskiego oraz Festiwal Muzyczny „W Krainie Chopina”. Ponadto wspólnie ze Szkołą Podstawową im. płka St. Królickiego od 9 lat organizowany jest koncert „Szanujemy się i wspieramy”.

Ponadto CKI organizuje lub współorganizuje wiele imprez okolicznościowych np.: Harcerski Turniej Debat Oksfordzkich, uroczystość nadania tytułu Izabelińczyk Roku, Gale Izabelińskiej Literackiej Nagrody Roku Planeta Izabelin, Jarmark Bożonarodzeniowy, Dzień Dziecka, Izabeliński Bazar Świąteczny Pod Sosnami oraz piknik Żegnaj lato.

W okresie ferii zimowych oraz letnich Centrum dla najmłodszych realizuje stacjonarne półkolonie z bogatą ofertą zajęć (warsztaty plastyczne, fotograficzne, filmowe, zajęcia sportowe, nauka szycia, zajęcia taneczne, pokazy filmowe w Kinie za Rogiem, teatryki).

W 2020 r. Centrum Kultury Izabelin wdrożyło procedury usprawniające działalność m.in. poprzez nową strukturę organizacyjną, modernizację sieci Wi-Fi oraz wprowadzenie nowej identyfikacji wizualnej (nowe druki repertuarowe, nowa strona internetowa).

Gminna Biblioteka (ul. Matejki 21) prowadzi aktywną działalność zarówno w zakresie promocji czytelnictwa jak i rozwoju kultury na terenie Gminy.

Jak podaje Główny Urząd statystyczny w 2020 r. Biblioteka dysponowała 26.536 woluminów.

Tabela 33: Dane na temat czytelnictwa w Gminie Izabelin

	2016	2017	2018	2019	2020
Czytelnicy w ciągu roku	1 592	1 582	1 426	1 351	1 062
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	31 509	30 153	27 880	24 869	14 587

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba wypożyczeń jak i czytelników regularnie spada, co szczególnie widoczne jest w 2020 r. Może być to jednak spowodowane efektem obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa i koniecznością wyłączenia z użytkowania Biblioteki przez dłuższy okres.

W 2019 r. zorganizowano 65 różnych spotkań, w których uczestniczyło ponad 900 osób⁶⁸ (m.in. spotkania autorskie, wernisaże, warsztaty plastyczne, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, lekcje biblioteczne). Biblioteka przystąpiła także do Konsorcjum Bibliotek Województwa Mazowieckiego i podpisała umowę z Biblioteką Główną m.st. Warszawy na kody do Legimi, dzięki którym czytelnicy mogli korzystać z nieograniczonej liczby e-booków. Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń organizowanych przez Bibliotekę należą Izabelińskie Spotkania z Książką oraz konkurs literacki Planeta Izabelin (od 2019 r.)

Sport

Rada Gminy Izabelin uchwałą Nr VIII/49/2019 z dnia 30 marca 2019 r. podjęła decyzję o likwidacji Gminnego Ośrodka Sportu, Rekreacji i Utrzymania Terenów Zielonych Izabelin (GOSiR), a zadania z zakresu rozwoju sportu i rekreacji z dniem 1 maja 2019 r. przejęła sekcja **Czas na Sport – Centrum Kultury Izabelin (CnS)**. Nowej jednostce przekazano do administrowania kompleks sportowy w Laskach (boisko do piłki nożnej, boisko treningowe, ORLIK), boiska sołeckie w Izabelinie B, Mościskach, Sierakowie i Truskawiu, place zabaw i siłownie plenerowe oraz lodowisko wraz z wypożyczalnią łyżew.

W ramach zajęć sportowych CnS prowadzi 23 sekcje rekreacyjne i sportowe (w tym 6 bezpłatnych) m.in.: akrobatykę, capoeirę, energy fitness, fit strong, gimnastykę, joga, karate, lekkoatletykę, nordic walking Izabelińskie Włóczykije, pilates, stretching, teqball, zdrowy kręgosłup, szachy, tenis stołowy Pingpongowy Izabelin, trening biegowy Izabelin na Start, young fit girl, zumbę i deskorolkę. Ponadto Centrum współpracuje z podmiotami zewnętrznymi, które organizują zajęcia dla mieszkańców m.in. Klub OSA – siatkówka, Rollschool – zajęcia na rolkach, LOFF - taniec, Judo, Karate – Mazowiecka Szkoła Walk Karate, Szkoła Tańca Flash oraz UKS Izabelin.

CnS organizuje szereg wydarzeń sportowych: Bieg Zmarzłaka (na trasie 5 km i 55 km przez Kampinoski Park Narodowy), Rajd Rowerowy „Misja Kampinos” w Lipkowie, „Karnawałowe Lodowisko”, „LATO na sportowo” (cykl zajęć sportowo-ruchowych na dzieci w czasie wakacji), gry terenowe InOIzabelin, Mikołajkowy Turniej Tenisa Stołowego.

⁶⁸ Raport o stanie Gminy Izabelin 2019, s. 7

Lodowisko otwarte jest w okresie zimowym na boisku wielofunkcyjnym przy ul. 3 Maja 49 w czasie ferii oraz podczas lekcji wychowania fizycznego dla klas 1-3.

Tabela 34: Baza sportowa i rekreacyjna w Gminie Izabelin

Obiekt	Adres	Uwagi
Zespół boisk sportowych <ul style="list-style-type: none"> boisko do piłki nożnej boisko treningowe 	Laski, ul. Jana Wieczorka 50	<ul style="list-style-type: none"> boiska do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, boisko treningowe do ćwiczeń Orlik 2012
Zespół boisk przy Szkole Podstawowej	Izabelin, ul. 3 Maja 49	<ul style="list-style-type: none"> boiska do piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, boisko treningowe do ćwiczeń
Boisko do piłki nożnej	Sieraków, Truskaw, ul. Mokre łąki	
Boisko do piłki koszykowej	Izabelin B, ul. Zagłoby, Sieraków	
Boisko do piłki siatkowej	Mościska, ul. 3 Maja	
Lodowisko / boisko wielofunkcyjne	Izabelin, ul. 3 Maja 49	<ul style="list-style-type: none"> lodowisko - w okresie zimowym boisko wielofunkcyjne: koszykówka, siatkówka - w okresie: wiosna, lato, jesień
Hala sportowa przy szkole podstawowej	Izabelin, ul. 3 Maja 49	
Klub jeździecki Truskaw	Truskaw, ul. P. Falińskiego 3	
Stajnia Sawanka	Truskaw, ul. Północna 100	

Place zabaw, Siłownie zewnętrzne, plenerowe	<ul style="list-style-type: none"> • Hornówek, ul. Wojska Polskiego • Izabelin B, ul. Jana Zagłoby • Izabelin C, ul. Rynkowa 22 • Laski, ul. Jana Wieczorka • Mościska, ul. 3 go Maja • Sieraków, ul. Gen. R. Abrahama • Truskaw, ul. 3 go Maja ul. Mokre Łąki 	<ul style="list-style-type: none"> • place zabaw czynne od kwietnia do listopada od godz. 8:00 do zmroku • siłownie zewnętrzne plenerowe czynne są codziennie od świtu do zmroku
---	---	--

Źródło: <https://www.gmina.izabelin.pl/208,baza-sportowa-i-rekreacyjna>

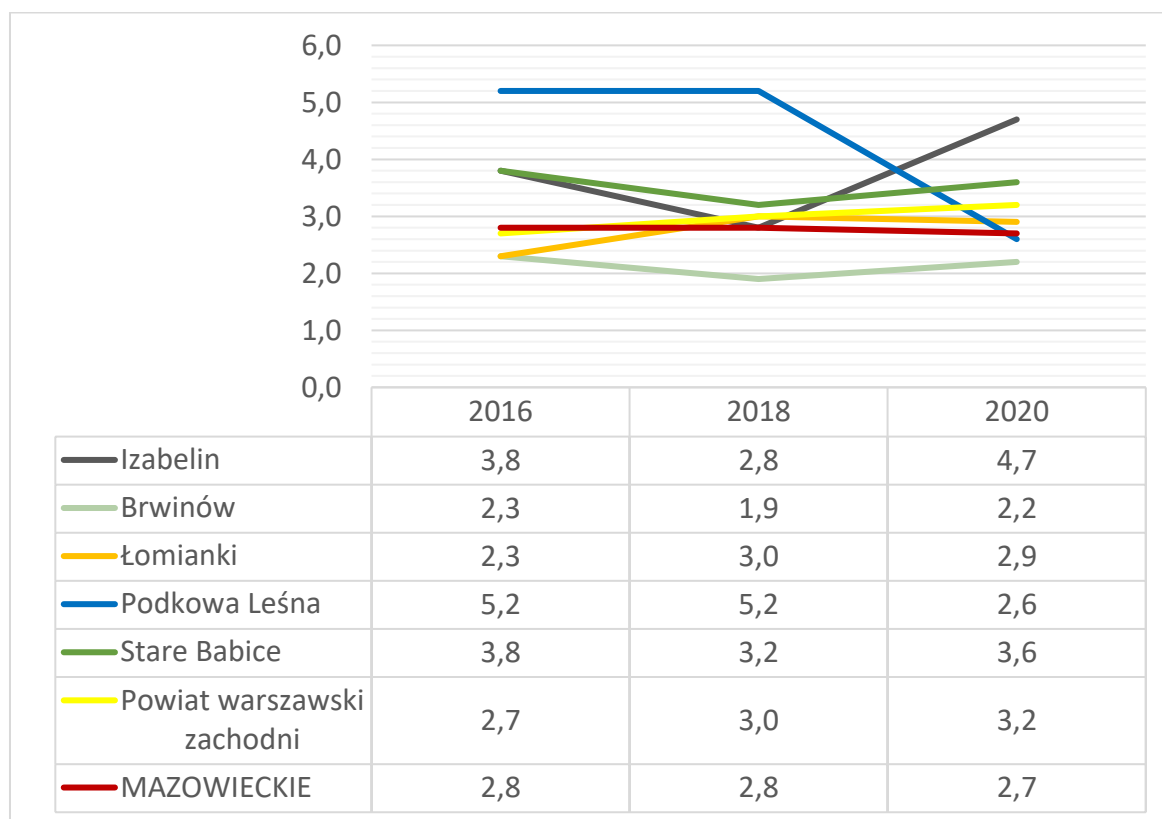
W 2020 r. wprowadzono do oferty zajęć stacjonarnych **karnet sportowy**, który oferuje możliwość wyboru 10 różnych zajęć sportowych ramach jednego produktu do wykorzystania bez limitu przez 30 dni.

Jak wskazują dane statystyczne GUS na terenie Gminy Izabelin w 2020 r. funkcjonowało 5 klubów sportowych (m.in. Ludowy Klub Sportowy RYŚ Laski, Uczniowski Klub Sportowy Izabelin), w których ćwiczyło 281 osób. Liczba ćwiczących od 2016 r. wzrosła o 52 osoby, natomiast liczba klubów o 1. Świadczy to o tym, że mieszkańcy Gminy chętnie korzystają z infrastruktury sportowej dostępnej w Gminie. Nawet okres obostrzeń związanych z koronawirusem nie wpłynął na spadek zainteresowania aktywnością fizyczną.

Przeliczając liczbę klubów na 10 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin wskaźnik ten w 2020 r.

wynosił 4,7 i był zdecydowanie wyższy niż średnia dla województwa mazowieckiego (2,7) oraz powiatu warszawskiego zachodniego (3,2). Także na tle grupy porównawczej Gmina Izabelin wypada najlepiej.

Wykres 20: Liczba klubów na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Co roku podczas Izabelińskiej Gali Sportu wręczane są **stypendia sportowe Wójta Gminy** oraz nagrody dla zawodników, trenerów oraz innych osób fizycznych wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej. W 2020 r. stypendia sportowe otrzymało 12 osób, a nagrody 9.

3.8 Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Izabelin podlega pod **Komendę Powiatową Policji** dla powiatu warszawskiego zachodniego z siedzibą w Starych Babicach. Ze środków Gminy finansowane są dodatkowe dyżury prewencyjne, patrole drogowe, zakup wyposażenia (w tym radiowozów) oraz zatrudniony został pracownik w korpusie służby cywilnej w Wydziale Prewencji (Rewir Dzielnicowych) w Starych Babicach. W 2020 r. zakończyła się budowa posterunku policji w Hornówku, u zbiegu ul. Zielonej i ul. 3 Maja, finansowana ze środków budżetu Gminy,

który także został przez nią odpowiednio wyposażony.

Obszar Gminy podzielony jest na 2 rejony służbowe, dla których wyznaczeni są dzielnicowi.

Na okres od 01.08.2021 r. do 31.01.2022 r. wyznaczono następujące priorytety:

- Izabelin C, ul. 3 Maja 54 – gromadzenie się osób spożywających alkohol i zakłócających porządek publiczny;
- Laski, ul. 3 Maja/Pocztowa – przystanki autobusowe w obrębie skrzyżowania oraz przedszkola – gromadzenie się osób spożywających alkohol i zakłócających porządek publiczny.⁶⁹

Gmina Izabelin aktywnie współpracuje z policją również w obszarze prewencji i edukacji realizując m.in. takie inicjatywy jak np.: Bezpieczny Rowerzysta, Bezpieczna Droga do Szkoły, Trzeźwy Kierowca, Alkohol i Narkotyki, Widoczny = Bezpieczny czy Bezpieczne Wakacje.

W celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizując procedurę Niebieskiej Karty, dzielnicowi czynnie uczestniczyli w spotkaniach grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ponadto Gmina wspierała i koordynowała utworzenie Systemu Ostrzegania Sąsiedzkiego - niezależnej od Urzędu Gminy Izabelin inicjatywy społecznej. SOS to system łączności mieszkańców oparty na komunikacji internetowej, polegający na wzajemnym ostrzeganiu się w przypadku np. prawdopodobieństwa zagrożenia ze strony osób trzecich. Członkiem tej grupy może zostać każdy dorosły mieszkaniec (po weryfikacji jego tożsamości przez pracownika UG Izabelin).

Analizując bezpieczeństwo w ruchu drogowym w oparciu o dane statystyczne dla powiatów udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny, w całym powiecie warszawskim zachodnim **liczba wypadków** drogowych na 100 tys. mieszkańców jest stosunkowo niska i w 2020 r. wynosiła 40,2 przy średniej dla województwa 54,5. Należy jednak zwrócić uwagę, że rok 2020 był specyficzny, ze względu na wprowadzone ograniczenia w przemieszczaniu się spowodowane walką z epidemią koronawirusa. Wpłynęło to na spadek liczby wypadków w porównaniu z 2019 r. (53,5). Ponadto należy zaznaczyć, że sieć drogowa na terenie Gminy jest słabiej rozwinięta ze względu na duży obszar wyłączony przez Kampinoski Park Narodowy. Ponadto przez Izabelin nie przebiegają żadne drogi krajowe, a jedynie niewielki

⁶⁹ <http://kppbabice.policja.waw.pl/pwz/komisariaty-i-posterunki/posterunek-policji-w-iz/101351,Posterunek-Policji-w-Izabelinie-z-siedziba-w-Hornowku.html>

odcinek drogi wojewódzkiej.

Tabela 35: Liczba wypadków i ofiar śmiertelnych na 100 tys. mieszkańców

JST	Wypadki drogowe na 100 tys. ludności					Ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
	Województwo mazowieckie	76,1	75,3	74,8	70,3	54,5	9,48	8,64	8,31	8,67
Powiat warszawski zachodni	68,6	52,3	53,4	53,5	40,2	14,07	13,95	6,02	11,89	5,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepokojąca jest wysoka liczba ofiar śmiertelnych na 100 tys. ludności, która z wyjątkiem lat 2018 oraz 2020 przewyższa średnią dla województwa mazowieckiego. Taka sytuacja może być spowodowana faktem, że wypadki dotyczą głównie zdarzeń z udziałem pieszych, którzy są bardziej narażeni na obrażenia.

Na terenie Gminy Izabelin działają 2 jednostki **Ochotniczej Straży Pożarnej**: w Izabelinie i Laskach. W OSP Laski służy 22 strażaków uprawnionych do działań ratowniczo-gaśniczych, w OSP Izabelin 24. Strażacy w 2020 r. podjęli łącznie 231 interwencji (wzrost o 26%). 81% wszystkich zgłoszeń dotyczyło miejscowych zdarzeń, 14% to pożary, a pozostałe 5% to fałszywe alarmy.

Gmina finansuje wyposażenie dla Straży: w 2020 r. za 380.746,00 zł zakupiono lekki samochód ratowniczo-gaśniczy 4x4 wraz z wyposażeniem (OSP Izabelin).

Ponadto Ochotniczą Straż Pożarną wspierają służby przeciwpożarowe KPN (działająca w okresie największego zagrożenia pożarowego tj. od 15 kwietnia do 30 września) oraz pogotowie przeciwpożarowe na terenie Bazy Paliwowej „ORLEN”.

Na terenie Gminy Izabelin znajduje się zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - Terminal Paliw PKN ORLEN S.A. zlokalizowany w miejscowości Mościska.

Do głównej działalności Terminalu należy przyjmowanie rurociągiem dalekosiężnym, magazynowanie i dystrybucja do autocystern paliw: benzyn silnikowych (bezołowiowych, bazowych) oraz oleju napędowego, a także przyjmowanie dostaw dodatków uszlachetniających do paliw oraz komponowanie paliw z ich użyciem. Zarówno paliwa jak i substancje pomocnicze stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego oraz środowiska.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Powiecie Warszawskim Zachodnim zlokalizowana jest w Błoniu.

Na terenie Gminy działa **system monitoringu**, który składa się z 37 punktów monitoringu wyposażonych łącznie w 53 kamery. Planowany jest jego dalszy rozwój.

3.9 Otoczenie wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Izabelin działalność prowadzi wiele **organizacji pozarządowych**, które organizują oraz wspierają inicjatywy aktywizujące mieszkańców w wielu obszarach (głównie sportowe, kulturalne i społeczne). Prowadzona przez Gminę baza danych obejmuje następujące organizacje:

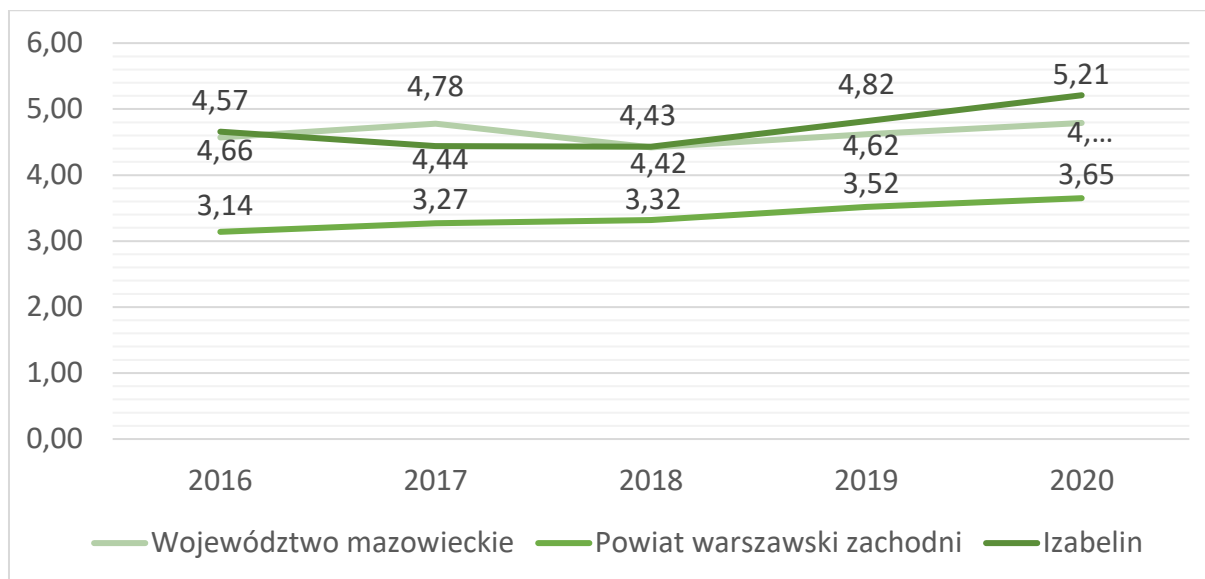
- Fundacja ART Aktywni Razem Twórczo,
- Fundacja CZY TO KONIECZNE,
- Fundacja EduSport Klub Badmintona Izabelin,
- Fundacja im. ks. Aleksandra Fedorowicza „Przyjaciele Alego”,
- Fundacja Instytut Redukcji Stresu,
- Fundacja Polskie Forum Migracyjne,
- Fundacja „Ruszyć z Kopyta”,
- Fundacja Zmysłosfera,
- Gminne Koło Miłośników Wędkarstwa w Izabelinie "Mokry Spłatnik",
- Izabelińska Akcja Sylwestrowa "Kocham nie strzelam",
- Izabeliński Alarm Smogowy,
- Izabelińskie Stowarzyszenie Partnerstwa Miast i Gmin,
- Koło Gospodyń Wiejskich "KAMPILASKI",
- Koło Gospodyń Wiejskich Wsi Hornówek,

-
- Ludowy Klub Sportowy "RYŚ" Laski,
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Izabelinie,
 - Ochotnicza Straż Pożarna Laski,
 - Polski Związek Niewidomych Koło Laski,
 - "Stowarzyszenie Dla Nas",
 - Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego "Zawisza" Federacja Skautingu Europejskiego,
 - Stowarzyszenie "Mieszkańcy Razem",
 - Stowarzyszenie DziałajMY!,
 - Stowarzyszenie Ochrony Mokrych Łąk,
 - Stowarzyszenie pomocy rodzinom po stracie najbliższych "PRZYSTAŃ NADZIEJA",
 - Szczęp 424 Drużyn Harcerskich i Zuchowych "KAMPINOS" ZHP,
 - STOWARZYSZENIE "SZKOŁA WALK KUMA-DE",
 - Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi,
 - Uczniowski Klub Sportowy Izabelin.⁷⁰

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 r. na terenie Gminy Izabelin na 1.000 mieszkańców funkcjonowało 5,21 organizacji, co świadczy o znacznej aktywności mieszkańców i ich zaangażowaniu w życie społeczne.

⁷⁰ <https://www.gmina.izabelin.pl/146,baza-organizacji-pozarządowych>

Wykres 21: Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin na tle województwa i powiatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik ten od 2018 r. wykazuje tendencję wzrostową i przekroczył średnią dla województwa mazowieckiego (4,79). Jest także zdecydowanie wyższy niż średnia dla powiatu warszawskiego zachodniego. Potwierdza to fakt, że podejmowane przez władze Gminy działania zmierzające do aktywizacji społecznej przynoszą efekty.

Współpraca Urzędu Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego prowadzona jest w oparciu o roczne programy współpracy. Współpraca o charakterze finansowym i pozafinansowym polega m.in. na zleceniu realizacji zadań publicznych poprzez powierzenie lub wsparcie wykonania zadania wraz z udzieleniem dotacji, utrzymywanie dialogu oraz wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działań, konsultowaniu aktów prawnych, doradztwie, udzielaniu patronatu itp.

Na realizację programu w 2021 r. zaplanowano środki w wysokości 350.000,00 zł.⁷¹

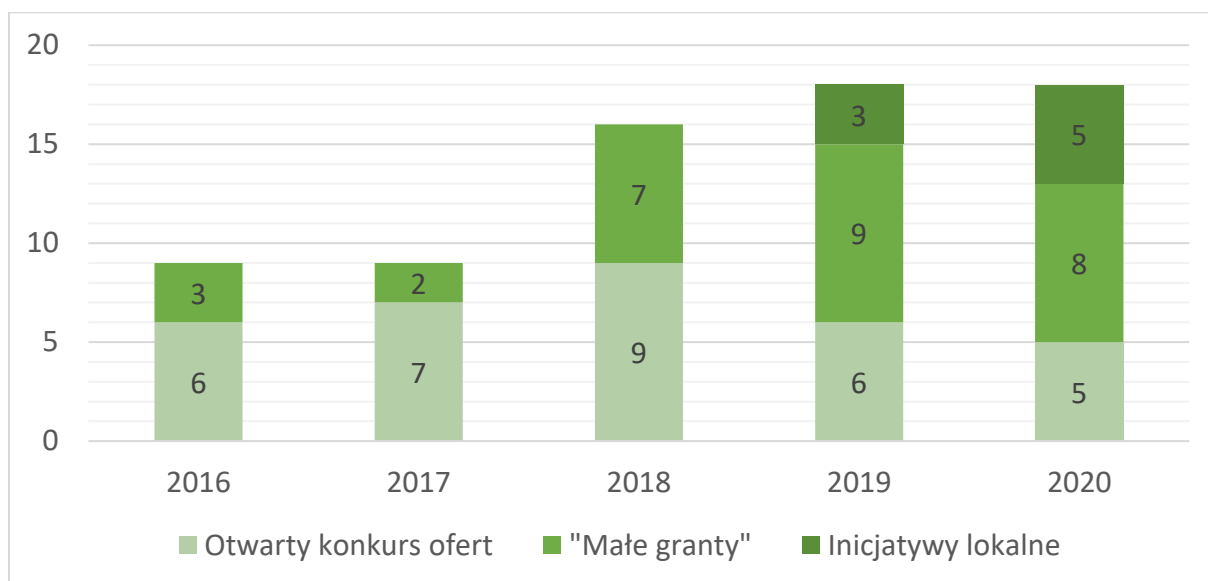
⁷¹ Uchwała Rady Gminy Izabelin nr XXXIII/257/20 z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu współpracy Gminy Izabelin z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2021 rok

Główne formy współpracy Gminy z NGO to:

- otwarty konkurs ofert - jest to sposób wybrania organizacji, które od władz publicznych otrzymają dotacje na realizację zadań. Dotacja może być udzielona na wsparcie, czyli dofinansowanie realizacji projektu lub na powierzenie, czyli pokrycie ze środków publicznych całkowitych kosztów działania;
- mały grant – wsparcie inicjatyw organizacji pozarządowych z pominięciem procedury konkursowej może wynieść jednorazowo maksymalnie do 10.000,00 zł (łączna kwota środków finansowych przekazanych tej samej organizacji w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć jednak 20.000,00 zł);
- inicjatywa lokalna (od 2019 r.) - mechanizm pozwalający mieszkańcom Gminy (lub w ich imieniu organizacjom pozarządowym) aplikować o środki na realizację zadań publicznych ważnych dla mieszkańców i na ich rzecz;
- wsparcie lokalowe;
- wsparcie merytoryczne.

Ponadto w 2020 r. z okazji 25-lecia Gminy Izabelin Rada Gminy przyznała dodatkową pulę środków na realizację 14 jubileuszowych inicjatyw (po 5.000,00 zł).

Wykres 22: Liczba projektów zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach współpracy z Urzędem Gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Izabelin 2019 i 2020

Oprócz finansowych form współpracy Gmina realizuje także szereg działań, których celem jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego, m.in. poprzez:

- prowadzenie konsultacji społecznych w ważnych dla mieszkańców kwestiach (np. koncepcja selektywnej zbiórki odpadów, zmiany statutów sołectw, koncepcja zagospodarowania przestrzennego, istotne akty prawne, uchwała krajobrazowa);
- wykorzystanie szerokiego spektrum narzędzi komunikacyjnych (strona www.izabelin.pl, portal na Facebooku, tablice informacyjne, współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi, punkt informacyjny w Urzędzie);
- współpraca przy realizacji programów sektorowych i dokumentów strategicznych.

W 2022 roku Gmina Izabelin uruchomiła Izabeliński Budżet Partycypacyjny na 2023 rok, jako rozszerzanie dotychczasowych form wspierania partycypacji społecznej mieszkańców.

W 2018 roku wyodrębniono **fundusz sołecki** obejmujący wszystkie 7 sołectw, dzięki któremu mieszkańcy mieli możliwość proponowania działań oraz wyboru przedsięwzięć do realizacji.

W 2019 r. ze względu na niską frekwencję na spotkaniach Rad Sołectw dokonano zmian w funkcjonowaniu sołectw. Przyznano sołtysom większe uprawnienia oraz obowiązki, ustanowiono Radę Sołtysów, uchwalono stałą dietę dla sołtysa oraz powołano w Urzędzie Gminy pracownika, którego zadaniem jest wspieranie sołectw. Głównym dokumentem określającym zasady funkcjonowania wsi są Statuty Sołeckie, które zostały zaktualizowane, aby ułatwić zaangażowanie mieszkańców w życie ich miejscowości.

Tabela 36: Wysokość budżetu sołeckiego

	2018	2019	2020	2021
Wysokość budżetu sołeckiego	291.324,37 zł	330.087,25 zł	326.555,00 zł	430.248,11 zł

Źródło: Raport o stanie Gminy Izabelin 2018, 2019, 2020

Wartość środków przeznaczonych na sołectwa w 2021 r. osiągnęła 430.248,11 zł.

Analizując zakres przedmiotowy zgłoszonych inicjatyw są to głównie działania w zakresie budowy i remontu infrastruktury (np. place zabaw, chodniki, punkty oświetleniowe, naprawa

nawierzchni ulic), poprawy bezpieczeństwa (zakup radaru pomiaru prędkości, zakup kamer) oraz wsparcie wydarzeń i imprez.

Spis tabel

Tabela 10: Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Izabelin	119
Tabela 11: Tereny zamknięte na obszarze Gminy Izabelin	126
Tabela 12: Rzeczywisty czas przejazdów na wybranych trasach w godzinach szczytu.....	139
Tabela 13: Obszary przekroczeń poziomu docelowego średniorocznego pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu na terenie Gminy Izabelin w 2018 r.....	150
Tabela 14: Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Izabelin w latach 2016-2020.....	160
Tabela 15: Struktura bezrobotnych w Gminie Izabelin (stan na III kwartał 2021 r.)	164
Tabela 16: Odsetek mieszkańców Gminy Izabelin posiadających dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2020 r.....	166
Tabela 17: Średnia masa odpadów wytwarzanych przez jednego mieszkańca.....	174
Tabela 18: Zbiorcze dane ilości odpadów odebranych od mieszkańców gminy Izabelin w latach 2016 – 2020	174
Tabela 19: Struktura dochodów Gminy Izabelin w latach 2016-2020	180
Tabela 20: Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2021.....	187
Tabela 21: Zmiana liczby ludności w powiecie warszawskim zachodnim i poszczególnych gminach w latach 2016-2020	196
Tabela 22: Wskaźniki demograficzne dla Gminy Izabelin w 2016 i 2020 roku	204
Tabela 23: Placówki opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lata na terenie Gminy Izabelin.....	206
Tabela 24: Publiczne i niepubliczne placówki przedszkolne na terenie Gminy Izabelin.....	207
Tabela 25: Upowszechnienie edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Izabelin.....	210
Tabela 26: Szkoła publiczna w Gminie Izabelin	212
Tabela 27: Baza dydaktyczna Szkoły Podstawowej im. płka Stanisława Królickiego w Izabelinie	212
Tabela 28: Wyniki egzaminów ósmoklasisty uczniów szkoły podstawowej w Izabelinie na tle powiatu i województwa	214
Tabela 29: Liczba przychodni ogółem oraz na 10 tys. mieszkańców	217
Tabela 30: Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej na terenie Gminy Izabelin..	217

Tabela 31: Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Izabelin w latach 2016-2020	222
Tabela 32: Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Gminie Izabelin w latach 2016-2020	223
Tabela 33: Dane na temat czytelnictwa w Gminie Izabelin	227
Tabela 34: Baza sportowa i rekreacyjna w Gminie Izabelin	229
Tabela 35: Liczba wypadków i ofiar śmiertelnych na 100 tys. mieszkańców	233
Tabela 36: Wysokość budżetu sołectkiego	238

Spis wykresów

Wykres 6: Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin na tle powiatu, województwa oraz gmin referencyjnych .	162
Wykres 7: Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa	163
Wykres 8: Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020	176
Wykres 9: Wykonanie budżetu Gminy Izabelin w latach 2016-2020.....	177
Wykres 10: Struktura dochodów własnych Gminy Izabelin w latach 2016-2020.....	179
Wykres 11: Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Izabelin na tle powiatu i województwa	183
Wykres 12: Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Izabelin na lata 2021-2030	186
Wykres 13: Przyrost naturalny w Gminie Izabelin w latach 2016-2020	198
Wykres 14: Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w Gminie Izabelin na tle województwa, powiatu i gmin referencyjnych.....	200
Wykres 15: Saldo migracji w Gminie Izabelin w latach 2016-2020.....	201
Wykres 16: Saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w latach 2016-2020	201
Wykres 17: Struktura ludności w Gminie Izabelin - osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2016-2020.....	203
Wykres 18: Prognoza liczby ludności Gminy Izabelin do 2030 r. z podziałem na grupy wiekowe	205
Wykres 19: Struktura wydatków na oświatę w Gminie Izabelin w latach 2016-2020.....	216
Wykres 20: Liczba klubów na 10 tys. mieszkańców	231
Wykres 21: Liczba organizacji pozarządowych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Izabelin na tle województwa i powiatu	236
Wykres 22: Liczba projektów zrealizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach współpracy z Urzędem Gminy.....	237

Spis ilustracji

Rysunek 9: Położenie Gminy Izabelin na tle województwa mazowieckiego oraz powiatu warszawskiego zachodniego	110
Rysunek 10: Gmina Izabelin z podziałem na sołectwa	111
Rysunek 11: Mapa kategorii gleb w Gminie Izabelin	113
Rysunek 12: Miejsca pamięci narodowej w Gminie Izabelin	116
Rysunek 13: Cmentarz wojenny 1939-1945 w Laskach	118
Rysunek 14: Mapa terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania	126
Rysunek 15: Wizualizacja zwycięskiego projektu na rewitalizację centrum Izabelina (M.O.C. Architekci).....	128
Rysunek 16: Gmina Izabelin - sieć drogowa	130
Rysunek 17: Modelowy średni zasięg dojazdu samochodem w ciągu 20 minut z centrum Gminy Izabelin (Urząd Gminy).....	132
Rysunek 18: Projekt hierarchizacji funkcjonalnej układu drogowego Gminy Izabelin	133
Rysunek 19: Schemat linii autobusowych w Gminie Izabelin	135
Rysunek 20: Sieć ścieżek rowerowych na terenie Gminy Izabelin	137
Rysunek 21: Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Izabelin	143
Rysunek 22: Pomniki przyrody na terenie Gminy Izabelin.....	143
Rysunek 23: Schemat sieci hydrograficznej na terenie Gminy Izabelin.....	147
Rysunek 24: Położenie głównego zbiornika wód podziemnych nr 222 Doliny Środkowej Wisły	148
Rysunek 25: Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniorocznego pyłu zawieszonego PM _{2,5} w Gminie Izabelin w 2018 roku	152
Rysunek 26: Obszar przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniorocznego pyłu zawieszonego PM ₁₀ w Gminie Izabelin w 2018 roku	153
Rysunek 27: Obszary przekroczeń poziomu docelowego średniorocznego benzo(a)pirenu w Gminie Izabelin w 2018 roku	154
Rysunek 28: Platforma internetowa systemu monitoringu jakości powietrza w Gminie Izabelin	155
Rysunek 29: Sieć szkieletowa szerokopasmowego Internetu w ramach projektu „Internet Dla Mazowsza”	171

Rysunek 30: Szlaki turystyczne na terenie miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy ..	191
Rysunek 31: Szlaki turystyczne na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego	192
Rysunek 32: Gęstość zaludnienia w gminach powiatu warszawskiego zachodniego	198

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030

– konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2022-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą za planować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz Gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						

Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy?						
Dostępność budynków administracji publicznej dla osób niepełnosprawnych?						

Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie Gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami?						
Połączenia komunikacyjne z Warszawą?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Konkurencyjność Gminy jako miejsca zamieszkania?						
Konkurencyjność Gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę otoczenia w Gminie?						
Jakość powietrza w Gminie?						
Działania Gminy wspierające ochronę środowiska?						
Czystość terenów zielonych (lasów, parków)?						
System odbioru odpadów na terenie Gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w Gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie?						

Wykorzystanie w rozwoju przestrzennym Gminy walorów związanych z bliskością Kampinoskiego Parku Narodowego?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy?						

Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Stan dróg w Gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki)?						
Bezpieczeństwo na drogach?						
Możliwości korzystania z roweru jako alternatywnego środka transportu w Gminie pod kątem ilości i jakości ścieżek rowerowych oraz bezpieczeństwa?						
Dostępność sieci wodociągowej?						
Dostępność sieci kanalizacyjnej?						
Dostępność sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w Gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną Gminy?						
Jakość bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
Ścieżki rowerowe na terenie Gminy (ich długość, lokalizację, jakość)?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci?						

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne Gminy?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy?						
Dostęp do edukacji na poziomie podstawowym?						
Jakość edukacji w szkole podstawowej?						
Jakość infrastruktury w szkole podstawowej (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie?						
Działalność Centrum Kultury Izabelin?						
Działalność biblioteki?						

Część II:

Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej
- rozwój sieci gazowej
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie Gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca lub wiatru
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja Gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych

-
- inne (jakie?)

Część III:

Co Pani/Pana zdaniem stanowi o atrakcyjności Gminy Izabelin:

- Położenie przy Kampinoskim Parku Narodowym (walory turystyczno-przyrodnicze)
- Położenie w aglomeracji Warszawskiej (korzystne położenie)
- Dobra komunikacja z Warszawą (dobra dostępność)
- Atrakcyjnie i funkcjonalnie zagospodarowana przestrzeń Gminy (struktura przestrzenna)
- Bogata oferta kulturalno-sportowa (jakość życia)
- Aktywna polityka senioralna (wsparcie społeczne)
- inne...

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik

-
- przedsiębiorca
 - osoba pracująca
 - osoba bezrobotna
 - emeryt / rencista
 - inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem Gminy i sołectwa:
 - Hornówek,
 - Izabelin B,
 - Izabelin C,
 - Laski,
 - Mościska,
 - Sieraków,
 - Truskaw.

- nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1 Zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych w zakresie kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój infrastruktury oraz oferty sportowo-rekreacyjnej w Gminie; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja budynków i infrastruktury pomocy społecznej, kultury i sportu; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie i dostosowywanie oferty instytucji pomocy społecznej do potrzeb mieszkańców, w tym szczególnie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie oferty Centrum Kultury Izabelin; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • stałe diagnozowanie i monitorowanie lokalnych potrzeb mieszkańców; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • promocja zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz prowadzenie działań profilaktycznych; 				
1.2 Podniesienie jakości i rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie oferty opieki nad dziećmi do lat 3; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja budynków i infrastruktury placówek edukacji; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie i utrzymanie kadry pedagogicznej oraz pracowników socjalnych z odpowiednimi kwalifikacjami; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój edukacji włączającej; 				
1.3 Zapewnienie rozwoju gospodarczego Gminy gwarantującego dobrostan finansowy mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Gminy poprzez m.in. tworzenie przestrzeni co-workingowych, system zachęt finansowych, czy promocję lokalnego biznesu; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • integracja środowiska biznesowego Gminy m.in. poprzez powołanie Rady 				

	Biznesu, stworzenie platformy współpracy, mentoring, wykorzystanie wiedzy seniorów;				
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie sprzyjających warunków do podejmowania przez mieszkańców własnej działalności gospodarczej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu wspieranie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców; 				
1.4 Wzmocnienie integracji wszystkich mieszkańców i budowa wspólnoty społeczności Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie sprzyjających warunków do integracji społecznej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gminnej koncepcji wolontariatu; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie aktywnej polityki senioralnej oraz wsparcie integracji międzypokoleniowej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie aktywności obywatelskiej mieszkańców; 				

	<ul style="list-style-type: none"> stała współpraca z służbami i instytucjami w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie efektywności funkcjonowania Urzędu Gminy i jednostek podległych w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb mieszkańców; 				
2.1 Wielowymiarowa adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> poprawa lokalnej gospodarki wodnej, racjonalizacja zużycia wody i zwiększanie możliwości retencyjnych, w tym wspieranie małej retencji; 				
	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości stanu powietrza poprzez ograniczanie niskiej emisji oraz proekologiczną politykę przestrzenną; 				
	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie rozwoju instalacji OZE na terenie Gminy; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona i przeciwdziałanie zanieczyszczeniu gleby; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie efektywności systemu gospodarowania odpadami szczególnie w zakresie zbiórki selektywnej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym oraz innymi służbami i instytucjami w zakresie skutecznego przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie ekologicznej świadomości mieszkańców; 				
2.2 Ochrona środowiska przyrodniczego i szczególnie cennych ekosystemów Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym w celu koordynacji działań mających na celu ochronę dziedzictwa przyrodniczego Gminy; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój gminnego systemu zarządzania zasobami środowiska; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców; 				
2.3 Rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój oraz utrzymanie zieleni urządzonej na terenie Gminy stanowiącej dopełnienie zieleni naturalnej jako elementu podnoszącego walory estetyczno-krajobrazowe przestrzeni publicznej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie funkcjonalności terenów zielonych o elementy edukacyjne wpływające na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie nowych terenów zielonych na obszarach zabudowanych pełniących funkcje rekreacyjne, integracyjne oraz podnoszące estetykę przestrzeni; 				
3.1 Rozwijanie inteligentnej infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej 				

wspierającej zrównoważony rozwój	zapewniający wszystkim mieszkańcom dostęp do mediów;				
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie spójnej i funkcjonalnej polityki rozwoju przestrzennego zapobiegającej nadmiernemu rozproszeniu zabudowy mieszkaniowej i chroniącej walory przyrodnicze Gminy; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie dostępności do Internetu; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez modernizację istniejącej sieci przesyłowej i tworzenie alternatywnych dróg zaopatrzenia w energię; 				
3.2 Wspieranie zintegrowanego i kompleksowego systemu komunikacyjnego Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój i modernizacja sieci drogowej uwzględniającej potrzeby mieszkańców oraz środowisko naturalne; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zintegrowanego i sprawnego systemu transportu publicznego; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój sieci ścieżek rowerowych zarówno jako alternatywnego środka komunikacji z aglomeracją, jak i na potrzeby turystyki; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój połączeń komunikacyjnych z gminami ościennymi oraz Warszawą; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z gminami ościennymi i powiatem w celu rozwoju sieci drogowej i komunikacji publicznej; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja kampanii społecznych dotyczących bezpieczeństwa na drogach; 				
3.3 Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • dbałość o spójny charakter zabudowy wpływający na estetykę Gminy; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie jasnego podziału funkcjonalnego przestrzeni Gminy na 				

	<p>tereny mieszkalne, przemysłowe i rekreacyjne;</p>				
	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym w zakresie kształtowania ładu przestrzennego i rozwoju funkcjonalnego Gminy; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie w planach zagospodarowania korytarzy powietrznych w celu poprawy jakości powietrza; 				
<p>3.4 Skuteczna promocja i utrwalanie pozytywnego wizerunku Gminy w oparciu o jej atuty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa pozytywnego wizerunku Gminy Izabelin jako obszaru o wysokich standardach środowiskowych przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych oraz atutów wynikających z położenia i potencjału; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z Kampinoskim Parkiem Narodowym w zakresie budowy wspólnej oferty turystycznej i rekreacyjnej; 				

	<ul style="list-style-type: none"> • dbałość o miejsca pamięci zlokalizowane na terenie Gminy; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie racjonalnego i zrównoważonego rozwoju ruchu turystyczno-rekreacyjnego na terenie Gminy z uwzględnieniem warunków przestrzennych, środowiskowych, komunikacyjnych oraz potrzeb mieszkańców; 				
	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębianie współpracy międzynarodowej z gminami partnerskimi; 				

